

Lüder Mencke

**Additiones Ad Georgii Adami Struvii, Jcti Jvrisprvdentiam Romano Germanicam
: In Epitomen Juxta Hodiernum Usus Redactam, Exhibentes Magnifici Auctoris
Desiderio : Succinctam Usuique Accommodatam Titvlorum ... : Cum Indice**

Jenæ: Apud Andream Fridericum Boetticherum, Anno MDCCXVIII

<https://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1850919046>

Druck Freier Zugang

~~37. XII. 16~~

I. R.

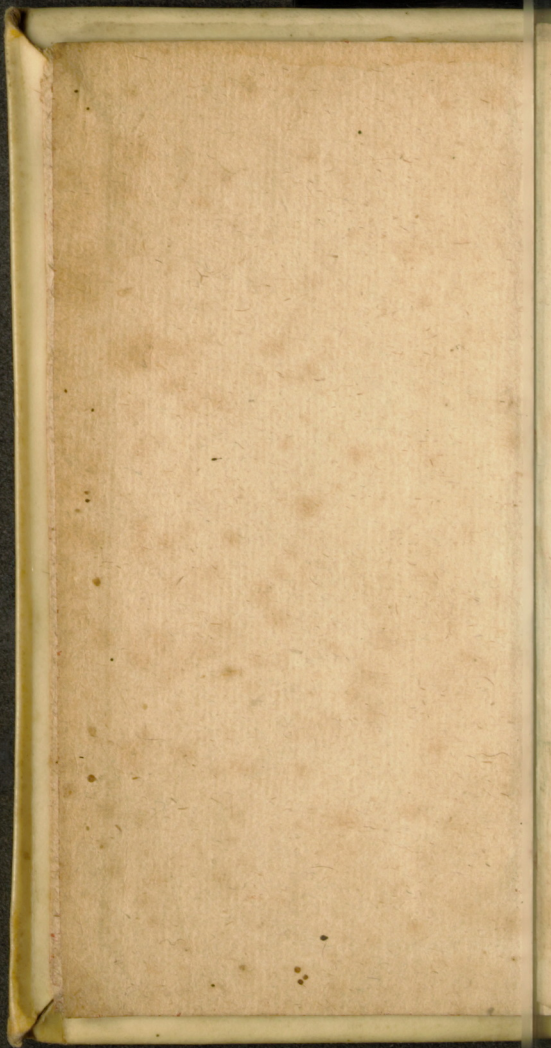
30. f. 17.

P. Had. p. 1. 672. f. 17.
N. 254. f. 17.

1 Stück für

Fe-3799^{1.2.}

Georg. Adam. Struvius, P^{ri}nc.
Duc. Sax. Consiliar. Intime. Region.
Consist. sacri. et Colleg. Juris. Pragae.
Cur. Provinc. et Scabin. Senec. Advers.

Matthaeum Birschnernum Bibliop.
Dessl. in Helmsl.

ADDITIONES

AD

GEORGII ADAMI STRUVII,

JCTI

JVRISPRVDENTIAM

ROMANO GERMANICAM,

IN

EPITOMEN

JUXTA

HODIERNUM USUM REDACTAM,

EXHIBENTES

MAGNIFICI AUCTORIS DESIDERIO

SUCCINCTAM USUIQUE ACCOM-
MODATAM TITVLORVM, QVIDEERANT
E DIGESTIS REPETITIONEM, UT HIC
JURISPRUDENTIÆ LIBELLUS PANDE-
CTARUM VOLUMEN ACCURATIUS E
VOLUTURIS ADITUM PATEFACIAT, ET
EX EODEM UTILIORA REPETITU-
RIS ANSAM PRÆBEAT,

OPERA

LÜDERI MENCKENII

PHIL. ET J.U.D.

CUM INDICE.

JENÆ,

Apud ANDREAM FRIDERICUM
BOETTICHERUM, ANNO MDCCXVIII.

SERENISSIMI AC POTENTISSIMI
ELECTORIS SAXONIÆ
SUPREMI CONSILII ECCLESIASTICI
QUOD DRESDÆ EST,
PERILLUSTRI ET GENEROSISSIMO,
PRÆSIDI,
DOMINO SUO GRATIOSISSIMO
NEC NON
CONSILIARIIS
ET
ASSESSORIBVS
SPLENDIDISSIMIS,
VIRIS
MAGNIFICIS, SUMME REVERENDIS,
EXCELLENTISSIMIS ET CONSUL-
TISSIMIS,
DOMINIS ET MÆCENATIBUS SUIIS
ÆTATEM COLENDIS
PERENNEM FELICITATEM
VOVET
ET HOC QVALECVNQUE
OBSERVANTIÆ SUÆ DOCU-
MENTUM EA, QVA DEGET, ANI-
MI SUBMISSIONE
SACRUM ESSE CVPIIT
AUCTOR ADDITIONUM.

Lectori Benevolo
Salutem dicit Au-
ctor Additionum.

Cum in lucem publicam sua emis-
sentibus nec Censor accuratus
nec Calumniator iniquus desit,
miraberis fortè cur loqui quàm silere
maluerim; imprimis quia Digestorum
Compendia hodiè non Scriptoribus, sed
Lectoribus destituuntur, eademque non
tàm rebus, quàm vocabulis novis ple-
rumque exornantur. Dicam ingenuè
mei Instituti rationem. Juris Pru-
dentia, quàm vides, Struviana suos in-
venit Amatores, quod non tantùm prela-
toties repetita, sed etiam publica &
pri-

privata Laudatorum Virorum judicia
docent ; quorum vota eò tendere visa
sunt , ut Digestorum Tituli hæcenus o-
missi methodo simili adderentur , quò
Pandectarum Volumen universum usq[ue]
Fori illustratum per sua principia brevi
temporis impendio legi relegique posset,
quod ipsum quoque iusta Adolescentum
optima indolis desideria testabuntur.
Unde Magnificus Auctor amplissimo
Consiliarii Intimi , Presidis Regiminis
& Ordinarii munere honoratus & oneratus
hunc libellum suâ opera per tem-
poris angustiam suppleri non posse præ-
vidit , eamq[ue] spartam mihi , forte indi-
gno & impari , demandavit. Tanti Vi-
ri voluntas mihi pro imperio fuit , hinc
brevia , quæ benignis manibus Tuis offe-
ro , Additamenta eodem Ordine con-
scripsi. Laudem nullam ex hac opella
vel spero vel mereor , æquum autem Be-
nedoli Lectoris iudicium loco pramii

43 exopto

exopto expectoque. Inusitata brevissi-
mo, usitata laxiori stylo proposui, Jure
Saxonico subinde adducto, & crassam
Antiquitatis ignorantiam exosus, &
cum Aristippo apud Laërtium Adole-
scentibus discenda esse, qua Viris usui
futura sunt, ratus. Censores sine Po-
puli suffragio tales, Lynceos in alienis
in propriis Tyresias nihil moror: his
animi placere terminos humana felici-
tatis excedit. Coeterum Tuam, Bene-
vole Lector, testaturus benevolentiam
quàm benignissimè hæc qualiacunque
interpretare, easdemque partes Tibi
creditas esse puta, quas in pile lusu ex-
primit Lipsius, dum alterius est, inquit,
commodè mittere, alterius, si quider-
raturum est, quàm bellissimè excipere &
arte corrigere. Vale.

ADDI-

ADDITIONVM

AD

JURISPRUDENTIAM

ROMANO GERMA-

NICAM

STRUVIANAM

LIBER I.

TIT. I.

De Origine Juris & omnium Magistratum, & successionem Prudentum.

L. I. D. T. II.

A Ntequam Juris Civilis cognitionem specialem investigemus, inter illius Generalia Originem referre convenit, quam præter Originem Magistratum, & successionem prudentum dict. Tit. 2. ff. considerat. Ita verò de origine Juris Justiniani, tanquam prima hujus Tituli parte, dicetur, ut ejusdem in progressu Fatum & Autoritas hodierna annectatur.

Ad Juris
pr. Rom.
Germ. L. I.
T. 2. a. 9.

a 4

L. Ori-

§ *Addit. ad JPr. Struv.*

I. *Origo Juris Civilis repetenda est secundum triplicem Reip. Romanæ Statum, Regium nempe, Popularem & Monarchicum. Regius Status ad A. Mundi 3100. Ante Chr. Nat. 750. refertur, in quo omnia manu & potestate Regum gubernabantur l. 1. §. 1. ff. de O. l. ferebanturque Leges Regiæ v. l. 2. ff. de mort. inf. & curiæ l. 2. §. 2. ff. b. t. duravit hic status annos 224. Lampad. de Republ. Rom. Germ. P. 1. c. 8. num. 2. Lib. 1. 1. fo.*

II. *Popularis maxima ex parte status, qui post Regifugium coepit, commodè per tres Epochas, sive intervalla notabiliora, recensetur, quarum prima est Juris incerti, stetitque per annos 60. v. Magnif. Author. S. J. C. Ex. 1. th. 63. Secunda Epochæ est juris stabiliti, dum nominatis decem Viris leges à Græcis aliisque Gentibus finitimis petiæ, atque in decem tabulas redactæ sunt, quibus sequenti anno dux tabulæ accesserunt l. 2. §. 4. ff. b. Tertia Epochæ est Juris aucti (1) per interpretationem Prudentem & disputationem fofii. l. 2. §. 5. ff. b. (2) per Legis actiones l. 2. §. 6. ff. eod. (3) Per Leges novæ l. 2. §. 8. eod. (4) Per Ple-*
bū

Lib. I. Tit. I.

9

biscita, Lege Hortensia pro legibus
 hebita *d. l. 2. §. 8. b. Lampad. c. l. n. §.*
 (5) Per senatus Consulta *l. 2. §. 9.*
ff. cod. (6) Per Magistratum Edi-
 cta *l. 2. §. 10. ff. b.* (7) Per Jcto-
 rum Responsa. *l. 2. §. 35. 44. ff. cod.*
§. 8. I. de Jur. Nat. Gent. & Civ. Go-
thofred. Hist. Jur. Civ. Rom. c. 2. Franz.
Com. ff. b. i. à n. 14. ad 46.

III. *In Statu Monarchico prima*
 fuit *Epocha* Gentilium Imp. usque
 ad Constantini M. initia *f. A. 306.*
Secunda Principum Christianorum
 usque ad Theodosium Juniorem, qui
 Codicem Theodos. edidit. *A. 435.*
Tertia Impp. subsequantium usque
 ad Justinianum *f. A. 527.*

IV. *Justinianus*, laudatissimus
 Imperator, immensa *Iurisprudentiae*
Volumina septennio in ordinem red-
 egit, dum (1) ex Gregoriano, Her-
 mogeniano, & Theodosiano Codice,
 additis subsequantium Impp. Con-
 stitutionibus, *Codicem Justinianum*
 colligi jussit ediditque *A. 529.* (2)
 Post compositionem Digestorum *In-*
stitutiones componi voluit easque
 promulgavit *A. 533. Mens. Novembr.*
 (3) *Digesta* eod. Anno Mense Decem-
 bris publicavit. (4) Codicem repe-
 titæ prælectionis, quo hodiè utimur
 a § *A. 534.*

A. 534. edidit & denique "(5)" pro
 te nata *Novellas* & 13. *Edita* ad
 Reipublicæ salutem emisit. *Magnif.*
Auth. S. J. C. Ex. 1. tb. 61. seqq. Jac.
Gothofr. Hist. Jur. Civ. Rom. c. 8.
Dan. Kayser Hist. Jur. Part. 1. p.
m. 25.

V. *Juris Justiniani fata* vel
 usus decrefcentis vel renascentis fue-
 runt. *Decrebit* Justinianæ Juris-
 prudentiæ auctoritas in Occidente
 Gothis, Francis, Vandalis, &c. arma
 per occidentales terras circumferen-
 ribus. In Oriente illius auctoritas e-
 viluit partim ob subsequentium Impp.
Novellas, partim ob novas, in quas
 hæc jura redacta sunt, formas, è qui-
 bus libri *πασιδικῶν* eminent. *Conf. Jac.*
Gothofred. Hist. Jur. c. 9. & Bibl. Jur.
Civ. c. 5. 6.

VI. *Jus Justinianicum renatum*
 est Seculo XII. dum Imperio Lo-
 tharii, consilio Irnerii, desiderio Ma-
 thildæ, Comitissæ Tusciæ, Pisis hoc
 jus doceri ccepit. Ex Italia illud
 in Germaniam, Hispaniam, Galliam
 &c. sensim translatum est. *Gothofr.*
d. C. 9. Magnif. Auth. S. J. C. Ex. 1.
tb. 34.

VII. *Jus Justinianicum* hodiè
maxima est auctoritatis, adeò qui-
 dem

dem, ut Turcae Codice Justiniano
 Græco utantur, vide *Bus. ad L. 6. ff. de
 Just. & Jur. præcipue in Imperio
 Romano Germanico*, quandoquidem
 in Ordinationibus Imperii, *Juris
 Communis nomine denotatur
 v. Rec. Imp. ab A. 1495. & in Camera
 observatur. Ord. Cam. P. 2. T. 31.
 §. f. Assessoribus ad illud juramento
 devinctis, v. Gail. l. 1. Obs. 36. n. 14.*
 De Belgio testatur *Grænew. de LL.
 abrog. ad §. 6. Proem. Inst. n. 2.* Si-
 milem quandam auctoritatem *Juri
 Civili tribuit in Italia Arthurus
 Duck, de Aud. J. C. l. 2. C. 3. n. 16. in
 Hispania c. 6. n. 30. in Gallia c. 5.
 n. 31. j. tamen Rebuff. ad Const. Reg.
 9. in Prefat. gloss. 5. n. 20. Jura sta-
 tutaria in Germania (idem de Italia
 asserit. c. Arthur. d. l. c. 3. n. 29.)
 è Jure Civili declarantur, restringun-
 tur & suppleantur *id. l. 2. c. 2. n. 17.*
*Hart. Pist. l. 1. q. 32. n. 8. Carpzov. p. 3.
 C. 20. d. 10. n. 6. Lauterb. Concl. For.
 Exerc. 1. tb. 1.**

IIX. Cum de moderna Juris
 Justiniani auctoritate actum sit, mo-
 nendum nonnihil venit de *Jure Ca-
 nonicò & Saxonico*, usu frequentis-
 simo. *Jus Canonicum* originem tra-
 hit à Canonibus, qui in primis Con-
 ciliis

liis conditi sunt, de quibus *6. Joh. Schilt. Inst. Jur. Canon. l. 1. t. 2. §. 4. seqq.* Quam incertæ verò originis & auctoritatis sint Caaones, qui vulgo Apostolici dicuntur, accuratè docet *Ziegl. Diss. de Orig. & increm. Jur. Can. th. 8. seqq.* Aucta Pontificum potestate crevit canonum numerus & auctoritas, natumque ex Patrum sententiis, Conciliorum decretis, Pontificum Constitutionibus &c. tandem Jus Canonicum, quod in *Volumen Decreti & decretalium* dispesci potest. *Decretum*, privata auctoritate à Gratiano, Monacho Bonon. circa *A. 1150.* collectum, *tres partes* complectitur, quarum *primæ* *maior. distinctiones*, *secunda causas* *36. Tertia Tractatum de Consecratione* s. distinctionibus comprehensum tradit. De cujus Auctoritate dubia v. laudatus *Zieglerus d. Diss. th. 47. & præc. de Paleis leg. id. th. 46.*

IX. Decretalium Volumen constitutiones Pontificum complectitur, & *quatuor partibus* absolvitur. *Prima pars* s. *libris constat*, quorum singuli suos habent Titulos & Capita, collegit eos *Raymundus* mandato *Greg. IX.* Pontificis, quoniam

ex

extra Decretum sunt, allegari solent
extra X. Ordinem librorum vulgò
notus docet versiculus.

I. II. III.

Judex, Judicium, Clerus.

IV. V.

Sponsalia. Crimen.

Pars secunda, à Bonifacio VIII. con-
gesta eodemque ordine disposita est,
quia vero *sexti* decretalium Libri no-
men habet allegatur in 6. *Pars ter-*
tia, eundem servans ordinem, *Cle-*
mentinarum vocabulo denotatur
citaturque ab Auctore *Clemente V.*

Pars quarta 20. Constitutiones Jo-
hannis XXII. complectitur & sub
Extrabagantium appellatione ad-
ducitur, præterea verò diversorum
Pontificum Constitutiones recenset,
quæ *Communes* dicuntur, eundem-
que cum decretalibus ordinem ha-
bent. His parribus in calce acces-
sis, cum *liber Institutionum Jur.*
Can. Pontificis mandato à Joh. Pau-
lo Lancellotto conscriptus, tum *lib.*
VII. Decretalium, de cujus confir-
matione nondum satis constat. v. Ziegl.
c. l. th. 59. L. Engel. proem. Coll. Jo.
Can. n. 2.

X. *Jus Canonicum* Juri Divino
& rationi non contrarium per con-
a 7 sue-

suetudinem non tantum in oppido multis receptum est Corpzov. *Jurispr. Conf. l. 2. d. 152. n. 45.* sed etiam Juri Civili præfertur in materia Juramentorum, matrimoniorum & Processuum &c. *Magnif. Auth. S. J. C. Ex. 2. th. 39. Ritterbus. de differ. J. Civ. & Canon. proæm.* Alias in dubio non statuendus est inter Jus Can. & Civile dissensus, casus verò in altero obscurius, in altero apertè decisis ex eo, quo manifestè continetur, regulariter determinandus est *a. C. 1. X. de Nov. oper. nunc. Carpz. P. 1. C. 21. d. 2. n. 4. 6. Arth. Duck de Auth. J. Civ. l. 1. c. 7. th. 12. 13. Rittersh. c. 1.*

XI. *Jus Saxonicum* moribus ab initio introductum, Ideinde ab *Eccardo à Repka* tribus libris latino sermone conscriptum, & ab eodem in maternum idioma mandato Illustris Comitis *Hojeri à Falkenstein* translatum, *Speculique Saxonici* titulo insignitum est, uti docet *Præfatio Spec. Sax.* cui postea accessit confirmatio *Caroli M. A. 810. d. 10. Febr.* facta, monente *Glossa ad Land-Recht l. 3. art. 82. 6. diff. Privilegium.* Inde *Otto 1.* Jure hoc denuo stabilito *das VVeichbild*, medullam Juris Saxonici

xonici, autoritate publica donavit
 Anno 940. id quod privilegium sub
 finem Spec. Sax. adjectum testatur.
 v. Coler. in Orat. de Orig. Saxon.
 Et hi quidem libri np. *das Land-
 Recht und VVeichbild, Juris Saxon.
 Communis* nomine veniunt, quod
 extra Saxoniam à Lusatis, Silesiis,
 imò Polonis & Lithuanis observari
 docet Coler. in *Dist. Orat.* Hujus
 Juris auctoritas ex usu magis quam
 verbis & scriptura æstimanda est,
Berl. P. 3. Concl. 28. n. 43. illiusque
 defensores sunt Electores Sax. etiam
 adversus Jus Casareum. v. *Philipp.
 Vsu pract. Inst. l. 3. Ecl. 17. n. 7. seq.*
 Posteaquam autem Electores Saxo-
 niæ non pauca Jure communi con-
 troversa aut indeterminata in suis
 Constitutionibus deciderunt, quem-
 admodum *Electoris Augusti Const. de
 A. 1572. Joh. Georg. II. dec. de A. 1661.
 & Const. Nov. Anno 1672.* testantur,
 illæque Constitutiones non æquè extra
 Electoratum atque in Electoratu obser-
 vari cœperunt, nata inde est *Juris Com-
 munitis & Electoralis Saxonici* distinctio.
 Universum Jus Sax. verò, tanquam sta-
 tutarium, stricte accipiendum & è Jure
 Civili explicandum est *Carpz. Proc. T.
 19. art. 3. n. 16. seqq.*

XII. Altera pars tituli de *Magistratuum origine* tractat, quam per varias mutationes *Pomponius l. 2. §. 14. seqq.* explicat.

XIII. Tertia pars de *successione Prudentum* agit, quam uti studiosè id. *Pomp. l. 2. §. 35. seqq. b. t.* recenset, ita convenienti ordine illam exponit *Gothof. Histor. Juris C. 7.* ubi sectas quoque *Sabinianorum & Proculianorum* accurate recenset. *j. Franke Com. ff. b. t. n. 65.*

TIT. II.

De Legibus & Senatus Consultis, & longa Con- suetudine.

L. 1 ff. T. 3.

Origine Juris spectata, ad species nonnullas *Juris Civilis* descendendum erit, è quibus *Lex scilicet & Consuetudo* præsentì titulo explicatur, quarta nempe *Constitutio Principis*, tit seq. comprehenditur. Pars prima hujus Tituli de Legibus agit.

I. Missa verò Legum in divinas & humanas, divinarumque, in Morales, Ceremoniales, & Forenses, distin-

distinctione, ad humanas confertur, e quibus cum leges omnibus Communes, Naturales nempe & Gentium Magnif. Auth. l. 1. T. 2. explicaverit, leges quibusdam proprias s. civiles generaliter considerare convenit.

II. Est itaque Lex Majestatis decretum ad salutem Reip. promulgatum, subditos ad obsequium obligans.

Legem condit Majestas, quæ in imperio Romano-Germanico penes *Imperatorem & Status Imperii* simul sumtos hæret; unde conjunctum ab his *Leges Universales* conduntur, quæ *Recessuum* nomine veniunt *Paurmeist. l. 2. de Jurisdic. Imper. c. 1. n. 84.* *Principes imperii* vero *Leges Particulares* Jura Superioritatis Territorialis ferunt. *Brantlach. Epit. Jurispr. Publ. l. 3. c. 5. §. 12. Philip. usu Pract. l. 1. Eccl. 9. Reink. de R. S. & E. l. 1. Class. 5. c. 6. n. 7.*

III. *Per leges obligantur subditi* quamvis inviti, l. 1. ff. de U. quibus accensendi sunt Clerici & *Carpz. Jurispr. Cons. l. 3. de 2. n. 7. Ziegler. ad jus Canon. 3. t. r. p. 635. & advenz. c. 2. dist. 8. & quoad solennitatem actus qui geritur l. 6. ff. de Edict. l. 9. C.*

9. C. de Testam. Carpz. P. 3. C. 6. d. 12.
 §. Vinn. ad §. f. 7. de Test. Ord. &
 quoad poenam delicto statutam.
 Carpz. P. 2. q. 54. n. 51. seqq. Solutus
 igitur legibus civilibus est Princeps
 l. 31. ff. de ll. sive vim coactivam s. di-
 rectivam species a. 31. §. 4. ff. ad
 SCT. Treb. a. l. 26. C. de donat. in-
 ser Tir. & Vx. licet honestatis intuitu
 ipsum nonnunquam leges Civiles vin-
 ciant §. l. 4. C. de ll. Ziegl. de Jur. Maj.
 L. 1. C. 1. n. 18.

IV. *Lex versatur regulariter cir-
 ca negotia futura* (1) non præterita,
 nisi nominatim & de præterito tem-
 pore & adhuc pedentibus negotiis
 cautum sit. l. 7. 7. C. de ll. (2) frequen-
 tia l. 3. seqq. ff. de ll. (3) possibilia na-
 turaliter. l. 185. ff. de R. J. & morali-
 ter l. 15. ff. de cond. inst. a. c. f. X. de
Consuetud.

V. *Lex promulgata* plerumque
 post duos Menses N. 66. c. 1. O. P. S.
 proem. §. So haben. Philip. Us.
 Pract. J. l. 1. Ecl. 11. Obligat. l. 9.
 C. de ll. ad scientiam l. 3. C. cod. & ad
 obedientiam in foro soli directo, per
 consequentiam in foro conscientiae.
 1. Petr. 2. §. 13. ita ut conscientia non
 liberetur, nisi quis sine dolo poenae le-
 gis se subjecerit, quæ aut est nullita-

eis l. 5. C. d. U. aut alia eademque vel cum, vel sine nullitate actus definita. l. f. & *Anth. Incestus C. de Incestis & Inut. nupt. l. 1. C. de secund. nupt. Vin. S. Q. l. 1. c. 1. j. Habn. ad Wesenb. t. de Legibus n. 7.*

VI. Tollitur Lex prior (1) per posteriorem legem contrariam l. f. ff. de Const. Princ. (2) desuetudinem l. 37. §. 1. ff. de U. (3) cessante penitus causa adæquata finali lex ipsa cessat a. l. f. ff. ad SCt. Silan. j. l. 1. §. 3. ff. de min. Franz. Comm ff. b. t. n. 75.

VII. Pars secunda hujus tituli de Senatus - Consultis tractat. Est verò SCtum, quod Senatus jubet atque constituit. §. 5. J. de J. N. G. & C. Potestatem juris condendi senatui competiisse l. 9. ff. de U. ostendit, sed quando hoc Jure usus sit senatus controversum §. Vinn. ad d. §. 5. Gothofred. Hist. Jur. Cap. 3. Bach. Vol. 1. D. 1. tb. §. l. 8. Tertia pars hujus Tituli longa scil. Consuetudo explicata est à Magnifico Auctore l. 1. T. 2. n. 12.

TIT.

TIT. III. De Constitutionibus Prin- cipum.

L. I. ff. T. 4.

ad L. 1. §. 2.
§. 11. I. *Constitutio principis* est serium
Principibus placitum ad hoc publi-
catum, ut legis vigorem haberet. *l. 1.*
ff. h. l. §. C. de ll.

II. Ratione effectus s. utilitatis
*distinguntur Constitutiones in gene-
rales & speciales. Generales* sunt,
quæ omnibus prosunt, & dividuntur
respectu modi constituendi, in *Re-
scripta, Decreta & Edicta. Rescri-
pta* sunt Responsa Principis ad Con-
sultationem, vel relationem eorum,
qui principi supplicarunt, emissæ *l. f.*
C. de divers. Rescript. quæ ut valida
sint, *requiritur* præcipue. (1) ut
contineant conditionem; si preces
veritate nitantur *l. 7. C. eod.* quæ Jure
Canon. subintelligitur. *c. 2. X. de*
Rescript. Jure Saxon. falsâ relatione
sub pœna arbitraria interdicitur
S. Mand. El. ab A. 1579. §. Letzlichen
(2) ut non sit contra jus vel utilita-
tem publicam. *l. f. C. R. contra jus*
§. 6.

Vel utilitatem publ. (3) ut adscribat-
tur dies & Consul, l. 4. C. de dis. Resc.
(4) ut accedat Principis subscriptio
l. 6. C. eod. (5) ut originalai infinu-
entur l. 2. C. eod. Franz. ad ff. h. t.
n. 29. *Decreta* sunt sententiæ, quas
Princeps causa cognita inter partes
litigantes pronunciat. §. 6. l. de J. N.
G. & Civ. Ex. §. l. 3. ff. De his quæ
in Test. del. *Edicta* sunt constitu-
tiones generales proprio motu à
Principe ad utilitatem Reipubl. late
l. 3. C. de U.

III. *Constitutiones speciales*
appellantur *privilegia*, quæ sunt ius
singulare, contra legis universalis te-
morem, propter aliquam utilitatem
introducendum l. 16. ff. de U. Hæc sunt
intuitu finis vel odiosa vel *faberabi-*
lia. §. 6. J. de J. N. G. A subje-
cto autem dividuntur in *realia* &
personalia. *Realia* sunt, quæ rei
tributa eid. inhaerent, & ad quosvis
possessores transmittuntur l. 68. l. 196.
ff. de R. J. & ff. de Jure imm. e. g.
immunitates prædiis concessæ. *Per-*
sonalia quæ personæ concessa illi in-
haerent, & cum ead. extinguuntur dd.
II. Indulgentur verò vel toti cuidam
Ordini personarum, dicique possunt
communiter *personalia*, ut *Privilegia*
Docto-

22 *Addit. ad JPr. Struv.*

Doctoratus; aut huic vel illi indivi-
duo & appellari possunt naturaliter
personalia. Personalia non transe-
unt ad heredes quatenus tales, nisi
cœperit privilegio viva persona pri-
vilegiata esse locus. *a. l. 18. §. f. ff. de
min. l. 6. ff. de integr. rest. §. Magnif.
Auct. S. J. C. Ex. 2. ib. 29. Conf. Franz.
Com. ff. h. t. n. 139. seqq.*

IV. *Privilegia* Personalia perso-
næ, realia rei interitu totali extin-
guuntur *d. l. 68. ff. de R. J. Tollun-
tur* item renunciatione. *a. l. 29. C. de
Pact. non usu, quando utendi haud
debuisset occasio a. l. 1. ff. de Nund. &
abusu. c. 4. 24. X. de privil. a. l.
12. C. de dignit.* Denique Privile-
gia sunt respectu concedentis latissime,
l. 3. ff. de Const. Princ. respectu tertii,
ne illi fiat præjudicium, strictissime in-
terpretanda *l. 2. §. 10. 16. ff. ne quid in
læso pub!*

TIT. IV.

De Statu Servili.

Ad L. 1. Jpr. Quoniam juris, de quo dictum est,
l. 3. apb. §. Objectum constituunt personæ vel
Res §. 12. J. de J. N. G. & C. Personæ
v. in

v. in triplici statu, vel libertatis, vel familiarum, vel civitatis constituta sunt l. f. ff. de Cap. min. ea, quæ circa statum libertatis restant imprimis è libro ff. 40. brevissimis annectere licebit.

I. Servi statum servilem amittunt per *manumissionem*, quæ est de manu datio, seu de potestate dominica dimissio. Manumitti potest servus proprius etiam infans l. 25. ff. de Manum. furiosus. l. 26. ff. eod. aut in ventre constitutus l. 14. C. de Fideicom. libert. Fit autem *manumissio* vel à Domino vel à lege. A domino aut verbis aut factis expeditur. Facto *manumissio* contingit, quando Dominus instrumenta, è quibus servi conditio probari potest, servo dat vel corrumpit presentibus quinque testibus l. 1. §. 11. C. de Lat. lib. toll.

II. Verbis *manumissio* fit vel inter vivos vel ultima voluntate. Inter vivos, Vindicta, cum, manumittendi miss. Vin- voluntate à Domino declarata, Li- dicta. Etor hujus Magistratus Majoris Vir- gulam capiti servi manumittendi im- ponit, accedentibus verbis solenni- bus (quæ postea licet non dicerentur pro dictis habita sunt l. 23. ff. d. t.) nomenque manumissi ad acta refer- tur,

L. 40. ff. t. 3. tur. Hildebrand. in Antiquit. verb. de Manu- Manumissio. Hæc potestas manu-
missionibus, mittendi servos suos, quæ dominis
quæ servis singulis concessa per div. Marcum o-
ad universi- mnibus collegiis licitis tributa est
tatem per- l. 1. ff. di Manumissionibus, quæ servis
sinentibus ad universitatem pertinentibus impo-
imponun- nuntur.
tur.

III. *Ultima voluntate* fit manu-
missio vel verbis directis & datur li-
bertas directa, vel precariis, & datus
libertas fideicommissa. *Directa li-*
bertas testamento valido l. 23. ff. de
Manum. test. & codicillis testamento
L. 40. ff. t. 4. confirmatis conceditur l. 43. ff. de
de Manu- Manumiss. Testam. sive purè sive sub
missis te- conditione, sive in diem l. 23. ff. cod.
stam.

Qui libertatem sic non purè tribu-
tam habet *statu liber* dicitur & descri-
bitur, quod sit is, qui statutam, & de-
de statu li- statutam in tempus vel conditionem
beria. *L. 40. libertatem habet. l. 1. ff. d. statu liber.*
ff. t. 5. de Fideicommissa libertas appellatur,
fideicom- quæ verbis precariis & ab intestato &
missariis li- codicillis testamento non confirmatis
bertatibus, relinquitur. d. l. 43.

L. 40. ff. t. 8. IV. Hactenus dictum de liberta-
Qui sine te, quæ à domino datur, jam agen-
Manumis- dum de illa, quæ à lege dependet, &
sione ad li- ipso jure tribuitur, quando necem
bertatem domini servus detexit, aut pro dere-
perveniunt. liquo

lito ob gravem infirmitatem à Domi-
no habitus est. l. 5. l. 2. ff. Qui sine
manum. ad libert. perb. Concessam l. 40. ff. t. 6.
libertatem tollit ademptio libertatis, de ademptio-
tiam à Testatore quàm lege facta l. ne liberta-
un. ff. de adempt. libert. Manumissus.
sionem, si faciendam impedit Lex Ælia l. 40. ff. t. 9.
Sentia, vel in fraudem Creditorum qui & à
vel à persona inhabili fiat. pr. & d. 4. quibus ma-
J. Qui & ex quib. caus. man. nonnumquid li-
poss. Præterea liberti, ad ingenuitatem non fi-
tatem perveniunt Jure aureorumunt & ad.
annulorum à Principe illustrato
(nam liberti ferreis annulis ute-
bantur) quod postea per N. 78. c. 1. l. 40. ff. t. 10.
sine speciali impetratione datum est, de Jure au-
& tum quidem salva manent. Patro-
natus jurat. s. l. 6. ff. de Jur. aur. an-
nulus. Quæ omnia pereunt, quan-
do libertini per Principem con-
ficiente Patrono iis restituuntur nata-
libus, in quibus initio omnes homi-
nēs fuerunt l. 2. ff. de Natalibus re. l. 40. ff. t. 11.
stituend. Verum Jure Nov. & hinc Natali-
Principis consensu opus non est d. N. bus restitu-
78. c. 1. endus.

V. Consistit alias Jus Patrona l. 37. ff. t. 14.
tus partim in Jure succedendi de Jure Pa-
quo s. 1. I. de success. libert agit, tronatus,
partim in obsequio & reverentia, Pa-
trono præstanda d. N. j. l. 4. l. 15. de
b de

L. 31. ff. t. 15. de Jure Patronatus. l. 9. de Obseq. de obsequiis Par. & Patron. praest. Cum verò Parentibus Patroni nonnunquam operas à liber- & Patronis eis peterent, ex per stipulationem l. 5. praestandis. ff. de Oper. liber. item jusjurandum L. 58. ff. t. 1. l. 7. ff. eod. promittebantur, quarum de Operis li- alia in ministerio quodam consisterorum. bant & officiales, alia in artificio & artificiales appellabantur l. 6. ff. eod. utraque victu vestituque liberti regulariter praestabantur. l. 18. ff. eod.

L. 40. ff. t. 12. VI. Denique ex hoc statu perso- de liberalium nascitur actio praedictalis, causa. qua vel in libertatis possessione constitutis in servitutem petitur, vel in possessione Servitutis collocatus ad

L. 40. ff. t. 13. libertatem provocat l. 1. l. 10. de libe- Quib. ad li- ral. causa. A quo provocandi jure bertatem, excluduntur, qui se vendere passi sunt, proclamare l. 3. ff. quib. ad libert. procl. non lic. non licet. Pariter ei, qui se ingenuum esse asse- L. 40. ff. t. 14 rit, tribuitur actio, qua ingenuitatis si ingenuus jura nanciscatur, L. 1. l. 6. ff. si ingen. esse dicitur. esse dic. Propter odium servitutis au- L. 40. ff. t. 15. tem definitum est quinquennium, ut Ne de statu eo elapso de defuncti conditione in defunctio- partem deteriore non amplius qua- rum post reretur. l. 1. pr. & §. 4. ff. ne de stat. quinquen- def. post. quinq. Ne vero in statibus nium qua- controversia Domini cum servis col- latur. luderent, hac poena definita est, ut

per

per collusionem Domini vel libertus l. 40. ff. t. 16. vel ingenuus iudicatus ejus, qui col- de Collusio-
lusionem detegit, servus vel libertus ne detegen-
fieret. l. 1. seqq. ff. de Collus. dete- da.
genda.

VII. *Proprios homines* magnam-
cum servis habere affinitatem *Ma-*
gnif. Auth. l. 1. t. 4. a. 4. ostendit. De
quibus occasione superiorum monen-
dum est paucissimis, quod iidem *Juris*
Civitatis sint incapaces. Conf. Bru-
ning. de Var. Vnivers. Specieb.
Concl. 4. l. 6. Stamm. de servit. pers.
l. 3. c. 20. nec à Gleba, cui semel ad-
scripti sunt, invito domino suo disce-
dere possint, concessa dominis pote-
state eos actione utili præjudiciali
cum omni sobole & peculio repeten-
di. *Hahn. ad VVesenb. t. de stat.*
hom. num. 5. Mev. ad Jus Lubec l. 1. t.
3. art. 3. Liberantur autem homi-
nes proprii à Domini potestate vel
volente domino vel Lege. Domi-
nus manumittendi voluntatem vel
expressè vel tacitè declarat. *Expressè*
vel inter vivos dato manumissionis
instrumento sive affrancamento. *Ger.*
Laß- oder Loß-Brieffe. aut manumit-
tendi animo alias sufficienter e. g. in
præsentia testium, detecto, vel *ulti-*
ma voluntate, manumissione heredi
b 2 man-

mandata. *Stamm. l. 3. c. 37. num. 41. seqq.* Tacere manumittendi intentio die Ab- oder Erlassung ostenditur per prescriptionem viginti annorum, quoties homo proprius tamdiu bona fide in possessione libertatis moratus est *l. 2. C. de Praescrip. long. temp. qua pro libert. j. l. 28. ff. de V. S. aut dignitatem*, ad quam cum illius alias sit incapax, homo proprius sciente & non repugnante domino evehitur, nec interest, utrum haec dignitas rogata e. g. *Senatoria*, an verò sagata e. g. *Tribunitia* sit *a. l. 34. ff. de oper. libert. a. l. 6. C.* Qui milit. poss. *l. 12. Hahn. ad Wesenb. t. de Nat. rest. Philip. Usu. Praes. Inst. l. 1. Ecl. 39.* Legis voluntate liberantur homines proprii à Dominorum potestate per inhumanam Dominorum crudelitatem, *s. 2. J. de his qui sui vel al. l. 1. C. de Emend. serv. j. Amph. Qui rem de sac. sanct. Eccles. Phil. add. Ecl. 43.* & Principis auctoritate quoties is vel ipse vel per alium manumissionem facit, quam potestatem Comitibus nonnunquam inferi docet *d. Philip. 39. dum. 6.*

II X. Quamvis hominibus propriis accenseri nequeant *Tuzuriola* Nobilium ruri inhabitantes ea conditio-

ditione, ut operas ad culturam agrotum & tritrandum frumenta mercede certa locent, die Häufser Lohn- oder Erbbrescher / invito tamen domino hi domicilium mutare nequeunt *a. l. S. C. de obl. & Act. §. præjud. ap. Philip. d. l. 1. Ecl. 38. n. 5.*

TIT. V.

De Pactis Dotalibus.

L. 23. ff. T. 4.

De statu libertatis actum est in præcedentibus, hinc ordine exigente ad statum Familiæ pergendum, quicum à nuptiis tanquam principio dependeat, nuptiis verò plerumque dos accedat, de Pactis circa dotem initis tractari par est.

*Ad L. 1. T. 8.
apb. 6.*

I. *Pacta dotalia* sunt Conventiones de dote inter Conjuges vel eos, qui dotem dant, promittunt, suscipiunt, aut repetere possunt, initæ. *a. l. un. §. 1. C. de R. U. A.*

II. *Pacta dotalia constituuntur Consensu* tam scripto quam non scripto *d. l. un. §. 1. Zaf. h. t. n. 4.* dummodo hic legitimè e. g. per testes juratos, probari queat. *Carpzov. P. 2. C. 4. d. 8.* licet pacta dotalia melioris

b 3

pro-

probationis gratia in scripturam redigi
soleant. *l. 4. ff. de Pign.*

III. *Ineunt hac pacta.* qui dotem
dant, promittunt, suscipiunt, aut re-
petere possunt. *d. l. un. §. 1. l. 6. C. de*
dotis promiss. ita ut muliere paciscen-
te nec Jure Saxon. Curatoris consen-
sum adhiberi necesse sit. Carpzov.
P. 2. C. 43. d. 9. nisi ab eadem dos
æstimata detur, cujus æstimatio ven-
ditionem sapiat. *d. l. un. §. 9. Carpzov.*
c. l. aut mulier in minorennitate sit
a. Rec. Imp. de Anno 1548. Tit. Von
den Pupillen und Minderjährigen
Kindern. Concipiuntur pacta dota-
lia *primario* de dote & donatione,
propter nuptias, *secundario* de iis,
quæ doti affinia sunt, e. g. Parapher-
nalibus & receptitiis. Is qui dat *dotem*
ab initio dotis danda legem, quam ve-
lit, etiam citra personam mulieris, *di-*
cere potest, non verò post datam do-
tem. *l. 7. ff. b. l. un. §. 13. C. de R. U. A.*
& servanda est lex, quam quis cum do-
tem daret dixit. *l. 1. C. de Pact. conb.*
nisi bonis moribus repugnet. *l. 5. §. 1. ff.*
h. aut dotis causam deteriore red-
dat. *l. 4. l. 14. ff. b.* vel liberis, pa-
rentibus secundas nuptias contra-
hentibus, in legitima noceat, *a l. 19.*
C. de

C. de donat. ante Nupt. j. l. 3. C. de Inoff. test. Carpz. P. 2. C. 43. d. 18.

IV. Dividuntur *Pacta dotalia* in *simplicia* & *mixta*; *Simplicia* fiunt, quæ per modum contractus fiunt, & vel de parte, vel universitate bonorum disponunt tempore solutionis, licet in diem mortis dilato. Carpzov. d. l. d. 1. § 6. *Mixta* dicuntur, quæ præter dotem dotique affinia de futura successione per modum ultimæ voluntatis agunt. *Simplicia* duos, *Mixta* vero quinque testes ad sui validitatem requirunt, si fiant extrajudicialiter l. f. *C. de donat. mort. caus.* nam pacta tam per Conjuges, quam eorum Parentes Carpz. d. Const. 43. Moll. ad eund. n. 4. etiam judici soli Carpz. part. 3. C. 2. d. 7. judicialiter insinuata testes nullos desiderant; quia superfluum est privatum testimonium, cum publica monumenta adsunt l. 31. *C. de donat. j. l. 19. C. de Testam. P. 2. Const. 43. Et ibique Carpzov. d. 3. Gæterum pacta dotalia*, quæ *simplicia* vocantur, si quingentorum solidorum quantitatem transcedunt, judici *insinuanda sunt*, a parte viri non mulieris, alias, quatenus utilitatem viri concernunt,

b 4 nulla

nulla redduntur. *N. 127. c. 2. Habn ad Vvesenb. b. t. v. 4. verb. sanc.*

V. *Paſſa dotalia pariunt obligationem & actionem*; & quidem uxori & per virilem sexum ascendentibus, siue promissa siue data sit dos *ſ. Bach. V. 1. D. 6. tb. 2. l. d.* tribuitur actio ex stipulatu, quandoquidem, etiam si facta non sit, re ipsa subsecuta esse stipulatio intelligitur. *l. un. pr. & ſ. 1. C. d. R. U. A.* extraneis verò, quoties expressa stipulatio adjecta, actio ex stipulatu. *d. l. un. ſ. 13.* quoties adjecta non est, actio præscriptis verbis, *a. l. 6. C. de Jur. dot. j. l. un. ſ. 13. C. de R. U. A. competit.*

VI. *Tolluntur paſſa dotalia per modum contractus celebrata partis utriusque dissensu a. l. 58. ff. de Paſſa.* per modum ultimæ voluntatis conditæ alterius voluntate. *a. l. 4. ff. de adim. vel transf. leg. VViſſ. ad π. h. tb. 24.* Utraque verò, nulla liberorum factâ mentione, per liberos supervenientes *a. l. 7. ff. bon. damnat. j. l. 7. ff. de lib. vel poſſib. her. Carpzov. ad d. Con. 43. d. 13.*

TIT.

TIT. VI.

Solutio matrimonio dos
quemadmodum petatur.

L. 14. ff. T. 3.

Dotis dominium sic transferri solet in maritum, ut sit revocabile l. 3. C. de R. V. l. 30. C. de Jure dos. Qua igitur actione dos data ab ipso repeti possit, hoc loco recensendum est.

I. Ad repetendam dotem præcipue comparata est *Actio ex stipulatu* quæ est actio personalis rei persecutoria, bonæ fidei. l. un. §. 2. C. d. R. V. A. §. 29. l. de Act. daturque soluto matrimonio ei qui jus repetendi dotem habet adversus eum, qui dotem reddere teneatur ad hoc ut vel dotem salvam, vel ejus æstimationem restituat.

II. *Nascitur hæc actio ex stipulatione vera vel ficta* d. l. un. §. 13. & locum habet soluto matrimonio: nam eo constante dos uxori non debet refundi sine legitima causa. l. un. C. si dos const. mat. sol. qualis est e. g. inopia mariti §. l. 29. C. de lur. b s dot.

34 *Addit. ad JPr. Struv.*

dot. & necessitas alendi parentem
§. l. 73. §. 1. ff. de Jur. dot. VViff. b. t.
tb. 16.

III. *Actionem hanc ex stipulatu instituit, qui jus repetendi dotem habet, id quod pro casuum diversitate competit vel patri vel uxori soli, vel utrique vel extraneo, vel eorum hæredibus. Pater solus expetit dotem profectitiam divortio, nulla rationabili causa existente, ab uxore facto. N. 22. c. 19. item mortua in matrimonio filia, si hæc in potestate patris tempore mortis fuerit, siue non l. 4. C. de solut. matr. l. 5. ff. de divort. l. 6. ff. de Jur. dot. l. 59. ff. b. t. nec interest, utrum liberi è filia superstites, nec ne. §. l. 48. ff. b. l. 12. l. 26. §. ff. de Pat. dot. quod posterius, quamvis Juri Civili conveniat Bach. V. 2. D. 7. tb. 1. l. c. usu tamen fori contrarium esse receptum docent. Thesaurus Dec. 190. Oldendorp. Class. 4. ad. 26. f. Magnif. Auth. S. 7. C. Ex. 30. tb. 49. Hahn. ad VVesemb. b. t. n. 3. Sola uxor dotem repetit profectitiam si vel emancipata est, vel pater decessit a. l. 71. ff. de Evid. l. un. §. 11. C. de R. U. A. adventitiam verò, quando extraneus nec stipulationem nec pactum de reddenda dote interposuit. d. l. un. §. 13. nulla*

nulla distinctione adhibita, utrum morte, an verò divortio culpa mariti accidente solutum sit matrimonium. Ultrique i. e. & patri & uxori ejus filia jus repetendæ dotis datur, cum dos est profectitia, filiaque in potestate patris constituta. l. 2. §. 1. ff. h. j. l. 28. ff. de Jur. dot. *Extraneus* (verò appellatur omnis, qui non est parens virilis sexus, & in potestate dotatam personam non habet d. l. un. §. 13. f.) actionem hanc ex stipulatu instituit, quando expressim sibi dotem reddi est stipilatus d. §. Recensitum *jus intentandi hanc actionem* jure hæreditario ad hæredes transit d. l. §. 6. j. l. 29. ff. O & A. præterquam quod eo casu, quo & patri & filia jus repetendi dotem profectitiam competere dixi, patre etiam post litem contestatam decedente, duos omnimodo ad mulierem pertinet. d. l. un. §. 11. §. 14. C. de R. U. A.

IV. *Conceditur actio ex stipulatu adversus eum, qui dotem restituere tenetur, videlicet maritum, qui sui juris est, sive ipsi, sive alii ejus voluntate data sit dos, item adversus socerum, in cujus potestate maritus est, sive socero, sive marito illius Jussu vel non jussu soluta sit, l. 22. §. b 6 12. ff.*

12. ff. solut. matr. nec non adversus soceri matrique hæredes d. 5. 12. l. 46. ff. b. etiam fiscum l. 2. C. b.

V. *Tendit hæc actio principaliter ad restitutionem dotis*, quando res dotales inæstimatæ vel æstimatæ tantum taxationis gratia translatæ sunt a. l. 21. C. de Jur. dot. ad restitutionem æstimationis verò quoties æstimatione, venditionis ergò facta maritus pretii debitor effectus est l. 5. C. eod. Minus principaliter actione hac petitur à marito præstatio doli, latæ & levis culpæ l. 17. ff. de Jur. dot. nec non fructuum pro rata communio l. 11. ff. b. de Jure Saxon. autem solus maritus percipit fructus, postquam agri culti rastrisque subacti sunt. Land-Recht / l. 3. a. 76. Carpzov. p. 3. C. 32. d. 6.

VI. *Effectus hujus actionis est restitutio dotis*, quæ in re immobili statim, in re mobili intra annum spatium fieri debet l. 1. §. 7. C. d. R. U. 1. *Qui effectus* vel pro parte vel in solidum impeditur. Pro parte propter beneficium competentie personale, quod ob reverentiam marito tributum est, ita ut huc renuciari non possit l. 12. l. 13. l. 14. §. 1. ff. b. non verò illius hæredibus d. l. 2. exceptis

pris filiis l. 18. eod. Restitutio in so-
lipum impeditur (1) propter mali-
tiosum uxoris divortium l. 38. ff. b.
& adulterium. N. 117. c. 8. (2) Pro-
pter interitum rei dotalis venditionis
gratia non æstimatæ sine culpa mariti
accidentem. l. 14. ff. b. Carpz. P. 2. C.
42. d. 19. 20. 21.

TIT. VII.

Ad Municipalem & de
Incolis.

I. Statu libertatis & familiæ per-
penso ad statum Civitatis ducimur, *ad L. 1. T. 13.*
cujus laudabiliter dirigendi ergo Jus *aph. 1.*
municipale inventum l. 35. ff. b. &
municipiis à Romanis non raro reli-
ctum est 6. l. 37. ff. de reb. auct. jud.
V. ff. C. ad t. d. V. S. d. 7. th. 10. id
quod consistit primò in personis Tit.
1. 2. 3. Secundo in Muneribus & ho-
noribus obendis T. 4. 5. 6. 7. Tertiò
in rebus & pecuniis municipalibus,
T. 8. Quartò in decretis ab ordine
faciendis. T. 9. Quintò in operibus
publ. T. 10. Sexto: in Jure Nundina-
rum T. 11. & censuum T. 15.

I. Personæ, de quibus jus muni-
cipale disponit, sunt vel privatæ, ut
b 3 muni-

municipes & incolæ, vel publicæ ut decuriones, de illis hoc t. 7. agitur, de his tit. seq. *Municipes* aut cives appellantur personæ, quæ in municipiis jus Civitatis habent, ac suffragiorum, honorum & onerum sunt participes *§. l. 1. §. 1. ff. b. Magnif. Auth. S. J. C. Ex. 50. lb. 48.*

II. Cum verò *jus municipii* vel *per originem* vel *per assumptionem* quærat, nata inde est municipum in *originarios* & *voluntarios* distinctio. *Originarii* sunt vel *vere* per Nativitatem, vel *fide* der manumissionem aut adoptionem tales. *l. 1. pr. ff. b.*

III. *Nativitas* filium facit municipem illius Civitatis, cujus municipis Pater est. *l. 1. §. 2. ff. b.* Is verò qui ex vico ortus est, eam Patriam intelligitur habere, cui Reipublicæ vicus ille respondet. *l. 30. ff. b. §. Carpzov. P. 2. C. 5. d. 1. n. 6. 7.* Matris municipium non sequitur filius, nisi vel spurius sit, vel hoc Privilegii certæ civitati concessum fuerit. *d. l. etiam si casu alibi lædatur partus l. 3. C. de Municip.* Hoc *domicilium nativitatis* Jure Civili mutari non potest. *l. 6. ff. b. l. 4. C. eod.* potest quoad effectus civiles *§. l. 31. ff. d. R. l. n. d.*

mutari moribus Gail. l. 2. obs. 36. n. 5. seqq. Hahn. b. num. 4. Franz. l. 1. Ref. 16. num. 44. Carpz. Proc. T. 3. art. 1. num. 7. seqq. Lauterb. V. 3. D. 6. de domicilio c. 1. th. 14. Manumissio jus municipii tribuit liberto in loco uno vel pluribus, ubi illud Patronus habet. l. 22. l. 27. ff. h. Adoptio jus municipii Patris adoptivi filio adoptivo largitur, ita tamen, ut eum jure municipii, quod ipse à Patre naturali habet, cumuletur. l. 15. §. f. l. 17. §. p. ff. h.

IV. *Municipes Voluntarii sunt per allectionem s. assumptionem. Allectionis est ejus, qui Civis non erat, in numerum civium receptio, Jus recipiendi Civem Senatui Civitatis tributum est v. Er. L. Gebr. d. A. 1609. tit. In Just. Sachen §. Ebenermassen; debet autem in assumptione fieri I. in Conditionem recipiendi inquisitionis. Nam jure Civitatis donari non solent Hæretici a. l. 4. C. de Hæret. infames, banniti, Judæi, Cives & subditi alieni. A. B. c. 16. incertæ originis (unde origo per literas natalitias probari solet) homines, lenones, usurarii, circulatores, &c. Magnif. auth. S. J. C. b. th. 50. Hahn. ad Wesenb. b. II. Certa pecunia solusio*

40 *Addit. ad 7 Pr. Struv.*

sio, quæ vocatur das Bürger-Geld /
cujus quantitas plerumque arbitrio
senatus relicta est. (III.) *Iuramenti*
de obsequio & fidelitate *præstatio*,
quæ licet regulariter solennis sit, loco
ejusd. tamen in personis certis honora-
tis & Clericis alicubi recepta est stipu-
lata manu facta promissio, ut testatur
de Civitate Misnensi *Erđ. d. 1. Geb. de*
A. 53. 57. §. 107. (IV.) Receptio in ma-
triculam §. cit. *Dd.*

V. *Incola*, *Einwohner est*, qui in
aliqua Civitate domicilium constituit,
atque ad munera publica sustinenda ob-
strictus est. Jure Civitatis non impe-
trato, *l. 22. §. 2. l. 29. ff. b. l. 5. C.*
de Incol. Hic à munice plurimum
differt, & non nisi in gradu remissiori
Civis appellari potest, quia suffragio-
rum & honorum incapax est, *l. 3. C. de*
Incol. l. 17. C. eod. §. Eck. C. ff. h. t. §. 8.
Constituitur domicilium animi desti-
natione cum facto habitationis con-
juncta *l. 20. ff. ad Munic. l. 2. l. 7. C. de*
Incol. idque in duobus locis nonnun-
quam haberi potest *l. 27. §. 2. ff. b.*
l. 5. ff. eod. Constitunt domicilium
rationis usu non destituti seu Pater
seu Filius familias *l. 3. l. 4. ff. b. §.*
plur. Magn. Ant. Jurispr. l. 4. t. 5.
aph. 3.

VI.

VI. *Cives & incolæ* (1) *obligantur* Domino territoriali, in cujus territorio jus Civitatis impetrant aut domicilium constituunt, ad fidelitatem, obedientiam & subjectionem præstandam (2) Magistratibus loci inferioribus ad reverentiam & obsequium pro jurisdictionis concessæ modo exhibendum (3) Munera civilia ferre tenentur *l. 29. l. 22. § 2. ff. b.* (4) Coram Magistratibus municipalibus in causis ad eorundem jurisdictionem pertinentibus conveniri possunt. *l. 29. ff. b.* Pro oneribus *fruantur* etiam *emolumentis* civitati communibus ex Jure Commerciorum, foro, balneo, spectaculis, &c. *l. 27. §. 1. ff. b.* Quamquam *diversa in eo Civium & incolarum sit conditio*, quod incolæ ad honores & similia non adhibeantur, item jura commerciorum, pascuorum &c. (v. *Er. l. Geb. d. A. 1612. t. Von Just. Sachen §. 31.*) plerumque vel denegata vel angustis limitibus circumscripta habeant, quibus Jus civitatis nati multo liberius utantur. *Conf. Lauterb. d. V. 2. D. o. c. 8. th. §4. 55. seqq.*

VII. *Jus municipii* si adoptionis quaesitum per emancipationem *existin-*

42 *Addit. ad § Pr. Servu.*

extinguitur l. 16. ff. b. Illud verò quod *Nativitate* vel *assumptione* acquisitum est, item *Jus incolatus* renunciatione bona fide facta l. 34. ff. b. vel *expressa* vel *tacita* ut actuali voluntatis & habitationis mutatione tollitur, dummodo habitationis mutatio fiat *legitime* secundum statuta Civitatis: ubi enim *Census emigrationis Nachsteuer, Abzug, Abfahrt, Abschoss*, receptus est, ibi iste in Civitate, quæ deseritur, pro quantitate, statuto vel moribus definita, solvendus est. *Gail. l. 1. O. 29. n. 9.* Item quoties emigratio statuto expresse prohibita est renunciatione regulariter nullum habet effectum. §. *Meß. ad Jus Lubec. l. 1. t. 2. art. 2. n. 70.* In dubio tamen statutum ita interpretandum est, ne facultas Juri Civitatis renunciandi adempta censeatur *a. l. 71. §. 2. ff. de Cond. & dem. Hahn. ad VVesemb. b.*

De Collegiis & Corporibus.

L. 47. ff. t. 32.

Hactenus considerari sunt *municipes simpliciter*, jam spectandi veniunt, quatenus vel sunt in Collegio vel extra Collegium.

VII.

VIII. Collegium est plurium personarum ejusdem potestatis & muneris rerumque ad id pertinentium societas, Principis autoritate firmata *l. 1. ff. de Coll. & Corp. j. l. 85. ff. de V. S. ubi VViss.* Dividuntur Collegia in licita & illicita. Licita sunt, quæ autoritate Principis sunt confirmata, *l. 1. ff. b.* Quod cujuscunque universi Magistratus inferior enim jus confirmandi non habet. *Hahn ad VVesenb. b. t. Verb. Postea.* Illicita quæ non confirmata *l. 1. ff. b. l. 8. C. de Hæred. Inst.* De licitis loquitur definitio tradita, eaque ad sui constitutionem tres ad minimum personas requirunt. *l. 85. ff. de V. S. & Ant. Matth. de Crimin. l. 47. t. 15. n. 12.* ad conservationem una persona sufficit *l. 7. §. 1. ff. Quod. cuj. univ. Carpzov. P. 2. C. 6. d. 17. n. 4.*

IX. Permissum est Collegiis licitis pactionem, quam velint, sibi ferre, dum ne quid ex publica lege corrumpant *l. f. ff. b.* Hodie statuta Collegiorum confirmanda sunt à Principe & *VVebner. Observ. pract. & Zunfft, Innungen, Gilden-Meister.* Solet autem Magistris Collegiorum *den Zunfft-Meistern* statutis certa Jurisdictio concedi, quâ in rebus ad Col-

Collegium pertinentibus utantur
Carpzov. P. 2. Const. C. d. 9. quæ ta-
 men ad alias causas aut delicta pu-
 blica extendenda non sunt. *id. d. 10. &*
Dec. 285.

V. Collegium illicitum con-
 stituentes incidunt in pœnam arbi-
 trariam, aliquando imperatur nuda
 dissolutio concessa pecuniæ commu-
 nis partitione *l. 3. ff. b.* quando Crimi-
 nis publici rei fiant *6. l. 2. b. & apd*
Ant. Matth. de Crim. l. 47. t. 15. c. 20

TIT. VIII.

De Decurionibus & Fi- liis eorum.

L. 50. ff. t. 2.

Juris Municipalis Cap. primum
 personas considerabat, easque vel pri-
 vatas vel publicas, de Privatis actum
 est, progrediendum igitur ad publicas,
 quæ sunt Decuriones.

I. Sunt autem Decuriones Personæ,
 quæ in municipiis consilio publico
 vacant, quasi Curiae suæ senatores. *A.*
l. 37. l. 41. C. de decur. E Decurionum
 numero legi solebant Duum-Viri
 Consulum personam referentes & de-
 fen-

seniores Civitatum Tribunis plebis
similes §. *Hill. ad Don. l. 2. c. 21.*
l. c.

II. Decurionum alii sunt Na-
tuitate *l. 31. C. b.* alii Electione.
Eligi possunt Filiifamilias *l. 5. C. b.*
etiam spurii & incestuosi vitæ honestæ,
ita tamen ut his Competitor legitimè
natus præferatur *l. 3. §. 2. l. 6. ff. b.*
item illiterati *l. 6. C. b.* non v. mino-
res viginti quinque annis, nisi ex justa
causa, pui electi suffragium in Curia
non ferunt *l. 8. ff. de Mun. l. 6. §. 1.*
ff. b. neque relegati *l. 5. ff. ad munic.*
aut Criminum Capitalium rei. *l. 17. §.*
12. ff. eod.

III. Decurionum munus est
Rempubl. administrare *l. 8. ff. de*
muner. Præcepta Præsidum exequi
l. 47. C. b. pecuniam publicam tra-
ctare *l. 2. §. 1. ff. ad Munic.* exigere
tributa *l. 17. §. 7. ff. eod.* Ad hunc de-
curionatum cives etiam inviti olim
magno cum rigore compellebantur *l.*
51. C. b. l. un. C. de Curial. vel. civ. l. 1.
ff. b. Hodie cum detrectatoribus Magi-
stratum & senatoriæ dignitatis mitius
agi solet, jam pœna amittendæ habi-
tationis in Urbe, jam carceris, jam pe-
cuniaria dictata. §. *Hahn. ad Wesenb.*
b. t. n. 2.

IV.

IV. *Decuriones* propter *gribile-
gium* concessum *torturæ* non subji-
ciuntur, *fustibus* non castigantur, in
metallum non damnantur, quod jus
etiam ad filios transit, idemque in eo,
qui desit esse *decurio*, obtinet. l. f. l.
2. §. C. ff. k. Id quod *hodie* ad Ma-
gistratus, qui legitime deposuerunt
dignitatem, applicant, his enim ordi-
nem immunitatemque conservari vo-
lunt. *Dd. l. in d. l. ff.* Præterea facul-
tatibus lapsi *decuriones* è publico alun-
tur. l. 8. ff. eod.

V. Ab his *Decurionibus* frequens
ducitur argumentum ad Magistratus
& senatores *Civitatum Provinciali-
um Rathmanner* oder *Rathsberren*.
modo nulla diversitatis ratio appa-
reat. Senatores autem *Civitatum* vel
Imperialium vel amplissimè privile-
giatarum longè potioris sunt condi-
tionis. Sed liceat, utilitate summa
monente, potiora, quæ circa Magi-
stratus *Municipalis* Conditionem &
privilegia hodie observari solent, in-
primis è prælaudato *Habnio ad
Vvesenb. b. t. n. 5.* referre. Ubi præ-
supponuntur Magistratum hunc infe-
riorem secundum formam receptam
homagium præstitisse domino terri-
torii suscepto ab eod. Regimine §. c.
13. X.

13. X. de Maj. & Obed. Civitatisque jura à Domino territoriali esse confirmata. Quo præmiſſo plerumque Civitates habent Jura ſequentia. Et quidem circa res humani juris. (1) Jus exigendi juramentum obſequii à Civibus, formulam Lipſiæ uſitatam v. apud Ziegl. d. Jur. Maj. l. 1. c. 29. th. 15. (2) Jus mixtum Imperium exercendi a. l. 26. ff. ad Munic. j. l. f. de Off. ej. cui mand. & Ziegl. ad Lancell. l. 3. t. 2. §. 10. verb. vel ſuperioris. (3) Jus braxandi & l. 3. C. de Commenc. & merc. adeo ut ſingulis Civitatibus Jure Saxon. fundatum de Jure privilegium competere, ne infra milliare circum circa vinum vel cereviſia extranea venalis habeantur, & ne ſiant hujusmodi decoctiones, aſſerat Ziegl. de Jur. Maj. l. 1. c. 43. th. 8. (4) Aſſervationem armorum ad defendendos limites, Freyſchieſſen. Conf Ziegl. d. Tr. l. 1. C. 33. Th. 32. (5) Jus metata & in hoſpitationes distribuendi l. 3. C. metat. (6) Jus tacitæ hypothecæ in bonis adminiſtrorum l. f. C. Quo quisque Ord. Berlich. P. 1. Concl. 67. n. 41. ſeq. (7) Jus archivi N. 15. c. 5. & actorum conficiendorum l. f. C. de Magiſt. munic quo refertur jus atteſtan-

Randi de actibus voluntariae Juris-
 dictionis l. 31. C. de donat. (8) Jus
 indicendi collectas forenses Standa
 oder Markgeld / quia forum est uni-
 versitatis it. colligendi distribuendi-
 que collectas & accisas. (9) Jus Si-
 gillorum. (10) Jus servandi claves
 portarum. (11) Jus dandi Tutores
 quod Jure Civ. sub distinctione com-
 petebat §. 5. l. de Attil. Tut. ubi
 Vinn. Jure moderno indistincte
 concessum est Recess. Imp. de A. 1577
 rubr. Von Pupillen und Minderjäh-
 rigen Schutz. Syn. Inst. Imp. 1. de
 Attil. Tut. lit. a. (12) Jus praela-
 tionis inter chirographarios ratione
 Crediti l. 38. §. 1. ff. de reb. auc. jud.
 poss. ratione tributi in prima Clas-
 se collocatur. Carpzov. P. 1. C. 28.
 d. 47 j. Richter de Jure & Priv.
 Cred. cap. 2. membr. 5. n. 1. Berl. P. 1.
 Concl. 64. n. 164. (13) Jus mittendi
 deputatos. Brautach. Bpit. Ju-
 rispr. publ. l. 4. c. 3. n. 6. de Jure Civ.
 §. l. 1. l. 4. §. 5. ff. de legat. Civita-
 tates liberae legatos mittunt. Braut.
 c. l. (14) Jus tuendi & curandi non
 instituendi Collegia l. 1. ff. Quod cu-
 jusque univers. (15) Jus creandi
 Magistratum è suo corpore aliquando
 illimitatum aliquando limitatum.
 (16) Im-

(16) Immunitatem à servitiis, von den
 Bröhdiensten. (17) Jus habendi in-
 spiciendique pondera & mensuras l.
 9. C. de Defens. Civ. j. l. 9. C. de sus-
 ceptoribus. l. 10. Ziegl. d. Tr. l. 1. c.
 45. tb. 12. (18) Jus habendi arcam
 communem l. 1. §. 1. *Quod cujus-
 que unib.* Circa res divini juris ha-
 bent Magistratus municipales ple-
 rumque (1) Jus exigendi impensas
 ad restaurationem Templorum &
 constituendi Provisores. (2) Jus eri-
 gendi Scholas, salvo tamen Episcopa-
 li Jure & Ziegl. d. Tr. l. 1. c. 23. tb. 3.
 (3) Jus promendicis colligendi eleemo-
 sinas, quas etiam ob necessitatem
 Reipubl. certo modo imperari posse
 tradit Franz. l. Resp. 7. n. 28.

De Albo scribendo.

L. 50. ff. t. 3.

VI. Decurionum nomina in albo
 s. tabula olim scribebantur eo ordi-
 ne, quo Lex municipalis præcipiebat.
 Lege cessante habebatur dignitatis
 ratio, in qua mior minori & inter
 pares antiquissimus præferebatur.
 Nullo ordine functi locabantur pro-
 ut quisque eorum in ordinem vene-
 rat. Idem ordo in sententis ferendis
 spectabatur l. 1. pr. & 1. ff. b. Ho-
 die

die totum regimen Senatorium in Consules & Senatores in specie distinguitur. Consulū numerus pro amplitudine & more Civitatis plerumque binarius vel ternarius vel quaternarius est, è quibus præfertur Regens s. verbi potens der regierende oder VVorthabende Burgermeister. qui consultanda proponit, vota colligit, decreta publicat &c. Administratio Reipubl. suprema & inspectio ad Consules pertinet, reliquis functionibus ordini Senatorum relictis, è quibus vel seniores vel ratione officii potiores alios antecedunt. Distinguuntur autem à diversis, quibus præfunt, officiis, hinc alii sunt *Richt-Herren*, alii *Schoß-Herren*, alii *Steuer-Herren*, s. *Hahn. ad VVesenb. h. t.* Et hæc & specialiora è facie cujuslibet Reipubl. colligenda sunt.

De Senatoribus.

L. I. ff. t. 9.

De Senatorum Ordine in municipiis hætenus. Restat ut Senatores Romanos non relinquamus intactos.

VII. Senatoris nomen est nomen Ordinis, qui Equestri & Plebejo solet

solet opponi. *a. l. 10. C. de Nupt. Hildebrand. in Antiq. Rom. Verb. Ordo.* Hoc sensu Senator dici potest, qui legitime ab eo, qui jus legendi habebat, ad summum ordinem evectus est consilii publici gratia. Successu temporis autem senatoria dignitas etiam sine lectione parta & è potestate sententiam dicendi in senatu aestimata est *l. f. 6. ff. b. j. N. 62.* quod pluribus tradit *Frantz. C. ff. t. n. 13. seqq.*

VIII. Senatorii ordinis dignitas erat amplissima, quæ per maritos ad uxores transibat *l. 8. ff. b. Gail. d. Pac. Publ. l. 1. c. 5. n. 21.* maritisque vita functis apud viduas permanebat, usque dum aliis nubere viris *l. f. ff. b. l. 10. C. de nupt.* unde uxores hodieque beneficiis dignitati maritorum, non officio, adherentibus gaudent. e. g. Ministri Ecclesiæ vidua dignitate mariti qui mortuus est, fruitur, non verò jure petit gratuitam in domo Ecclesiastica habitationem, quæ marito defuncto intuitu officii concessa erat *Carpz. P. 4. C. 21. d. 11.*

XI. Liberi Senatorum Patris dignitate corruscabant, etiam si essent, parente nondum in Senatoria dignitate constituto, nati *l. 5. ff. b.*
c 2
quod

52 *Addit. ad JPr. Struv,*

quod hodie ad *liberos Nobilitatorum*
ante nobilitatem quaesitam natos;
item *liberos Magistrum opificis, Meis-*
ter Rinder/ antequam Pater fieret Ma-
gister procreatus, applicant. *Hahn,*
ad VVesenb. h. t. Verb. Liberis, Carpzov.
P. 2. C. 10. d. 32. Dignitatem hanc
liberi non amittebant Patre senatu
moto, dummodo ante amissam digni-
tatem concepti essent. l. 7. §. 1. b. t.
atque ita statutis Collegii gaudent O-
pificum aut Mercatorum liberi, licet
pater indignum se Collegio reddide-
rit. *Carpzov. Dec. 298. Senatores*
Romani Senatu movebantur ob turpi-
tudinem l. 2. ff. b. proinde nec hodie
injustum censebitur Senatu quenquam
ob stuprum vel fornicationem moveri.
Carpz. P. 1. Dec. 17.

TIT. IX.

De Muneribus & Ho- *noribus.*

L. 50. ff. t. 4.

Juris Municipalis Cap. II. est de
Muneribus & honoribus.

I. *Munus* h. l. est administratio
Reipubl. sine dignitatis gradu. *l. 1. §. 1.*

§. 1. ff. b. *VViff. ad π. b. t. 16.* idque distinguitur in *Personale*, *Patrimoniale* & *Mixtum* l. 18. pr. ff. b. *Munus personale* est, quod animi provisione & corporalis laboris intentione sine aliquo gerentis detrimento expeditur l. 1. §. 3. l. 18. §. 1. ff. b. & quia vel directo vel demum per consequentiam publicam utilitatem respicit, in *privatum* & *publicum* dispescitur. *Publicum* est, quod directo ob utilitatem publicam iungitur. d. l. 14. §. 1. ut. *Quæstura* in Civitate l. 18. §. 2. ff. b. *Privatum*, quod directo ad utilitatem privatam imponitur, ut *Tutela*, *Cura*. d. l. 18. §. 1. j. l. 2. §. f. ff. eod. Præterea distinguitur *Munus personale in præstans* & *sordidum*. a. l. 7. C. de SS. Eccl. l. 12. C. de Excus. mun. *Præstans* est, quod magis animi, quam corporis ministerio perficitur l. 18. ff. 2. π. b. c. g. *Kalendarii curatio*. *Sordidum* est, quod magis corporis quam animi labore expeditur e. g. *Excubias agere*.

II. *Munus Patrimoniale* est, quod sumtibus patrimonii & damnis administrantis expeditur. l. 18. §. 18. l. 1. §. 3. π. b. idque est vel merè, vel quodammodo reale. Merè reale, quod simpliciter rebus imponitur, nullo

nullo ad personas habito respectu, eo
 g. viarum munitio l. 14. §. 2. ff. b. t.
Quodammodo reale est, quod personis
 propter res indicitur l. 6. §. f. ff. b. l. 18.
 §. 12. ff. b. ut collectæ v. *Brunnem.*
Repet. VVes. b. t. g. 7. deinde Mu-
 nus *Patrimoniale* dividitur in ordi-
 narium & extraordinarium. a. l. f.
 C. de Mun. Patrim. Ordinarium
 est, quod à lege propter utilitatem
 vel necessitatem ordinariam indici-
 tur. *Extraordinarium* verò, quod
 per Magistratum ex improvviso pro-
 pter utilitatem vel necessitatem ex-
 traordinariam injungitur l. 8. §. 3. ff.
de Vacat. & excus. mun. l. 1. C. eod. §.
Franz. l. 1. R. 20. n. 29.

III. *Munus mixtum est*, quod &
 personali opera & patrimonii sumti-
 bus præstatur. l. 18. §. 26. ff. b. e. g. Ex-
 actio tributorum. d. §.

IV. *Manera personalia etiam à*
Magistratu inferiore imponuntur
 §. l. 6. §. 2. ff. de Tutel. l. 9. ff. de Va-
 cat. vel exc. Munera *patrimonia-*
lia verò ab eo, qui Majestatis jure
 gaudet §. l. 8. C. de Excus. mun. l.
 un. C. de Superindict. item à Prin-
 cipibus Jure superioritatis territo-
 rialis, non verò à Magistratibus infe-
 rioribus, nisi vel summa necessitas
 hoc

hoc exigit, vel singulorum consensus
id approbet. *§. Ziegl. de Jure Maj. l. 2.*
c. 1. th. 17. 19. Eck. b. 1. §. 11.

V. *Munera personalia non nisi*
civibus & incolis regulariter impo-
nuntur. l. 3. C. de Incol. l. 1. §. f. ff.
de Tut. & Cur. dat. Franz. l. 1. Res.
87. n. 5. Munera patrimonialia mere
realia etiam forenses onerant l. 18. §.
22. ff. h. l. 6. §. 4. 5. D. b. quodammodo
realia tantum municipes & incolae l.
6. §. 5. π. b. nisi consuetudine aliud re-
ceptum sit. §. Gail. l. 5. Obs. 63. n. 12. &
Obs. præc.

VI. *Desertur Munus secundum*
proportionem Geometricam l. 14. §. 3.
π. h. quod quomodo defendi possit
novissime tradit Ziegl. de Jur. Maj.
l. 2. c. 3. th. 24. seqq. pro eodem vero
pecuniæ præstatio regulariter non ad-
mittitur. l. 16. pr. & §. 8. b. π. j. Magnif.
Auth. h. t. th. 69.

VII. *Honor est administratio Rei-*
publ. cum dignitatis gradu l. 14. pr.
π. b. In honore distribuendo Geo-
metrica proportio attendenda est.
d. l. §. 3. æqualitatis servandæ gra-
tia l. f. C. Dyemadm. Civ. mun. ind.
Deferendi sunt honores gradatim. l.
1. π. b. nisi aliud sit cautum lege mu-
nicipali, quæ sub conditione, si per-
sonæ

56 *Addit. ad 7 Pr. Struv.*

sonæ sunt idoneæ, intelligenda est. *d. l. 1. §. 2.* Rationis autem non est, ut maioribus honoribus functi ad minores deoocentur. *l. 2. C. Quomod. Civ. mun.*

TIT. X.

De Vacatione & Executione Munerum.

L. 50. ff. l. 5.

De Jure Immunitatis.

t. 6. d. lib.

Civis excusare se potest à munere, quod defertur, si vacationem vel immunitatem habeat. Quæ verba, vacatio & immunitas, cum synonymicè adhibeantur à Callistrato in *l. 5. §. 1. 7. π. de jure immun.* titulos hos conjungere placuit.

I *Excusatio* in actu spectata est allegatio justæ causæ, ob quam à civili quis munere liberetur. *2. l. 1. pr. & §. f. π. de vacat. vel excusat.* hæc ob vacationem aut immunitatem locum habet, & statim alleganda est *l. 13. §. f. π. eod. l. 18. π. d. V. S.* Alias vacationem in specie dicitur habere is, cui certum tempus quietis causa ob honorem aut munus publicum, quod gessit, concessum est, ut negotia propria curare possit e. g. is qui Reipubl. causa

causa abfuit, reversus habet à novis
tutelis anni vacationem. §. 2. l. de
Excusat. Tut. j. l. 4. π. de Vacat. Vel
exc. Hahn. ad VVesenb. h. t. n. 2. Est
igitur *immunitas* specialiter accepta
perpetua; *Vacatio* autem tempo-
ralis l. 1. l. 5. §. 1. π. b. l. 12. π. de
Vacat.

II. Acquiri potest immunitas

(1) Principis imponentis privilegio
speciali l. 21. π. de Vacat. à muneribus
personalibus, patrimonialibus &
mixtis a. l. un. C. de his qui à Princ.
Vac. accep. j. l. 35. π. de R. j. dum-
modo privilegium sit justum i. e. in
aliorum civium iniquum non vergat
præjudicium. Ziegl. de Jure Maj.
l. 2. c. 2. th. 43. j. tn. Hahn. ad
VVesenb. tit. de Jur. immun. Non
civitatis municipalis indultu, nisi vel
qualitas muneris id permittat, vel
civitati ut toti aggregato impositum
sit à Principe munus Ziegl. c. l. th. 60.
vel ex amplitudine Privilegiorum
hæc potestas promanet. §. l. 1. C. de de-
cret. decur. sup. immu. l. 1. C. de Oper.
publ. (2) Acquiritur immunitas
consuetudine a. l. 1. C. de Exc. &
translat. mil. ann. (3) Pacto cum
imponente compensativo. (4) Pra-
scriptione immemoriali a. l. 7. C. de
Fund.

*Fund. rei priv. L. XI. §. Ziegl. c. 1. 16. §. 1.
Hahn. ad VVes. b.*

III. Data est aliis à Personalibus, aliis à patrimonialibus muneribus immunitas. *Immunitas* autem à muneribus personalibus competit aut ob conditionem personarum, aut legis concessionem. *Ob conditionem personarum* tribuit immunitatem (1) *Ætas* non tantum *senilis*, propter senectutis venerationem l. 3. l. 6. ff. de *Jure imm.* (in decurionatu autem annus LV. l. 11. de *Decur.* in aliis muneribus LXX. determinatus est. l. 2. §. 1. ff. de *Vacat.* quod non obtinet in honoribus d. l.) sed etiam *minorennis*, id quod in honore deferendo quoque attenditur. l. 8. ff. de *muner.* (2) *Sexus* in foeminis l. 3. ff. §. 3. *cod.* nisi qualitas muneris sit talis, ut illius is sexus sit *capax*. l. un. C. de *mul. in quo loc.* l. 3. C. de *his qui num. lib.* (3) *Morbus*, qui hominem muneri perferendo reddit *imparem* l. 7. §. 7. ff. de *Vacat. t. t. C.* Qui *morbos exc.* (4) *Dignitas*: nam honorem sustinenti munus imponi non potest, l. 10. ff. de *Muner.*

IV. *Ob legis concessionem* immunitate à muneribus personalibus nonnulli fruuntur *justa ex causâ* l.

un. C. de his, qui à Princ. vac. & quidem (1) Clerici. l. 2. l. 6. C. de Episc. & Cler. Carpzov. Jurispr. Consist. l. 2. t. 19. d. 308. n. 2. item de Coniuge liberisque clericorum sentiendum. d. l. 2. §. f. (2) Professores cujuslibet Facultatis & Doctores Legum cum Uxoribus & filiis. l. 5. C. de Prof. & Med. (3) Senatores l. 4. C. de dignit. aliique in maximo dignitatis culmine constituti. 6. l. 12. C. de Excus. mun. (4) Milites actus militantes l. 3. §. 1. π. de mun. & Veterani. l. 7. π. de vac. & exc. l. 5. π. de Veteran. (5) Parentes quinque liberorum l. 3. §. 6. l. 4. π. de mun. quod ad honores non pertinet. l. 2. §. 1. π. de vacat. & exs.

V. A muneribus Patrimonialibus regulariter nulla immunitas est. l. 10. π. de vacat. Sunt vero per exceptionem immunes (1) Clerici in bonis Ecclesie quæ possident, ut domibus parochialibus &c. a. l. 1. C. de Episc. & Cler. c. 1. X. de immun. Eccl. c. 1. X. de Cens. & exact. Carpzov. diB. d. 308. ubi præjud. non in propriis, Ziegl. de Jure Maj. l. 2. C. 2. th. 20. 21. ubi præjudic. j. l. 7. C. de SS. Eccles. (2) Milites & Veterani à certis l. 18. §. 29. π. de mun.

Et l. bon. l. 10. §. 2. ff. de Vac. vel exc.
non tamen omnibus l. 11. ff. eod. l.
28. §. 23. 24. eod. l. 7. ff. de Vac. &
Ziegl. d. Tr. th. 41. Non sunt immu-
nes parentes five duodecim five sed-
cim liberos habeant. l. 5. C. de mun.
Patr. l. 6. §. 4. ff. de mun. Ziegl. de
Tr. l. 2. c. 2. tb. 42. ubi non aliud usu
observatum esse meminit. (3) Pro-
fessores omnes & Doctores Legum à
munere hospitem recipiendorum l. f.
§. f. ff. de mun. l. 6. C. de Prof. &
Med. l. 3. l. 6. C. de mun. patrim.
Angariorum praestatio etiam libera-
lium Artium Professoribus remissa est
l. 10. §. 2. ff. de vacat. j. l. 11. C. de
Prof. & Med. Hodie Professores
plerumque Universitatis aedificia à tri-
butis immunia inhabitant, propria
vero sibi comparentes instar Clerico-
rum immunitatem non habere vi-
dentur, licet ea praeter hos etiam Do-
ctores diligenter docentes ex equi-
tate donandi sint, secundum Ziegl. c. l.
th. 38. seqq. (4) Inopes quatenus
tales, onera patrimonii ipsa non ha-
bendi necessitate non sustinent. l. 4.
§. 2. ff. de Mun. & bon. l. 10. §. 3. ff.
de Vac. & exc. (5) Vasalli, quia ser-
vitia feudorum nomine praestant.
Carpz. l. 4. R. 71. j. Er. l. Gebr. d.
A. 1661.

A. 1661. f. Kammer- und Rent- Sa.
chen. 5. 4.

VI. *Tribuitur immunitas vel personis vel rebus. Personis vel veris vel fictis.* Personis veris concessa cum iisdem perit. l. 1. §. 1. ff. de Jur. imm. j. l. 68. ff. de R. J. nisi concessa sit eo jure, ut ad posteros transmitteretur, quo casu in perpetuum durat. l. 4. ff. eod. ad eos tamen, qui ex foeminis nati sunt, non pertinet. l. 1. §. f. ff. eod. Personis fictis e. g. Collegis, datae immunitates perpetuae sunt. a. l. 6. ff. d. Ann. vel mens. leg. j. l. 7. §. f. π. *Quod cujusque univers. Rebus* indulta immunitas nunquam extinguitur l. 3. §. 1. π. de Conf.

VII. Denique qualescunque concessae sint *immunitates ab oneribus extraordinariis*, quae necessitate Reipublicae singulari urgente indicuntur, non excusant. l. 1. C. de quib. mun. l. 1. C. ut nem. lic. in emt. Carpz. l. 4. Resp. 75. nisi concessione immunitatis onera haec extraordinaria specialiter sint comprehensa, ut testatur *praesudicium ap. Ziegl. de Jur. Maj. l. 2. s. 2. th. 61.*

De

De Legationibus.

VIII. Muneribus personalibus ac censetur *Legatio l. 1. §. 2. ff. de Mun. & bon. quæ est munus publicum d. l. 4. §. 5. ff. b.* quo quis ad Reipub. negotia curanda mandato instruitur & peregre ablegatur.

IX. Legatus mittitur ab eo, qui *Jus Legationis* habet, quod olim quidem *Civitatis* etiam *municipalibus* attributum erat *l. 1. ff. b.* Hodie vero ad *regalia* refertur municipiis à Jure Legatum mittendi exclusis, unde personæ ab his delegatæ Procuratorum instar sunt & Syndicorum Deputatorumque nomine venire solent. *§. Lampad. de Rep. Rom. Germ. P. 3. cap. 20. n. 2. Magnif. Ziegl. in sepe laudato Tr. de Jur. Maj. l. 1. c. 37. tb. 2.*

X. Mittuntur persone idoneæ, quæ postulare pro aliis queunt. *l. 4. §. 1. ff. b.* numero ternario non plures *d. l. §. f.* eo, qui in curiam lecti sunt, ordine. *d. l. §. 5.* (quæ duo postrema in Legatis modernis non attendi tradit *Ziegl. c. l. tb. 3.*) etiam inviti *d. l.* Non autem Reipubl. debitores *l. 4. ff. b.*

XI. *Jure Civili* Legatus etiam à subdito ad Imperantem mittitur *a. l. 18. §. 12. ff. de Mun.* Hodie à pari ad parem *Ziegl. c. l. Jure Civ.* Vicarium dare filium poterat. *l. 4. §. 4. ff. b.* Hodie non potest. id.

XII. *Legationis formale* constituunt *Instructiones* seu literæ *Credenciales Credenz-Schreiben*, quæ sunt vel *indefinita* vel *definita* prout vel ex mittentis voluntate vel negotiis qualitate potestas Legati circumscripta est. *§. Kirchn. de Legat. c. 7.* *Officium Legati* est, ut mandatum, exequendo commoda publica diligenter curet *a. l. 14. π. b.* nec ante perfectam legationem negotiis vel privatis rebus se obstringat. *l. 12. ff. b.* sive propriis sive alienis *l. 2. §. 2. ff. b.*

XIII. Habent autem *Legati* sua quoque *privilegia*, vi quorum (1) sunt sancti & inviolabiles *Jure Gentium*, quod de ~~his~~ intelligendum, qui mittuntur ab his, qui Summi Imperii sunt inter se compotes *§. l. 17. ff. b. Grot. de J. B. & P. l. 2. c. 18, num. 1. seqq.* (2) Jus habent sumtus legationi impenso repetendi *l. 2. §. f. ff. b.* (non tamen *Respublica* mortuo Legato sumtus proficiscenti datos recupe-

64 *Addit. ad JPr. Struv.*

cuperat. l. 10. §. 1. ff. b.) damni que re-
parationem etiam Legationis tempore
postulandi l. 9. π. b. (3) Vacationem
à publico negotio. l. 8. π. b. (4) Im-
munitatem determinatam à Veſtigali-
bus. l. 8. C. de Veſtigal. (5) Jure re-
vocandi domum fruuntur non tantum
ſi ante legationem, ſed etiam ſi in ipſa
legatione contraxerint. l. 2. §. 3. 4. π. de
Jud. quod hodie obſervari tradit
Carpz. Dec. ill. 78. j. Hill. ad Don. l. 17.
c. 14. l. N.

TIT. XI.

*De Adminiſtratione Re-
rum ad Civitatem perti-
nentium.*

L. 50. ff. t. 8.

Caput Tertium Juris Municipalis
de rebus & pecuniis municipalibus
agit, quæ proba adminiſtratione
conſervantur.

I. *Adminiſtratio rerum ad Ci-
vitatem pertinentium eſt munus
perſonale.* l. 18. §. 9. π. de Muner.
quod in eo conſiſtit, ut (1) Admi-
niſtratores pecuniam ad certos uſus
Civitatis deſtinatam ad alios uſus
non facile convertant l. 1. l. 4. ff. b.
(2)

(2) Agros Reipub. sine cautione non locent. *l. f. 63. π. b.* Rationes administrationis secundum fidem acceptatorum & datorum ponant. *l. 2. §. 2. π. b.* Licet autem Reipublicæ rationes subscriptas & expunctas adversus eum, qui administravit intra vicennium, adversus heredem intra deoennium retractare *l. 13. §. 1. π. de Diversis & temp. præscr.* Calculi erroris retractio verò etiam post decennium aut vicennium admittenda est *l. 8. ff. b.*

II. Neglecto ab Administratoribus officio datur adversus eos, & quatenus rei persecutoria est, adversus eorum heredes, actio personalis, ad hoc ut ob culpam simplicem, ob dolum duplicem *l. 9. §. 4. π. b.* damni tempore administrationis dati præstent. *l. f. §. 2. ff. b.* una cum residui usuris *d. l. f. pr.* non verò usuris usufructuum *l. 2. §. 5. π. b.* *Excell. Swend. ad Eck. h. verbi Regulariter.* Pro indiviso constituti administratores singuli in solidum conveniri possunt. *d. l. 3. π. b.* gaudent tamen beneficio Excussionis *l. 2. C.* Quo quisque ord. *cons. de l. 3.* & nonnunquam divisio-
nis. *§. VViss. ad π. b. l. 1. §. 8.*

66 *Addit. ad JPr. Struv.*

De Decretis ab ordine faciendis.

L. 58. ff. t. 9.

Juris Municipalis Cap. 4. consistit
in decretis ab Ordine faciendis.

III. *Decreta sunt Ordinationes*
Decurionum, quæ in salutem Reip.
fiunt. *Requiritur* autem, ut omni-
bus vocatis duæ partes Decurionum
fuerint præsentēs, & ex illis major
pars consenserit *l. 2. l. 3. ff. b. l. 46. C.*
de Decur. Poterant vero decreta con-
dere de Medici à se constituti *l. 1. ff. b.*
liberaliumque Artium salario *l. 4. §. 2.*
ff. b. & similibus causis, utilitatem mu-
nicipii concernentibus. *a. l. 5. l. f. ff. b.*
non autem valebant decreta ambitiosa
e. g. si aliquem debitorem dimisissent.
l. 4. ff. b. aut contra legem communem
facta, *a. l. 3. §. 9. ff. de sepulc. viol. Obli-*
gant Decreta non ignorantes, sed sci-
entes. *l. 6. ff. b.* Cum his decretis ho-
die comparantur statuta.

De Operibus Publicis.

L. 50. ff. t. 10.

Juris municipalis Cap. 5. est de
Operibus publicis.

IV. *Opera publica dicuntur, quæ*
ad

ad universitatem pertinent, & publico usui ornatuique servantur. *Hæc de novo vel exstruuntur vel restituntur.* Exstruuntur vel *publico vel privato sumtu.* Publico sumtu non sine Principis arbitrio. *l. 5. C. b.* ita ut non alius quam Principis nomen operi inscribatur. *l. 3. §. f. ff. b.* nisi quis in Crimen læsæ Majestatis incidere velit. *l. 10. C. b.* Privato sumtu sine consensu Principis contra æmulationem *l. 3. ff. b. & Gail. l. 2. Obs. 69. n. 18.* licet exstruere opus publicum. *d. l. 5. C. b.* & tum operi privato nomen inscribi permittitur. *l. 3. §. f. ff. b.* Opera publica ruinosa laudabiliter restituntur aut reſtaurantur cujusvis arbitrio & sumtu. *l. 5. l. f. C. b.* ita ut salvis Exſtructorum titulis adjici nomen reſtauratoris debeat. *l. f. §. 1. ff. b.* Cæterum operis publici exſtruendi gratia nonnunquam domus privata dirui potest, sed pretio soluto. *l. 9. C. b.*

*De Nundinis. L. 50. ff. t. ii.**Juris Municipalis Cap. VI. agitur de Nundinis.*

V. *Nundinae sunt conventus hominum mercandi gratia autoritate*

plur.

publica instituti. Dividi solent in *vulgares & solennes*. *Vulgares* sunt *Hebdomadales* die *Wochen-Märkte* instituantur à quobis *Magistratu municipali* sine *Domini superioris* consensu. *Ziegl. de Jure-Maj. l. 1. c. 43. th. 2.* *Solennes* in duplici sunt *differentia* : nam *vel sunt solenniores vel minus solennes*. *Solenniores* ab *Imperatore* conceduntur *l. 1. ff. de l. 1. C. b.* auditis tamen prius *Civitatibus vicinis* *Ziegl. c. l. num. 3. Hahn. ad Wesenb. b. num. 1.* *Minus solennes* concedi possunt à *Principibus Imperii* *6. Besold. Thes. Pract. Voc. Messe.*

VI. Hoc Privilegium Nundiniae solennioribus tributum est, quod *iisdem* durantibus neminem è *Mercatoribus* (recte tamen *alios cives* *Carpzov. P. 1. C. 30. d. 24.*) ob *privatum* (non *publicum* *l. 3. §. f. π. de Fer.*) debitum convenire licet *l. un. C. b.* etiamsi debitum sit in *ipsis Nundinis* contractum, secundum *Jus Sax.* *Elect. Moll. add. C. n. 8. & Carpz. d. 26. Diff. de Jur. Comm. Berl. P. 1. Concl. 77. n. 8.* & *debitor* sit de *fuga suspectus*. *Jur. Saxon. Elect. Carpz. d. C. d. 25. Diff. Berl. de J. comm. t. l. n. 10.*

VII.

VII. *Cessat hoc Privilegium* (1) in locis aliis, per quæ merces deportantur, teste observantiâ *Carpz. d. C. d. 28. Ziegl. c. l. 1b. 7. Berl. d. Concl. num. 9.* (2) Quando huic Privilegio renunciatum est. *Carpzob. d. C. d. 27.* (3) Quando ius Nundinarum amissum. *§. l. 1. ff. h. a. l. f. ff. de Collat.* Sed *quæritur*, si Mercator Lipsiensis fiat non solvendo Nundinarum tempore, utrum durantibus Nundinis adversus eum in Cancellaria Principis peti possit arrestum nec ne? Hanc quæstionem ab utraque parte discutientem *vid. Ziegl. sæpius laudat. Tr. 1b. 6.*

De Censibus. l. 50. ff. 1. 15.

VIII. Juribus municipalibus accensetur Censui, qui adhibendus est ad æquam munerum distributionem. *Est autem Census* descriptio publica personarum & rerum ad eas pertinentium æqualitatis servandæ gratia, *a. l. 2. l. 3. l. 4. pr. & §. 1. ff. h.* Hic *census ut rectè fiat, opus est* (1) Censoris constitutione (2) Bonorum professione. (3) Æstimatione intuitu fructuum *l. 4. §. 1. ff. h.* (4) Bonorum in Librum Censualem relatione. (5) In bona singulorum muneris

neris distributione v. *Magnif. Auctor.*
S. J. C. Ex. so. tb. 89.

IX. Non tantum verò ipsa descriptio bonorum ad æqualem oneris impositionem tendens Census appellatur, sed etiam id, quod à Personis vel è rebus præstatur, census nomine venit a. l. 4. §. 9. ff. b. l. 2. C. sine cens. vel reliq. v. Franz. l. 1. Reg. 1. no 3. & describitur, quod sit pensitatio publica, quæ fit Principi in recognitionem universalis Domini & Reip. tuitionem. Dividitur hic in *Censum Capitis & rerum*. Ille personis imponitur l. 3. l. 4. §. 8. ff. b. diciturque capitatio l. 9. C. de Agric. & Cens. hic rebus tam mobilibus quam immobilibus l. 3. l. 5. §. 1. 2. ff. b. & quidem immobilibus in loco rei sitæ l. 4. §. 2. ff. b. Ziegl. de Jur. Maj. l. 2. c. 2. tb. 70. dummodo fructum ferant. l. 4. §. 1. ff. b. hinc nihil ex ornamentis catenisque solvitur. *Reb. Imp. de A. 1542.* §. Doch sollen. Imponitur etiam census artificibus & negotiationibus a. l. 4. §. 1. ff. b.

X. *Censum* hunc solvunt, qui fructus suo jure percipiunt ut Emphyteutæ. a. l. 2. C. de Annon. & trib. Us. fructuarii l. 7. §. 2. ff. de Usufr. v. Carpz. P. 2. C. 40. d. 5. non Con-
 du-

ductores aut Creditores pignus tantum
possidentes. l. 6. C. de Pignor. & Carpo.
P. 3. C. 16. d. 10.

TIT. XII. De Jure Fisci.

l. 49. ff. t. 14.

Ad conservandum Civitatis sta-
tum, qui spectatus est hactenus, recte
referuntur jura fisci & militaria
Habn. b. t.

I. *Fiscus* (qui in legibus etiam
erarium appellatur §. f. *de Usuc.*
ubi Finn. l. 2. l. 3. C. de Quadrienn.
prescript.) est Patrimonium Rei-
publicæ res & jura publicæ utilitati
peculiariter destinata continens, at-
que necessitatibus publicis inserviens
a. l. 1. C. de Condiç. ex Lege 6. Gail. l. 1.
Obs. 20.

II. *Jus Fisci Juri majestatis*
competit a. l. 2. §. 4. ff. Ne quid in
loc. publ. a. II. f. 56. Imperatori Ro-
mano, Principibus Imperii Jure su-
terioritatis territorialis, nec non li-
beris Imperii Civitatibus §. *Instrum.*
Pac. Mon. c. 8. vers. Tam in univer-
salibus & c. Laut. V. 3. D. 13. c. 2. §. 10.
seqq. non Civitatibus municipali-
bus

bus. l. 1. c. de bon. vac. Schulz. Syn. Inst. l. 3. t. de Success. Fisc. l. h. Licet autem Jure Sax. Civitatibus superiorem Jurisdictionem habentibus Interpretum nonnulli jus fisci tribuant, de certis tamen casibus Jure aut observantia determinatis non de omnibus id intelligendum esse putat Laut. d. D. §. 6.

III. *Fiscus multa nactus est Privilegia*, quæ sunt vel Judicialia vel Extrajudicialia. Ad Judicialia refertur (1) Quod fisco non possit opponi Exceptio Compensationis, nisi eadem statio quid debeat l. 1. c. de Compens. & opponens compensationem ex eo capite debitor sit, ex quo permixta est adversus fiscum compensatio e. g. non ex causa tributaria, annonaria &c. §. l. 46. §. 6. ff. h. j. l. 3. l. 7. c. de Compens. (2) Quod causæ fiscales etiam feriatis diebus tractentur l. 5. c. de fer. (3) Quod fiscus à satisfactionis onere immunis sit l. 2. §. 18. ff. ut legat. vel fideic. serv. j. l. 2. §. 1. ff. de fund. dot. (4) Quod reum ad edenda pro se instrumenta compellit in causis civilibus non criminalibus l. 2. §. 2. ff. h. Berl. P. 1. Concl. 45. n. 31. seqq. (5) Quod res quomocunque in laudem suam

am alienatas revocare potest l. 45. π.
b. l. 51. ff. de donat. VViff. b. t. th. 12.
(6) Quod sententia adversus fiscum
lata intra triennium retractari pot-
est. l. un. C. de Sent. advers. Fisc. (7)
Quod publico debitori appellatio per-
missa non est. l. 8. C. Quor. appell. non
resip.

IV. *Privilegia extrajudicialia*
versantur vel circa conventiones vel
successiones. *Circa conventiones* (1)
A fisco emens stare renetur locationi
à fisco factæ l. f. ff. b. ubi Barthol.
Franz. C. ff. t. Locat. cond. num. 236.
(2) Hæreditate à fisco emta non fiscus
sed Emtor Creditoribus hæreditariis
respondet l. 1. l. 2. C. de Hæred. vel
act. vend. l. 41. π. b. (3) Fiscus
contrahens cum privato præter ta-
citam hypothecam in bonis debito-
ris jus prælationis habet in bonis
post contractum initum quæsitis l. 28.
π. de Jur. fisc. l. f. C. de Privil. fisc.
O. P. Sax. t. 43. §. desgleichen. Carpz.
P. 1. C. 28. d. 103. Berl. P. 1. Concl. 63.
num. 122. Frantz. l. 1. Ref. 14. n. 21.
Richt. d. Jure & Priv. Cred. Cap. 3.
Sect. 2. n. 10. Ziegl. d. Jur. Maj. l. 2.
c. 3. th. 59. De conciliatione obft. l. f.
ff. Qui pot. in pign. v. VViff. b. th. 10.
Hoc privilegium ad pœnas fiscales
d non

74 *Addit. ad 3 Pr. Struv.*

nec est extendendum *l. un. C. de Pan. fisc. l. 37. ff. b. Carpzov. c. l. d. 104.* in quibus jus hypothecæ tacitæ demum à tempore factæ condemnationis incipit secundum *O. P. S. t. 43. S. desgleichen.* (4.) Fiscus conductores vectigalium, qui maximos fructus sunt consecuti, si postea tanto locari non possit, vectigalia prioribus pensionibus suscipere compellit. *l. 11. §. f. ff. b.* (5.) Fiscus in Contractibus evictionis nomine simplum tantum præstat, quamvis duplum vel triplum pro evictione sit promissum *l. 5. ff. b.*

VI. *Privilegia fisci circa successiones* sunt hæc : (1.) quod hereditatem indigno relictam aufert *l. 1. ff. b.* (2.) etiam incapaci relictum acquirit. *l. 13. §. 1. ff. b.* (3.) Bona vacantia occupat *l. 1. C. de bon. vacant. mobilia ubique, immobilia extra territorium non sita. §. Magnif. Auct. S. J. C. Ex. 50. th. 35.* (5.) Bona damnatorum in Criminibus, in quibus confiscatio locum habet, capit. §. N. 134. *C. fin. l. 8. C. ad L. Jul. Maj. Carpz. Pract. Crim. P. 3. q. 135. n. 25. seqq.*

VI. *Fisco res deferri solent per denunciationem à personis idoneis factam*

factam §. l. 18. §. 1. seqq. ff. b. earum-
que dominium ipso jure l. 1. §. 1. ff. b.
possessio verò per apprehensionem quaerit-
tur l. 23. ff. d. acq. vel a. poss.

*De Publicanis, Vectigalibus &
Commissis* L. 39. p. T. 4.

Ad præcipua fisci emolumenta refe-
runtur Vectigalia, quæ à fisco condu-
cere solent publicani. l. 1. §. 1. ff. b.

VII. *Publicani* sunt reddituum publi-
corum vel vectigalium conductores. l. 1.
§. 1. ff. b. l. 12. f. ff. b. ad quam condu-
ctionem inhabiles sunt filii familias l. 3.
§. 1. ff. ad SCT. Maced. item Tutores
aut Curatores rationibus nondum red-
ditis. l. 49. ff. Locat. Et quidem vi
hujus conductionis publicani non tan-
tum vectigalia, sed etiam commissa ca-
piunt. a. l. 11. C. h. VViff. ad π. P. 2. D.
35. th. 22.

VIII. *Vectigal* est redditus, quæ
fisco præstat pro rebus impor-
tandis & exportandis, Germ. Zoll.
Jus constituendi augendique vectiga-
lia Jure Civili Imperatori tri-
buitur l. 10. ff. b. in nostro Imperio
Imperatori & Electoribus compe-
tit. Lampad. de Rep. Rom. Germ.
P. 3. C. 14. num. 17. Habere vectiga-
lia

lia etiam Civitatis municipales queunt principum indultu ab angustiarum suarum solatia. l. 1. l. 2. C. Vestigal. nov. inst. j. l. 1. 10. C. b.

IX. Ad Vestigalium solutionem regulariter obstricti sunt omnes l. 7. C. b. nisi specialiter immunitatem habeant, qua gaudentes à præstatione Vestigalis, non à professione rerum, quæ importantur, sunt liberati. l. 4. §. 1. l. 16. §. 3. 2. ff. b. nisi immunitas sit notoria, quam limitationem in Praxi receptam esse docet Ziegl. de Jur. Maj. l. 2. c. 1. th. 2. Sunt autem immunes (1) Res & personæ Ecclesiasticæ a. l. 5. C. de SS. Eccl. c. 4. de cens. 6. (2.) Legati cum temperamento in L. 8. C. b. definito. (3.) Fiscus l. 9. §. f. ff. b. 6. Habn. ad VVes. b. num. 4. (4.) Consilarii Principum per Rec. Imp. de Anno 1500. (5.) Professores, Doctores & studiosi, quod deducunt vulgo ex Auth. Habita C. ne fil. pro Patr. j. l. 5. C. de Vestig. 6. Ricbt. ad d. Auth. memb. 2. num. 1. j. Plur. Ziegl. de Jure Maj. l. 2. c. 28.

X. Vestigal solvendum est de rebus importandis & exportandis. Excipiuntur (1) Res, quarum vestigal nunquam præstitum est. l. 9. §. 6. ff. b.

ff. b. (2.) Res exercitui parata *l. 9.*
s. 7. ff. b. (3.) quæ ruris exercendi
 gratia inferuntur *l. 5. C. b.* (4.) quæ
 ad usum proprium advehuntur *d. l. 5.*
 quod vix observari tradit *Hahn. b. t.*
 (5.) Corpora defunctorum. *l. f. C. de*
Relig. Ziegl. c. lib. c. 9.

XI. *Jure Civili pars octava ve-*
ctigalis nomine præstita est l. 7. l. 8. C.
b. Hodie cujuslibet loci statutum &
 consuetudo spectanda est *a. l. 4. s. 2.*
 Interim vectigal pecuniarium ut com-
 modius, ita præstatione partis è rebus
 expeditius est. *s. l. 5. C. b. it. Ziegl. &*
Hahn. cit. loco.

XII. *Quando è rebus vectigalis*
præstationi obnoxiiis solutum non est
Vectigal, res in commissum cadunt
earumque dominium fisco ipso jure
quæritur, non possessio l. 14. ff. b.
Gail. de Pat. Publ. l. 2. c. 3. num. 11.
 unde fisco jus persequendo commis-
 sum sicut adversus quemlibet posses-
 sorem, sic etiam adversus heredem
 competit. *d. l. 14.* alias verò hæres
 pœnæ nomine conveniri nequit, nisi
 vivo eo, qui deliquit, quæstio mora sit.
l. 8. l. f. s. 12. ff. b.

XIII. *Nam committuntur res*
fisco. (L) Si propter necessitatem
 adversæ tempestatis expositæ sunt, *l.*
d 3 16.

26. §. 3. ff. b. quod ad necessitatem
 tempore belli, pestis &c. applicant
 Dd. (2.) Si quis professus est, sed
 non solvit vectigal l. f. §. 12. ff. b.
 (3.) Cum pupillus intra diem trige-
 simum vectigal infert l. 7. §. 1. π. b.
 (4) ob errorem probabilem dupli-
 cato vectigali oblato l. f. §. 10. π. b.
 quo casu nonnullibi omnis poena re-
 mittitur *VViff. b. t. th. 26.* (5) Si res
 nec existit nec dolo suppressa est l. 2. C.
 b. (6.) Elapso quinquennio d. l. (7.)
 quando miles professionem omisit l. 3.
 C. b. *Jure Sax.* vectigalia non solven-
 tes *arbitrariè puniuntur.* *Carpz. P. 4.*
C. 41. D. 51.

XIV. Coeterum ob audaciam &
 temeritatem Publicanorum *Prator*
concessit adversus eos actionem
 mixtam poenalem, quæ competit Via-
 roribus, qui injustam exactionem,
 vim, damnum, furtumve passi sunt
 eorumque hæredibus, adversus publica-
 num ejusque familiam (adversus hære-
 des publicani locum habet, quatenus
 ad eos quid pervenit l. 4. π. b.) ad
 hoc, ut adhibita vi in exactione vesti-
 galis quadruplum, cum sine vi facta
 est exactio, damnum, injuria, furtum-
 ve factum, aut etiam vi ademptum,
 quid est, duplum præstetur, post an-
 num

num simplum. l. 1. ff. b. l. 9. §. 5. ff. eod. j. l. 35. ff. de O & A. Amplius extraordinariam potest Magistratus infligere poenam §. l. 9. §. 5. hoc enim vigor publicæ disciplinæ postulat.

De Re Militari. L. 49. ff. t. 16.

Etiā res militaris ad publicum Civitatis commodum pertinet. a. l. 14. C. de Advoc. dis. jud.

XV. Miles est Persona ab eo, qui jus belli gerendi habet, ad bellum lecta, in numeros relata, & sacramento firmata l. 2. §. 1. π. b. l. 42. ff. de Test. milit. l. 2. π. de Veter. Distinguebantur milites apud Romanos in Velites, hastatos, principes & triarios §. Hildeb. in Antiq. Rom. Verb. Miles.

XVI. Miles olim etiam invitilegebantur a. l. 4. §. 10. ff. b. hodie tantum voluntates leguntur R. I. de Anno 1570. §. demselben. Schüz. in Compend. Lauterb. b. t. idonei esse debent & militare non prohibiti l. 13. §. 3. l. 8. l. 11. l. 4. §. 4. π. b. l. 14. π. de Test. mil. Officiorum illorum est Rempublicam, à qua aluntur, defendere l. 31. C. loc. Cond. Ducis imperio strictissime parere l. 3. §. 12. ff. b. à negotiatione & similibus militiam

remorantibus abstinere *l. un. C. de Negot. ne mil. l. 13 ff. b.*

XVII. *Delicta militum* sunt vel communia (sc. cum alterius ordinis hominibus) vel propria sive militaria, quæ quis ut miles admittit. *l. 2. ff. l. 6. §. 1. 2. 3. l. 10. l. 3. §. 15. seqq. ff. b. Pena militum* sunt militiæ mutatio, gradus dejectio, ignominiosa missio &c. *§. l. 3. §. 1. ff. b. Miles magistratum* militare habet, ad quem in delicto militari remittendus est. non in delicto communi, in quo forum sortitur instar togati seu extramilititiam constituti. *a. l. 6. C. de Jurisdic. omn. jud. l. 9. ff. de Custod. reor. j. l. 2. l. 3. ff. b. l. f. ff. de accusat. l. 1. C. ad L. Corn. de sic. Anton. Matib. de Crim. l. 48. t. 13. num. 13. Flahn. ad VVes. b. t. n. 6. Carpz. P. 49 C. 9. d. 11. §. Pract. Crim. P. 3. q. 110. num. 79.*

XVIII. *Milites* ob favorem militiæ privilegia donati sunt: unde (1) evocandi non sunt perhibendi testimonii causa *l. 3. §. f. ff. de Test.* (2.) Questionibus seu torturæ non subjiciuntur. *l. 8. C. de Quest.* quod hodieque obtinet in militibus, de quorum singulari virtute militari constat *Carpzov. Pract. Crim.*

Crim. P. 3. q. 118. num. 73. seqq. (3)
beneficium competentiae habent l. 18.
ff. de re jud. (4) indebiti solutio-
 nem allegantes debiti probationem
 in accipientem dovolvunt. *l. 15. §. 1.*
ff. de Probat. (5) Jure testandi
 gaudent in peculio castrensi *pr. l.*
Quib non est perm. fac. Test. nam in
 eo pro Patribus familias habentur *l. 2.*
ff. ad Sc. Maced. imò & aliàs liberri-
 mè inter vivos de hoc peculio dispo-
 nunt *l. 2. C. de Castr. pec. à Patre in-*
tuitu illius stipulantur l. 15. §. 1. π. eod.
 & suo arbitratu tam adversus Patrem,
 quam extraneum agendi potestatem
 habent. *l. 4. ff. de Judic. l. 4. §. 1. ff. de*
Castr. Pecul. Dicta Juri Saxon. con-
 gruunt secundum Schulz. *Syn. Inst. l. 2.*
t. 2. l. c.

De Veteranis. L. 49. ff. t. 18.

XIX. *Veterani sunt*, qui impleto
 legitimo militiæ tempore honestè sa-
 cramento soluti sunt. *l. 2. π. b. l. f. ff.*
de his qui non implet stip. Sol-
 vuntur autem Sacramento per mis-
 sionem vel honestam, vel causariam,
 vel ignominiosam, de qua *§. l. 2. §. 2.*
π. de his, qui not. inf. l. 3. §. 3. ff. de
re milit. Veterani (1) in poenis ha-
 bent prerogativam e. g. fustibus non
 d 5 ce-

82 *Addit. ad 7 Pr. Strav.*

ceduntur *l. 1. ff. b.* (2) eodem, quo
Decuriones, honore afficiuntur *l. 3. ff.
b.* (3) immunitatem quandam habent
à muneribus præcipuè personalibus. *l. 3.
b. 4. pr. & s. 1. π. b.*

TIT. XIII.

De

Inspiciendo ventre custo- diendoque Partu:

L. 25. ff. t. 4.

*Ad L. 1. T.
16. 4. 7.*

E statu Familiae, de quò supra dĩ-
tum, nascitur inter Patrem & filium
obligatio, quà pater ad agnoscendum
filium compellitur & *l. 1. §. 3. 4. ff. de
agnos. vel al.* Cum vero SCta de liberis
agnoscendis locum non habeant, si
mulier dissimulet, vel neget se esse
prægnantem, certitudinis parandæ er-
go ventris inspectio permittenda est
l. 1. §. 1. ff. b.

I. *Ventris inspectio* adhibetur mu-
lieri aliquando negante, aliquando af-
firmante se esse prægnantem. *Si mu-
lier*, factò divortio, *se prægnantem esse
negat*, tres mittuntur obstetrices, quæ
ventrem inspiciant, ut vel omnibus vel
duabus renunciantibus prægnantem vi-
deri custodem ipsa admittat *l. 1. π. b.*

IX.

II. Si mortuo marito mulier se affirmat esse pregnantem. denuncia-
tione iis, ad quos ea res pertinet §. 1.
l. §. 12. π. b. facta, mittere hi possunt
quinque mulieres, quæ ventrem in-
spiciant, imò ipsa mulier postulare
potest ut mittantur, quibus præsentia-
bus pariat l. 1. §. 10. π. b. Cum mu-
lierem esse pregnantem constat, mit-
titur ead. ventris i. e. partus nomine in
possessionem bonorum. l. 1. §. 10. π. b.
Hactenus dicta in Matribus præcipue
Nobilibus, quoties possessionem feu-
dorum ventris nomine petunt, usum
habere, ne falsus subjiçatur partus,
existimat Hahn. ad VVesenb. b.

Si ventris nomine, muliere inpos-
sessionem missa, eadem possessio
dolo malo ad alium translata
esse dicatur. L. 25. ff. i. §.

III. Ne verò Prætor in favorem
partus possessionem pollicitus aliis
prædæ occasione præbeat, in mulie-
rem, quæ in alium hanc possessionem
dolo malo transtulit, & eum in cuius
potestate est, actionem in factum con-
cedit ad id, quod agentis interest, l. 1.
pr. §. 1. π. b.

84 *Addit. ad JPr. Struv.*

Si mulier ventris nomine in possessione calumnie causa esse dicatur. L. 25. ff. t. 6.

IV. Ex eadem ratione Prator coërcet mulierem, quæ in bonorum possessionem per calumniam venit, concessâ adversus eam actione in factum, quæ famosa est. l. 15. *de his qui not. inf.* & competit ei, cujus interest, adversus mulierem & Parentem, per quem factum est, ut in possessionem per calumniam veniret. l. 1. s. 5. ff. b. ad id quod interest agentis mulierem in possessionem missam non esse. d. l. 1. s. 4. c. ff. b.

TIT. XIV.

*De eo qui pro Tutore pro-
ve Curatore negotia
gessit.*

L. 27. ff. t. 5.

In statu familiæ personæ sunt vel sui vel alieni juris, de his actum, de illis agendum, suntque vel in Tutela vel cura, vel neutro jure tenentur *pr. 1. de Tutel.* Tutores & Curatores tam in genere, quam in specie considera-
vit *Magnif. Auth. l. 1. t. 16. seqq. r.*

23.

23. seqq. jam qui loco eorum sunt, spectandi veniunt, ut Protutores.

I. Similitudinem cum Tutore & Curatore habet *Protutor Prosecutor*, qui munere tutoris (curatoris) fungitur in re impuberis (minoris) sive si putet tutorem (curatorem) sive sciat non esse, fingat tamen *l. 1. §. 1. ff. h. l. 3. ff. h.*

II. *Officium Procuratoris Prosecutoris* idem est, quod veri Tutoris aut Curatoris, quoties eadem ratio adest *l. 1. §. 8. ff. h. l. 4. π. h.* Nasceitur ex hac Pro-Tutelâ *actio* directa & contraria. *Directa est* actio personalis, prætoria *l. 1. π. h.* rei persecutoria, bonæ fidei, quæ datur illi, cujus ut pupilli negotia administrata sunt tam ante, quam post pubertatem *l. 1. §. 3. π. h.* ad hoc ut reliqua restituantur una cum usuris *l. 1. §. 8. π. h.* & damnum culpa lata aut levi datum resarciatur. *a. l. 4. ff. h.*

III. *Actio contraria*, quæ ex Pro-Tutela descendit, Pro-Tutori competit adversus eum, cujus ut pupilli res administravit, ad hoc ut indemnis servetur. *l. f. h. l. 1. §. 1. ff. de Contrar. tut. & util.* Quæ de Pro-Tutore dicta sunt, ad Pro-Curatorem sub terminis habilibus applicari

cari queunt. *a. rubr. § l. 1. §. 6. 7. ff. h.* Denique pupillo Hypothecam in bonis Pro-Tutoris Prove-Curatoris concedi quam denegari æquius esse duco cum Hahn. *ad VVes. b. t. verb. Eoque. a. l. 20. C. de admin. Tut. l. 19. §. 1. ff. de reb. auct. jud. Diff. Bach. ad VVes. d. t.*

Quod falso Tutore auctore gestum esse dicetur. L. 27. ff. t. 6.

IV. Falsus Tutor est, qui, cum tutor non sit, dolo malo se tanquam Tutorem gerit. *a. l. 7. ff. h.* Si quis cum pupillo contraxerit auctore Tutore, quem contrahens falsum esse ignorabat, Prætor eidem ob errorem dat in integrum restitutionem *l. 1. §. 1. 6. ff. b.* Ignoranti non scienti subvenit, quia sciens ipse se decepit *d. §. nisi (1) si minor l. 4. ff. b.* (2) à Prætoris compellus sit ad iudicium accipiendum *l. 5. ff. b.* (3) Præter falsum tutorem verus tutor auctoritatem accommodaverit. *l. 1. §. 5. π. h. & accommodare potuerit l. 1. §. 2. ff. b.*

V. Præterea locum habet adversus Tutorem falsum actio in factum, quæ est personalis *l. 9. §. 1. π. h.* respectu actoris rei persecutoria *d. l. da.*

daturque illi, qui cum pupillo falso Tutore auctore contraxit ejusque heredibus adversus falsum tutorem, ad hoc ut id, quod interest præstetur, quo etiam sumtus petita restitutionis comprehenduntur. *l. 7. pr. & §. 3. ff. b.*

VI. Hæc actio *utiliter* quoque *pupillo decepto* adversus eum *conceditur*, qui Tutorem se esse interrogatus respondit, *l. 12. §. b.* Item hujus actionis exemplo datur actio adversus eum, qui dolum malum adhibuit, ut alius auctoraretur inscius. *l. 9. §. b.*

De Fidejussoribus & Nominatoribus & Heredibus Tutorum & Curatorum. L. 27. ff. t. 7.

VII. Tutoribus solvendo non existentibus instituit pupillus adversus fidejussores actionem ex stipulatu ad id, quod interest *l. 2. C. de Fidejuss. Tut.* five hi expresse five tacite fidejusserint *l. 4. §. f. §. h.* Licet autem hujusmodi fidejussores à beneficio Excussionis excludendi non sint, cum unus ex his damnum in administratione dedit, *a. N. 4. c. 1. j. l. 3. C. divid. tut. Hart. Pist. l. 1. q. 6. n. 12. 13. Conf. Carpzov. P. 2. C. 11. d. 36. divi.*

divisionis tamen beneficio non gaudent, nisi quatenus eo Tutor, pro quo intervenerunt, frui potest *a. l. f. ff. Rem. Pup. sat. j. l. 6. r. h. VViff. ad r. b. r. th. 3.* Hujus tituli usus præcipuus est iis in locis, in quibus Tutores sine fidejussoribus non accipiuntur. De quibus vid. *Add. syn. Schulz. de satisf. dat. Tut. verb. satisfacere coguntur.*

VIII. Quando indemnitati pupilli vel adulti satisfactum non est, excussis Tutoribus eorumque fidejussoribus ad nominatores vel affirmatores pervenitur *l. 4. C. de Magist. cons.* qui Tutores esse idoneos affirmarunt, hi enim fidejussorum vicem tum sustinent. *l. 4. f. ff. h.*

IX. *Hæres Tutoris* ex administratione defuncti conventus non ob leviem, sed latam tantum culpam condemnatur *l. 1. C. de Hæred. Tut. l. 4. de Magist. cons.* nisi lis cum Tutore contestata vel ex damno pupilli lucrum sit captatum. *d. l. 1. Bach. V. 2. D. 9. th. f. l. d. e.* Ex propria persona conveniri potest hæres cum legitimæ ætatis & masculis inchoata per defunctum explicuit. *l. 1. ff. b. l. 4. r. cod.*

Lib.

*De Religiosis & sumtibus
funerum & ut funus du-
cere liceat.*

L. 11. ff. t. 7.

Jus personarum Lib. I. expositum,
unde ad jus Rerum pergendum erit,
quod cum in jus in re, & Jus ad rem
dipesci soleat, Jus in re hoc libro secun-
do persequi & Jus ad rem libro subse-
quenti tertio reservare animus est. Sed
Principalis rerum distinctio est, qua
aliæ res in patrimonio, aliæ extra pa-
trimonium esse dicuntur, ad has re-
fert Magnif. Auctor *L. 2. t. 1. d. 11.* res
religiosas, quas sicco pede præterire
nequeo.

*I. Locus religiosus est in quem cor-
pus defuncti sepulturæ causa l. 2 §. 4.
ff. b. ab eo qui jus in eodem sepeliendi
habet l. 2. §. 7. l. f. ff. b. actu illatum est
§. l. 6. §. f. ff. & l. 7. ff. de Rer. div.
l. 6. §. 1. l. 42. x. b. Huic locus purus
opponitur, quando locum à mortui
illatione liberum denotat. l. 2. §. 4.
ff. b. t.*

II. Cum

II. Cum vero jus sepeliendi in sepulchro requiratur, *adversus eum, qui mortuum nullo jure in locum alienum infert, comparata est actio in factum, quæ competit domino l. 2. §. t. π. b. l. 2. §. 7. π. b. & in eo loco servitutem habenti. l. 8. l. 4. ff. b. ejusque heredibus. l. 7. ff. b. adversus eum, qui mortuum in locum alienum intulit, vel inferri curavit ejusque heredes. l. 2. §. t. l. 7. l. 9. π. b. ad hoc vel corpus, quod illatum est, tollatur vel loci pretium præstetur. l. 7. π. b.* Quam actionem hodie utiliter adversus eum institui, qui in locum meum sepulture assignatum quemquam infert, docet *responsum Hahn. ad VVes. b. t. n. 4.*

III. Loca in quibus cadavera defunctorum conduntur, nominantur *sepulchra*, quæ sunt vel familiaria vel hereditaria. *Familiaria*, quæ quis sibi familieque suæ constituit, in quibus sepeliri qualescunque heredes possunt. *l. 5. l. 6. π. b.* *Hereditaria*, quæ quis sibi heredibusque suis constituit. *d. l. 5.* aut paterfamilias jure hereditario acquisivit. *l. 6. π. b. j. l. 8. l. 13. C. b. Magnif. Auct. S. J. C. Ex. 19 sb. 69.*

IV.

IV. Fiunt verò loca religiosa per
sepulturam, quæ est illatio hominis
 mortui in sepulchrum. *Sepultura est*
aut inhonesta aut honesta, quæ et-
 iam Ecclesiastica vel Christiana dici-
 tur. Ziegl. ad Lanc. l. 2. t. 24. p. 580.
Inhonesta vel humana vel canina
seu asinina: Honesta vel minus so-
lennis vel solennis est. Inhonesta hu-
mana scilicet est, quæ sine Ceremoniis
 sive in Cœmetrio loco separato in-
 honesto, veluti ad parietes in angulo,
 sive extra cœmeterium fit ignominie
 gratia. *Inhonesta canina* seu asinina
 est, quando per Carnificem defuncti
 corpus extra locum religiosum con-
 suetum inter cadavera brutorum aut
 facinorosorum abjicitur. *Caninam*
patiuntur (1.) ex malitia, non me-
 lancholia *dyroxygus* seu propicidæ &
 c. 12. & XIII. q. 5. Carpzov. Jurisp.
 Conf. d. 367. (2.) *Facinorosi*, qui in
 reatu (ut in Carcere) ante execu-
 tionem moriuntur, dummodò crimen
 confessi & convicti sint. Carpz. d. l. d.
 279. 280. *Inhonestam humanam ta-*
men sepulturam merentur (1) *Excom-*
unicati. c. 12. X. de sepul. nisi pœ-
 nitentiam egerint. d. & Const. Elect.
 Eccles. Art. Gen. t. 11. §. Im Fall
 aber. Ziegl. ad Inst. Lanc. l. 2. t. 24.

ad

ad §. 9. verb. *præcisi* (2) *Blasphemæ*
impœnitentes c. 2. X. de Maledic.
Schulz. Syn. Inst. t. de publ. iud. l.
d. (3) Verbi divini & sacramento-
rum contemptores a. c. 11. X. de
pœnit. c. 28. X. sent. excomm. Carpz.
d. 387. (4) Hæretici Jure Canon.
c. 2. de hæret. 6. Apud nos honestè
sepeliuntur hæretici, præcipuè non
pertinaces, ita tamen, ut ceremoniæ
temperentur, quarum temperamen-
tum Iudicis Ecclesiastici arbitrio re-
linquitur id. d. 378. v. etiam d. 383.
(5.) Usurarii manifesti c. 2. de
Usur. 6. v. Ziegl. c. 1. verb. Nec qui
usuras. Ita usurariorum funus sine
solennibus Ceremoniis deduci jubet
Mand. Elect. d. An. 1625. d. 28. Apr.
Von wucherlichen Contracten, §. So
wollen wir. Carpzov. P. 2. q. 92. n. 32.
seqq. (6.) In Torneamentis seu con-
gressibus illicitis pereuntes c. 1. X. de
Torneament. In duellis prohibitis
expirantibus eandem pœnam dictat
Mandat. Elect. d. A. 1665. d. 20. Sept.
tit. Injurien Handel und das Tu-
multuiren. Sc. §. Welcher aber den
ndern. v. Ziegl. Dissert. de eo quod
iustum est circa mortuos th. 27. seqq.
sepulturam honestam nomino, ubi
ritus personæ usuique convenientes
ad-

adhiberi possunt & corpus defuncti in locum honestum defertur; Hæc sepultura *solennis* nomine venit, cum consuetæ Ceremoniæ accedunt, *minus solennis* appellatur, quando Ceremoniæ illæ deficiunt ob paupertatem similemve rationem Ziegl. c. 1. ad Lanc. Schilt. Inst. Can. c. de sepultur. §. 1. *Honestæ hæc sepultura* regulariter debetur omnibus etiam pauperibus Carpzov. d. 374. cadaveribus occisorum in via publica repertis. d. 375. involuntaria infelici aut incerta morte abreptis d. 381. nec non infantibus *non baptizatis* seu nondum baptizatis Ziegl. dissert. 1b. 25. Conf. Kirchen. Ordnung de Ao. 1580, Gen. Art. 4. 15. §. diemeil auch grosse.

V. *Solennitas deducendi fune- ris* ea plerumque est, quod corpus re- ctum & mediocriter ornatum §. c. 2. X. de usu & aust. pall. post aliquod intervallum, cum comitatu, quod pestis tempore infrequens est, ad sepulturam deducitur, cujus pro adul- tis trium, pro pueris duorum cubito- rum est profunditas, ubi Vespillo se- peliendo, Verbiq; divini Minister sermonem funebrem habendo mor- tales suæ mortalitatis admonet. §. plur. D. Schilt. d. Sepult. §. 17. seqq.

VI.

VI. Ob sepulturæ favorem & accelerationem *controverfia circa eand. exorta. summarie tractatur. a. l. 43. b. & Appellatio, cum res dilationem non recipit, haud premititur a. l. f. ff. de appell. rec. vel* *nnj Carpzov. Jurispr. Consist. d. 395. num. 10. seqq.* Imo Creditor, qui *ca-* *daver defuncti arrestare ausus fu-* *erit, præter amissionem actionis ter-* *tia partis bonorum publicationem* *patitur, infamia notatur & alterum* *tantum restituere compellitur l. 6.* *Auth. item qui C. de sepulc. Viol.* *Carpz. P. 1. C. 30. d. 22. licet debitor* *ad incarcerationem se obligaverit,* *aut detentionem sui funeris instrumen-* *to permiserit, secund. Phil. ad Ord.* *Proc. Sax. t. 51. Cons. 1.* Non verò *prohibetur Creditor bona defuncti* *etiam intra diem trigessimum arresto* *afficere Carpz. Proc. T. 21. art. 3. num.* *16. Diff. Bert. Cont. 74. num. 103. nec* *illicita est funeris detentio, quod pro* *certo locario in alieno loco donec se-* *pultura fiat depositum, si pensio solu-* *ta non est Habn ad VVef. h. t. num. 5.* *Promovet item funeris deductionem* *interdictum adversus prohibentem* *inferre funus tit. subseq. traditum.* *quo si uti nolit prohibitus mortuum* *alio*

alio inferre & postea *in factum agere* poterit adversus prohibentem ad hoc, ut quanti interest prohibiti, prohibitorium non esse præstetur, l. 9. ff. b.

VII. Cum ea, quæ de loco religioso funerisque deductione monenda erant, expedita sint, reliquum est, ut de sumptibus funerum nonnihil adjiciatur, *Describitur sumptus funeris ab Ulpiano l. 14. §. 3. ff. b.* quod sit is, qui ideo fit, ut funus ducatur, sine quo funus duci non possit, ut puta si quid impensum est in delationem morrui, in locum, in quem mortuus inferitur, in corpus custodiendum d. §. 3. 4. in illis vecturam &c. l. 37. ff. b. *Moribus* iisdem accensentur vestes lugubres, ut fasciæ fericæ & pepla, sive viris sive foeminis ex consuetudine præstentur &. *Berl. Concl. 64. n. 90. Dan. Moll. ad P. 1. §. 6. Bel. 23. n. 9. Carpz. d. Const. d. 41.*

VIII. *Servandus* est in impensis funerum *modus* pro facultatibus & dignitate defuncti. l. 12. §. 5. ff. b. ita ut nec æquo majores nec minores fiant impensæ l. 14. §. 6. 10. ff. b. licet illud Testator voluerit d. §. 6. quod arbitrio judicis relinquendum d. §. 10. *Berl. Concl. 64. num. 91. Franz.*

Erantz. C. π. b. n. 22. in specie vero notandum (1.) quod ornamenta cum corporibus condenda non sint d. l. 14. §. 5. b. etiamsi id defuncti desideraverint l. 113. §. 5. π. de leg. 1. d. l. 14. §. 6. π. b. quod tamen ob personæ facultates, dignitatemque aliasque Circumstantias permitti potest. a. c. 2. X. de Usupall. §. Carp. 206. Jurispr. Conf. d. 392. Schilt. Inst. J. Can. l. 2. t. 14. §. 13. (2.) quod inter impensas funerum referenda non sint convivicia, quæ post funus parantur, nisi consuetudine aliud receptum sit. Hahn ad VVes. b. t. n. 6. (3.) quod ab impensis funeris excludendi sint, sumtus incurrationem morbi, ex quo non decessit defunctus, facti. Richt. d. Jur. & Priv. Cred. c. 2. m. 4. n. 12. Si mors ex eod. infecta est, idem Jure Civ. VViss. b. th. 22. diff. Hahn. c. l. Berl. c. l. n. 95. non Saxonico statuendum erit. §. B. 1. C. E. 28. Hahn. c. l. Richt. c. l. Berl. c. l. Carpz. C. d. 45.

IX. Impensa funerum gaudent privilegia praelationis ante quosvis hypothecarios J. C. l. 45. l. 14. §. 1. ff. b. VViss. d. 16. 13. Franz. C. π. b. t. n. 29. & Saxon. per Part. 1. C. 18.

ubi Dd. supracit. Cui locus est siue familiaræ herciscundæ aut alia, siue funeraria actione, de qua hoc titulo agitur, sumtus funeris causa facti petantur. l. 17. pr. ff. de reb. aut. jud. poss. Est autem actio superaria actio personalis. §. 1. l. 1. ff. b. Prætoria. l. 12. §. 2. Subsidiaria l. 14. §. 12. ff. b. Privilegiata. l. 5. ff. b. quæ is, qui sumtum in funus animo repetendi fecit l. 14. §. 7. ff. b. expetitur adversus eos, ad quos funus pertinet, utputa adversus hæredem, bonorumve Possessorem, cæterosque successores. l. 14. §. 5. ff. b. ad hoc ut restituatur. l. 17. §. 2. ff. b. plur. Magnif. Aut. S. 7. C. Ex. 15. th. 84. Franz. b. n. 26. seqq.

De Mortuo inferendo & sepulcro adificando L. 11. ff. t. 8.

X. Defunctorum sepulturam adjuvat Prætor duplici interdicto. Primum est de Mortuo inferendo prohibitorium. l. 1. §. 4. ff. b. & competit illi, qui prohibetur mortuum in locum, in quem inferendi jus habet, inferre. l. 1. ff. b. adversus eum qui inferre impedit ad hoc, ut prohibere desinat. d. l. 1. Usus huius interdicti elucescit, quando ob inundatio-

c num

nem, hostilitatem aut similem causam
via publica uti non licet, & per vicini
prohibentis pradium transeundum est
Magnif. Auct. S. I. C. Ex. 15. ph. 96

XI. *Alterum interdictum de sepul-*
chro ædificando conceptum datur ei,
cui jus est inferendi mortuum in locum
aliquem adversus illum, qui in eod. se-
pulchrum ædificare prohibet, ut à pro-
hibitione desistat. *l. 1. §. 5. ff. b.* Pro-
hibere hic dicitur, qui prohibet con-
vehi materiam ædificio necessariam.
l. 1. §. 8. ff. b. Adhiberi adversus eos
potest, qui exornare aut extruere mo-
numenta prohibent *§. 1. 7. C. de Relig.*
& Carpzov. Jurispr. Conf. p. 392. in
præjud.

TIT. II.

De Usufructu accrescendo.

L. 7. ff. t. 2.

E Speciebus Juris in re dominium
illiusque acquirendi modos Juris
Gentium explicuit Auctor Magnif.
hinc antequam modus acquirendi Ci-
viles traderet, res in patrimonio exi-
stentes in corporales & incorporales
distinguit, & ex incorporalibus post
servitutes reales proposuit persona-
les

les; atque in specie usumfructum, de quo prætermittenda non sunt sequentia.

I. Quando Ususfructus pluribus à Testatore conjunctim relictus est conjunctione sive re, sive verbis, sive re & verbis simul facta, deficientis & conjuncti pars reliquis conjunctis accrescit 6. *l. 1. §. 1. l. 142. §. 1. de V. S. Carpz. P. 3. C. 2. 14. 25.* Hoc jus accrescendi describi potest, quod sit jus capiendi partem ejus, qui conjunctus est, sed non concurrat. Modos accrescendi 6. *Jur. præp. L. 2. §. 13. a. 19.* Quia verò conjunctio ad accrescendi jus requiritur, non obtinet illud (1.) quando ususfructus duobus alternis annis relictus est. *l. 2. ff. Quib. mod. usufr.* (2.) Quando separatim unicuique parti rei ususfructus est relictus *l. 3. ff. b.* (3.) Quando à diversis hæredibus legatus est ususfructus, *l. 11. l. 12. ff. b.*

II. In Ususfructu peculiare est. (1.) Quod ob concursum divisus & iterum amissus ususfructus, non ad proprietarium, sed conjunctum pervenit. *l. 2. §. ff. b.* (2.) quod usufructus conjuncto accrescit, licet ille usufructum amiserit, nam personæ

100 *Addit. ad JPr. Struv.*

accrescit. l. 10. ff. b. &. Don. en. l. 10. c. 23.

Quando dies Ususfructus legativedat. L. 7. ff. o. 3.

III. Quoniam usufructus ad heredes non transit, nec ante hereditatem aditam constituti potest, illius pure legati dies adita demum hereditate cedit. l. un. §. 1. ff. b. l. 2. l. 3. ff. *Quando dies leg. ced.* idemque obtinet, cum ex die legatus est usufructus, unde nihil facere dicitur, qui ante diem agit, quamvis alias, quia ante diem agit, male agat. d. l. un. §. 4. ff. b. Franz. C. ff. b. t. n. 6.

De Operis Servorum.

L. 7. ff. t. 7.

IV. *Opera servi* cum usufructu nonnihil commune habent l. 4. §. 1. π. b. proprie tamen tam ab usufructu, quam usu differunt ab utroque dici cessione. l. 7. π. de usu & usufr. leg. & amissione. l. 7. ff. ced. ab altero distant, ut ab usufructu, dum vi illius ex re & operis servorum qua sita ad usufructuarium pertinent. §. 4. l. per quas pers. ex operis parta solum ad eum, qui operas habet, spectant. l. 4. ff. b. ab usu opera sunt di-

diversæ, nam jus locandi operas ei, cui debentur operæ, competit. l. 2. ff. de usu & usufr. leg. non usurario §. 1. 7. de usu & habit. Franz. Hahn. VVissenb. Strub. b. t. 1b. 53.

TIT. III.

Inter modos acquirendi civiles refertur usucapio. quæ cum requirat justum titulum, de nonnullis titulis specialiter agi & deinde, quæ circa præscriptiones temporales notari merentur, adjici convenit.

Pro Emptore L. 41. ff. t. 4.

I. Pro emptore usucapit is, qui revera emit. l. 2. π. h. aut pro emptore habetur, ut qui litis æstimationem obtulit, l. 1. ff. h. dummodo emeris (1.) bona fide, quæ requiritur tempore contractus & traditionis l. 2. ff. h. VViss. C. ff. b. t. (2.) pure i. e. non sub conditione suspensiva l. 2. §. 1. ff. h. (3.) Pretium sit solutum vel ejus

nomine sit satisfactum §. 9. 41. l. de R. D. (4) emat a persona vendere non prohibita l. 1. C. b. nec luxuriosa & protinus scorto pecuniam datura l. 8. ff. b. Eck. b. t.

Pro Donato. L. 41. ff. t. 6.

I. *Pro Donato* usucapitur res aliena vere donata l. 1. ff. b. ad usucapionem habilis l. 1. C. b. bona fide accepta l. 1. C. b. & donari non prohibita l. 1. §. f. ff. b.

Pro Derelicto. L. 41. ff. t. 7.

III. *Usucapio pro derelicto* locum habet, quando res aliena l. 3. l. 5. §. 1. π. h. variè pro derelicto habita l. 6. ff. b. i. e. ea mente adjecta est, ut dominus eam in numero rerum suarum esse nolit §. 46. J. de R. D.

Pro Legato. L. 41. ff. t. 8.

IV. *Facultatem usucaptendi pro legato* habet is, cui res aliena l. 4. ff. b. vere legata l. 1. & tradita, vel is, à quo sine vitio apprehensa est l. 5. l. 8. ff. b.

Pro Dote. L. 41. ff. t. 9.

V. Res aliena marito in dotem data sive mobilis, sive immobilis *pro dote* usucapitur. l. 1. §. 2. π. b. Vff. b. modo matrimonium subsistat. l. 1. §. 1. ff. b. & dos non estimata venditio-

tionis gratia pure detur. l. 2. ff. l. 10. §. 4.
de Jur. dot. j. l. 41. §. 1. x. cod.

Pro suo. L. 41. ff. t. 10.

VI. *Titulus generalis pro suo cum reliquis concurrat. l. 1. ff. h. l. 27. ff. de usurp. & usur.* Titulus specialis dominium parit ex æquitate alio titulo deficiente: ut cum quis cervum alienum mansuetum instar feræ, aut avem mansuetam instar feræ in sylva capit; l. 2. ff. *Habn. b.*

De Diversis temporalibus præscriptionibus & accessionibus possessionum L. 44. ff. t. 3.

Titulis ad usucapiendum habilibus perpenſis reliquum est, ut ad præscriptiones temporales earumque accessiones progrediamur.

VII. *Præscriptiones temporales sunt vel dierum, vel mensium, vel annorum.* Ita triduo præscribitur juri legendæ glandis (i. e. cujuslibet fructus) quæ in vicini agrum decedit. l. un. ff. *de gland. leg. Jure Saxon.* fructus hos vicino statim acquiri statuit Carpzov. P. 3. C. 32. d. 25. Item Juri corrigendi errorem Advocati domino litis præſente commissum. l. 1.

§. 4.

C. 26

C. de err. adv. Decendio præscribitur
 appellationi. *Auth. Hodie C. de appell.*
 Leuterationi *O. P. S. t. 35. pr.* Supplica-
 tioni. *Auth. Quæ applicatio C. de*
Frec. imp. off. Remedium supplicatio-
 nis Jure Saxonico non admittitur. *O. P.*
S. t. 37. Spatio *quindecim dierum* præ-
 scribitur probationi Exceptionis spoli.
c. 1. de rest. spol. 6. O. P. S. t. 11. §. des-
gleichen. Sc. P. 2. C. E. 6. & ibid.
Carpz. decis. 12. Lapsu *triginta dierum*
 præscribitur exceptioni non numeratæ
 pecuniæ adversus apocham. *l. 14. §. 2.*
C. de non num. pec. Carpzob. P. 2. C. 29.
d. 10. nec non Apostolis petendis. l. 24.
C. de Appell. etiam Jure Saxon. Carpz.
Prot. T. 18. Art. 3. n. 43. 46.

VIII. *Mensum præscriptio* ob-
 tinet in Jure protimiseos, quo Domi-
 nus Emphyteuseos cadit post emen-
 sa *duorum mensum* spacia à tem-
 pore oblata rei emphyteuticæ ad
 emendum *l. 3. C. de Jur. Emphyt.*
 Inventarium *intra 60. dies* perfici-
 endum. *l. 22. §. 2. C. de Jur. del. &*
Electio Episcopi intra sex menses ex-
 pedienda est. *N. 123. c. 1.* Apud nos
 dicto tempore elapso & nondum
 electo Pastoratus successore Patrono
 præsentationem intra certum tem-
 pus

pus faciendam cum clausula comminatoria injungi à Consistoriis docet Schilt. *Inst. Jur. Can. l. 1. t. 13. §. 38.*

IX. *Præscriptio annorum varia est.* Tempus unius anni appellationi justificandæ præfixum Jure Civ. *Auth. Ei qui C. de Temp. & repar. appel. & Saxon. Carpzov. Proc. t. 18. art 5. n. 8. seqq.* Jure Sax. reluendo pignori creditori licitanti addicto annus civilis statutus est. *O. P. S. Tit. 39. §. damit. &c. Dec. El. Nov. 12.* Actiones item Prætoriarum pœnales anno extinguuntur. *l. 35. n. de O & A.* rei persecutoriarum non aliter atque civiles sunt perpetuæ i. e. 30. annos durant *d. l. pr. §. de perp. & temp. action.* Biennium Exceptioni non numeratæ pecuniæ *l. 14. C. de non num. pec. dolique actioni l. 8. C. de dol. mal.* definitum. Triennio usucaptuntur mobilia. *pr. §. de usucap.* Quadriennio restitutioni in integrum præscribitur secundum *l. 7. C. de Temp. in int. rest.* Quinquennio querela inofficiosi Testamenti *l. 34. §. f. C. de inoff. rest.* Querela inofficiosa donationis *l. f. C. de inoff. don.* & jus revocandi rem minoris titulo oneroso sine decreto alienatam

e 5 si mi-

si minor major factus tundiū acuerit
 exspirat. l. f. C. si maj. fact. al. fact.
 Hahn. ad VVes. b. t. Magnif. Auct. S. J.
 C. b. t. th. 28.

X. *Tempus*, de quo variè dictum, vel
 est continuum, vel utile. *Continuum*
 est, quod sine intermissione etiam igno-
 ranti currit. §. l. 5. C. de fer. l. 10. n. de
 Excus. tut. j. l. 8. ff. de his qui not. in-
 fam. huc quodammodo referri potest
 decendum Appellationis. *Utile* est,
 quod non nisi scienti & experiendi po-
 testatem habenti currit, quæ facultas a-
 gendi competere debet tam ratione a-
 gitoris & rei, quam Judicis l. 55. de Re-
 dil. edit. l. 1. l. 4. ff. b. datur & tem-
 pus mixtum: nam quadriennium re-
 stitutioni præfinitum est ratione initii
 utile, ratione cursus continuum l. 7.
 C. de Temp. in int. rest. j. l. 1. ff. Ex.
 quib. caus. maj. Eck. C. ff. t. de in inte-
 grum rest. §. 9. Præterea tempus vel na-
 turaliter, vel civiliter currit, *naturali-
 ter* à momento in momentum: ut tem-
 pus minorenitatis l. 3. §. 3. ff. de minor.
Civiliter ita, ut dies cceptus pro com-
 plecto habeatur, ut in emancipatione,
 l. 15. ff. b.

XI. *Accessio* est temporis con-
 junctio inter diversos, continuosque
 pos.

possessores. l. 51. §. 1. seqq. ff. h. de ea tractatum. à Magnif. Auct. pl. 2. t. 9. s. 15.

TIT. IV.

*Si quis omiffa causa Testa-
menti ab intestate vel alio
modo possideat hæredi-
tatem.*

L. 29. ff. t. 4.

A dominio singulari transitus fit ad dominium universale, seu Jus hæreditarium, quod hæredis institutione Testamento facta, quaritur, cum verò ultimam voluntatem conservari publice expèdiat. l. 5. ff. Test. quemadm. aper. ne eadem temere circumveniretur, cautum est.

I. Si hæres, qui testamento potest obtinere hæreditatem l. 2. C. b. dolomato in fraudem eorum, quibus quid eo Testamento relictum est. l. 1. §. 1. ff. h. velie ab intestato succedere vel pecunia accepta hæreditatem præmittere. l. 2. x. b. conceditur adversus eum actio personalis utilis ex testamento l. 28. l. 30. l. 12. §. 1. l. 24. ff. b. rei persecutoria, quæ
c 6 da-

datur iis, quibus quid testamento relic-
tum est, eorumque heredibus adver-
sus eum, qui in fraudem eorum, qui-
bus quid ex ultima voluntate defuncti
præstandum est, dolo malo ab intestato
possidet hereditatem, ad hoc, ut reli-
cta præstet. *da. 4.* Quæ actio, cum ad-
versus heredem scriptum dolo malo ab
intestato succedentem competat per *N.*
115. c. 3. qua concidente testamento le-
gata conservantur, non sunt abrogata.
Habn. ad VVesenb. b. verb. Nam.

*De Scto Silaniano & Clau-
diano, quorum Testamenta
ne aperiantur. L. 29. t. 5.*

II. *Ut testamenta plenissimum
habeare queant effectum, aperienda
sunt, nisi prohibeantur aperi.*
Quod accidit, cum testator vi occi-
sus. *l. 1. §. 17. n. b.* & nec de illius
Familia publica quæstio habita *l. 1.*
nec supplicium de noxiis finitum est.
l. 3 §. 18. n. b. Pæna aperiens con-
tra Sctum Silan. & Claud. aut here-
ditatem aduentis est, quod si quid
illi relictum est, fisco addicitur. *l. 5.*
§. 2. n. b. t. l. 3. §. 18. 19. Si nihil re-
lictum actione populari ad præstandos
100. aureos convenitur, quorum 50.
fisco

fisco inferuntur. §o. actori cedunt. l. 25. §. 2. b. Necem defuncti sciens & non vindicans hæres hæreditate se indignum reddit l. 22. π. b. l. 17. π. de his, qui ut ind. Hodie eam privationis pœnam non obtinere statuit Carpz. prax. Crim. P. 1. q. 34. num. 77. seqq. ita tamen, ut hæres locupletem hæreditatem capientes ad sumtus inquisitionis suppetendos adstricti sint. it. d. C. d. 11. sed hoc tum demum obtinere crediderim, quando sine hæredum denunciatione magistratus inquirendi occasionem habet.

De Peculio legato.

L. 33. ff. t. 8.

III. Accessoria Testamenti sunt Legata. Legari verò queunt non tantum, quæ ipsi, sed etiam quæ per alios teneamus, ut *peculiaris* §. l. 93. π. d. R. J. quæ *servum legatum sequuntur* l. 24. π. b. peculii autem accessiones etiam extra peculium nascentes, cum illud ipsi servo relictum est, servo, non vero extraneo, cui legatum est, cedunt. l. 8. §. f. ff. b.

De rebus dubiis. L. 34. ff. t. 5.

IV. Ne Legata relicta intereant, *verba dubia interpretatione adju-*
c 7 van-

Sanda sunt. l. 12. ff. d. R. 7. Principa-
liter vero *proprius* verborum *sensus* spe-
candus est. *l. 69. ff. de leg. 3.* qui si a te-
statoris mente alienus esse videtur ad u-
sum Testatoris & regionis respicien-
dum erit. *l. 1. ff. de Trit. vin. ol. l. 18. §.*
3. π. de inst. vel instr. imo etiam *impro-*
prie verba capi possunt ad voluntatis
conservationem. *l. 12. π. 6.* quoties au-
tem verba voluntati nullo possunt ap-
plicari modo, legatum perit. *l. 7. §. 2. ff.*
de Supell. leg. l. 3. ff. b.

V. Sicuti verba, ita etiam *res dubie*
interpretationem requirunt. Quod ac-
cidit; *quando plures persona decesse-*
runt, & quamam alteri supervixerit;
ignoratur. e. g. Si duo fratres incendio,
terræ motu, naufragio, peste &c. perië-
runt, regulariter *neuter alteri super-*
vixisse videtur. §. *Carpz. P. 3. C. 17. d.*
13. l. 18. ff. b. quod limitatur, quoties
ex circumstantiis *alia præsumptio indu-*
citur, ut à *personarum imbecillitate*: ita
filius impubes, non pubes, in dubio
ante Patrem *l. 9. §. 4. π. b.* matrem-
que *l. 22.* decessisse præsumitur.
Carpz. P. 3. C. 17. d. 10. atque inter
maritum & uxorem uxor pro mortua
esse creditur. *dd. H. j. l. 9. §. 3. ff. b.*
Carpz.

Carpz. c. l. d. 12. nisi contrarium probetur *d. l. 9. §. 4. π. b.* etiam per unum testem, qui rejiciendus non est. *Carpz. d. 15.* item *favore fideicommissi* ut extitisse putetur conditio adjecta: si sine liberis decesserit, pater filio superstes fuisse existimatur. *l. 17. §. 7. ff. ad SCT. Treb. 8. Carpz. P. 1. dec. 19. j. VViss. P. 2. d. 6. tb. 21.*

De Regula Catoniana.

L. 34. ff. t. 7.

VI. *Legata inania sunt, quæ ab initio non subsistunt*, nam ex post facto non convalescunt per regulam Catonianam. *l. 2. ff. b.* cui etiam in hereditatibus locus est *l. 210. ff. de R. I. Habn. ad VVes. h. n. 4.* sed Regula Caton. non obtinet in legatis, quorum dies demum post aditam hereditatem cedit. *l. 3. π. b.* neque in institutionibus conditionalibus aut novis legibus *l. 4. l. 5. ff. b.*

De his quæ pro non scriptis habentur.

L. 34. ff. t. 8.

VII. Intereunt Legata, quando pro non scriptis habentur, veluti cum incapaci *l. 3. ff. b.* in rebus humanis
non

non-existenti, relinquuntur. l. 4. ff. b. vel legatum in eam causam pervenit, à qua incipere non potest. l. 3. §. 2. m. b. item quoties sibi quis legatum in testamento vel codicillis adscribit. l. 5. ff. b. l. 2. C. de his qui sibi adsc. neque interest, utrum testamentum scriptum, an nuncupatorium in scripturam radactum sit. Hahn ad VVes. b. §. Sed nisi Testator adscribente sibi extraneo specialem, in potestate constituto, generalem adhibeat subscriptionem, qua legatum suo jussu scriptum esse testetur. l. 14. l. 15. §. 1. ff. ad L. Corn. de fals. d. l. r. C. Carpz. P. 3. C. 3. d. 9. Anth. Matth. de Crim. l. 48. t. 17. c. 1. num. 4. ubi appositum sigillum generalis subscriptionis vice non fungitur. Carpz. c. l. d. 10.

*Si cui plus quam per Legem
Falcidiam licuerit, legatum
esse dicatur.*

VIII. Denique imminuuntur, aut tolluntur legata, si plus, quam per legem falcidiam licuerit, relictum est, de quo cum non raro justè dubitari possit, subvenit Prætor heredi, ut ei Legatarius satisfaciat, ut si apparuerit, eum amplius Legatorum nomine

ne cepisse, quam è Lege Falcidia capere licet, quanta ea res erit, tantam pecuniam det, dolusque malus ab eo absit. *l. 1. π. h.* nam lex Falcidia facit, ut nonnunquam pars Legati, nonnunquam totum legatum revocari possit. *d. l. 1. §. 113*

IX. Hæc satisfactio etiam in mortis causa donationibus obtinet. *l. 1. §. 10. ff. b.* ab ea tamen liber est fiscus. *l. 3. §. 5. π. b.* pauper. *l. 6. & is, cui minuta alimenta sunt relicta. l. 3. §. 4. ff. th.*

TIT. V.

Ad S^Ctum Tertullianum & Orpbitianum.

L. 38. ff. t. 17.

I. Deficiente Testamento *iuri succedendi ab intestato* locus est, quod *vel à lege vel à Præiore* dependet. A Lege datum olim angustis limitibus inclusum erat: nam Lex XII. Tab. suos tantum & legitimos hæredes i. e. agnatos vocabat §. 1. *3. de hæred. quæ ab intest. def. 1. de legit. agn. success.* Quæ Juris angustia emendatæ sunt, cum S^Cto Tertulliano mater ingentia trium liberorum

torum jus habens libertina quatuor ad
 successionem filiorum filiarumve ab in-
 testato admissa est in solatium libero-
 rum amissorum. §. 1. §. 2. *J. ad SCT.*
Tertul. & SCT. Orphitiano liberi ad
 bona matrum intestatarum vocati. *pr.*
J. de SCT. Orphit. Tandemque per
Nov. 118. jus illud successionis ad acqui-
 tatem plenius exactum extensum est.
h. Magnif. Auth. l. 2. t. 30. apb. 3.

De Gradibus & Affinibus & nominibus eorum.

L. 38. ff. t. 10.

II. Cum vero ad intelligendas suc-
 cessiones tam legitimas, quam Præto-
 rias necessaria sit graduum cognitio, *l.*
30. x. de Grad. & affin. de illis vero per
 computationem constet, præmit-
 tendum videtur, quod *Computatio graduum*
fit investigatio, quoto gradu à se invi-
 cem personæ in consanguinitate vel af-
 finitate distent. Hæc fieri vulgo solet
 in schemate arboris formam repræsen-
 tante, quæ *Arbor dici potest* ocularis
 demonstratio graduum, quibus perso-
 næ inter se distant; eaque est *vel con-*
sanguinitatis. vel affinitatis. *Con-*
sanguinitatis est vinculum personarum
 à communi stirpe provenientium car-
 nali

nali propagatione contractum. *Affinitas est* conjunctio personarum inter se conjunctarum per justas nuptias inter uxorem & mariti consanguineos, inter maritum & uxoris consanguineos contracta. l. 4. §. 8. ff. de Nupt. c. 5. X. de Consang. vel Affin. Tam in arbore consanguinitatis, quàm affinitatis diversæ sunt lineæ, lineæque gradus continent. *Linea est* collectio personarum inter se conjunctarum gradus numero discernens. *Linea est vel recta, vel obliqua* seu collateralis. *Recta*, quæ personas generantes & generatas complectitur, eaque cum à persona generata seu descendente ad personam generantem seu ascendentem ascendimus, *superior seu ascendens*; cum à persona generante seu ascendente ad personam generatam seu descendentem descendimus, *inferior seu descendens* appellatur §. 1. §. ff. de Linea Collateralis; quæ etiam obliquæ & Transversalis nomine venit, est, quæ personas à latere junctas complectitur, cum eas nec generaverimus, nec illæ à nobis generatæ sint. e. g. Fratres & sorores. Hæc Jur. Can. est *vel equalis, vel inequalis*. *Equalis* est, in qua personæ æquali s. pari

pari gradu à communi stirpe distant,
Inaqualis, in quâ personæ inæquales
 impari gradu à communi stirpe di-
 stant, ita ut altera persona stirpi pro-
 prior, altera remotior sit. *Gradus est*
distantia proxima unius personæ ab al-
tera per generationem constituta §. 7.
§. de Grd. unde apparet in consanguini-
 tate propriè, in Affinitate improprie
 dictos gradus reperiri *l. 4. §. 5. j. l. 10.*
§. b.

III. *Computatio graduum di-*
sciditur in Civilem, quæ fit secun-
 dum regulam juris Civilis, & *Can-*
onicam, quæ fit secundum regulas Ju-
 ris Canonici. Addunt nonnulli Sa-
 xonicam ex *L. R. l. 1. art. 3.* Sed
 I. Sax. à computatione Juris Civ. aut
 Canonici non receditur *Carpzov. de*
Usu. Arb. Consangu. D. 1. tb. 13. Si
 excipias casum successionis, quo fra-
 ter ex uno latere uno gradu remo-
 tior esse putatur. *§. Rittersbus. de*
Diff. I. C. & Can. l. 1. c. 6. Jure
 Civili computatur juxta unicam ge-
 neralemque regulam: *Quot sunt*
generationes, tot gradus. §. 7. l. h.
§. l. 10. §. 9. n. b. In computatione
 Juris Canonici, & quidem in linea
 rectâ, obtinet regula: *Quot sunt*
persona, tot gradus stirpi de mto,
 quæ-

quæ in effectu cum ea, quæ ex Jure Civili tradita est, convenit. In Linea obliquâ aequali obtinet hæc regula: Quoto gradu alterutra persona, de cujus cognatione queritur, distat à communi stipite, eodem gradu ea persona distat inter se. In linea obliqua inæquali obtinet hæc: Quotâ gradu persona remotior ex iis, quarum conjunctio investigatur, distat à communi stipite, eo distat inter se c. 9. X. de Consang. & affin. c. 4. cum seqq. XXXV. q. 5. 6. Carpzov. de delict. Arb. Consang. D. th. 10. 11. Schilt. Inst. Jur. Can. l. 2. 5. 10. 5. 24.

IV. Prætereundem hoc loco non est, quod Canonistæ vulgò Affinitatis tria genera constituunt. Primum genus est, quod per Personam consanguinitate junctam, mediantibus nuptiis, contrahitur. Ita sororis meæ maritus est mihi in primo genere Affinitatis. Secundum est, quod per personam primo genere Affinitatis junctam mediantibus nuptiis contrahitur; ita Sororis meæ defunctæ relictæ mariti uxor est mihi in secundo genere Affinitatis. Tertium est, quod per Personam secundo genere Affinitatis junctam, inter-

ve

venientibus nuptiis, contrahitur, ita Sororis meæ præmortuæ relictæ mariti uxoris relictæ secundus maritus, est mihi in tertio genere affinitatis §. c. 8. *X. de Consanguin. & Affin.* Per hæc diversa affinitatis genera autem modus attinentiæ, ut loquuntur, non gradus mutatur. *Carpz. P. 4. C. 38. d. 5. n. 7.* Coeterum in affinitate eadem computationis ratio, quæ in consanguinitate. *Phil. usu Pract. Inst. l. 1. Eccl. 66.* dummodo attendatur Regula: *Quoto gradu consanguinei uxoris uxori junguntur in Consanguinitate. eod. marito junguntur in Affinitate, & vice versa: Quoto gradu consanguinei mariti marito junguntur in Consanguinitate, eod. uxori junguntur in affinitate.* c. 5. *X. de Consang. & Affin. Carpz. c. 1. th. 27. 10. Schult. Inst. Jur. Can. thes. seqq. Rittersh. de Diff. 3. Civ. & Can. 6.*

V. Utraque Computatio in usu est, at in diversis materiis, nam Canonica in matrimonialibus vulgò recepta est, præcipuè cum causarum matrimonialium cognitionem suam, conniventibus Principibus, fecerint Pontifices. §. *Ziegl. ad Inst. Lanc. l. 2. §. 15. P. 436.* uti de Jure Sax. testatur,

tur. Die Kirchen-Ordnung. Tit. Spec. welche Personen sich in Ehegelenbniß mit einander einzulassen vercten: Carpzov. Jurispr. Conf. l. 2. d. 85. ead. Computatio apud Saxones in criminatious attendi solet; ut in particidio, incestu &c. excepto furto domestico. Per Nov. Conf. El. 6. Computatio ibilia autem in Tutelis & successianibus, utpote Judicis secularis cognitioni semper relictis, observatur &c. Carpz. Us. Arb. Conf. D. 1. 16. 13. 14. 15. Ziegl. c. 1. Rosbach. de compar. J. C. & Can. t. 6. num. 2. 3.

VI. Nomina consanguineorum in linea recta & transversa . in l. 10. §. 1. seqq. ff. b. l. 1 §. 3. π. cod. Nomina affinium vero in l. 4. §. 4. seqq. Ad calcem hujus tituli post computationem etiam Prohibitionem graduum annectere placet: in linea recta consanguinitatis & Affinitatis prohibita sunt nuptiae inter parentes & liberos (quibus susceptores cum susceptis è Baptismo apud nos non annuerandi sunt, Philipp. Us. Practic. Instit. l. 1. Eccl. 61.) in inprimis §. 1. l. de Nupt. l. 17. C. cod. Secundum Jus Civile, Canonicum, Saxonicum, in linea obliqua consanguinitatis & affinitatis secundum

jus civile inter fratres & sorores, item personas, quæ sibi invicem sunt Parentum loco, prohibita sunt nuptiæ s. 2. J. de Nupt. l. 39. ff. de rit. nupt. j. c. 1. X. de Consang. & Affin. Dicitur autem parentis loco esse, qui proxime subest communi stipiti, à quo alter ipso est remotior. Jus Saxonicum ulterius progreditur, nuptiasque interdicat tam in consanguinitate, quam Affinitate usque ad Gradum tertium linea collateralis inæqualis ipso gradu tertio lineæ collateralis inæqualis incluso, Kirchen-Ordnung Tit. C36. Spec. VVeltliche Personen sich in Ehegelöbniß &c. quod item non tam Jure Can. quam Usu Saxonico in affinitatis genere primo & secundo, non tamen tertio, statuumdum est. v. Carpz. tr. de Vfs. Arb. Conf. d. 1. c. 6. 42. 43. 44. Confer. tamen Phil. Uf. Pract. Inst. l. 1. Ecl. 67. Imo ius Canonicum matrimonia prohibet in consanguinitate & affinitate usque ad gradum quartum linea collateralis æqualis inclusive c. 8. X. de Conf. & affin. Exempla prohibitionum. v. ap. Auct. Magnif. l. 1. t. 6. n. 5. seqq. v. Ziegl. c. 1. 6. & tertio 7. Quartum Schils. c. 1. 5. 22.

TIT.

TIT. VI.

De Bonorum Possessionibus.

I. Post legitimam successionem accedendum ad Prætoriam s. Bonorum possessionem, quæ vel ordinaria est & verbo, jure atque ordine certis personis defertur. §. l. 13. §. 15. π. de Carb. Ed. vel extraordinaria & extra certum ordinem quibusdam accommodatur Vinn. ad §. 3. 7. de Bon. Poss. Ordinaria bonorum possessio, locus est vel *tabulis testamenti extantibus* vel non extantibus. si tabb. test. Extantem autem Testamenta dicuntur non extantem, quando supersunt, legique pos. sunt, sed etiam si postea prolata de bon. poss. sunt. l. un. ff. sit abb. test. ext. Cum sess. furioso vero tempus bonorum possessionis petendi, statutum scientibus sit præfinitum, nec furioso, nec infanti, curatore & pado, cœco competente licet sciente, cedit l. 1. ff. de bon. poss. fur. Non idem in muto, surdo & cœco intelligente obtinet. l. 2. ff. eod.

II. Extantibus testamenti Tabulis bonorum possessio vel secundum de bonorum possessionem contra tabulas impetrant liberi præteriti non tantum emancipati, l. 1. §. 6. π. de bon.

bon. poss. cont. tab. Sed etiam fuit, quod hodieque obtinet, *Hahn. n. 2. num. 3. §. 1. 12. §. 1. ff. b. & adoptivi* in potestate patris adoptivi tempore mortis existentes. *l. 1. pr. §. 5. ff. eod.*

L. 37. ff. t. 7. Quamvis autem per bonorum possessionem Legatis sessionem contra tabulas infirmato præstandis testamento etiam legata corruant, contra *certis tamen personis*, ut liberis, pabulas bon. rentibus, uxori, nuriue dotis non poss. petita mine. *Legatum ab emancipato solvi placuit. l. 10. π. de legat. præstandis l. 15.*

L. 37. ff. t. 8. ff. eod. Idem quando Prætor filia de conjun- emancipato bonorum possessionem gendis cum concedit, ita rem temperat, ut emanc. lib. *filios ejus*, avi nepotes in potestate ejus. *retentos ex parte dimidia cum patre concurrere permittat. l. 1. ff. de conjung. cum eman. lib. jure novo.* Nepotes à patre suo excluduntur *N. 118. c. 3.*

L. 37. ff. t. 11. III. *Bonorum possessio secundum* de bon. *tabulas* datur hæredibus testamento poss. se- septem testium signis signato. *l. 2. cund. Tab. C. h. scriptis*, tam institutis quam substitutis *l. 2. §. 4. ff. de bon. poss. ff. secund. Tab.* pure vel sub conditione *l. 5. ff. l. 2. §. 1. π. h.* idem in nuncupativo testamento institutis obtinet, *l. 2, C. h.* Sunt qui hoc ad Testamen-

ra

ra quovis Jure valida hodie extendant.
Habr. b,

IV. Reliquum est ut circa bono. L. 37. ff. t. 12.
rum possessiones ex testamento mo. Si à Parente
neatur, *bonor. possess. contra tabulas* quis manu-
Parenti, qui filium manumisit exem. missus sit.
plo Patroni *tributam esse. l. 1. ff. si à*
Paren. *quis man.* atque ex testamen- L. 37. ff. t. 13.
to militari, licet minus solenne sit de bonor.
bonorum possessionem peti posse, *ad poss. ex te-*
l. 1. ff. de bon. poss. ex test. milit. Habr. tam. mili-
b. 6. Rata. Pariter patronus defi- tis.
cientibus liberis jure patronatus ad
bonorum possessionem omnium bo-
norum ab intestato pervenit. *pr. l.*
de success. libert. testamento facto au-
tem per bonorum possessionem con-
tra tabulas tertiam bonorum partem L. 38. ff. t. 3.
consequitur. *§. 3. l. d. t. 6. l. 1. §. f. & de bon. li-*
t. t. 1. de bon. libertorum. Idem jus bertor
patronatus municipiis & aliis *univer-*
sitatibus in bonis fuorum libertorum
denegandum non est. *l. 1. 1. de libert. l. 38. ff. t. 3.*
universit. & ad liberos Patrono- Libertis u-
rum transit. *D. §. 3. l. xqualiter,* nisi niver sita-
Patronatus uni ex liberis *libertum assi-*
gnaverit. i. e. testificans sit, cujus ex L. 38. ff. t. 4
liberis libertum esse velit. *l. 107. ff. de de assigna-*
V. S. l. 1. ff. de assign. libert. De quo tione li-
jure adeo prospectum est patronis, ut bert

L. 38. ff. t. 5. si in fraudem legitime partis quicquam
 siquid in alienatum sit ab intestato succedentes
 fraud. Pa- patroni Calvisiana l. 2. C. si in fraud.
 troni fa- Patr. ex testamento Faviana actione id
 ctum sit. revocare possunt l. 3. §. 2. π. si quid in
 fraud. Patron.

L. 38. ff. t. 6. si V. Tabulis testamenti non ex-
 Tab. Test. stantibus primo gradu ad bonorum
 nullæ exta- possessionem admittuntur liberi non
 bunt. Unde tantum naturales, sed etiam adoptivi
 Liberi. qui in potestate fuerunt. l. 1. §. 6. π.
 si tab. test. null. Secundo gradu le-
 gitimi i. e. agnati per masculos de-

L. 38. ff. t. 7. functo juncti. §. 5. §. 1. l. de legit. agn.
 unde legit. success. etsi longissimo gradu §. 3. l.
 eod. §. Hahn. ad VVes. b. n. 3. itera
 hi, quibus lex vel SCtum bonorum
 L. 38. ff. t. 8. possessionem defert. l. 3. ff. Unde Le-
 Unde Co- git. Tertio gradu cognati i. e. per
 gnati. foeminini sexus personas defuncto
 juncti. §. 5. §. 4. l. de success. cognat.
 non exclusis agnatis agnationis jure
 in secundo gradu præclusis. §. 7. l. de

L. 38. ff. t. 9. Legit. agnat. success. Petendæ bono-
 de successo- rum possessioni tempus certum est
 rio Edicto. præscriptum, quod in extraneis hæ-
 redibus est centum dierum. l. 1. §. 9. π.
 de success. Ed. in liberis & parentibus
 verò spacium anni utilis d. l. §. 14. l.
 21. ff. Quis ord. in bon. poss. quo præ-
 terlapso neglectoque subsequens gra-
 dus

ducatur. l. 1. ff. d. t. Singulare est L. 38. ff. t. 12.
in milite, & quidem odiosum, quod de Veteran.
ab intestato illi tantummodo ad quin. & mil. suc-
tum gradum inclusive succeditur l. 2. ff. cess.

de Veteran. & milit. success. favorable
verò, quod ob delictum militare dani-
natus miles & testari, & successorem
ab intestato habere potest. l. 1. π. eod.

Excluditur à bonorum possessione qui L. 38. ff. t. 13.
eà vel indignus est, vel eidem renun- Quib. non
ciavit. l. un. ff. Quib. non comp. bon. competit
possess. bonor. poss.

IV. Extraordinariam bonorum pos- L. 38 ff. t. 14.
sessionem concedit prator, cum expressè ut ex Legib.
per legem novam civilem alia lege civili Senatusve
non vocatum ad successionem admittit. consul.

l. 1. pr. §. 2. ff. ut ex legib. Senatusve c. bon. poss.
bon. poss. Denique adjiciendum est, detur.

quod in casu testati vel secundum vel
contra tabulas petatur bonorum posses-
sio, in casu intestati eo ordine, ut pri-
mum sui hæredes, secundo legitimi, L. 38. ff. t. 15.
tertio proximi cognati, deinde vir & Quis ordo
uxor vocentur l. 1. l. 2. §. 1. ff. Quis in possess.
ordo in possess. servetur. fervetur.

TIT. VII.

*Qui potiores in pignore
vel hypotheca habeantur : &
de his , qui in priorum
Creditorum locum
succedunt.*

L. 20. ff. t. 4.

A dominio universalis seu jure hereditario transeundum est ad aliam juris in re speciem , Jus scil. Pignoris , circa quod Creditorum prioritatem & distrahendi potestatem ut perpendamus , reliquum est.

I. Quodcumque creditores jus hypothecæ nacti sunt , in eadem re alii aliis sunt potiores , quatenus tempore sunt priores. *l. 10. ff. b. l. 2. l. 7. C. 6.* quæ temporis prioritas etiam è semihorulis aut momentis æstimanda est. *§. l. 25. §. 1. ff. de liber. & postb. Bach. de pign. l. 4. c. 6. n. 4. Gail. l. 2. obs. 25. n. 3. Carpz. P. 1. C. 28. d. III.* observaturque (1.) tam in hypothecâ generali quàm speciali *l. 2. n. b.* nisi qui specialem hypothecam habet , ex ea universum debitum exigere possit , *l. 2. G. de Pign. O. P. S. t.*

46.

46. §. 6. Ob nun wohl, Carpzov. P. 1. C. 23. d. 29. Franz. Comm. p. h. t. n. 36. obtinet (2.) tam in hypotheca tacita quam expressa. §. 1. 2. C. de Jure fisci O. P. S. 1. 44. §. alle. etiam in pignore prætoria cum conventionali aut judiciali concurrente. l. 3. ut in poss. legat. §. VViff. ad w. Disput. 40. th. 5. d. §. O. P. S. Magnif. Aub. S. J. C. Ex. 26. th. 29. (3) tam posteriori creditore quam debitore hypothecam possidente. l. 1. ff. b. t. 44. O. P. S. §. und das hat. (4) tam hypotheca pure quam ex die aut sub conditione accepta. l. 1. l. 9. l. 11. §. 1 ff. §. dummodo conditio non pendeat ex debitoris voluntate. l. 9. §. 1. ff. cod. Bach. Tr. de Pign. l. 4. c. 2.

II. Limitatur vero regula: Qui prior tempore potior est jure (1) si alii è Creditoribus hypotheca publica (e. g. coram magistratu mit Consens der Obrigkeit, vel instrumento publico) alii privata (ut scriptura privata) data sit. l. 21. C. b. Habn. ad VVes. h. n. 2. Gail. l. 2. Obs. 25. num. 9. (2) Si concurrens creditor ratione causæ debendi præferatur aliis hypothecariis, ut Uxor ratione dotis. l. 22. C. b. Quod Jure Saxonico ad creditores tempore priores hypothecam

f 4 taci-

tacitam habentes restringitur. *t. 43. O. P. S. pr.* Creditor, cujus creditum in reparationem domus impensum est, *l. 5. l. 6. ff. b. N. 97. c. 3. Carpzov. P. 3. C. 28. d. 105.* Creditor qui ad emendum pradium mutuam pecuniam dedit, idque pignori specialiter accepit. *l. 7. C. b. id d. 107. §. 1. 43. O. P. S. §. wenn auch, §. als Richt. de jure & Priß. Cred. Sect. 3. 4. (3.)* Si creditor prior in oppignorationem, quæ sit posteriori, consensit. *l. 12. §. 4. ff. b. Franz. Comm. ff. t. quib. mod. pig. vel hypoth. solv. num. 112. seqq. it. b. t. n. 44. Conf. t. 46. O. P. S. §. Es trägt sich auch offtmahls zu Carpzov. d. C. d. 231.*

III. Tituli hujus pars altera de his agit, qui in priorum creditorum, locum succedunt. *Succedere autem b. l. dicuntur* qui dimissis sua pecunia, creditoribus anterioribus eorum jura nanciscuntur. *l. 3. l. 4. C. de his, qui in prior. Cred. loc. succed. ad quem effectum in creditore Chirographario, qui ad hypothecarii jura admitti cupit, expresso pacto, aut impetratione speciali opus est, l. 1. C. cod. l. 11. C. de fidejuss. non in Creditore hypothecario. d. l. 3. & 46 Col. 12, §. 6. ff. Carpzov. P. 1. C. 28. d.*

133. Si tamen tertii creditoris pecunia primus dimissus est, secundo is in summa soluta tantum præfertur *l. 16. ff. b. Franz. Comm. p. b. t. num. 72.* Idem in Creditore, cuius pecunia privilegiatus debitor est dimissus, obtinet; nam privilegium Creditoris adipiscitur, dummodo non ex intervallo pecunia ad privilegiatum Creditorem pervenerit *§. l. 24. §. f. ff. de reb. auct. jud. poss. Carpzov. P. 1. C. 28. d. 34.* Imò qui hypothecam sibi pactus est, à debitore eam quatenus ad Creditorem hypothecarium pecunia pervenit, consequitur, licet alii hoc jus pacto jam promissum sit, *l. 12. §. 8. ff. h.* Cœterum quod hypothecario posteriori permissum erat Jure Civ. etiam invito hypothecario anteriori offerre solutionem debiti, ut jus distrahendi pignoris consequeretur *l. 1. l. 8. C. h. §. Bact. Tr. de pign. l. 4. t. 17.* hoc datâ quoque posterioibus Creditoribus distrahendi potestate salvo jure tertii in defuetudinem abiisse censet. Grænewegen de leg. abrog. ad d. l.

De Distinctione pignorum & hypothecarum L. 20. ff. t. 5.

IV. E Jure pignoris propullulæ
f 5 lae

lat pignoris distraçtio, quæ fieri potest
 mora in solvendo à debitore commissâ
l. 7. C. h. post interpellationem vel si-
stam, ut accidit in obligatione, cui dies
 pro homine interpellans adjectus est.
l. 12. C. de Contrah. stipul. vel veram.
§. l. 23. ff. de usur. l. 73. n. ff. de furt.

V. *Formam distrahendi pignoris*
 si spectemus, alia distractionis extra-
 judicialis, alia distractionis judicia-
 lis est. *Extrajudicialis* fieri debet
 bona fide & solenniter. *l. 9. C. h.* Bo-
 na fides in eo præcipuè consistit, ut
 pignus justo pretio, non vili per gra-
 tiam &c. vandatur. *l. 3. C. Si vend.*
pign. agatur, eâque diligentia, quam
 bonus paterfamilias in rebus suis ad-
 hibere solet. *l. 14. ff. de distraçt. pign.*
Carpzov. P. 1. C. 28. d. 13. n. 6. 7. ad so-
 lennia ante distractionem si converta-
 mur pacto de distrahendo pignore,
 in casum solutionis certo die non fa-
 cta, pignoris, dationi adjecto debi-
 tori nullam denunciationem fieri ne-
 cessarium. *l. 4. ff. de pign. act. §. l. 12.*
C. de Contrah. Stipul. sed pacto
 nullo adjecto unica. *§. l. 28. C. de ad-*
ministr. tut. pacto de non distrahendo
 pignore adjecto trina denunciazione
 per intervalla, opus est. *d. l. 4. n. de*
pign.

pign. att. Magnif. Auth. S. J. C. Ex. 20. th. 44. Philipp. usu Pract. Inst. l. 2. Ecl. 41. Obrecht. Disp. de pignore th. 38. seqq. Solennitas in ipso distractionis actu observanda est, quod pignus publice proscribendum idemque debitori denunciandum venit l. 4. C. h. l. 6. C. de remiss. pign. Carpzov. P. 1. C. 28. d. 136. num. 7. Hujus distractionis extrajudicialis usum exolevisse putat Græneberg de Leg. abrog. ad l. 1. C. b. infrequentem cum Jure Sax. esse nec Carpzov. d. def. num. 15. nec Hart. Piff. P. 3. q. 18. diffiteretur.

VI. *Forma distrabendi pignoris judicialis* alia recensenda est è J. Civili, alia è Jure Saxonico. *Jure Civili* solutionem pecuniarum dependere jussu à die condemnationis, vel confirmatae post provocationem sententiae spatium quatuor mensium habent (in actione reali tempus est arbitrarium. G. S. 2. J. de off. jud.) l. 2. C. de Usur. rei jud. quo elapso nondumque facta solutione pignora capiuntur, iisque captis tempus duorum mensium datur, intra quod, si nulla subsequuta sit solutio, pignora venduntur, l. 31. π. de re jud. l. 2. C. si in caus. jud. pign. aliquo emtore
non

non existente vel existente quidem
sed non dignum pretium offerente, is
cui iudicatus satis non fecit, ad licita-
tionem admittitur. *d. l. 2. si licitari*
non vult, in possessionem pignorum
mittitur. l. 3. C. de exec. rei jud. tan-
demque ei auctoritate Principis do-
minium addicatur, ubi superfluum ē
pretio pignoris creditori restituere
debet. §. l. 32. ff. de Re jud. l. f. §. 4. C.
de Jur. dom. imp. l. f. C. fin. caus. jud.
§. Franz. Com. π. h. t. n. 91 seqq. it. Tr.
de laudem. c. 16. n. 449. seqq. Bach. de
pign. l. 3. c. 31. n. 1.

VII. *Ad formam distrabendi pi-*
gnoris judicialis ē Jure Saxon. jam
pervenendum est. Hujus Pignoris
judicialis nomine vero omne id ve-
nit, quod vigore instrumenti para-
tam executionem habentis capitur,
aut, cum pignus conventionale
fit, auctoritate Judicis venditur.
Carpzov. P. 1. C. 28. d. 176. num. 13. 14.
Distinguendum autem inter actio-
nem realem & personalem. In actio-
ne reali (veluti cum domus vindic-
anti per sententiam adjudicata est)
tempus quatuordecim dierum, à tem-
pore rei judicatæ & petiti præcepti
executivi currens, præfinitum, intra
quod

quod, si facta non sit restitutio, res quasi manu militari aufertur victori-
que traditur. *Philipp. ad T. 39. O. P. S. §. nemlich. Confid. 2. Carpzov. Proc. T. 15. art. 3. num. 4. segg.* In actione personali terminus Saxonicus condemnato præfigitur simulque eventualiter executioni dies certus statuitur. *t. 39. O. P. S. §. VVenn aber. Dd. cit.* Quando ad executionem pervenitur triplici præcipue via inceditur, vel enim nulla æstimatione, prævia sit subhastatio, vel prævia licitatione Creditoris, vel prævia æstimatione judiciali. *d. t. §. und weil.* Cum subhastatio sit nulla æstimatione prævia res per præconem intra spacium quatuordecim dierum ter numerandum ternis vicibus publicæ hæstæ subjicitur. Interim Emptor vel invenitur vel non invenitur. Quando Emptor invenitur, qui certam pecuniæ summam offert, res denuo proscribitur & plus licitanti addicitur. *T. 39. O. P. S. §. So soll man.* Quando non invenitur emptor, attenditur, num Creditor licitari velit, qui vel *icitatur* vel non licitatur. Si licitatur, res una cum quantitate à Creditore oblata porro per quatuordecim dies, res computandos proscri-

f 7 ben.

benda est, quibus elapsis, novoque
 emtore plus licitante non reperto,
 iudici aestimandum, utrum pretium à
 Creditore oblatum sit æquum, & res
 creditori addicenda est, ita tamen ut
 jus reluendi intra annum debitori sit
 saluum. *d. l. O. P. S. Wann nun, S.
 damit.* an vero iniquum Creditorve li-
 citatus non sit, & tum *locus est aestima-
 tioni judiciali*, qua facta, res ad-
 jecta taxatione per tempus quatuor-
 decim dierum continuum & tē com-
 putandum ulterius proclamanda est,
d. T. § Wann aber. hoc subsecuto
 nec emtore invento aut secundum
 taxationem judicialem rem nanci-
 sci creditor, non contradicente debi-
 tore, potest, aut ulterius licitari &
 facta quantitatis mentione rem porro
 proscribere *d. T. § Wenn nun gleich.*
 Quod si autem vel Creditor vel debi-
 tor de taxationis judicialis iniquitate
 conqueratur, impetrare potest, ut
 res denuo per scabinos provinciales
 aestimetur, a qua aestimatione recede-
 re non licet. *d. T. § Würde aber.* adeo
 ut omni emtore deficiente res Credi-
 tori eo pretio in solutum dari possint,
 per *P. 1. Const. Et 32. §. Finder. Beyl.
 R. 1. Consil. 81. n. 222.* Et quidem hic

sub-

*subhaftationis ordopracticè observandus est; ejus enim inversio aut præpostera-
tio totum processum vitiat §. l. 11. C. de
fide & jure bast. fisc. id. n. 225. Deni-
que singulare hoc in primo licitatore
receptum est, quod is offerendo aug-
mentum pretii à subsequentibus lici-
tatoribus oblato subhaftatione adhuc
durante in emtione reliquis præfertur.
Carpzov. P. 1. C. 32. d. 42. §. uberius
de subhaftatione agentes Carpzov. d.
C. Berl. d. Concl. Joh. Philipp. toto Tr.
de subhaftat.*

TIT. IIX.

De Interdictis.

L. 43. ff. t. 1.

Posteaquam jus pignoris exposi-
tum, ad jus possessionis pergendum est,
è quo interdicta prætermiffa referre
mei est instituti.

I. Ab objecto dividi possunt
interdicta in *Personalia* & *realia*.
Personalia sunt, quæ circa jus petfo-
narum, *Realia* quæ circa jus rerum
versantur. *Realia* vel *publica sunt*,
vel *privata*. *Publica* vel de rebus
divini vel humani juris tractant. De
rebus

rebus *Divini Juris* agit *interdictum*
Ne quid in loco sacro fiat. §. 1. 1. ff. de
Rer. div. quod est Remedium prae-
 torium, prohibitorium l. 1. π. b. restitua-
 L. 43. ff. t. 6. torium l. 2. §. 19. ff. *Ne quid in loc.*
ne quid in publ. & competit cuivis ex populo
 loco sacro: §. 1. 10. C. de Episc. & Cler. j. l. 2. §. 2.
 ff. *Ne quid in loc. pub.* maxime lo-
 corum sacrorum curatoribus l. 1. §.
 3. ff. b. adversus eum, qui quid fa-
 cit in loco sacro; etiam iniuriis & por-
 tis deformitatis; damni vel incom-
 modi causa l. 1. §. 2. ff. b. ad hoc ut
 facere definat, factumque restituat.
 d. l. 1. §. 19. Hodie illud utiliter appli-
 cari potest adversus eos, qui fenestras
 lapidibus infestant; stercore conspur-
 cant, aut ad limina vel parietes tem-
 pli finium projiciunt, similive modo
 in loca sacra quid immittunt. *Eck-*
Comm. ff. §. 3. b. 6.

L. 43. ff. t. 7. II. De rebus *publicis humani juris*
 de locis & concepta sunt interdicta sequen-
 itineribus tia Praemittitur autem generale in-
 publ. terdictum de locis & itineribus pu-
 blicis, quo praetor vetat prohiberi
 usum loci publici & de eo quolibet
 postulante se interdictum pollice-
 tur l. 1. ff. b. Vocabulum autem ite-
 neris publici d. l. denotat *den Fuß-*
steig

steig bey der Heerstraßen. seu ius eundi, ambulandi per viam publicam.

L. 47. ff. t. 8.

Ne quid in loco publico publ.

III. Sequuntur jam *interdicta spectalia in titulo: Ne quid in loco publico vel itinere fiat.* Primum interdictum agit de locis publicis, & est remedium Praetorium prohibitorium. l. 2. §. 1. ff. b. perpetuum, quod datur cuivis ex populo. l. 2. §. 34. ff. b. adversus eum, cui damnum qualecunque infertur faciendo quid in loco publico. l. 2. §. 11. n. b. ad praestandum quanti actoris interest. d. l. §. 34. Secundum interdictum de viis & itineribus publicis tractat, & tria membra complectitur, quorum primum, fieri quid in via itinereve publico vetat; quo via iterve reddatur deterius. d. l. §. 20. ut si quid factum nondum est, caveat non fieri. d. l. §. 18. si quid jam factum est, praestetur id quod interest. d. l. §. 34. Secundum id; quod factum immisumve est, quo via vel iter sit deterius, restitui aut interesse praestari jubet. d. l. §. 35. 43. 44. Tertium via publica itinereve publico euntem agentemve impediri prohibet d. l. §. 5. plur. Mandan. de Interd. n. 5. 6. & praeced.

IV. De

L. 43. ff. t. 9. IV. De loco publico fruendo pro-
de loco posuit Prætor interdictum retinendæ
publico possessionis prohibitorium §, quod
fruendo. competit illi, qui locum publicum con-
duxit, ejusve socio. *l. 1. ff. b. adversus*
eum, qui frui prohibet, ad hoc ut se-
cundum legem locationis frui liceat. *d.*
l. 1. §. 3. Hoc interdictum hodie ad bal-
nea publica, vectigalia & similia à Ma-
gistratu conducta pertinere recte asserit.
Hahn. ad VVesenb. b. t. licet VViff. h. t.
§. 12. extra ordinem conductori manu
militari succurri solere testatur: id e-
nim extraordinaria via prohibentibus
adhibita præcipuè locum habere du-
xerim.

L. 43. ff. t. 10. V. Viæ publicæ cura incumbit
de via pu- Ædilibus, unde (1.) construere ca-
blica, & si ducā jubent. *l. 1. §. 1. π. b.* (2.) subru-
quid in eo ere viam prohibent, sub poena mul-
factum esse & restitutionis. *l. 1. §. 2.* (3.) vias
dicatur, publicas secundum propriam do-
mum construī & aquæ ductus, qui sub
coelo libero sunt, purgari volunt, ita
ut non prohibeatur vehiculum transire.
l. 1. §. 3. (4.) in viis nec stercora nec
pelles jacere, nec ante officinas pro-
jicere aut proponere inutile quic-
quam permittunt. *l. 1. §. 4. 5. ff. eod.*
Hodie viæ publicæ per plateas pon-
tesve

tesve impensis ararii parari reparari vertique solent, ut arario deficiente cives & incolæ omnes conferre tenentur, idemque in recuperandis mœnibus, aggeribus, vallis, fossisque dicendum, ubi ne quidem Clerici à collatione eximendi sunt. *§. l. 7. C. de Sacr. S. Eccl. §. l. f. C. de quib. mun. vel prest. Hahn. ad Vves. b. t. Carpzov. Jpr. Conf. l. 2. t. 22. d. 340.*

VI. Interdictum de via publica L. 43. ff. t. 11. & itinere publico reficiendo prætori de via publico reficiendo. *l. 1. §. 3. π. b.* & itinere competit cuivis ex populo *d. §.* ad publico reversus eum, qui viam publicam iterum reficiendo. publicum reficere i. e. ad veterem altitudinem latitudinemque restituere & purgare prohibet, ad hoc ut quanti aëtoris interest, præstetur. *d. §. 3.* Cœterum si in agrum vicini viam publicam quis rejecerit, eatenus in eum viæ rectæ actio dabitur, quanti ejus interest, cujus fundo injuria irrogata est *l. 3. ff. b. §. Frider. Mind. d. Interd. t. 9. n. 71.*

VII. Ne quid in flumine publico de flumine ripæ ejus fiat, quo pejus navigetur bus ne quid proditum à Prætoe duplex inter. in flumine dictum, ad flumen publicum navi ripavè ejus gabile pertinens. *l. 1. §. 4. 12. π. b.* fiat quo pe- Prius est prohibitorium. *l. 1. π. b.* & jus navigetur, som-

competit cuius ex populo §. l. i. ff. de
loc. & itin. publ. adversus eum, qui na-
 vigationem aut iter (quo etiam iter pe-
 destre, cuius usus est cum navis per bo-
 ves, equos aut homines trahenda est.
Frid. de Interd. t. 6. n. 34. Habn. ad
Vvesenb. n. 1. comprehenditur. l. i. §. 1.
 π. b.) deterius reddere vult l. i. §. 14. 17.
 ad hoc ne id faciat l. i. ff. b. *Posterior*
Interdictum est restitutorium, quod da-
 tur cuius ex populo §. l. i. §. 29. π. b.
 adversus eum, qui quid factum immis-
 sumve habet, quo statio iterve deterius
 fit, ad hoc ut restituat. l. i. §. 21. 22.
 ff. b.

L 43. ff. t. 13. VIII. Prator cavet *duplicit interdictum*
 Ne quid in *ditto*. ne quid in flumine publico fiat,
 flum. publ. quo aliter aqua fluat atque uti prio-
 fiat, quo a-*re aestate fluxit*, quorum primum in
 liter aqua l. i. pr. ff. b. traditur & est prohibito-
 fluat, uti rium, concediturque cuius ex popu-
 priore aesta- lo l. i. §. 9. π. b. adversus eum, qui
 te fluxit. in flumine publico tam navigabili
 quam non navigabili. d. l. i. §. 2. ejus-
 ve ripa quid facit aut immitit, quo
 aliter aqua fluat, quam priori aesta-
 te fluxit d. l. i. §. 6. 8. ad hoc, ne quid
 eo modo fiat aut immittatur l. i. §. 12.
 π. b. *Secundum in l. i. §. 11. b.* pro-
 ponitur & est restitutorium ad eius
 quod

quod factum aut immisium est, restitutionem tendens d. §. 11. 12. ff. b.

Quaeritur autem, utrum in flumine publico liceat edificare molendinum jure domini, quod quis in fundo adjacentis sibi afferit? Quod affirmandum esse videtur cum Hahn. ad VVes. h. t. & Ziegl. d. Jur. Maj. l. 2. c. 15. num. 32. seqq. §. l. 1. §. 13. ff. de flum. l. 24. n. de dam. inf. nisi Principis declaratio prohibitiva facta sit.

IX. Ut in flumine publico navigare liceat, interdictio prospicit Praetor, quod ut in flumine est remedium prohibitorium compellens cuius in flumine, lacu, fossa, vigare, stagno publico navigare prohibito, ceat, adversus prohibentem ad hoc, ne prohibeatur l. 1. ff. h. utiliter publicam datur, qui piscari prohibitus est, cum lacum vel stagnum conduxisset l. 1. §. 7. n. h. applicatur etiam adversus vicinos vel accolae fluminis, merces, ligna, trabes & similia per ripam onerare & exonerare prohibentes, §. l. 1. n. h. t. Hahn. h. t.

X. Ad res publicas etiam referri potest ripa, quatenus illius usus publicus est. l. 5. ff. de Rer. div. de qua Praetor prodidit interdictum, quod est prohibitorium, tribuiturque illi, qui in flumine publico ripae ejus opus facere,

L. 43. ff. t. 15.
de Ripa
munienda.]

facere ripæ agrive, qui circa ripam est, tuendi causa cupit, ex quo navigatio non fit deterior, adversus eum, qui prohibet, cum illi in annos decem tantum vel satisdatum sit, ad hoc ut impedire desinat. *l. 1. π. pr. & §. 3. ff. b.* Utiliter hoc interdictum ad ripam lacus, fossæ, stagni muniendum extenditur. *l. 1. §. f. ff. b.*

L. 43. ff. t. 4. XI. Actum est de interdictis, quæ ne vis fiat res publicas concernunt, *ad res pri- ei, qui in vatas pertinent (1.) Interdictum possessione ne vis fiat ei, qui in possessionem missus est*, quod est prohibitorium, re- *stitutorium l. 1. §. 1. ff. b. annale l. 1. §. 8. daturque ei, qui permissu jus di- centis in possessionem missus, sed non admissus est. l. 1. ff. b. adversus eum qui suo vel alieno nomine ipsum do- lo l. 1. §. 6. ff. b. in possessione esse prohibuit l. 1. §. 3. l. 2. §. 1. ad hoc, ut tantum præstet, quantum missi in- terest possessionem habere. l. 1. §. 5. ff. b.* Si missus actione ex hoc interdicto uti velit locum ea habet, potest etiam magistratus extraordinarie suum decretum manu militari exe- qui. *l. 3. ff. b. & Hll. ad Donell. l. 20. c. 6. l. 9.*

XII. (2.) *Interdictum de Tabu- lis exhibendis*, quod est Prætorium, exhi-

exhibitorium. l. 1. pr. ff. h. perpetuum
 l. 13. §. 16. l. 3. §. 7. ff. b. & competit il-
 lis, quorum interest tertii alicujus testa-
 menti tabulas exhiberi. §. l. 1. §. 10. ff. b.
 l. 3. C. Quam ad. Test. aper. adversus
 eos, qui negant se exhibere posse vel o-
 portere, l. 1. §. 1. ff. b. cum tabulæ Te-
 stamenti apud eosd. sint vel dolo malo
 esse desierunt. l. 1. l. 3. §. 6. ff. b. ad hoc
 ut illas vel exhibeant, vel id quod inter-
 est præstent, d. l. 3. §. 11. ff. b.

XIII. (3.) *Interdictum de Remissio*. L. 43. ff. t. 25.
 nō est remedium prohibitorium de Remis-
 sionibus, quod datur ei, qui remissionem à novi-
 tionibus, operis nunciatione, quæ tenebat, im-
 petravit, l. 1. pr. & §. 2. adversus eum,
 qui novum opus nunciavit, ad hoc, ne
 vis fiat opus facienti. *Strauch. ad Jus*
Justin. Diff. 23. l. h. 4.

XIV. (4.) *Interdictum de precario* L. 43. ff. t. 26.
 est remedium restitutorium recupe-
 de Precario, randa possessionis, quod concedi-
 tur illi, qui alium rei precario ro-
 ganti concessit ejusque heredibus.
 l. 3. §. 1. π. b. adversus eum, qui rem
 precario habet, aut dolo malo ha-
 bere desit. l. 4. §. 22. l. 2. ff. b. ejusque
 heredes. l. 3. §. 8. π. b. ad hoc ut res
 relinquatur in pristinam causam, & si
 hoc

hoc factum non fuerit, quod interest, rem non restituit ex eo tempore, ex quo interdictum editum est, praestetur. *l. 8. §. 4. π. conf. Amad. Eck. Comp. Pand. b. t. §. 7. seqq. Precarium* autem monente Ulpiano in *l. 1. pr. b. est*, quod precibus petenti utendum conceditur tamdiu, quamdiu is, qui concessit, patitur & quia proximè ad donationem accedit. *l. 14. π. h. non praesumitur. Carpzov. p. 3. C. 14. d. 18. n. 8.* Constituitur precarium consensu concedentis & accipientis tam expresse quam tacite *l. 1. l. 4. §. f. ff. b. accedente traditione vera vel ficta l. 1. §. f. l. 22. π. b.* precario res mobiles & immobiles conceduntur *l. 2. C. b. l. 4. π. b.* Corporales & incorporales. *l. 2. §. f. l. 3. ff. h.* etiam habitatio *d. l. 2. C. §. Hahn. ad VVesemb. b. t. n. 4.* alienae & propriae rogantis quoad proprietatem non possessionem. *l. 8. f. l. 7. l. 11. π. b.* Per precarium tribuitur rei usus sui natura revocabilis, unde ad certum tempus cum effectu non datur, *l. 12. ff. b.* quia natura aequum est, tamdiu alium liberalitate mea tuti, quamdiu ego velim. *l. 2. §. 2. ff. b.* ex humanitate tamen confestim precarium repetendum non est. *§. l. 17. § 3. ff.*

Com-

Commod. Hist. ad Don. l. 24. c. 34. l. c.
 Resp. Effectus Precarii rogatio vel simplex est vel non simplex: simplex supra exposita est & tantum detentionem operatur. *l. 5. §. 2. ff. b.* Non simplex esse dicitur, cum præter usum etiam possessio conceditur. *l. 15. §. 4. ff. b. j. l. 5. §. 2. ff. eod.* Præstanda est in precario ob revocabilitatem tantum dolus & culpa lata, sed edito Interdicto, dolus culpa & omnis causa. *l. 8. §. 3. ff. b.* Præter interdictum autem datur è Precario concedenti actio præscriptis verbis extraordinaria ex æquitate descendens *l. 2. §. 2. ff. b. l. 19. §. 1. ff. b. Habn. ad VVeserb. b. n. 2. j. Don. c. loc. l. C. D. & ad restitutionem tendens.*

XV. (5) *Interdictum de Arbore.* L. 43. ff. c. 27. de Ar-
bus cadendis duo capita complecti-
 tur, quorum prius ad succidendas, boribus ca-
 posterius ad coercendus quindecim dendis.
 pedes à terra arbores tendit. *l. 1. §. 9. ff. b.* Ex capite primo datur interdi-
 ctum prohibitorium. *l. 1. §. 1. ff. b.*
 quod competit vicino adversus eum,
 cujus arbor vel vitis *l. 1. pr. & §. 3. ff. .* in ades vicini impendet, ad hoc
 ut vicinus eam adimat, nisi adimat,
 vicino, cui arbor officit, eam à stirpe
 succi-

succidenti lignaque tollenti vim nullam faciat. *l. 1. pr. § 2.* huic interdicto etiam Jure Sax. esse locum tradit *Philipp. Usu Pract. Inst. l. 2. Eccl. 13. n. 2.* Ex capite secundo fuit interdictum prohibitorium, quo utitur vicinus, in cuius agrum vicini arbor impendet, adversus vicinum, ad hoc, ut eam quindecim pedes altius à terra coerceat, aut vicinò ita coercenti lignaque sibi habenti vim nullam faciat. *l. 1. §. 7. 8. n. 6.* Jure Sax. ramos in vicini fundum propendentes vicino impune succidere licet. *§. L. R. l. 2. Art. 52. § VVesenb. a. 126. Carpzov. P. 3. C. 32. d. 25. fin.*

L. 43. ff. t. 28. XVI. (6.) *Interdictum de Glande*
de glande legenda est remedium prohibitorium
legenda. adipiscendæ possessionis, quo experitur vicinus, cuius fructus è proprio fundo in vicini fundum ceciderunt, ad hoc, ut colligere eos non prohibeat. *l. un. ff. b. pr. § 1.* Jure Sax. hi fructus vicino acquiruntur. *§. Gloss. in L. R. l. 2. a. 52. Verb. die Zweige. VViss. ad ff. b. t. n. 3. Carpz. c. l. alias etiam hodie propter ramos in alterius fundum vel hortum propendentes saepe fructus inter vicinos dividi testatur Habn. ad VVes. b. t.*

XVII.

XVII. (7.) *Interdictum de mi.* L. 43. ff. t. 32.
grando est remedium prohibitorium, de migran-
 perpetuum. l. 1. pr. § 5. f. π. b. quod do-
 datur inquilino ejusque hæredibus d. l.
 §. f. soluta conductionis mercede ad-
 versus locatorem, qui res sive proprias
 sive alienas. l. 2. ff. b. exportare pro-
 hibet ejusque hæredes. d. § f. ad hoc,
 ut prohibere desinat. l. 1. ff. b. utiliter
 hoc interdictum ei, qui gratuitam ha-
 bitationem habet, conceditur. l. 1. §.
 3. ff. b. Posteaquam extra ordinem
 subventum est, inquilino infrequens
 esse cœpit hoc interdictum l. 1. §. 2.
 ff. b. ad Do. en. l. 15. c. 37. l. b.

XVIII. Hactenus interdicta rea-
 lia tam publica quam privata consi-
 deravimus, unde jam ordine ad perso-
 nalia ducimur. Ob favorem liberta- L. 43. ff. t. 29.
 tis edidit Prætor *Interdictum de li-* de Libero
bero homine exhibendo, quod est ex-homine ex-
 hibitorium, perpetuum. l. 3. §. f. b. & hibendo.
 competit omnibus. l. 3. §. 2. ff. b. ad-
 versus eum, qui hominem liberum in-
 vitum dolo malo retinet. l. 1. l. 3. §. 5.
 ff. b. ad hoc, ut in continenti eum ex-
 hibeat. l. 4. §. 2. ff. b. vel litis aestima-
 tionem præstet. l. 3. §. 13. π. b. §. Ecto
 Comp. ff. b. t. plur.

XIX. Ob potestatis vinculum pro-
 posuit prætor *Interdictum de liberis*
exhibendis, quod est præparatorium.
l. 3. §. 1. ff. b. exhibitorium, & conce-
 ditur illi, qui liberos in potestate
 habet. *l. 1. ff. b. adversus eum*, qui
 eosdem invitos dolo malo detinet. *d.*
l. 1. §. 5. ff. b. ad hoc ut illos exhibeat.
2. l. 1. Except. §. 1. 1. §. 3. 5. ff. b. Utili-
 ter hoc interdictum marito de exhi-
 benda uxore competit *l. 2. ff. idem*
 ad Abbatem & Monachum, Domi-
 num & adscriptitium applicandum
§. Meier. C. 7. 4. b. t. tb. ult. Item
interdictum de liberis ducendis, quod
 est restitutorium. *l. 3. §. 1. ff. b.* & da-
 tur ei, qui liberos in potestate habet
 adversus eum, qui eosd. invitos dolo
 malo detinet ad hoc, ut eos duci per-
 mittat. *l. 3. pr. ff. j. Eck. Compend.*
Dig. b. t.

FINIS LIBRI SECUNDI.

L I B.

LIB. III.

TIT. I.

De

Conditione ex lege.

L. 12. ff. T. 2.

Pertractato jure in re, ad jus ad rem seu obligationem accedendum est, quae constituitur etiam per pactum seu nudum seu non nudum, v. Jurispr. l. 3. c. 2. Non nudum vel legitimum vel constitutum est. Legitimum vi legis confirmantis actionem producit, quae est conditio ex lege, cum Lex civilis est, nec alia actio in Lege expressa.

I. Est autem conditio ex lege 2. L. 13. ff. c. 2. actio personalis, quae competit ex de conditio obligatione civili (non Praetoria. l. 1. c. 1. actione) ff. de Praesc. verb.) introducta per legem novam (i. e. post leges XII. Tab. latam. ff. l. 7. ff. de Capit. min.) non caventem, quo genere actionis sit experiendum. l. un. ff. b. Pac. in. Ifag. b. 2. Cui, adversus quem & ad quid haec conditio detur, ex ipsis legibus novis colligendum est. Hodie lo-

23

cure

cum habet, si moribus aut constitutionibus Principum Imperii generalibus vel specialibus, ut statutis, obligatio nova inducta est. *§. Hahn. ad VVesemb. b. t. num. 5. Bach. §. 1. Diss. 23. ib. 1. l. C. verb. Quod. Exempla v. in l. 35. §. 5. C. de donat. l. 12. §. 6. C. de Jure del. §. VVif. ad ff. P. 1. d. 26. ib. 6.*

L. 13. ff. t. 5. **II.** Praetorio edicto confirmatur de constitu-
pañum constitui, quod est pactum
ta pecunia. Legitimum, quo quis pacifcenti ci-
 tra stipulationem promittit se pro-
 prium vel alienum debitum esse so-
 luturum salva priori obligatione. *l. 5. §. 2. ff. b. §. 9. J. de At. l. 18. ff. b. l. 1. n. b. j. Hahn. ad VVesemb. b. num. 5. & Franz. C. ff. b. t. n. 5. seqq. unde Beneficio ordinis locus est. §. N. 45 c. 1. Bach. V. 2. D. 28. ib. 5. l. C. Carpz. P. 2. C. 18. d. 2. Constituire pos-
 sunt, qui se convenienti casu etiam
 pro alio obligare queunt. *l. 1. §. 2. seqq. ff. b. non mulieres pro maritis nisi jurato J. Sax. Carpz. P. 2. C. 16. d. 2. Praesentes & absentes. l. 14. §. 13. ff. b. pro debitore praesente, absente aut invito. l. 27. ff. b. sed non impersonaliter. Auth. si quando. C. b. Conf. VVif. ad π. P. 1. d. 27. ib. 4. Constitui potest debitum ex obliga-
 tione**

tionem civili mixta, naturali plena l. 1. §. 7. ff. h. prætoriam d. §. 9. non mere civili. l. 3. §. 1. ff. h. Franz. c. l. n. 1. §§. Constituitur illi, qui obligationem sibi vel alteri acquirere potest. l. 5. §. 6. §§. Ex pacto constituti nascitur actio de constituta pecunia, quæ est prætoriam, personalis, rei persecutoria, perpetua. l. 19. π. b. l. 2. C. b. Creditori adversus eum, qui proprium vel alienum debitum constituit ad debiti solutionem competens, §. Comp. Lauterb. b. t. l. c.

III. Ad confirmanda pacta nuda L. 45. ff. t. 3. adhibentur stipulationes. l. 45. π. de de stipulationibus pacta, per quas stipulator sibi non alii servorum acquirit. §. §. 4. §. de Inut. stip. l. 38. §. 17. π. de V. O. Excipitur servus qui ex persona domini jus stipulandi habet pr. §. b. & jacenti quoque hæreditati stipulari potest. d. pr. non tamen nominatim hæredi futuro. l. 16. ff. b. §. Magnif. Auth. §. §. C. Ex. 47. lb. 34.

IV. Pupillo etiam stipulari potest. L. 46. ff. t. 63. est Tutor: Rem pupilli salvam fore. Rem pupilli §. 19. §. de Inut. stip. quia per li vel Ado hanc stipulationem pupillo prospici-lescentis ei ipsius tutoris interest. Est verò salvam fore stipulatio rem pupilli salvam fore, re, qua Tutores vel curatores admini-

strationem rerum pupillarum aut minorennium suscipientes datis fidejussoribus cavent de indemnitate minoris aut pupilli. §. 1. *I. de Satisfact. Tut.* unde nascitur *actio ex stipulatu*, adversus Tutores vel Curatores eorumque fidejussores ad præstandam indemnitatem finita tutela aut cura competens, l. 4. §. 2. ff. b. j. l. 2. *C. de Administr. tut.* Olim stipulari poterat pupillus sec. l. 6. ff. b. *Hodie* stipulantur magistratus referente *Brunnem. in Repet. Parat. VVesb. t. 9. 2.*

L. 46. ff. r.
3. de stipu-
lationibus
Prætorius.

V. *Dividuntur stipulationes in Judiciales, Prætorias, conventionales & communes.* §. 1. 2. 3. *J. de divers. stipulat. Prætorie sunt, quæ jussu Prætoris interponuntur, etiam Aedilitiæ.* §. 2. *J. d. t.* exque vel propter judicium interponuntur, ut ratum fiat, & dicuntur judiciales, vel fiunt judicio sistendi causa & nominantur Communes. l. 1. §. 1. 2. 3. ff. b. Cum Prætor satisfactionem desiderat, quod plerumque, ubi incerta est quantitas, contingit, personæ intervenientium requiruntur. l. 7. ff. b. cum cautionem postulat vel pignora. §. 1. l. 1. §. 9. ff. de collat. vel nuda repro-

repromissiones sufficiunt. l. 1. §. 6. ff. b.
VViff. P. 2. d. 28. rh. 25.

TIT. II.

De

*Hereditate & actione
 vendita.*

L. 18. ff. t. 4.

I. A Pactis ad contractus etiam
 consensuales transitur, ubi prætereun-
 dum non est circa emtionem vendi-
 tionem, quod *vendi etiam hereditas*
possit eo cum effectu respectu Emptoris;
 ut (1) ad Emptorem neque amplius ne-
 que minus juris transeat, quam apud
 heredem futurum esset. l. 2. ff. b. ut
 (2) perfecta Emptione ad emptorem lu-
 crum & damnum omne respiciat. l. 2.
 §. 9. ff. b. præter jus accrescendi, quod
 emptor non habet. §. 1. 2. §. 1. π. b. j. §.
 l. 88. π. de hered. Inst. Vinn. S. 2. l. 1.
 §. 55. & id quod hæres ex substitutione
 pupillari nanciscitur. l. 2. §. 2. π. b.
 (3) ut emptor vicem heredis obtineat
 & præstet, quicquid venditori nomine
 hereditatis abest. l. 2. §. 11. π. b.
 (4) ut Emptor ex sua persona habeat

§ §

ut.

utiles, ex hæredis persona directas actiones hæreditarias; l. 5. l. f. C. h.

II. *Vendita hæreditatis Effectus respectu venditoris sunt*, quod (1.) Venditor quidem totius hæreditatis, at non rerum singularium evictionem præstare tenetur. l. 2. π. b. l. 1. C. de *Eviction.* (2) quod ab emptore repetere potest, quicquid hæreditatis nomine Creditoribus vel legatariis &c. præstitit l. 2. C. de Leg. ab his enim venditor adhuc recte convenitur. d. l. nisi si-
scus venditor sit. l. 2. C. h. *Franzk. Comm. ff. h. t. num. 14. §. plur. Comp. Jur. Lauterb. h. t. de actione venditoris §. l. 3. T. 20. a. 28.*

*De servis exportandis, vel se-
ita mancipium venierit ne
manumittatur vel contra;*

L. 18. ff. t. 7.

III. *Servi etiam Jure Civili vendebantur pactis adjectis*, è quibus probabantur æqua: ut de servo exportando. l. 2. π. b. manumittendo. l. 3. π. b. non iniqua: ut de serva prostituenda. §. l. 6. 7. π. b. Pariter ad *Pacta injusta* refert *Habn. ad VVes. b. t.* Si quis emat pretio nunc recepto C. oves indeterminate tra-
dens

denas plus valebunt. Si quis in Autumno pretio usitato emas C. oves servandas usque ad mensem Januariū, ita ut fructus ad emtorem perveniant periculum ad venditorem pertineat &c Item pacta emtorum vel venditorum inter se ad Monopolium tendentia sub poena gravissima improbantur. §. l. un. C. de Monopol. nisi Principis auctoritate Monopolia ex justa causa exercentur. §. Carpz. P. I. dec. 4. Hahn. c. l. j. 9. Jus Sax. der Torg. Auschr. de Anno 1583. T. von schädlichen Vorkauffe insgemein & spec. von Vorkauffe des Getreides, der VVölle.

De Proxenetis. L. 506]

ff. t. 14.

IV. Ad mercedem Locationis conductionis quam proxime accedit *proxeneticum* sive honorarium, quod negotiorum licitorum conciliatoribus pro ministerio qualiquali accomodato solvitur. §. l. 2. l. 3. ff. b. Hi conciliatores s; *Proxenetæ* vulgo appellantur *die Mackler*, *Unterhändler*, & sunt hodie vel publici vel privati. *Publici*, qui publica auctoritate constituti, & ad hoc officium juramento devincti sunt. §. *Strauch. de Proxenet.*

§ 6.

Ri-

Privati qui privata auctoritate hoc officio funguntur e. gr. in Nuptiis *l. f. n. de sponsal. j. tamen l. f. C. eod.* Præstant Proxenetæ dolum & culpam latam. *l. 2. n. b.* & peti potest ab ipsis proxeneticum extra ordinem *l. f. n. b.* sunt autem proxenetæ in causa, in qua mediatores existere testes demum habiles, atque ad testimonium compelli possunt utriusque partis consensu. *N. 50. c. 8. §. VViff. P. 2. D. 42. th. 20. Eck. Comp. n. b. t. 9. 2. Gail. l. 1. Obs. 100. n. 19.*

De Nautico fenore.

L. 22. ff. t. 2.

V. Usuris, quæ ex plurimis contractibus præstandæ sunt, affine est *Nauticum fenus*, quod solvitur pro pecunia mutua, quæ periculo creditoris trans mare vehitur etiam citra stipulationem pacto promissum. *l. 1. l. f. §. 1. l. 7. n. b.* propter periculæ magnitudinem usuras etiam centesimas in pecunia trajectitia stipulari permissum est. *l. 26. §. 1. C. de Usur.* & incipit creditoris periculum ex ea die, ex qua navem navigare convenit, & definit, quando navis salva intra statuta tempora ad locum destinatum pervenit. *l. 6. §. b.* Quod si autem
cul.

culpa debitoris in navigatione damnum contingat, non præstat illud Creditor. l. 3. C. b. *Quasi nauticum fœnus est*, cum mercatori aut alii pecunia periculo Creditoris similis ratione datur extra navigationem. §. l. 2. C. l. 5. π. b. *Hahn. ad Wesenb. b. 1.*

TIT. III.

De

Actionibus è conventionem eorum, qui in nostra potestate sunt, adversus nos competentibus.

Ex obligatione, quæ perpensa est hætenus, regulariter adversus contrahentes, non alios datur actio. §. l. 3. C. *Ne uxor pro mar.* quod exceptionem patitur in personis nostræ potestati subjectis.

I. Ita actio de peculio illi, qui cum filio vel servo contraxit, adversus patrem vel dominum, quatenus est in peculio, competit. §. 36. l. de *Action.* & hæc quidem actio, quamdiu servus vel filius in potestate est, perpetua, post mortem autem ejus,
87 vel

L. 15. ff. t. 2. vel postquam emancipatus, manumissus, alienatusve fuerit, annalis est, l. 1. peculio a. s. i. π. quando de pecul. actio annalis est. Cum hodie servitio liberorum hominum utamur, adversus dominos non nisi intuitu debite mercedis J. Saxon, agitur *Land-Recht. l. 2. a. 37. Schulz. Syn. Inst. t. de Action. l. 44.* Item quia filiofamilias consensu Patris negotiantes quoad negotiationem pro emancipatis habentur, exiguus est hujus actionis usus secundum Schulz. *Syn. l. 1. t. Quod cum eo, qui alien. pot. lit. C. ubi Addit. Hahn. ad VVeserb. t. de Pec. num. 4. f. Gräner. de LL. abrog. ad l. 1. ff. h. t.*

L. 14. ff. t. 4. II. Similiter actio tributoria datur illi, qui cum servo vel filiofamilia A- Domino vel Patre sciente, l. 1. §. 3. ff. de Tributor. action. contraxit, ejusque heredibus, adversus dominum vel Patrem ejusque heredes, quatenus ad eos pervenit. l. 7. §. f. π. b. ad hoc ut res peculiares inæqualiter distributæ æqualiter distribuantur. l. f. π. b. quam actionem hodie non obtinere tradit Hahn. ad VVeserb.

L. 14. ff. t. 5. III. Hæc autem notanda est inter Quod cum servos & filiosfamilias differentia, eo qui in quod servi potestate dominica soluti aliena. pla.

plane non possunt, hi possunt conveyere potestate
 niri, at si nihil e bonis paternis con- est, negoti-
 secuti sunt, tantum in id, quod facere um gestum
 possunt, l. 2. π. *Quodcum eo qui in a. esse dicitur.*
lien. pot. h. e. ita ut non totum, quod
 habent, extorqueatur, sed & eorum
 ratio habeatur, ne egeant. l. 12. ff. de
ve jud. Hodie emancipatos in solidum
 esse conveniendos censet *Grænew. de*
LL. abrog. ad L. 2. C. b. & de Gallo-
 rum moribus testatur *all. Autump.*
Cons. Gall. ad l. 3. π. b.

TIT. IV.

De

Cessione bonorum.

L. 42. ff. t. 3.

Tollitur obligatio per solutionem
 solidi, quam qui facere non potest ad
 evitandum carcerem, cessionem bo-
 norum suscipere non prohibetur Le-
 ge Julia. l. 1. l. 4. C. *Qui bon. ced.*

I. *Cessio bonorum est* actus, quo
 debitor obærat omnia sua bona
 Creditoribus concedit, ut ipse salva
 existimatione carceris molestiam evi-
 tet, interimque Creditoribus quo-
 dammodo satisfiat. l. 6. π. b. l. 1. l. 8.

C. b.

C. b. Cessio fit voluntate debitoris quomocunque declarata, §. l. 6. *C. b.* etiam extrajudicialiter. l. f. π. h.

II. *Cedere bonis possunt debitores* utriusque sexus, qui alienare valent, tantum alii quam Patresfamilias l. 7. *C. b.* etiam universitates & Ecclesiae *Hahn. ad VVes. b. t. Verb. omni. Prohibentur autem* (1) debitores, qui fraudulentè bona sub spe cessionis dissiparunt. §. l. 48. ff. de Jur. dot. *Struch. diff. Inst. 28. tb. 53.* (2) Filii aut ex delicto debitores. §. l. 2. *C. de exact. tribut. §. l. 37. π. de minor.* quod ad publicanos applicat *VViss. ad π. P. 2. D. 21. tb. 22* cedi potest Creditori etiam invito. §. l. 55. π. de O. & A.

III. *Cedi debent bona debitoris omnia*, ne quidem, secundum rigorem juris, veste, lecto aut alimentis quotidianis exemptis, licet ea nunquam ex æquitate & commiseratione debitori relinquantur. §. l. 6. ff. *b. Mes. in Theatr. concurs. Cred. c. 1. tb. 35.* neque excluso peculio profecticio. §. l. 7. *C. b. Hahn. ad VVes. b. t. Verb. Quam.* aut fructu præbendarum vel commodo braxationum, ut responsum esse docet id c. l. num. 4. Non vero ceduntur bona feudalia, emphyteutica, aut fideicommissaria, nisi

nisi quatenus debitor ex iis jus percipiendi fructus habet. §. l. 69. §. 1. ff. de leg. 2. Perez. ad Cod. h. t. n. 19.

IV. *Cessio bonorum hac ratione fit*, quod creditores liquidi sui crediti solutionem urgentes convocantur, iisque convocatis inventarium omnium bonorum cum libro rationum, vel etiam jurata specificatio editur, & tunc plerumque Curator bonorum constituitur. *Magnif. A. T. S. J. C. Ex. 44. th. 29. Lauterb. Comp. Jur. h. t. l. 5. Conf. Jurispr. l. 1. t. 28. a. 20.*

V. *Per hanc cessionem bonorum debitor à metu carceris liberatur l. 1. C. h. & Exceptione cessionis à Creditibus conventus se defendere potest*, donec ad pinguiorem sortem pervenerit, item locupletior facius beneficium competentiae habet. §. f. 1. de aut. l. 3. C. de reb. aut. jud. poss. j. C. 3. X. de Solut. Creditores vero jus petendi distributionem bonorum nanciscuntur. §. l. 4. C. de reb. Aut. jud. j. plur. Strauch. Ex. Inst. 28. th. 16. 17.

VI. *Jure Saxon. Communi debitor non existens solvendo ad manus creditoris tradi solet*, ut eum vinculis inclusum teneat, donec operis
vel

vel alia ratione debitum dissolvat.
Land-Recht. l. 3. a. 39. Carpz. P. 2. C. 22. d. 1. l. Sax. Electorali in carcerem publicum conjici potest etiam advena.
Ed. d. 2. Berl. P. 2. Concl. 28. num. 14. 15. 16. nisi sit mulier. *Carpz. d. 1. 9.* nec cessione bonorum, nisi Creditoribus consentientibus, locus est. *Carpz. d. C. d. 11. 12. 13.* unde hoc Jus contra Saxones retorqueri solere monet *Grænew. de LL. abrg. ad l. 4. C. b. t.*

De Separationibus. L. 42.

ff. t. 6.

Quando bonorum cessio fit, creditores concurrunt, vel solius debitoris, vel debitoris forte defuncti & heredis. Quo posteriori casu defuncti Creditores gaudent Jure separationis.

VII. *Jus separationis* est beneficium Prætoris. *l. 1. ff. b.* quo creditores defuncti potentes causa cognita a propriis Creditoribus hæredis separantur, ut ipsis e Patrimonio defuncti præ creditoribus hæredis satisfiat. *ff. l. 1. §. 1. π. b.* Impetrant hanc separationem non tantum Creditores, quibus pure sed etiam quibus ex die vel sub conditione debetur.

l. 4.

l. 4. ff. h. etiam hypothecarii secundum
Jus Civile §. l. 1. C. de reb. auct. jud. l.
§. 1. ff. h. non Saxonicum O. P. S. t. 42.
§. gleiche Meinung. §. Carpz. P. 1. c. 58.
d. 22. Ita recte distinguit Lauterb. V.
2. D. 16. c. 3. §. 8.

VIII. Separatio impetratur ad heredes defuncti heredem, qui non est solvendo. l. 1. §. 1. n. h. & cessat, (1.) quinquennio post aditionem hereditatis elapso. l. 1. §. 13. ff. h. quod Jure Saxónico observatur. §. Carpz. l. 4. t. 2. Resp. 18. & prajud. Richt. de J & Priv. Credit. c. 1. memb. post. num. 147. hoc tamen non admittit in Creditibus hypothecariis. id. Richt. c. l. n. 176. ubi prajud. (2.) Quando bona hereditaria bonis heredis ita mixta sunt, ut impossibilis sit separatio. l. 1. §. 12. ff. h. j. Strub. ad Ant. Matth. de success. c. 16. tb. 29. (3.) Cum bona hereditaria bona fide sunt alienata. l. 4. ff. h. (4.) Si creditores novandi animo ab herede stipulati sunt. l. 1. §. 10. n. h. §. Richt. c. l. n. 129. ubi prajud. Hoc separationis beneficio confectio inventario opus non est. §. l. 22. §. 49. C. de Jur. del. Ech. C. n. b. t.

TIT.

TIT. V.

De

*Rebus auctoritate Judicis
possidendis vel venden-
dis.*

L. 42. ff. 1. 5.

I. Creditores concurrentes debitoris bona, postquam possessionem eorum nacti sunt, solenniter vendunt. *l. 9. C. b. 1. 2. C. de fid. C. jur. hyst. fise.* ut cuius creditori secundum prioritatem, quam habet, fieri queat solutio. Commode igitur hoc titulo (1.) concurrentium Creditorum Processus, (2.) jus Prælationis exponetur.

II. Describi autem potest *Concursus Creditorum*, quod sit universale iudicium inter creditores & eorum debitorem communem coram hujus Judicis competente institutum. Nascitur Concursus vel debitore Creditores convocante bonisque cedente, vel Creditoribus sponte concurrentibus concursusque formari petentibus. Inde Citatio ad Creditores, ut creditum probent, prioris

ritatemque ostendant, ad debitorem, ut respondeat & instrumenta producta vel recognoscat vel diffiteatur committi, & singulis legitime insinuari solet. Hinc debitor bonis nondum cessis ipse, si bonis cessit, absens est, aut hereditatem jacentem reliquit, bonis absentive datus Curator citatur. Si debitor non comparet sub poena recogniti, liquidi & confessi, denuo citatur. Creditores nominatim noti prima vice simpliciter contumaces, secunda vice sub poena preclusionis, ignoti autem Edictaliter sub eadem poena vocantur. Quod si in contumacia tuta perseverat debitor, documenta pro recognitis debitumque pro liquido pronunciatur. Si creditor in contumacia perseverat precluditur. Comparens autem debitor adversus postulata Creditorum suas exceptiones proponit, documenta, vel recognoscit vel diffiteatur (ad defensionem conscientie per probationes non admittitur) nisi testes Creditor de manu debitoris attestantes producere, quam diffensionem admittere malit. Creditores vero suum creditum probant, illiusque prioritatem deducunt, quo facto sententia designationis fertur, quæ non

nonnunquam conditionalis est; In ea ferenda officium Judicis præcipue in eo consistit, ut singulorum creditorum jura accurate perpendat, ne Leuterationibus & Appellationibus litem proteolari necesse sit. *6. Richt. d. I. & P. C. 6. Carpzov. P. 1. C. 28. d. 1. ad 12. & exacte hæc tradens Lyser. Diss. de Consgurs. & Graduat. Cred. cap. 1.*

III. Alterum hujus tituli membrum est *de Jure Prælationis inter Creditores*, quod habent ordine priores; commodissime autem ordo Creditorum quinque classibus constitutis cognoscitur, quarum I. contineat creditores, qui cæteris omnibus creditoribus, quocunque etiam privilegio munitis præferuntur. II. Creditores præter hypothecas privilegium prælationis habentes. III. Creditores, qui jus reale ex hypotheca, arresto vel immmissione adepti sunt. IV. Creditores personali tantum privilegio instructos. V. Chirographarios simplices. De singulis præcipue I. Sax. ductu agemus. *6. O. P. S. t. 41. Carpzov. P. 1. C. 28. d. 11. Berb. P. 1. Concl. 63. & Dd. ab. n. 7.*

IV. In prima Classe vocantur
(I.) *Res (hæc extantes jure domi-*
pii

nii repetentes O. P. th. 42. pr. j. N. 91.
c. 1. ut domini res depositas. l. 17. §. 1.
ff. de pos. Carpzov. d. 15. furtivas, §.
f. 1. de obl. quæ ex del. Vidux vel
uxores eorumve liberi bona dota-
lia, paraphernalia &c. filii bona
castrensia & qs. castrensia nec non ad-
ventitia regularia. Carpzov. d.
C. d. 13. 14. Venditores vendita
dominio nondum translato vel dolo
emptoris patefacto. l. 19. n. de con-
trah. emt. l. 5. §. 8. ff. de Trib. act. Ga-
il. 2. Obs. 15. Carpz. d. 17. 19. 21. Com-
modatores commodata precario con-
cedentes precario concessa, locatores
locata, (quod etiam ad oves vaccas &
ferreas pertinet. Richt. d. I. §. Priv.
Cred. c. 2. m. 1. num. 23. seqq.) revo-
cantes: §. Berlich. P. 1. Concl. 64. a.
num. 4. ad 59. Richt. c. l. d. c. 1. ad n.
55. (2.) Venditores, qui ante traditi-
onem vel in ipsa traditione hypothe-
cam sibi, licet extrajudicialiter refer-
barunt. O. P. S. t. 42. §. da auch einer
Carpzov. d. C. d. 20. (3.) Creditores, qui
in re vendita, antequam debitor eam
emeret, hypothecam acceperunt. §. 4.
L. 12. C. de Distr. pign. O. P. S. t. 24. §.
Gleiche Meynung. Carpzov. d. C. d. 22.
l. Dec. Nov. Elef. 63. quomodo etiam
adver-

adversus fiscum esse pronunciatum,
 docet *Magnif. Auct. S. J. C. Ex. 44.*
lib. 46. n. 3. (4.) *Sumtus pendente*
concurso in utilitatem omnium Cre-
ditorum erogati, ut inventarii confe-
 cti, taxationis & distributionis bono-
 rum *die Inventir-Taxirung- und*
Subhastations-Kosten &c. *§. l. 8. ff.*
depos. l. 22. §. 9. C. de Jur. del. nec
non salarium Curatoris bonorum.
Habn. ad VVes. b. t. n. 4. §. 1. Carpz.
d. C. d. 36. Richt. d. c. 2. m. 2. n. 6. 8.
 deinde mercedes famulorum, das
Lied-Lohn, dummodo his certa mer-
 ces sit promissa, itemque tempore
 mortis in servitio & convictu debito-
 ris reperiantur. *d. t. 42. O. P. §. 5.*
nechst diesen, Carpz. d. C. d. 25 quod
 ad pædagogum extendendum. *d. 26.*
 sed cessat usuris huius pecuniæ tan-
 quam creditæ à famulo acceptis.
§. l. 7. §. 2 ff. depos. d. 43. Hoc privi-
 legium mercedis famulorum Juri Ci-
 vili ignotum est. *Hart. Pist. P. 1. q.*
2. num. 2. (5) Impensa funeris, l. 14.
§. 1. l. 43. ff. de relig. & sumt. debito-
ris, non uxoris & liberorum, d. T.
O. P. §. Ferner. quamvis contrarium
Jure Civili defendi possit. §. l. 17. ff.
de reb. auct. jud. poss. Carpzov. d. 40.
§. Richt. d. l. c. 2. m. 4. num. 12. seqq.
Conf.

Conf. Add. l. 2. §. 1. a. 7. 8. (6) Salaria Medicorum, Chirurgorum pharmacopolarum in morbum ultimum defuncti impensa, dummodo fuerint probata Carpzov. d. C. d. 43. 45. 46. Hahn. ad VVesenh. h. n. 4. alia probatione deficiente per conjecturas verisimiles, iisque cessantibus, per iuramentum. Berl. d. Concl. 64. n. 92. 93. quod an Juri Civili conveniat §. Add. cit. T. 1. a. 8. (7) Collectæ & exactiones publicæ, Schoß, Steuer, l. 1. C. si propt. publ. pensit. l. 4. C. ex quib. caus. pign. five Principi, five magistratui inferiori præstentur. Carpzov. d. C. d. 47. five collectæ sint ordinariæ, five extraordinariæ, veluti Opferkorn, VVachter-Soldaten-Frohne Hufengeld, Defension-Steuer, Contribution, Discretion, Cortesy, Präsent-Geld, &c. Hahn. ad VVes. b. num. 4. §. 4. Carpzov. d. C. d. 49. Strauch. Differ. Instit. 15. 1b. 19. Phil. ad T. 42. O. P. S. Consid. 4. Diff. Richt. de J. & priv. Cred. 1. 2. m. 5. num. 31. adeo quidem, ut idem jus extendant ad sumtus, quos subditi ex consuetudine in executionibus criminalibus solvunt. Das Hencker-oder Herd-Geld. Berl. P. 1. Concl. 64. num. 109. Heig. P. 2. q. 23. n. 15. seqq. Carpz.

Carpzov. dict. def. 40. imo civitatibus tributa pro subditis erogantibus idem privilegium ad quadriennium concessum est *in Land- und Tranck-Steuer Erört. der Land Geb. d. A. 1609. §. 17.* Privilegium tributis concessum etiam ad Canonem Emphiteuticum, Decimas, Reditusque annuos tam redimibiles, quam non redimibiles pertinet. *Conf. l. 15. ff. Qui pot. in pign. O. P. S. 2. 42. §. Ferner. Carpzov. d. C. d. 54. 55.* (8) *Pecunia hæreditaria*, est autem pecunia hæreditaria, quam hæres, cohæredi è bonis immobilibus hæreditatis titulo familiæ herciscundæ singulis annis aliisve solutioni præfinitis intervallis solvere debet. *Carpzov. P. 3. Const. E. 21. d. 8. Richt. d. J. & P. Cred. c. 2. m. 7. n. 2. j. d. Tit. O. P. S. Es wird.* Hoc privilegium etiam ad Emtorem pecuniæ hereditariæ transit. *Carpzov. d. 17.* sed ad bona, pro quibus ea solvenda est, restringitur a *Carpzov. Dec. 268.* & interit acceptis ex hac pecunia usuris, adhibita in exigendo mora *Nof. dec. El. 7.* ipsiusque prædiis hæreditariis in tertium translatis. *Carpzov. d. Const. d. 59. 61. Berl. d. Concl. n. 119.* Pecunia hæreditaria hoc sensu Juri Civili incognita est. *si lubet, vid. diff.*

meana

meam inaug. de pecun. hered. cap. 1. rh. 3.

V. Secunda Classis Creditores fitit præter hypothecas jus prælationis habentes, vel ob speciale privilegium vel hypothecæ constitutæ modum. Ob Privilegium præferuntur (1) qui crediderunt ad militiam, sibi que specialiter de hypotheca prospexerunt. *N. 97. c. 4.* quod ad eos, qui crediderunt ad Equestres ordines, Magisterii, Licentiatuæ, & Doctoratus insignia adipiscenda applicari posse credit *Hahn. ad VVes. h. Dissert. Lauterbach. Compend. Jur. h. t. lit. c.* (2) Mulieres in repetenda dote amplius extante. *l. 12. C. Qui pot. in pign. ejusque augmento. N. 97. cap. 2. Carpzov. P. 1. C. 28. d. 68.* Præferuntur autem jure Civili etiam creditoribus expressam hypothecam anteriorem habentibus *dd. II. Lauterbach. §. 3. D. 5. thes. 22. Berl. P. 1. Concl. 65. num. 6. Bach. §. 1. D. 24. ib. 7. l. 6. Verb. Præferturque Jure Saxónico tacita anteriore hypotheca non expressa munitis. O. P. §. t. 43. pr. Carpzov. d. l.* Hoc privilegium nec ad Paraphernalia, intuitu quorum nudum hypothecæ jus uxori datum est. *l. f. C. de Pat. cons. T. 43. O. P. h 2 s. 5.*

S. §. Vvas aber. Carpzov. d. C. d. 86.
 nec ad donationem propter nuptias
 extendendum, cujus nomine & Jure
Civ. §. Bach. de pign. l. 1. c. 10. num. 4.
 Non obft. *N. 91. c. 3. & Saxonico d.*
T. O. P. S. §. So sollen & fir. ne qui-
 dem jus hypothecæ uxori competit.
Carpz. d. C. d. 91. incipit hoc Privi-
 legium dotale Jure Civili à tempore
 promiffæ dotis contractique matrimo-
 nii. *§. l. 1. ff. qui pot. in pign. Bach.*
ad Treutl. cit. lit. 6. verb. Mu-
lier. Jure Sax. à tempore copulatio-
 nis sacerdotalis. *Per P. 2. Conf. El.*
24. ubi Carpz. d. l. Transit hoc pri-
villegium ad liberos. l. 12. §. 1. C. Qui
pot. in pign. N. 91. 1. non ad hæ-
 redes extraneos *l. un. C. de Priv.*
dot. Carpz. d. C. d. 95. 96. Berl. J. Cancl.
65. num. 93. Bach. de Pign. l. 4. cap. 13.
num. 2. & locum habet etiamfi mu-
 lier obærato nupferit, aut statuto fit
 difpofitum, ut nomina pupillorum
 omne debitum præcederent, fecun-
 dum *Nov. dec. Et. 5. §. 5. Strauch.*
Diff. Inft. 15. tb. 19. Richt. de J. &
Priv. Cred. cap. 3. feft. 1. (3.) Qui
in refectiorem adificiū credidere,
 dummodo fpecialiter ad refectio-
 nem fit data pecunia, ædificium
 inde fit refectum & adhuc exiftet
 §. N.

§. N. 97. c. 3. l. 6. π. qui pot. in pign.
 l. 1. ff. *Quib. in caus. pign. tac.* §. *Gail.*
 l. 2. *Obf.* 1. num. 4. §. *O. P. S. t. 43.* §.
VVenn auch einer. Carpz. d. C. d. 105.
Richt. d. Tr. c. 3. sect. 4. num. 1. seq.
 idem statuendum est de eo, cujus pe-
 cunia ædificium aut prædium est
 emtum, quoties specialiter sibi hypo-
 thecam pactus est. §. l. 7. C. *Qui pot.*
in pign. l. 17. C. de Pignor. d. T. O. P.
 §. *Also wenn. Carpz. d. C. d. 107.* non
 idem obtinet in eo, qui tantum ad
 exsolutionem pretii pecuniam credi-
 dit. *Carpzov. d. 108. Phil. ad O. P.*
Conf. 7. Richter. c. l. sect. 4. num. 24.
 (4.) Pupilli in rebus pupillari pecu-
 nia emta. l. 7. π. *Qui pot. in pign.*
 l. 3. ff. *de reb. aut. jud. poss.* *Carpzov.*
d. 109. Neguz. de Pign. Part. 5. m. 2.
n. 19. Berl. d. Concl. 65. num. 145. Richt
d. Sect. 4. num. 18. (5) Fiscus in rebus
 à debitore post contractum cum
 ipso initum acquisitis l. 28. ff. *de*
Jur. fisci. O. P. S. T. 43. §. deßgleichen.
Berl. d. Concl. num. 122. Carpzov. d. 103.
Richter. d. Tr. c. 3. sect. 3. num. 21.
 non in pœnalibus l. 17. 37. π. *de Jur.*
fisc. l. un. C. de pœn. fisc. nisi à tempore
 condemnationis, ex quo hypothecam
 tacitam habet Jure Saxon. d. 6. *deß-*
gleichen. non civili *Lauterb. Comp.*
 h 3 *Jur.*

Jur. b. Ob hypothecæ constitutæ modum præfertur Creditor, cui instrumento publico est constituta hypotheca, ei, cui hypotheca tantum privata scriptura concessa est, quod in mobilibus *Jur. Sax.* non obrinet. *Moll. l. 1. Semest. c. 3. Carpzov. P. 2. C. 23. d. 9. v. D. Nob. El. 60.*

VI. *Ad Tertiam classẽ referuntur Creditores jure reale habentes, sive illud per constitutionem hypothecæ expressæ aut tacitæ, sive per immisionem judicalem actualem, aut arrestum legitime impetratum sint adepti. Vid. O. P. S. t. 44. 45. 46. 47. 48. Hi creditores pro rata admittuntur, si eodem momento jus reale impetrarint, vel quis prior altero fuerit, ignoretur d. T. 44. s. da aush. v. Jpr. l. 2. T. 35. d. 15. seqq. j. Carpz. d. C. 110. ad d. 149. Richt. c. l. c. 4. sect. 1. 2. 3. 4. Berlich. P. 1. Concl. 66.*

VII. *Quarta Classis continet creditores personaliter tantum privilegiatos. Quibus accensetur (1.) Deponens re deposita non amplius existente l. 7. s. 2 ff. Depos. l. 24. 9. 2. b. Carpzov. P. 1. C. 28. d. 150. VViss. ad π. P. 2. d. 22. tb. 9. j. Lauverb. Comp. Jur. b. num. 4. quod ad depositum judiciale*

diciale & necessarium non est produ-
cendum: hoc enim aresta posteriora
præcedit per O. P. S. T. 49. pr. & Carp-
zov. d. C. d. 151. Phil. add. T. O. P.
Cons. 1. (2) *Reſſpublica Creditrix*. l.
38. §. 1. ff. b. (3) *Debisa piarum cau-
ſarum & alimentorum* d. T. 49. O. P. §.
alles. Carpzov. d. 152. (4) *Creditor et
qui gratis pecuniam dederunt mutuam*
d. T. §. wenn auch id. d. 153. (5) *Ven-
ditores in residuo pretii*, qui de jure
pignoris ſibi non proſpexerunt. d. T.
§. Ingleichen d. 154. (6) *Qui ad rem
comparandam vel reparandam credi-
derunt pignoris jure non impetrato.*
l. 5. c. π. *Qui pot. in pign.* l. 34. l. 26.
π. b. Rauchb. P. 1. q. 5. Richt. d. 7. &
P. Cred. c. 3. Sect. 4. n. 15. (7) *Advocato-
rum, Præceptorum & Procuratorum
ſalaria ſecundum Rauchb.* d. Tr. c. 5.
n. 36. j. Habn. ad VVeſ. b. i.

VIII. *Quintam claſſem occu-
pant nudi Chirographarii*, id eſt, Cre-
ditores, qui vel nuda chirographice
ſeu Cautiones produciunt, vel cre-
dita ſua per teſtes aut confeſſionem
debitoris probant, Carpzov. d. 159. Re-
liquum eſt, ut hoc loco notetur, quo-
modo creditores concurrentes ejus-
dem claſſis ſibi indicem præferan-

h 4 tur

tur, cum ex patrimonio debitoris omnibus satisfieri nequit. Creditores classis primæ, utpote jus prælationis ante omnes habentes, eo ordine, quo hætenus sunt collocati, priores posteriores plane excludunt. Carpz. d. C. d. 12. Berlich. P. 1. Concl. 64. num. 125. inter creditores secundæ Classis, seu eos, qui hypothecam cum privilegio prælationis habent, præferendi sunt tempore priores: nam privilegiatus adversus privilegiatum non utitur suo privilegio. §. l. 8. ff. de Excus. l. 12. §. 1. C. Qui pot. in pign. N. 91. c. 2. Cynus in Auth. Quo jure C. qui pot. in pign. Berl. P. 1. Concl. 65. num. 155. Carpzov. d. C. 63. O. P. S. T. 43. §. Wenn sie abet. ubi cum de prioritare non constat, primo loco uxor, secundo Pupillus, Tertio Fiscus collocari jubetur, reliquis creditoribus pari jure concurrentibus §. Wenn mann. Carpzov. d. l. In tertia Classe Creditores jus tantummodo reale habentes, tempore priores jure sunt potiores l. 2. l. 7. C. qui pot. in pign. de qua regula §. Addit. L. 2. §. 7. num. 1 2. Carpz. d. C. d. 110. Creditores ad quartam Classem relati, s. qui nudum jus prælationis habent, pro rata concurrunt, etiam si pri-

vilegia sunt imparia. Secundum
Carpzov. d. C. d. 149. ubi Prajud. Diff.
Berl. P. 1. Concl. 70. num. 18. it. Lay-
terb. Comp. Jur. b. t. num. 4. j.
Richt. de J. & P. Cred. c. 5. num. 9.
 Pariter Creditoribus quinta Classis,
 seu nudis chirographariis, pro ra-
 ta quantitate satisfaciendum est. l. 6.
C. de reb. ant. jud. poss. Carpzov. d.
C. d. 158.

IX. Iure Civili usurae cum sorte
 pari jure praelationis gaudent. §. l. 18.
ff. qui pot. in pign. Quandoquidem
 aecessorium naturam sui principalis
 sequitur. c. 42. de R. J. c. Sim. Diff.
P. 2. Cons. 7. num. 10. non vero Jure
 Saxoni. O. P. S. T. 50. *Es ist aber.*
 Excipiuntur ob favorem Creditoris
 (1) Ecclesiae similiaque loca pia *Dec.*
El. 8. (2) Pupilli reliqua ex admi-
 nistratione à Tutore petentes. *Dec.*
Nov. El. 9. Ob conditionem usu-
 ratum vel debiti vero (1) si per mo-
 dum interesse petantur usurae. §. d.
Dec. 8. (2) si postulentur ut resi-
 duum pretii. d. T. 50. §. *denn wann*
 (3) in annuis redditibus. (4) in usu-
 ris pro principali a fidejussore solu-
 tis (5) in usuris dotalibus, d.
O. P. (6.) in feudalibus *Dec. Nov.*
 h 5 El.

El. 10. Carpzov. d. C. d. 164. seqq. Magnif. Auct. S. J. C. Ex. 44. 16. 58. Consf. Richter. d. l. & P. C. r. 7. & Phil. ad Cit. de Elect.

L. 42. ff. t. 8. X. Ad massam communem Creditorum non tantum pertinet id, quod fraudem in bonis debitoris est, sed etiam in iis Creditorem improbo debitoris facto esse deum facta sunt: nam *in fraudem Creditorum* alie sunt, ut re-nata animo & eventu alienantis spectuantur, etato. §. 3. J. *Qui ex quib. caus. actione Pauliana* intra annum utilem. l. 6. §. 14. ff. *Quæ in fraud. Cred. revocari possunt.* In hac actione verò alienare dicitur, qui patrimonium diminuit, non qui occasionem acquirendi omittit. l. 6. ff. h. Carpzov. P. 3. C. 23. d. 31. num. 7. Item annus utilis nec ad alienationem titulo lucrativo factam. l. 10. §. 24. π. eod. neque ad liberationem ab actione pertinet. d. l. §. 23. nam illo casu perpetuo, hoc intra tempus actioni instituendæ definitum, potestas revocandi competit. Carpzov. P. 2. C. 3. d. 30. j. *Jurüpr. L. 2. T. 35. A. 22.*

Tit.

TIT. VI.

De

Actiōe rerum amotarum.

L. 25. ff. t. 2.

A contractibus transferimur ad delicta. eademque vel privata. vel publica. E privatis delictis furtum. l. 3. t. 23, a. 3. seqq. vivis coloribus depictum est, de quo nonnihil addendum.

I. Furtum honestius appellatur *amotio*, quæ est fraudulosa rei mobilis à conjugē divortii causa conjugī facta ablatio. l. 1. l. 2. l. 3. ff. de act. rer. amot. Ex amotione nascitur *actio rerum amotarum*, quæ describi potest, quod sit actio personalis. l. 1. l. 2. ff. b. rei peremptoria. l. 21. §. 5. ff. b. quæ soluto per divortium matrimonio, datur conjugī adversus conjugem, qui vel quæ quid divortii causa constante matrimonio amovit. l. 2. c. l. 3. l. 25. ff. b. ad hoc, ut res amotæ restituantur in solidum. l. 21. §. 3. §. 5. ff. b. Utiliter hæc actio institui potest ob res amotas separatione conjugum, quoad mensam &

h 6

tho-

thorum facta, aut muliere cum de viri
vita desperaret subreptis quibusdā re-
bus divertente. *l. 21. x. b.* At cum sine
divortii cogitatione per levitatem &
dissipandi animo conjux alterius res
contrectavit, actio in factum de damno
danda est. *l. 2. C. Hahn. ad Vvesenb.*
b. t. n. 1.

II. *Hodie* adhuc actio rerum amota-
rum suum habet usum, qua cum con-
sulatur indemnitati conjugum, facta
amotione locum non habet inquisitio.
O. Crim. d. 165. Tabor. in Racem.
Crim. d. art. n. 12. & ad accusationem
alterius. *J. Sax. Elect. per Const. Nov.*
6. poena extraordinaria carceris, rele-
gationis aut mulctæ pecuniariæ, non
corporis afflictiva imponitur. *Carpzov.*
Pr. Crim. P. 2. q. 8. num. 42. 43. ff. q.
77. n. 30. Pbil. Us. pr. Inst. l. 4. T. 1.
Ecl. 7. n. 8.

Si is, qui Testamento liber esse
iussus erit, post mortem do-
mini ante aditam heredit.
surrupuisse aut corripuisse
quid dicetur. L. 47. T. 4.

Quamvis res hereditatis jacente
hereditate surripuens nec furti, nec
legis Aquiliæ actione conveniri
queat

queat, l. 1. §. 1. 15. π. b. *Tab. or. Racem.*
Crim. b. t. num. 18. 32. ne tamen ex te-
 stamento liber esse iussus surreptionem
 aut corruptionem impune faciat, Præ-
 tor *actionem in factum* concedit, quæ
 est pœnalis. l. 1. pr. & §. 2. π. b. *C. A. b.*
t. tb. 10. & intra annum utilem. l. 1. ff.
b. datur hæredibus. l. 1. §. 18. ff. b. ad-
versus servos, qui testamento liberi
 esse iussi sunt & ex hæreditate quid
 furripuerint aut corripuerunt ad
 hoc, ut duplum ejus, quod interest,
 præstetur. l. 1. pr. & §. 16. π. b. j. *Tab.*
c. l. sh. 23.

Furti adversus nautas, caupones,
stabularios. L. 47. ff. 1. 5.

IV. Pari modo Prætor dat *actionem*
pœnalem. l. 1. §. 2. ff. b. Tab. Rac. Crim.
b. t. tb. 25. quæ competit illi, cui quid
innavi, caupona vel stabulo ab exer-
 centibus non viatoribus l. 1. §. f. π. b.
surreptum est. l. 1. pr. & §. 3. ff. b. ad-
 versus nautam, cauponem, vel stabula-
 rium. d. l. 1. ad hoc, ut duplum præste-
 tur. l. 1. §. 2. ff. b. Quam actionem non
 recessisse ab usu contra commuam opi-
 nionem Doctorum asserit c. *Tab. n. 32.*
Phil. Uf. Pr. inst. l. 4. Ecl. 43.

Si familia furtum fecisse dicetur.

L. 47. ff. t. 6.

V. Item *si familia* (i. e. plures servi ejusdem domini) *furtum fecit*, *datur actio prætoria*, ei, cui furtum factum est, adversus dominum, qui servos possidet. l. 3. §. f. π. b. ad hoc, ut duplum præstetur præter rem, quæ conditione repetitur. l. 2. π. b. *Tab. Ræc. Crim. b. t. n. 45.* Arbitrio autem domini, quod ignorante furtum commissum, relictum est, utrum familiam noxæ dedere, an vero tantum offerre velit, quantum præstaret unus liber, si furtum fecisset. l. 1. ff. b. Hoc ad damnum à familia datum extenditur. l. 32. π. ad L. *Aquil. Hahn, ad VVes. b. t.*

Arborum furtum casarum.

L. 47. ff. t. 7.

VI. Coërcetur etiam *furtiva arborum casio*, quæ est delictum privatum, quo quis alienas arbores ignorante domino celandique ejus causa cædit. l. 7. l. 8. π. b. Arborum nomine quid comprehendatur. §. l. 2. pr. §. seq. *Berl. P. 5. Conclus. n. 22.* Datur etiam *actio civilis* l. 1. ff. b. mixta, pœnalis. l. 7. §. 6. 7. l. 8. π. b. Domino tam utili l. 5. §. 3. π. b. quam directo. l. 8. ff. b. adversus eum, qui

qui arbores alienas clam & invito domino cæcidit *d. l. 7. ad hoc*, ut damnum duplo refarciatur. *l. 7. §. f. ff. b. Conf. Tab. Rat. Crim. b. t. num. 33. seqq.* Jure Sæx. solo nocendi animo arbores cadenti pœna 30. solidorum seu duarum sexagenarum antiquarum imponitur. *L. R. l. 2. c. 28. P. 4. C. El. 37. ubi Carpzov. d. 1. qua pœna arboris æstimatio, quæ præstanda est, non continetur. Berlich. d. Concl. num. 14. Matth. Col. P. 1. dec. 145. num. 4.* Pro qualitate delicti & magnitudine damni vero graviore etiam pœnæ locus est. *Carpzov. Pr. Crim. P. 1. q. 83. n. 19.* Quod si arbores animo furandi cæsæ sunt, pœna furti in delinquentem statuitur, non tamen facile suspendii. *§. d. C. 37. ibi Carpz. d. 3. eund. Pr. Crim. d. q. 83. n. 24.* ubi de furibus herbarum agit *n. 27.*

De incendio, ruina, naufragio, rate, nave expugnata.

L. 47. ff. t. 9.

VII. Præterea quoniam publice interest nihil rapi aut recipi, ex incendio, ruina, naufragio, rate, nave expugnata, damni que nihil in his rebus dari, *Præter proposuit* suo Edicto, *l. l. pr. §. d. l. actionem*, quæ est

184 - *Addit. ad JFr. Strup.*

est pœnalis mixta, & daturei, cui quid
abreptum, ablatum vel damni datum
est, occasione incendii, ruinæ &c. *§. l.*
l. 1. §. 23. π. b. l. 4. §. 2. ff. eod. adver-
sus eum, qui quid occasione incendii,
ruinæ, naufragii, ratis, navisve expu-
gnandæ rapuit aut damni dedit, ad
hoc, ut intra annum quadruplum,
post annum simplum restituat.
l. 1. ff. b.

TIT. VII.

De

Sepulcro violato.

L. 47. ff. T. 12.

Post delicta privata de Extraordina-
riis Criminibus agitur, è quibus reli-
quum est, ut in specie agatur de Se-
pulcro violato.

I. Adversus violatorem sepulcri
Prætor producit *actionem in factum*,
quæ est famosa. *l. 1. ff. b. competens*
ei, ad quem res pertinet. l. 6. π. b. ad-
versus eum, qui dolo malo sepulcrum
violavit. l. 3. ff. b. ad hoc, ut præstet,
100. aureos, & si sepulcrum dolo
malo inhabitaverit, ducentos. d. l. 3.
quæ pœna actioni applicanda est.
§. l.

l. 3. §. 8. ff. b. l. 12. ff. de V. S. Anton. Match. d. Crim. l. 47. t. 6. n. 6. ubi n. 8. addit hanc actionem usu non esse antiquatam.

II. Hæc obtinent cum de sepulcro violato civiliter agitur, non quando criminaliter. 6. Cujac. in Parat. Cod. b. 1. tunc enim distinguendum est, utrum violatio cum armis, an vero sine armis facta sit, illo casu capite plectuntur. l. 3. §. 7. ff. b. etiam Jure Saxoniæ. P. 4. C. El. 34. ubi Carpzov. d. 2. hoc casu cum corpora sunt extracta offæveruta humiliores summo supplicio afficiuntur, honestiores in insulam deportantur, alias autem arbitriè puniuntur. l. f. ff. b. & quidem corporibus sepultis & reliquiis tantum contrectatis pœna decem pondo auri fisco inferenda est. l. 4. C. b. quam pœnam ab usu nondum recessisse testatur *præjud.* apud Carpz. Pr. Crim. P. 2. Q. 83. num. 66. Confo. Habn. ad VVes. b. t. n. 2. Verb. *Et ceterum.* in f.

De concussione. L. 47. ff. t. 13.

III. Extraordinariis Criminibus annumeratur *Concussio*, quæ nihil est aliud, quam terroris injectio ad faciendum vel non faciendum aliquid

quid Fieri potest à Persona tam publica, quam privata *l. c. 5. XXIII. 9. l. Exempl. l. 1. 1. 2. ff. b. j. Anton. Matth. de Crim. l. 47. t. 7. num. 8. & Wesenb. t. 1. 2.* Poena hujus criminis est arbitraria. *l. 2. ff. b. VViff. ad π. b.*

De furibus balneariis.

L. 47. ff. t. 17.

IV. Ad Extraordinarii criminis reos referuntur etiam *fures balnearii*, qui in balneis vestimenta lavantium surripiunt. Quorum poena pro circumstantiis varia fuit. *l. 1. l. 2. l. 3. ff. b. Ant. Matth. de Crim. l. 47. t. 11. c. 1. n.* Hodie pari cum alijs furibus afficiuntur poena secundum *P. H. O. a. 159. 160. docente Hahn. ad VVef. b. t.*

De effractoribus & Expilatoribus.

L. 47. ff. t. 18.

V. Effractores etiam, qui carceres, ædes &c. effringunt. *l. 1. pr. & 5. 2. ff. b. criminis extraordinarii sunt rei, iidemque vel sunt diurni, vel nocturni l. 2. π. b. Carceris effractio* vel fit ab incarcerato, vel ab extraneo. *Si fit ab extraneo per violentiam, is tanquam violator pacis publicæ vel gladio puniri, vel ead. qua afficiendus*

dus fuisset carcere per effractionem,
 liberatus, poena plecti potest. §. l. R.
 l. 3. a. 9. Carpzov. P. Crim. P. 1. q. 35.
 num. 45. id. P. 3. C. El. 13. d. 8. Si sit
 ab incarcerato, & is ob crimen capita-
 le incarceratus est, capitalis poena
 in effractorem statui potest, alias ve-
 ro arbitraria. §. l. 1. ff. b. l. 4. C. de
 Custod. reor. Ord. Crim. art. 180.
 Carpzov. Pr. Crim. P. 3. q. III. num. 94.
 95. Ant. Matth. de Cr. l. 47. t. fin.
 c. 4. num. 3. Quod si autem criminis
 capitalis reus evasit custodum dolo, in
 custodes poenae similitudo statuitur, se-
 cundum d. a. 180. d. l. 4. si custodum
 culpa poenae arbitrarie locus est. d. art.
 d. l. 4. Conf. Hahn. ad Wesf. b. t. num.
 1. Lauterb. Comp. Jur. b. l. 6.

VI. *Expilatores sunt* fures atro-
 ciores, qui adeo furantur, ut ne qui-
 dem pilum relinquant. §. l. 1. §. 1.
 ff. b. Confer. Hill. ad Donell. l. 15. cap.
 19. l. 6.

Expilata hereditatis.

L. 47. ff. t. 19.

VII. Pariter *Expilatio heredita-
 tis est* crimen extraordinarium, quo
 res hereditariae nondum ab here-
 de possessae fraudulose contrectan-

tmr

tur lucri gratia. Ex hoc crimine nascitur accusatio famosa. *l. 12. C. Ex quib. caus. infam.* quæ datur hæredibus *l. 3. C. b. adversus eos, qui hæreditatem expilarunt, ad poenam extraordinariam. l. 1. ff. b.* Quæ monente *Carpzov. P. 2. q. 83. n. 82.* inter consanguineos &c. relegationem excedere non solet, inter extraneos ad fustigationem extendi potest. *§. l. 1. §. 1. n. 1. 3. C. b. de Effra.* Regulariter hæc accusatio nec adversus uxorem, *l. 5. n. b. l. 4. C. b.* nec cohæredes locum habet. *§. l. 51. ff. pro socio conf. Anth. Matth. d. Crimin. l. 47. §. 12. n. 30.*

De Fugitivis. L. 11. ff. 1. 4.

IIIX. Cæterum non aberrabimus à scopo, si hoc loco nonnihil de Fugitivis, Aleatoribus, & mensoribus falsum modum renunciantibus adjiciamus. *Fugitivus est*, qui eo animo discedit, ne ad dominum redeat. *l. 225. n. de V. S.* quæ non redeundi intentio in errore deficit. *d. l. 17. §. 1. l. 14. n. de Edil. Ed.* sed in titulo de fugitivis fugitivi vocabulum etiam errorem complectitur. *l. 1. §. 15. n. b.* Fugitivum celantes crimine furti se obstringunt. *l. 1. ff. b. §. l. 3. C. b.* Sic-
uti

uti autem in alienis prædiis requirere fugitivos scrutando cubilia &c. licuit olim auctoritate Magistratus. §. 1. 1. §. 3. l. 3. π. b. Ita *hodie* fieri potest reorum rerumque furtivarum prævia causæ cognitione indiciiisque sufficientibus allegatis per alienas domos aut possessionis inquisitio, vulgo *die Haus- suchung*. §. Bocer, Dec. 114.

De Aleatoribus, L. II. ff. T. 5.

IX. *Aleatores dicuntur*, qui ludis fortunæ aut mixtis lucri intentione dediti sunt. §. l. 2. §. 1. l. 3. l. 4. ff. b. *Ludus* describitur ab *Habn.* ad *Ves.* b. c. quod sit actus ad animi oblectationem pertinens, quo luditur in victoriam, ut vincenti cedat, quod ejus causa depositum fuerit. *Ludus est vel artis*, in quo arte, *vel fortune*, in quo fortuna, *vel mixtus*, in quo & arte & fortuna victoria paratur. *Ludi artis permitti sunt*, dummodo dolus absit, & lucri causa non instituantur. d. l. 1. C. j. l. 206. π. de reg. jur. *Ludi mixti & fortune sunt prohibiti*, nisi recreationis gratia moderate, citra rei familiaris jacturam suscipiantur, & omnis prohibitionis ratio cesserit. *Pena lusorum est arbitraria* de Jure Saxon. Elect. §. *Policey Ordn-*

Ordn. Johann. Georg, II. 1. 8. §. seqq.
Carpzov. Pr. Crim. P. 3. q. 134. num.
29. seqq.

X. Ut ad Aleatores revertamur, eorum susceptores verberati, furto defraudati, damnove affecti tempore, lusus nullam habent actionem, *l. 1. pr. §. 3. n. b. Franz, C. ff. h. t. num. 11. Vid. prejud. apud Hahn. num. 3.* Lufores vero ad ludendum vel ab initio cogentes, vel in lusu invitos retinentes aut multa multantur, aut in latumias vel vincula publica ducuntur. *l. 1. §. f. 2. b. hodie arbitrarie puniuntur. Magn. Auct. S. 7. C. Ex. 15. 26. 57.* Ludo autem illicito perditū repetitio est, cui per quinquaginta annorum spatia demum praescribitur, *l. f. C. h.* Quam repetitionem generali consuetudine denegari putat *Grænew. de LL. abrog. ad h. t. ff. n. 2.* *Conf. Rauebb. P. 2. q. 25. num. 49. j.* *Carpzov. l. 6. Resp. 96. n. 16.* item colulufori intuitu debiti per lufum talem contractū denegatur actio, *l. 1. C. h. L. R. l. 1. a. 6. Carpzov. P. 2. Crim. d. 9. num. 23, Hahn ad VVef. b. t. num. 2.* *Ad. Jurispr. l. 3. t. 26. a. 6.* De sponfionibus. *l. 3. t. 26. a. 3.* Olla fortuna (der Glücks-Topff) fraude omni remota licita est, *d. l. 8. ff. de Contrab.*

trah. emt. Jur. Saxonico autem prohibita. *d. t. 8. der Policey-Ordnung.*
S. dieweil auch j. Puf. de J. N. & G.
l. 3. c. 6. §. 7.

*Si Mensor falsum modum
dixerit.*

L. II. ff. t. 6.

XI. *Adversus mentores falsum modum dicentes Prætor actionem in factum proposuit.* l. 1. ff. b. t. quæ est personalis, subsidiaria. l. 3. §. 2. 3. ff. b. competens illis, quorum interest falsum modum dolo aut lata culpa non esse renunciatum. l. 1. §. 1. ff. b. eorumque hæredibus. l. 3. §. 1. 5. ff. b. adversus mentores agri. l. 1. §. f. ff. b. frumenti, vini. l. 3. §. f. &c. qui per se aut per alios falsum modum renunciarunt l. 1. §. f. l. 2. ff. b. ad id quod interest. l. 5. §. 1. ff. l. 3. §. 1. ff. eod. Hæc actio utiliter etiam adversus eos, qui cum non sint mentores in modo tamen æstimatione aut computatione fefellerunt, obtinet. l. 7. §. 2. seqq. ff. b. t. Hahn. ad Vves. b. t. n. 4. Franz. C. ff. b. t. n. 10.

TIT.

TIT. IIX,

*Ad Sctum Turpillianum
& de Abolitionibus Cri-
minum.*

L. 48. ff. t. 16.

De criminibus singulis specialiter tractatum est hactenus, unde progrediendum est ad ea, quæ multis criminibus sunt communia.

I. Ubi circa Accusatores non omit-
tendum, quod temerariis Accusatori-
bus infrequens non est *calumniari* e.
falsa crimina dolo intendere *Præva-
ricari* h. e. vera crimina per collusio-
nem cum reo abscondere. *Tergiversari*
h. e. in universum ab accusatione non
impetrata abolitione desistere l. 1. pr. &
§. seqq. π. h. t. l. 1. C. b. t. *Calumniato-
rum pœna* §. *Civis est talio* l. 10. C.
de Calumn. hodie vero arbitraria *Ma-
gnif. Auct. S. J. C. Ex. 49. th. 85.* De
Prævaricatoribus Jurispr. l. 3. T.
24. d. 4. num. 7. actum *Tergiver-
satoris pœna* quinque librarum auri
manet. l. 3. §. f. π. *de Prævaricat.*
una cum remotione ab accusandi
pote-

potestate l. 2. ff. b. Jur. Sax. conf. L. R.
l. 1. art. 69.

II. *Abolitio est necessitatis accusa-*
tionem peragendi remissio. § l. 12 ff. b.
Hæc vel privata, vel publica, vel lega-
lis est. *Privata* accusatori postulanti à
Judice ex justa causa conceditur l. 10. ff.
l. 2. C. d. *Abol. Publica* ob causam pu-
blicam tribuitur: veluti re prospere ge-
sta l. 8. l. 9. ff. b. *Legalis* à lege depen-
det. l. 20. ff. b. Regulariter conceditur
abolitio Exceptiones §. l. f. C. de *Abol-*
lit. in crimine læsæ Majestatis, pecula-
tus &c.

III. *Accusatio ad præsentis crimi-* De requi-
num reos præcipuè pertinet; absentes rendis reis
enim requirendi sunt. l. 6. C. de *Accu-* vel absenti-
sat. l. 3. ff. de *Pæn.* ne quis inaudita cau- but da-
sa condemnatur. l. 1. b. n. Publicis igi- mnandis.
tur edictis reus citatur, ut copiam sui L. 48. ff. t. 17.
præstet, & à crimine se purget. l. 1. §. 1.
ff. b. l. 1. C. b. t. bona etiam eorum ob-
signantur, & si intra annum non redie-
rint, seque purgaverint, post annum in
fiscum coguntur. l. f. ff. b. t. *Hodie bo-*
norum adnotatio insolens non est, ut
vivendi mediis destitutus eo citius se si-
stat, ac publicatio bonorum & per Im-
peratorem in Nov. 134. c. f. 5 Ord. Crim.

*a. 106. fere sublata est. Hahn. ad VVes.
b. t. n. 5. Carpzov. P. 4. C. 48. d. 11. 6.
Jurispr. l. 4. T. 21. a. 19. seqq. Moll. de
fuga th. 33.*

De Quæ-
stionibus.
L. 48. t. 18.

IX. *Quæstio Germ. die peinliche
oder scharffe Frage*, est interrogatio
legitima de Crimine per corporis tor-
menta ad eruendam veritatem à Judice
instituta. *l. 15. §. 41. π. de injur. l. 12. C.
b. t.* A Quæstione diversa est *Territio*,
quæ describi potest, quod sit carnificis
de torquendo comminatio, eaque in-
verbalem & realem dispescitur. *Ver-
balis* sine apprehensione, verbis gesti-
busque carnificis ad torturam prepa-
ratoriis perficitur & proprie talis est.
Realis vero præter minas carnificis
apprehensionem & quale tortu-
ræ initium complectitur, dicitur-
que vulgo *das Vorstellen mit den
Daum Stöcken*, *Carpzov. Pr. Crim. P.
3. P. 117. n. 52.* Hæc quatenus realem
corporis afflictionem continet, proximi-
mè ad torturam accedit, verbalis au-
tem non tam torturæ, quam ad Tor-
turam gradus est, uti loquitur *Ant.
Matth. de Crim. l. 48. t. 16. c. 2. num. 2.
Carpzov. Pr. Crim. p. 3. q. 117. num. 52.
& qu. 119. n. 52.* Territio adhibetur ob
indiciorum aut delicti levitatem, vel
Perso-

Personæ qualitatem, quæ torturam non
admittit. Exemplum de impubere.
Vid. l. 1. §. 33. π. ad SCT. Silan. j. l. 15.
§. 41. π. de injur. §. Carpzov. quæst. 117.
n. 51. 53.

V. Tortura tribus discernitur gra-
dibus, primus est, quando adhibitis fu-
niculis cruciantur rei, secundus, quan-
do scalæ subjiuntur membraque ex-
panduntur. Tertius, cum præter ex-
pansionem severioribus tormentis rei
affliguntur i. e. sulphure aut igne cor-
pori injecto. Carpzov. c. l. n. 60. seqq.
Ant. Matth. c. l. n. 2. Hahn. ad VVes. b.
t. verb. Sarii, cum autem de confessio-
ne, quæ per torturam extorqueri so-
let, actum sit, Jurispr. l. 4. t. 21. a. 14.
seqq. reliquum est, ut tortura requi-
sita, formam & repetitionem pau-
cis expendamus.

VI. Requiritur vero (1), ut
judex torturam decernens Jure Civ.
merum Imperium, Jure Saxon, Juris-
dictionem superiorem habeat. Carpz.
c. l. num. 19. (2) ut delictum sit ca-
pitale & atrox. l. 8. ff. h. Ord. Crim.
art. 8. Eck. C. ff. b. t. 9. 5. (3) ut ve-
ritas aliter haberi nequeat. §. l. 9. ff.
h. l. 1. pr. ff. eod. Carpzov. Pr. Crim.
P. 3. qu. 119. num. 64. Ant. Matth. d. t.

15. c. 3. num. 21. *VViff. ad π. b. t. tb. 11.*
 (4) & de corpore delicti certo constet.
l. 1. §. 24. ff. ad SCT. Silan. Ord. Crim.
art. 20. Carpzov. d. 4. num. 59. seqq. it.
p. 4. Const. El. 3. d. 16. 17. (5) ut reus
tantis sit oneratus indicii, ut sola
confessio deesse videatur, l. 8. §. 1. C. b.
l. 1. §. 1. π. b. Est autem indicium ar-
gumentum delicti perpetrati demon-
strativum sive indicativum; idque in
commune & proprium distinguitur,
hoc ad certum crimen restringitur,
illud ad quolibet delicta pertinet. Ita
proprium homicidii indicium est,
quando reus cum vestimentis armis-
que sanguineis in loco homicidii de-
prehenditur §. Ord. Crim. a. 33. de ve-
eneficii indicio §. Ord. Crim. a. 37. & c.
Hahn. ad VVes. b. t. num. 7. Commune
indicium vel est verisimile seu proba-
bile remotum, vel certum seu indubi-
tatum propinquum; hoc, non illud per
se ad torturam est sufficiens. Ord.
Crim. a. 27. Hahn. c. l. §. plenius
Carpzov. Pr. Crim. P. 3. qu. 120. 121.
& Lauterbach. Comp. Jur. b. t. (6)
ut persona sit torqueri non prohibita.
l. 8. pr. & §. 1. C. b. t.

VII. *Tortura vero non subji-*
untur alii ob dignitatem, alii ob eta-
tem

tem, alii ob invaletudinem. *Ob dignitatem*, Principes, Duces, Comites, Barones, &c. l. 11. C. b. t. l. 10. C. de dignit. Milites & nobiles v. l. 8. C. b. l. 4. C. de leg. Jul. Maj. Doctores & Professores v. d. l. 10. l. 14. C. d. Advoc. diu. jud. l. 6. C. de Prof. & Med. v. alleg. ap. Lauterb. Compend. Jur. b. t. & Carpzov. P. 3. quæst. 118. num. 2. seqq. *ob ætatem* impuberes, licet pubertati sint proximi l. 1. §. 33. π. ad SCt. Silan. Ant. Matth. de Crim. l. 48. tb. 16. c. 2. num. 9. Carpz. c. l. n. 11. Senes ætate defecti l. 3. §. 7. ff. eod. Carpzov. c. l. num. 38. *Ob invaletudinem mentis* furiosi & melancholici manifesti. v. l. 3. §. 11. eod. j. Hahn. ad VVes. de Pæn. num. 20. Corporis muti & surdi naturales v. l. 3. §. 8. 10. ff. eod. Iethali morbo laborantes. v. l. 7. ff. b. t. j. l. 3. ff. ad SCt. Sil. j. art. 59. Ord. Crim. id. num. 47. seqq. Mulieres prægnantes & puerperæ intra 40. dies postquam editus est partus. l. 3. π. de Pæn. l. 18. ff. de stat. hom. j. l. 7. ff. b. Phil. Us. Pract. Inst. l. 1. Ecl. 36. Carpzov. c. l. num. 51. seqq. An autem & quatenus terreri possint torqueri prohibiti verb. ap. Ant. Matth. c. l. n. 13.

VIII. *Formæ torturæ hæc est, quod*
 (1) dies certus, regulariter non feriatus
6. l. 10. C. de fer. ad quætionem
habendam præfigitur 6. Ord. Crim. art.
45. eodemque (2) tempore opportuno,
 alicubi nocturno, alicubi matutino,
 non statim post prandium aut cœnam.
Matth. d. t. 16. cap. 4. num. 9. (3) tor-
 quendus ad spontaneam confessionem
 in præsentia Judicis cum Assessoribus
 duobus & Actuario, adhibitis etiam
 minis, commonetur *Ord. Crim. a. 46.*
 (4) inter plures delicti complices is,
 a quo facillime veritas cognosci posse
 creditur, ordine torturæ præfertur.
l. r. §. 2. ff. b. ut timidior, vel qui te-
neræ ætatis est. l. 18. ff. b. & (5) tor-
 menta usitata cum moderatæ ratio-
 nis temperamento *l. 10. §. 3. π. b. Jur.*
Saxon. ad præscriptam a JCs senten-
tiam, ita applicantur, ut reus salvus
fit vel innocentie vel supplicio l. 7. ff.
b. j. Ord. C. a. 58. deinde remissio tor-
turæ actu Ord. C. a. 58. reus articu-
late & breviter annexa circumstan-
tiarum inquisitione verb. O. C. a. 48.
 examinatur, & tandem tota torturæ
 executio una cum rei confessione
 omnibusque circumstantiis ab Actua-
 rio diligenter consignatur. *Ord. Cr.*

a. 47. Carpov. P. 3. quest. 124. per tot.

IX. Denique ad *tortura reiterationem* pergendum, quæ locum habet, quando nova emergunt indicia l. 18. § 1. ff. b. t. *Anton. Matth. d. t. c. 4. §. 14.* & pro Judicis arbitrio fieri potest Jure Civ. §. l. 1. §. 2. ff. de J. r. delib. *Jur. Saxon. Elect.* in criminibus atrocissimis ultra tertiam, in reliquis delictis ultra secundam vicem tortura repeti non debet, per *Const. El. Nov. 9.* Carpov. P. 3. 125. num. 34. seqq. num. 50. seqq.

TIT. IX.

De

Pœnis

L. 48. ff. t. 19.

I. Variis criminibus etiam communes sunt pœna. Pœna est delicti sive criminis debita coercitio, dividitur in civilem & criminalem. Civilis interesse privatum spectat & auctori applicatur. Criminalis interesse publicum respicit & fisco cedit. §. l. 12. ff. de V. S. l. 9. §. 5. π. de Publ. & Sect. l. 4. π. de Publ. jud. §.

i 4

10. h.

10 *J. de Injur. §. Barthol. in l. 2. ff. de Jud. Carpzov. P. 3. quest. 102. n. 27. 28.* Criminalis poena vel capitalis est, vel non capitalis. *Capitalis* caput rei adimit vel *naturaliter* adimendo vitam, ut per capitis amputationem *l. 28. ff. sod. submerfionem in aquis. l. 9. ff. ad L. Pomp. de parr. vel civiliter* libertatem aut civitatem: ut per deportationem in insulam, damnationem in metallum *dd. 11. in cuius locum damnationem ad triremes successisse putat Carpzov. Pr. Cr. P. 3. q. 129. num. 8. & objectiones bestiis factam l. 11. §. f. ff. h.* Non capitalis poena est, quæ caput rei non adimit, sive qua quis salva vita, libertate & civitate coercetur, ut relegatio. *l. 14. §. 1. π. de interd. & releg. damnum pecuniarium cum infamia. l. 8. π. h. §. plur. Ant. Matth. de Cr. l. 48. t. 18. c. 1. n. 9. & præc.*

II. Præterea poena est vel Ordinaria, vel Extraordinaria. *Ordinaria* dicitur, quæ lege publica specialiter definita est. *l. 1. §. 1. ff. de Effract. j. l. 15. π. ad Munic. Extraordinaria,* quæ lege determinata non est, sed iudicis arbitrio relicta. *d. l. 11. ff. h. t. 4. §. 1. π. incend. ruin. naufrag.* Infigenda vero est poena delicto proportion-

portionata, delictumque ipsum sive facto, sive dicto, sive scripto, sive consilio sit peccatum consideratis circumstantiis causæ, personæ, loci, temporis, qualitatis, quantitatis & eventus æstimandum est l. 16. pr. & s. 1. ff. h. t. Conf. Ant. Matth. c. 1. §. 4. Magn. Auth. S. J. C. Ex. 1. Th. 31. Carpzov. Pr. Cr. P. 3. quæst. 142. seqq. Non etiam prohibita pœna in delinquentes statuenda est, quo refertur præcipitatio de saxo. l. 25. §. 1. ff. h. & c. & carcer perpetuus l. 6. C. h. t. j. Matth. c. 1. c. 1. n. 3. 13. Bach. §. 2. O. 31. th. 4. l. d. Jure Canon. permisus c. 3. d. poen. 4. Hic moribus regulariter locum non habet, nisi lege vel statuto talis pœna statuta sit. & Conf. Nov. Elect. 8. resse Carpz. P. 3. quæst. 111. n. 57. seqq. Cæterum carceris temporalis pœna nec Ord. Crim. a. 157. nec Jur. Canonico d. c. 3. nec usu, præcipue in arbitrariis, improbat. Carpzov. c. 1. num. 64. Conf. Hahn. ad Ves. h. t. num. 4. In Electoratu Sax. autem Judex inferior nec carceris pœnam ultra octiduum, nec mulctam pecuniariam tribus vel quatuor Sexagenis novis majorem dicere potest. Carpzov. P. 3. q. 109. n. 63. & P. 2. qu. 70. n. 49.

III. *Moribus* præcipue *Saxonie* *pœna* aliæ sunt criminales, aliæ civiles, illæ *Peinliche*, hæ *Bürgerliche Straffen* appellantur. *Criminales* sunt, quæ corpus affligunt, & cum vitam hominis adimunt, *capitales*, cum non adimunt vitam, sed corpus directo affligunt, non *Capitales* nominantur. *Civiles pœna* sunt, quibus directo corpus non affligitur. *Ad pœnas criminales capitales* refertur capitis amputatio: Suspendium: Rota: Suffocatio in aquis: Combustio & dissectio in quatuor partes. *Ad pœnas criminales non capitales* Fustigatio: Abscissio duorum digitorum: Manus amputatio, Membrorum extensio seu *Tratto di Corda*, damnatio ad *triremes*, metallum vel opus publicum. *Ad pœnas civiles* multa pecuniaria *Geld-Busse*, Carcer & relegatio. De quibus omnibus accurate tractavit *Carpzov. Pr. Co. P. 3. quest. 128. 129. 130*, brev. *Hahn, ad VVef. b. t. n. 2*.

IV. *Irroganda est pœna ipsis delinquentibus* l. 22. C. de Poen. non liberis l. 26. t. b. nec hæredibus l. 20. ff. eod. nisi vel lis sit contestata & condemnatio secuta, qua bonorum ademtio dictata sit, l. 20. ff. de *Actus*

Accusat. vel criminis ea sit atrocitas, ut poena ad liberos extendatur. *l. 5. §. 1. C. ad L. Jul. Maj. d. l. 20.* Nec brutis, licet ea ne indignam refricent facti memoriam, nonnunquam tolli soleant. *c. 4. XV. qu. 1. Petr. Theod. Coll. Crim. Diss. 10 lib. 3. l. b. Carpzov. Pr. Cr. q. 131. n. 2. seqq.*

V. *Finis poenarum est*, ut sollicita Justitiæ administratione Numinis divini indignatio eviteretur, *6. c. 32. XXIII. quæst. 5.* delinquentes libidine peccandi extincta emendentur. *l. 20. ff. b. alii exemplo deterreantur l. 6. §. 1. π. b. & boni sua securitate fruantur, c. 18 XXIII. q. 5.* quod optimè apud *Senecam de Clem. l. 1. c. 22.* his verbis traditum legimus: *in vindicandis injuriis hæc tria lex secuta est, qua Princeps quoque sequi debet, aut ut eum, quem punit, emendet, aut ut poena ejus cæteros meliores reddat: aut sublati malis securiores cæteri vivant.*

VI. *Exstinguitur poena defuncto eo*, qui criminis reus fuit. *l. 6. ff. de Publ. jud. nec in cadaver, nisi in quibusdam atrocissimis Criminibus, animadvertitur. 6. l. 28. §. 15. π. de Pæn. Carpzov. d. l. n. 44. seqq. de præscription. 6. Jurispr. 7. 3. 28. n. 4.*

De bonis
damnato-
rum. L. 48.
ff. t. 20.

VII. *Damnatorum bona olim con-
fiscabantur* lata sententia Condemna-
toria in crimine capitali. l. 1. p. 6. quæ
confiscatio tamen ad bona propria per-
tinebat, quæ ad hæredem extraneum
transire poterant, non ad feudalia, nec
fideicommisso subiecta secundum *Hahn.*
ad VVes. b. t. Verb. item. Conf. tamen
Matth. d. Crim. b. 48. c. 18. n. 2.

IX. *Jure Nobellarum* Adscenden-
tes & descendentes usque ad tertium
gradum excludebant fiscum. N. 134. c.
f. Exceptio Majestatis Crimine, quod
in Authentica Bona damnatorum Ir-
nerius non jure ad collaterales exten-
dit. d. *Auth. de Bon. Damn. C. de Bon.*
proscr. per Ord. Crim. a. 210. vero, si
crimen læsæ Majestatis excipias, hæc
confiscatio abrogata esse videtur *Carp.*
206. P. 3. qu. 135. n. 9. seqq. Hahn. ad
VVes. b. t. Verb. Exceptio. Diff. Lauterb.
Com. Jur. b. t.

De bonis
eor. quian-
te sent vel
scum cedebant,
qui conscientia de-
mortem fi-
lati admittique
criminis metuque fu-
bi consciv. turæ
sententiæ, non tadio
vitæ aut
vel accus. furore &c.
mortem sibi consciv-
corrupe- rant. l. 1. C. h.
l. 1. C. eod. Ubi in
runt. L. 48.
dubio hæredibus
relinquebatur po-
testas,

IX. *Eorum quoque bona in fi-*
scum cedebant, qui conscientia de-
mortem fi-
lati admittique criminis metuque fu-
bi consciv. turæ sententiæ, non tadio
vitæ aut
vel accus. furore &c. mortem sibi consciv-
corrupe- rant. l. 1. C. h. l. 1. C. eod. Ubi in
runt. L. 48.
dubio hæredibus
relinquebatur po-
testas,

testas defunctorum innocentiam ostendi. *l. f. § f. ff. b.* Quæ confiscatio hodie non nisi in reo Criminis læsæ Majestatis obtinet. *§. Ord. Crim. a. 135. § 218. quod testatur pro judicium Magn. Seru. ad Ant. Matth. de success. c. 19. a. 71. Hahn. ad VVef. t. Ad L. Corn. num. 7. Verb. An vero. de eo. qui accusatorem in crimine non capitali corrumpit. §. l. i. n. b.*

X. Hactenus de pœnis in gene. De inter-
se dictum, jam ad certas pœnarum dict. & re-
species, utpote interdictionem, re-
legationem & deportationem per-
deportatis, veniendum est. *Interdicti sunt*, qui-
bus certo loco, advocacy, ordine *L. 48. ff. t. 42.*
aut simili quodam jure interdictum
est, *l. 7. §. 10. 19. 20. l. 9. ff. b. l. 9. ff.*
de Poen. Relegatus est, qui certo loco
inclusus vel exclusus est salvo civita-
tis jure, *l. 4. l. 5. l. 7. n. b.* Relegatio
fit vel ad tempus. vel in perpetuum,
huic, non illi quandoque partis bono-
rum publicatio adhæret. *d. l. 4. Ant.*
Matth. de Crim. l. 48. t. 18. n. 1. n. 10.
Hodie relegatio vel in perpetuum fit,
die ewige Verweisung, vel ad certum
tempus, *die zeitliche Verweisung*, vel,
memorante Hahnio, revocabiliter,
auf künftige Erlassung, quæ postrema
i 7 rele-

relegatio arbitrio Magistratus revocari potest. Indefinite concepta relegatio *dass N. des Landes zuverweisen sey* perpetuam relegationem denotat. *S. l. 10. de Pen. Hahn. ad VVes. senb. t. de Pen. num. 7. Carpzov. Pr. Cr. P. 3. q. 130. num. 170. seqq. J. Civ.* è certo Provincia loco relegatus non censetur a tota provincia exclusus *l. 7. S. 15. ff. b. t. J. Sax.* creditur è tota provincia relegatus per *P. 4. C. El. 47. ubi Carpzov. d. 1. & si relegatio à superiore facta est, etiam ad subfenda extenditur Carpzov. Decis. Elect. 98.* Coeterum relegatio nec matrimonii vinculum solvit, *S. l. 22. S. 7. π. solut. matr. Carpzov. ad d. C. d. 7.* nec bona, civitatem, famamve (nisi ob delictum famosum facta est, *S. l. 22. ff. de his qui not. inf.) tollit, id. d. 9. 12. Hahn. ad VVes. b. t. num. 4.* adeo ut relegatus alibi ad honores admitti possit. *d. 11.* Affinis relegationis est *impositio benditionis ac migrationis ex certo aliquo pago, cujus mentionem facit Elector Sax. P. 2. C. 8. Carpzov. Pr. Cr. P. 3. q. 130. n. 53. Deportatus est, qui in certum locum delatus est, ut in eo amissa civitate perpetuo commoretur l. 6. l. 15. π. h. l. 17. S. 1. ff. de Pen. S. Vinn. ad S. 2. J. de Capit.*

dem.

dem. Deportatio ab usu recessit.
Carpzov. d. q. num. 14. & Jurispr. l. 1.
r. 14. a. 4.

De sententiam passis & restitutis.

L. 48. ff. t. 23.

XI. Qui sententiam condemnatoriam passi sunt, restitui queunt *via* vel *Iustitia*, probata scil. innocentia. l. 1. §. f. ff. de quest. vel *Gratia* Principis clementia. Restitutio, quæ fit per gratiam, olim à Principe summo fiebat l. 10. C. b. l. 1. §. 27. ff. de quest. hodie fit etiam à statu Imperii vi Superioritatis Territorialis Eck. C. π. h. t. n. 3. j. Jurispr. l. 3. t. 19. a. 1. segg. & dividitur in *Generalem* & *specialem*. Generalis est, quæ reditum impunitatemque tribuit l. 2. l. 7. C. h. Specialis, quæ statum pristinum plenarie reddit l. 4. C. h. non tamen ea fructus aliis quæriti videntur comprehendi Ant. Matth. d. l. 1b. 19. c. 5. num. 8. segg.

XII. Tandem corpora punitorum De Cadaveribus petentibus præcipue agnatis ad sepulchra dantur l. 1. l. 3. ff. b. §. a. c. l. h. t. Hodie etiam ad Anatomiam pro personæ qualitate conceduntur. 48. ff. t. 24.
Carpz.

208 *Addit. ad JPr. Struv.*

*Caro 208. P. 3. q. 137. n. 72. præcipue
cum apud nos Anatomia humani cor-
poris ad minimum semel annuatim
fufcipienda Profefiori Anatomiz fit
injuncta. In Verordnung beyder U-
niverfitäten. Von der Facultat in
der Artzeney. S. Sönderlich
aber &c.*

LIB

LIB. IV.

TIT. I.

De Postulando.

L. 3 ff. t. i.

I. Post jura personarum rerumque exposita transitus fit ad Processum Judicialem, ubi circa personas judicium constituentes actor reusve per se vel per alium postulans omittendus non est. Dicitur autem *postulare*, qui desiderium suum vel amici sui in jure apud eum, qui Jurisdictioni præest, exponit, vel alterius desiderio contradicere. l. 1. §. 2. ff. b. Pro se postulare potest quilibet non prohibitus. §. l. 43. §. 1. ff. de procur. nec Advocatum adhibere tenetur, qui ad causam suam agendam inhabilis non est. pro §. de iis per quos ag. quod in causis summaris apud nos usu frequentissimum, licet pro circumstantiarum qualitate & legum diversitate non eandem totius Germaniæ esse consuetudinem credam. *Sid. Grænew. ad l. 26. C. de Procur.* Nonnullibi, ut in Sabaudia ne quidem summi nominis Jcto pro priæ

prie causæ defensio committitur. *Fab. ad l. 1. ff. b. t. & Hill. ad Don. l. 18. c. 3. lit. i. Prohibetur autem Jure Sax. non Civili. l. 1. §. 5. ff. b. pro se postulare (1) foemina, quæ personam legitimam standi in judicio deficiente Curatore non habet. §. P. 2. C. El. 15. Hahn, ad VRes. b. t. num. 4. five rea five acrix, five virgo five vidua sit, Carpzov. Proc. T. 5. A. 3. n. 48. 51. quod in foeminis illustribus id. P. 2. C. 15. d. 9. ex Proc. n. 61. testamenta condentibus, causas matrimoniales tractantibus & criminis publici accusatis fallit. id. d. t. Proc. n. 75. seqq. j. Berl. P. 1. Concl. 15. (2) Minor 17. annis l. 1. §. 3. n. b. j. l. 7. ff. eod. §. Philip. ad O. P. S. T. 3. Conf. 1. (3) Surdus. d. l. 1. §. 3.*

II. Pro aliis postulantes Advocati appellantur. Sunt autem Advocati, qui partibus litigantibus causas perite defendendo assistunt. l. 11. §. 1. C. de Advoc. dis. judiciorum l. 14. C. eod. §. Berl. P. 1. Concl. 9. num. 1. seqq. & cum causas privatorum tractant, privati, cum fiscales seu publicas, Advocati fisci nominantur. §. l. 2. l. 3. C. de Adv. fisci. Porro in Ordinarios & Supernumerarios s. Extraordinarios dividuntur, quorum illi publica auctori-

toritate in matriculam Advocatorum
relati l. 13. C. de Adv. di. jud. 1. hi re-
lati non sunt. Ita in Curia Provin-
ciali Lipsensi Advocatis ordinariis jus
excludendi alios ab hoc munere da-
tum est, utpote qui etiam juramento ad
officium illud devincti sunt. Carpzov.
Proc. t. 5. art. 1. n. 35. 40. seq.

III. Arcentur vero ab Advocati
ti munere alii Prætoris Edicto, alii
Lege, alii sententia Judicis. Edicto
Prætoris mulieres l. 1. §. 5. ff. b. Cœ-
ci d. §. & infames sub distinctione
d. l. 1. §. 6. 8. 11. hodie remouentur
indistincte secundum Jus Canon. c. 1.
Ill. q. 7. Carpzov. d. t. num. 26.
Phil. ad O. P. S. T. 3. Conf. 3. num. 2.
Lege & simpliciter (1) Hæretici l. f.
C. b. (2) Juris imperiti l. 11. §. 1. C.
de Adv. di. jud. 1. hinc suam peri-
tiam probare tenentur. T. 3. O. P. S.
§. besonders. Conf. Berl. P. 1. Concl.
9. num. 54. seqq. (3) de quota litis
cum cliente paciscentes l. 5. C. b. (4)
Milites §. f. l. de Except. j. l. 31. C.
locat: In certis causis verò patroci-
nium præstare prohibentur (1) Judi-
ces & arbitri in causis, quas judicant.
l. 6. pr. §. 6. C. de postul. Franz. l. 2.
R. 15. num. 5. (2) Assessores in suo
audi-

auditorio. l. 5. ff. de Off. ass. quod correctum esse putat per l. f. C. eod. *VViss.*
ad π. Ord. Cam. P. 1. t. 6. Et t. 19. §. nachdem (2) Vasalli in causa civili graviore, ut famosa adversus Dominum feudis. *ll. f. 33. §. 2. Back. §. 1. D. 8. th. 2. l. 9. j. Magn. Struv. S. 7. F. r. 19. a. g. num. 3.* (4) Clerici beneficiati apud iudicem secularem, *verb. c. 1. Et f. X. b. t. j. Ziegl. ad Inst. Lanc. l. 3. t. 21 §. 12. verb. qui Sententia iudicis, advocationem apud certum Iudicem præstare specialiter prohibiti. l. 6. §. 1. ff. h. j. l. 9. π. de pæn. quæ prohibitio nec ad successorem in magistratu d. l. nec ad consilium extrajudiciale dantem extendenda est. verb. l. 1. §. 2. ff. h. l. 1. §. 11. π. de Extraord. cogn. Hahn. ad VVes. h. t. num. 7.*

IV. *Advocati regulariter à partibus litigantibus eliguntur l. 2. C. h. 2. nonnunquam vero à Iudice ex officio etiam inviti dantur l. 7. C. h. l. 2. ff. d. R. 7.* præcipue si litigans ob paupertatem Patronum invenire nequeat. *§. 1. §. 5. de Off. Procons.* quo casu plerumque præstito à cliente paupertatis Juramento *verb. O. P. S. T. 1. §. wärdé.* Salarium Advocatis e Fisco sol-

solvitur, quod, victores existant, restituere solent, *Habn. ad VVes. b. t. n. 3.* nonnullibi autem habentur certi Pauperum Advocati, *Carpzov. P. 1. C. 1. d. 25. j. Gail. l. 1. Obs. 43. n. 11.* Atque ita ex officio a Magistratu partibus non tantum in causis civilibus, sed etiam criminalibus adjungi possunt & aliquando debent. *8. O. d. Cr. 8. 88. j. Carpzov. Pr. Cr. P. 3. q. 115. n. 91. seq.*

V. *Advocati officium* est, ut (1) Causas, de quarum injustitia constat, repudiet. *l. 14. §. 1. C. Jud. illicitum* tamen non erit, eum defendere, qui in possessorio bonam fovet causam, malam in petitorio, quamdiu de petitorio non controversatur secundum *Habn. ad VVes. b. t. n. 6.* (2) Causas susceptas sine convitiis & fraudibus ea, qua decet, brevitate, fidelitate, diligentia & constantia tractet. *l. 6. §. 1. C. b. 1. d. l. 14. l. 13. §. 9. C. de Jud. O. P. S. T. 3. pr. Torg. Auschreib. de Anno 1583. tit. von Advocaten und Procurat. Lauterb. Comp. Jur. b. 1. Habn. ad VVes. d. num. 6. 5. Carpzov. P. 1. C. 1. d. 18. 19.*

VI. Pro tam fideli opera solvitur *Advocato honorarium*, quod est laboris adhibiti æqua remuneratio, & secun-

secundum Jus Civile 100. aureorum
 summam excedere non debet l. 1. §. 12.
 ff. de extraord. cogn. quod a mori-
 bus nostris alienum esse, cum pro
 fori cujuslibet consuetudine honora-
 ria taxentur, asserit *Grennew. ad. 4.*
abrog. ad d. 5. & Dion. Gothofr. eod.
Conf. Finckelth. Obs. 93. it. Berlich.
P. 1. Concl. 9. n. 70. seqq. VViss. ad π. 1.
de Extraord. cogn. tb. 12. Quod si
promissum est salarium annuum, &
Advocatus intra annum vel moritur,
vel lis transactione similive via fini-
tur, integri anni salarium nihilomi-
nus advocato debetur. l. 38. §. 1. π.
loc. l. 1. §. 13. π. Extraord. cogn. l. f. C.
de Cond. ob caus. dat. eidemque solu-
tum repeti nequit distis 4. Carpz. P. 1.
C. 1. d. 34. Salarium petit advocatus
vel actione ex stipulatu, vel implora-
to judicis officio §. l. 4. C. de Cond.
ob caus. dat. l. 1. §. 10. 12. ff. de extra-
ord. cogn. §. VViss. ad π. l. 34. ff. de V.
S. tb. 1. Gail. 1. obs. 44. n. 2. Sed ab
hoc honorario quam maxime differt
palmarium, hoc enim donum vel mu-
nus est, quod Advocatis a Clientibus
suis victoriæ causa extraordinaria con-
suetudine & liberalitate exhibetur.
§. Lauterb. V. 1. D. 21. de Palm. Advoc.
§. 2. tb. 4.

TIT.

TIT. II.

De

Procuratoribus & Defensoribus.

L. 3. ff. T. 3.

I. Principalium in iudicio personarum, ut actoris & rei, nomine compareret etiam Procurator aut Defensor. *Procurator* est, qui aliena negotia mandato domini administrat, l. 1. ff. de *Procur.* quod mandatum in *advocato* non requiritur. §. *plur. Eck. t. de postul.* §. 1. *Carpzov. Pr. T. 5. a. 1. num. 8. 9.* Est vero Procurator (1) alius *Judicialis*, qui ad agendum aut defendendum, alius *extrajudicialis*, qui ad negotia administranda constituitur, §. l. 43. *π. b.* Priorem hic præcipue consideramus (2) alius *Principalis*, alius *substitutus*, *Ein After- Anwalt*; quæ substituendi potestas Procuratori, cui specialiter concessa non est, *observantia fori Saxon.* denegatur. §. *Carpzov. Pr. 5. 5. art. 9. num. 6.* Licet *Jure Civili* post litem contestatam Procurator li-
berg

berè substituere possit l. 8. C. de
Procur. §. l. 22. C. *ead.* quod in du-
 bio observandum est, quoties con-
 traria observantia ostendi nequit.
 §. l. 27. de *Testam.* *vid. plur. Laut.*
V. J. D. 27. D. Procur. §. bñ. C. 3.
 §. 10. at Procurator substitutus alium
 substituere nequit, nisi substituen-
 di facultas ipsi expresse tributa sit.
Carpzob. d. T. num. 9. seqq. in Dec.
Ill. 297 (3.) Alius est *specialis*, qui
 ad unam rem, alius *generalis*, quid ad
 omnes res datus est l. 1. §. 1. n. b. §.
 (4.) Alius est Procurator *cum libera*
 (scil. potestate,) alius *sine libera*,
 ille est, cujus constitutioni clausula
 cum libera vel formaliter vel virtuali-
 ter inserta est c. 9. X. C. 4. de *Proc.* §.
 Hic cujus constitutioni non inser-
 ta est. Hic restrictiorem, ille libe-
 riorem potestatem habet. e. g. transi-
 gendi, paciscendi &c. §. *Carpzob.*
Proc. T. 5. art. 1. num. 11. non tamen
 habilis est ad expedienda ea, quæ
 mandatum speciale requirunt. *Caroz.*
Dec. Ill. 20. n. 10. Denique (5.) alius
 est Procuratur *in rem* (s. utilita-
 tem) *alienam*, alius *in rem suam*,
qui describi potest, quod sit persona,
 quæ actiones alienat ex justo titulo
 à domino sibi mandatas in iudicium
 dedu-

deducit in utilitatem suam admini-
strat. l. 4. l. 9. C. l. 25. ff. h. t. l. 13.
§. 1. ff. de Pat. Lauterb. V. 2. D. 12.
De Proc. in rem. su. th. 6. j. Bach. ad
Trecul. V. 1. D. 9. th. 1. l. 2. §. 1. Unde.
Franz. C. ff. h. t. num. 43. (6) alius
est verus, alius quasi Procurator, ille
verum, hic præsumentum habet domi-
ni mandatum, & præstita cautione
rati admittitur, nisi de contraria ipsius
voluntate constet. l. 40. §. f. n. h. t. l.
21. C. h. t. O. P. S. t. 7. §. wir lassen
Lauterb. V. 2. D. 5. De Caut. rata con-
jun. th. 6.

II. Nituntur autem præsunte
Domini Mandato (1) Parentes & li-
beri, quod de his, qui sunt masculini,
non foeminini sexus intelligendum,
§. l. 35. ff. h. t. j. l. 1. §. 5. π. de post.
at sine distinctione, utrum primi, an
ulterioris gradus. d. l. 35. j. l. 220. l.
51. ff. de V. S. in infinitum Lauterb. d.
Dis. th. 6. 7. 10. Philip. ad O. P. S.
Conf. 4. ubi præj. de foemininis num. 8.
(2) Collaterales usque ad gradum se-
cundum inclusive 7. C. b. d. l. 35. 7. Sax.
usque ad gradum tertium inclusive d. §.
O. P. wir lassen Phil. c. l. Hic autem
fratres cognatione, non conventionem,
(Dutz-Brüder) religione, affectu &c.
k tales

tales intelligendi sunt. Berl. P. 1. Con-
 clus. 24. num. 40. seqq. Lauterb. c. l.
 th. 11. Carpzov. Proc. T. 5. art. 6. num.
 25. seqq. (3) *Affinis* J. Civili in linea
 recta & obliqua usque ad secundum gra-
 dum, d. l. 35. durante non dissoluta
 affinitate. v. l. 3. s. 1. ff. de Postul. Berl.
 P. 1. concl. 14. num. 51. Lauterb. c. l. th.
 27. Diff. Carpzov. Proc. t. 5. art. 6.
 num. 46. J. Sax. tantum Socer pro Ge-
 nero & Gener pro Socero d. s. VVir.
 (4) *Maritus* pro uxore pro receptitiis
 bonis. l. 21. C. b. t. Gail. l. 1. Obs. 113.
 n. 7. Jur. Sax. etiam in bonis dotalibus
 & paraphernalibus per P. 2. C. El. 15.
 T. 8. O. P. S. 6. diese aber. c. Lauterb.
 l. 15. Carpzov. Pr. d. t. num. 34. (5)
Consortes ejusdem litis Jure Civ. lite
 contestata. l. 2. C. de Consort. ejusd. li-
 tis. v. latisf. Lauterb. c. l. th. 29. seqq.
 Jus Sax. generaliter loquitur. d. s. O.
 P. s. 6. Carpzov. d. t. num. 51. id. P. 1.
 C. 1. d. 29. n. 5.

III. *Verus Procurator* manda-
 to vero constituitur. l. 1. π. b. quo
 destitutus ad Judicium ne quidem
 cum cautione rati admittitur, Carpz.
 P. 1. C. 1. d. 26. Franz. C. ff. b. t.
 num. 16. imo prima vice 5. secunda
 10. thalerorum poena afficitur secun-
 dum

dum O. P. S. tb. 6. pr. Phil. ad. d.
T. Consil. 1. qua cautione reali & Carp-
zov. Proc. T. 5. a. 6. num. 1. adjuvatur,
qui mutilum producit mandatum & l.
1. C. b. t. j. l. 40. §. f. ff. h. O. P. S. t. 7.
9. da auch etwan. Et. nisi causa man-
datum speciale desideret. Phil. ad d.
T. O. P. Consil. 3. Carpzov. Proc. t. 5.
a. 6. n. f. & 7. Quod Juri Civ. non
convenit. l. 26. ff. de minor. Lauterb.
Comp. Jur. b. t. l. c. Quando autem
sine mandato admissus est Procurator
& dominus gesta ab eod. re integra-
rati habet, ea rati habitio mandato re-
quipollet, & retrotrahitur. §. l. f. C. ad
SCr. Maced. si re non amplius integra
rati habitio in rati habentis, non tertii
præjudicium valet. §. l. 3. §. 1. π. rem-
rat. hab. & O. P. S. tb. 7. §. trüge,
Franz. C. π. b. t. num. 28. Carpz. Proc.
t. 17. a. 2. num. 19. 22. Berl. P. 1. Concl.
14. n. 134.

IV. Mandatum procuratorium
secundum fori cujuslibet usum for-
mandum est, §. l. 24. ff. Ad muni-
cipal. Generaliter vero complecti
debet, Quis, Quem, in qua causa, con-
tra quem, coram quo Judice constituat.
Berlich. P. 1. Concl. 14. num. 70. quo
anno & die, §. c. f. X. b. t. VVesenb.
k 2 C. ff.

C. ff. h. t. num. 7. Cautio rati non
 J. Civ. §. l. 6. ff. de Cond. ind. Franz.
 C. ff. h. t. n. 24. Hahn. ad VVes. b. t.
 num. 6. Sed nonnullorum locorum
 observantia requiritur, §. Carpzov. P.
 1. C. 1. d. 27. subscriptio una cum si-
 gilli appositione I. Sax. O. P. S. t. 7.
 §. die Mandata &c. necessaria est. §.
 tamen Phil. ad d. T. Conf. 6. non Ju-
 re Civil. §. Carpzov. c. l. Berli. b. P. 1.
 Concl. 14. num. 74. seqq. Hahn. ad
 VVes. b. t. n. 7. Et aliquando sigillo.
Modum constituendi Procuratorem,
 ponderantes alium deprehendimus *ex-*
trajudicalem, quando procurator co-
 ram Notario & testibus vel literis pri-
 vatis constituitur, alium *judicalem*,
 quando dominus apud acta procura-
 torem constituit, illiusque gesta se ra-
 tihabiturum promittit Carpzov. Pr. T.
 §. A. 1. n. 115.

V. Mandatum Procuratorium Ge-
 nerale nullius est utilitatis, ubi spe-
 ciale desideratur: appellatur autem
mandatum speciale, in quo articuli
 alicujus verbis expressis fit mentio
 specialis. c. pr. concedo potestatem
 Instrumenta recognoscendi, in in-
 tegrum restitutionem petendi &c.
Requiritur spectale mandatum in a-
 ctibus maximi præjudicii §. l. 25. §. 5.
 ff. d.

ff. de a. l. o. b. er. ut in renunciatione
litris, recognitione Instrumentorum,
Cautione rati. *Carpzob. Proc. T. 5. art.*
2. in restitutione in integrum minoris
§. l. 25. §. 1. ff. de minor. in delatione
& relatione juramenti id. d. l. 2. Resp.
99. in matrimonio contrahendo, com-
promisso &c. *Habn. ad VVifeno. b. i.*
num. 7.

VI. *Procuratores constituunt*
causarum domini, l. i. π. b. r. tam di-
recti, quam utiles: ut Vasalli II. f. 8.
43. Non pupilli aut minores sine Tu-
torum auctoritate & Curatorum con-
sensu. l. ii. C. de Procur. subsistit ta-
men lata in favorem eorund. senten-
tia, l. 24. C. eod. *Carpzob. P. 1. Dec. 14.*
Non Tutores aut Curatores soli: hi
enim actorem dant. d. l. ii. l. 24. ff.
de Adm. & per. tut. O. P. S. t. 9. §.
66. *burden. neque mulieres* usu Saxon.
sine curatorum consensu *Carpzob.*
P. 1. C. 1. D. 32. Ipsi vero Curatores
mulierum exhibendo Curatoriuni
suam in iudicio legitimant perso-
nam, imo actoria concedentes nulla
necessitate Curandæ suæ subscrip-
tionem adhibent; quæ tamen necessa-
ria est, si mulier sit suorum liberorum
Tutrix, Curatorque actorem in cau-
sa Tutelari constituat, in qua si vel

k 3

ipse

ipse Curator se sistat præter Curatorium
 nutricis voluntatem docere tenetur.
Carpzov. Proc. T. 5. a. 3. n. 90. 96.
seqq. Phil. ad T. 9. O. P. S. Confid. 2.
ubi præjud. neque constituunt procu-
ratores prohibiti vel natura, ut furiosi
&c. 6. l. 34. ff. b. vel Jure, ut excom-
municati. c. f. X. h. t. præterquam ad
defendendum, c. 7. X. de judic.

VII. *A munere procuratorio ar-*
centur (1) *feminae*, l. 18. C. b. t. nisi
 in rem suam sint procuratrices, l. 4.
 C. eod. alias Exc. 6. l. 41. ff. b. l. 3. 5.
 a. n. de lib. caus. 5. 3. J. d. susp. tut.
Jure Saxon. in impetratione arresti,
 confectioe testamenti &c. etiam si-
 ne curatore admittuntur. *Carpzov.*
Pr. t. c. a. 3. n. 70. seqq. (2) *Milites*
 ob publicam utilitatem, l. 7. l. 9. C.
 b. t. dummodo adversus eos excipia-
 tur, l. 13. C. b. t. *Hahn. ad VVesenh. h.*
t. num. 4. (3) *Minores* tam ante, quam
 post impletum annum 17. Jure Can.
 c. 5. de Procur. 6. & secundum ob-
 servantiam Saxon. opposita inhabi-
 litatis exceptione; uti pronunciatum
 esse refert *Phil. ad O. P. S. T. 3. conf.*
2. Nicol. Proc. Jud. pag. m. 64. l. c.
Carpzov. Dec. lib. 203, & Proc. T. 5.
art. a. num. 29. seqq. (4) *Infames.*

C. f.

l. r. III. q. 7. Gail. l. r. Obs. 43. num. 8. Hahn. ad Wesenb. d. l. Conf. Tit. præc. apb. 3.

IIX. Procurator admittitur in causis civilibus, licet famosis. *l. 1. §. 2. π. de his qui not. inf. Conf. Grænew. de LL. abrog. in l. 40. ff. b. r. in criminalibus cessante inscriptionis vinculo à parte accusatoris. Ord. Cr. Car. V. a. 12. à parte rei si de pœna nec capitali, nec corporis afflictiva reo irroganda agatur. l. 1. r. ff. an per al. caus. appell. nisi is absentiam rei ante litis contestationem defendere. l. 1. 71. π. b. r. aut exceptiones dilatorias proponere velit, Carpz. P. 3. q. 115. n. 2. 48. 77. id. P. 4. C. 42. d. 3. de Jur. Cis. v. Magnif. Auth. S. 3. C. Ex. 7. 2b. 32. j. Ant. Matth. de Cr. l. 48. t. 31. c. 4. n. 2. seqq.*

IV. Procuratoris officium est mandatum susceptum exequi, l. 8. §. f. ff. Mand. ejusque fines neutiquam excedere; quod si autem procurator in causa vel dolo vel culpa versatur, domino non nocet, l. 10. C. b. t. l. 1. §. f. ff. Quand. appell. eique restitutione in integrum non succurritur, nisi citra omnem culpam Domini damnum hoc datum sit à Procuratore solvendo non existente, vi clausulæ generalis
 k 4 in

224 *Addit. ad JPr. Struv.*

in l. 1. §. 1. ff. Ex. quib. caus. maj. Carpzob. P. 1. C. 1. d. 22. 23. ad Dec. 203. num. 26. Ex hoc mandato domino directa datur mandati actio, Procuratori contraria, *l. 46. §. 4. §. π. Mand.* Pariter cum Procurator lite contestata fiat dominus litis. *l. 22. C. de Procur.* in ipsum, non in principalem *J. Civ. ferenda est sententia l. 1. C. de Sentent.* quod *hodie* non attendi, nec Jure Can. receptum esse refert *Rittersbus. de Diff. Jur Civ. & Can. l. 5. c. 24. Verb. Nant. Hahn. ad VVes. b. t. num. 8. Verb. Sententia. Gail. l. 1. obs. 111. n. 2. Granew. de LL. abrog. d. l. 1. n. 2.*

X. *Constitutio Procuratoris dis-*
solvitur non tantum utriusque *§. l. 58. ff. de pact.* sed etiam alterius partis voluntate re integra ante litis contestationem. *l. 16. ff. b. t.* non post eam, nisi causa cognita. *l. 17. pr. & §. f. ff. b. l. 25. π. b. t. Gail. l. 1. Obs. 46.* & adversa parte, si contradicit, audita. *Carpzob. Dec. III. 45. num. 18. & 24. ubi prejud. Ziegler. ad Instit. Jur. Can. l. 3. T. 2. §. 15.* Item laza sententia definitiva procuratoris officium expirat, cum appellationem prosequi invitus non cogatur, nisi aliud actum sit inter partes.
l. 14.

l. 14. *X. de Procur.* l. 17. *C. b. l. 9. l. 10.*
C. de Appellat. Hahn. ad Wesenb. b. t.
num. 11. Carpzov. P. I. C. 1. d. 24. ubi
prajud.

XI. Altera pars Tituli de defen-
 fore agit, in qua *defensor dicitur*, qui
 sine mandato reum in iudicio defen-
 dit. *l. un. C. de atid. j. l. 46. §. 1. 2. ff.*
b. t. hic satisfacere tenetur iudicatum
 Solvi *l. un. C. cujuscunque sit*
conditionis l. 51. §. f. 1. 52. ff. b. t.
Franz. C. ff. b. t. num. 52. & cavere de
 rato in actione reali. *l. 40. §. 2. π. b.*
2. j. l. 45. §. f. ff. b. t. si illud ab adver-
 sa parte in litis exordio est petitum.
d. l. un.

Quod cujusque universitatis
nomine vel contra eam a-
gatur. L. 3. ff. t. 4.

XII. Haecenus de Procuratore
 privatorum. Procurator Universita-
 tis dicitur *Syndicus. l. 1. §. 1. ff. b. t.*
 & *describi potest*, quod sit procurator
 universitatis, qui communi mandato
 causas ejusdem in iudicio admini-
 strat. *l. 1. §. 1. l. 6. §. 3. ff. b. t.* Uni-
 versitas autem est corpus e distanti-
 bus personis collectum & unitum
 communibus juribus, rebus & perso-
 nis

nis ad utilitatem communem utens d.
l. 1. ff. b. Magn. Auctor. S. J. C. Ex. 7.
ib. 40, 41. Carpzov. Proc. T. 5. art. 4.
num. 5. Cogitur universitas per Syndi-
cum litigare, ne actione aut defensione
per plures scissa incommodo afficiatur
adversarius. v. l. 5. 6. 7. ff. Judic. solvi.
Carpzov. P. 1. Const. 13. d. 5. non ta-
men inde colligi potest, id quod alia,
quam Syndico constituto, via in judi-
cio ab universitate gestum est, ipso
jure nullum esse, uti docet Ziegler.
ad Inst. Jur. Canon. l. 3. th. 2. Verb.
Syndicus.

XIII. *Syndicum constituit vel*
lex, vel lege deficiente universitas à
Principe confirmata. l. 1. l. 3. ff. b. t.
Franz. C. ff. b. t. num. 3. quæ si ordi-
nata est, i. e. certum habet ordinem
regentem, causasque judiciales cu-
rantem, ordinis illius major pars
consentiens Syndicum facit, si minus
ordinata, ut in pagis accidit, in uni-
versitate numerosa, majoris, partis,
non numerosa, singulorum consen-
sus & subscriptio requiritur, nisi de-
super instrumentum confectum. Berl.
P. 1. Concl. 14. num. 88. vel consti-
tutio judicialiter facta sit, adeo ut
ne quidem Tutores nomine pupillo-
rum, curatores nomine viduarum a
sub-

Subscriptionem sunt excludendi Syndico
necessitate cum Syndicatu Curatoria &
Tutoria exhibendi imposita. *§. l. c. l. 3.
b. 4. l. 6. §. 1. ff. b. t. vid. Carpz. P. 1.
C. 1. d. 7. id. Proc. T. 5. a. 4. n. 33. seqq.
Hahn. ad VVes. b. t. n. 2. Verb. enim.*
Quæ & similia è consuetudine præcipue
æstimanda sunt, *§. l. 6. pr. ff. b.*

XIV. *Syndicus constitui potest non*
tantum, qui è corpore universitatis
est, sed etiam extraneus. *§. l. 1. §. f.
w. h. Carpzov. P. 1. C. 1. d. Hahn. b. t.
num. 5. & patris suffragium filio, si-
liquo patri prodest. l. 5. ff. b. imò,*
ut duæ partes Decurionum adfuerint,
is quoque, quem decernunt, nume-
rari potest. *l. 4. ff. b. officium Syn-
dici idem est, quod Procuratoris, &
presumitur is legitime constitutus
habere mandatum cum libera secund.*
*Gail. l. 2. Obs. 72. num. 21. nec remo-
vetur unus, Syndicis duobus consti-
tutis, à Judicio, si solus compareat.*
*§. l. 31. ff. de Procur. Carpzov. Dec. 26.
id. Proc. T. 5. art. 4. num. 10. ad
delatum juramentum vero præstan-
dum Syndicus, ut talis, non ad-
mittitur, sed illud à tribus quatuorve
membris universitatis exactissimam
causæ noticiam habentibus persolvi-*
k 6 tur

228 *Addit. ad Jpr. Siruv.*

tur. P. 1. *Confl. Elect. 13. ibique Carpe-
d. l. 2. 3. j. Magn. Auth. S. J. C. Ex. 70
ib. 44.*

XV. Quod si Procuratores, de qui-
bus actum est, pecuniam acceperint,
ut per *ca. umniam* alicui negotium fa-
cerent vel non facerent. *l. 1. ff. b. t. l. 3.
§. 1. π. eod. Prator in eos actionem in
factum concessit, quæ est personalis,
pœnalis, mixta, & datur illi, cujus in-
tuitu pecunia data vel promissa est, ut
ei negotium fieret vel non fieret, non
hæredibus. l. 4. π. b. t. adversus acci-
pientem, non hæredes. l. 5. ff. b. ad hoc,
ut intra annum quadruplum, post an-
num simptum præstet. l. 1. π. b. Hanc
actionem exolevisse dicit *Groenew. de
LL. abrog. b. t. infrequentem eam esse
sentio cum Eck. C. ff. b. t. §. 5.**

TIT. III.

De

Magistratibus Romanis.

Actores & rei una cum personis
pro ipsis in judicio comparentibus
visi sunt in superioribus, à quibus ad
Judi-

Judicem transeundem est, qui cum Ju-
re Romano diversæ potestatis fuerint,
eorumque conditio ad nostram Rem-
publ. referri, non nisi cum aliqua dif-
ficultate possit. *ſ. Græneſſ. de I. L. ab-
rog. t. de ſenat.* Magistratus Romanos
in ſubſequentibus magis attingere,
quam exponere lubet.

I. *Magistratus dici poteſt* perſona,
publica, quæ jurisdictioni præeſt. *ſ. l.
1. π. de Off. ej. cui mand. Diſt. dicitur in
Urbanum & Provinciale*, ille in ipſa
urbe Roma, hic in provincia jus dice-
bat. *Urbanus* erat vel *ordinarius*, qui
ſemper erat in Republ. *Extraordina-
rius*, qui emergente neceſſitate elige-
batur. Ad *Magistratum Urbanum* re-
fero (1) *Conſulem*. qui ſenatui præerat.
Hujus poſt regifugium magna fuit di-
gnitas. *ſ. l. 8. de dignit. & poteſtas
l. 2. §. 16. ff. de O. 7. Franz. C. ff. h. t.
num. 3.* Quæ reſtriſta eſt per provo-
cationem ab eo conceſſam prohibi-
tamque in caput civis Romani a-
nimadverſionem *d. l.* Tempore Ul-
piani Conſules voluntariam & con-
tentioſam Jurisdictionem habuiſſe
videntur. *l. 1. π. h. t. §. 1. 57. ff. de re
jud. j. l. §. 9. π. de off. ej. cui mend.*

De officio
Conſulis.
L. 1. ff. t. 10.

*Jurisd. Hahn. ad VVesenb. b. t. Verbi
Ea. Conf. Magn. Auctor. S. J. C. Ex. 4.
th. 11.*

De officio
Præfecti
Prætorio.
L. l. ff. t. II.

II. (2) *Præfectum Prætorio.* Qui ab initio cohortibus aulæ (i. e. militibus, quos in sui custodiam alebant Principes) præfuit, & res militares tractavit, postea causis civilibus adhibitus est, & adeo potestate crevit, ut ab ipsius sententia non appellaretur. *l. un. §. 1. π. b. t. sed supplicatio admitteretur. l. un. C. de Sent. Præf. Prætor. j. l. 17. π. de min. Hahn. ad VVes. b. t.* Tandem plures Præfecti Prætorio creati, diversisque Regionibus ut administratores propositi sunt. *6. Franz. C. π. b. t. num. 5. seqq. Magn. Auct. S. J. C. Ex. 4. th. 14. seqq.*

De officio
Præfecti
Urbi. L. l.
ff. t. 12.

III. (3) *Præfectum urbi,* cujus Magistratus extraordinarius sub Regibus & Consulibus fuit quia Regibus & Consulibus ob bella &c. abeuntibus eligebatur. Sub Imperatoribus ordinarius existit. *Franz. C. ff. b. t. 11. 12. atque jus dixit in criminalibus in urbe & extra eam usque ad centesimum lapidem. l. 1. pr. §. 4. ff. b. t. §. l. 7. l. f. C. ad L. Fab. de Plag. VViss. ad π. P. t. D. §. th. 5. ut in civilibus quibusdam tantum causis*

lis cognitionem habuit. l. 1. §. 9. ii. n.
eod. §. Franz. b. t. n. 9. Magn. Auctor.
S. J. C. b. t. th. 17.

IV. (4) *Quaestorem*. Quaestor. De officio
rum alii erant capitales, alii pecuniae Quaestoris.
publicae. §. l. 1. §. 22. 23. ff. de O. J. hi L. 1. ff. t. 13.
vel provinciales, qui cum Proconsulibus
bus & Propratoribus in provincias
ibant, vel urbani, qui ararii curam ge-
rebant. §. Hild. in Antiq. Rom. §. Qua-
stor. Sub Imperatoribus deinde Qua-
storum munus ingressus & qs. pri-
mordium gerendorum honorum sen-
tentiaeque in senatu dicenda fuit. l. 1.
§. 3. ff. b. t. Imo iustitiae administran-
dae directio tandem in aula ipsis com-
missa est responsum principis sub-
notatio &c. Auth. Gloriosissimi, C. de
divers. rescript. l. 32. §. 2. C. de App.
Magn. Auctor, S. J. C. b. t. th. 20.
Franz. C. ff. b. t. n. 9.

V. (5) *Pratorem*. Hic vel Ur- De officio
banus dicebatur & inter cives, vel Pratorum.
peregrinus & inter peregrinos jus L. 1. ff. t. 14.
reddebat. l. 2. §. 27. 28. ff. de O. J. Jus
ipse dicebat de causis non criminali-
bus, sed civilibus: L. 1. §. f. ff. de
Susp. Tut. j. l. 8. ff. de Just. & Jur.
praecipue per tria verba solennia: do,
dico, addico. §. Briffon. de formul.
§. 5. P. 465. Illius auctoritas sub
Impe-

Imperatoribus magis magisque deminuta est, unde ea, quæ voluntariæ sunt Jurisdictionis, principaliter expeditur *§. l. 1. C. b. t. j. l. f. C. de preced. §. al. reb. min.* Denique *l. 3. ff. b. t. res judicatas a Magistratu inhabili per errorem dato propter utilitatem publicam sustineri non communem errorem jus facere probat. §. Jac. Götthofre, Dissert. ad d. l. Ha'n. ad VVes. b. t. Verb. omnia*, qui eam ad Magistratus à Tyrannis constitutos applicat. *Franz. b. t. §. Magn. Auctor. S. J. C. h. t. th. 23. 25.*

De officio VI. (6) *Præfectus vigiliæ*, qui Præfecti Vigiliæ Magistratus fuit Extraordinarius *l. 2. §. 33. d. O. J. ab Augusto constitutus ff. t. 15. l. 1. ff. b. t. Franz. C. p. b. t. n. 2.* cognitionem de incendiis, effraCTORibus, furibus, raptoribus, receptatoribus habuit. *l. 3. §. f. ff. b. & jus fustibus, flagellisque cædendi l. 4. ff. b. non animadvertendi in criminalibus. d. l. 3. §. f. ff. l. un. C. eod.* Hic Magistratus successu temporis sua auctoritate cecidit. *Magn. Auctor S. J. C. h. t. th. 28.* Cæterum è *l. 3. §. 1. ff. b. t.* colligitur incendium in dubio culpa habitantium excitatum præsumi, *vid. Ha'n. ad VVes. b. t. Verb. per negligentiam.*

VII. Consideravimus hucusque Magistratus Urbanos, progrediendum ad *Provinciales*, quibus accensetur (1) *Proconsul* (ejus originem v. ap. *Franz. b. t.*) qui in provinciam mittebatur, seandiregeret per spatium annum, jus in causis civilibus tam voluntariæ, quam contentiosæ jurisdictionis, & criminalibus dicendo, l. 2. l. 5. l. 10. l. 11. ff. b. t. Utitur autem Jurisdictione contentiosâ ingressus Provinciam, l. 4. §. ff. b. voluntariâ egressus urbe l. 2. §. b. t. §. *Franz. n. 11.* Proconsuli adjungebatur *Legatus*, ut ei, si opus esset, Jurisdictio mandaretur, l. 5. l. 6. §. 1. ff. b. t. qui proinde nudus mandatarius non erat, hinc & ab eo ad Proconsulem provocari poterat, l. 2. ff. *Quis à quo appell. j. l. 1. §. 1. ff. de off. ej. cui mand.* & causarum criminalium cognitionem, non sententiæ dictionem habebat, l. 6. §. b. t. j. l. un. C. b. t. *Franz. b. t. n. 21. VV. ff. b. t. l. b. 10.*

De officio
Proconsulis & Legati
L. 1. ff. t.
16.

IX. (2) *Præfectus Augustalis* ab Augusto sit dicitur, & Ægypto præfectus Præfecti est, causas civiles voluntariæ l. 21. §. Augustalis, de manum. vind. & contentiosæ Jurisdictionis tractavit, l. un. §. b. tributæque, etiam per militare auxilium, exegit, l. 1. C. b. t.

IX.

De officio IX. (3) Praeses qui ad Provinciā
Praesidis. regendam mittebatur tamdiu, quam-
L. 1. ff. t. 18. diu Principi placebat, in causa civili
voluntariae & contentiosae Jurisdictionis,
item criminali Juris dicendi pote-
statem habebat. l. 2. h. 3. l. 16. π. b. t.
& deportare, si generalis erat, non
prohibebatur, §. l. 6. §. f. π. b. l. 2. §. 1.
in. de Pen. VViff. b. tbes. 13. Conf. Hahn.
ad VVes. h. t. Præterea malos homi-
nes conquirendo pacatam servare pro-
vinciam, l. 13. ff. b. t. non quod factum,
sed faciendum est, spectare. l. 12. ff.
b. t. dignitatisque contemptum in con-
versatione cum provincialibus evitare
jubebatur, l. 19. ff. b. t.

De officio X. (4) *Procurator Caesaris* vel Ra-
Procurato- tionalis fiscalibus causis in provinciis
ris Caesaris praefectus erat, & successu temporis
vel Ratio- aliquam inter fiscum & privatos Juris-
nalis. L. 1. dictionem nanciscebatur. l. 5. C. ubi
ff. t. 19. caus. stat. l. 9. ff. de off. Procons. in quo
hoc præcipuum est, quod Caesare hæ-
rede instituta miscendo se hæreditati
Caesarem hæredem facit, l. 1. §. f. ff. b. t.
VViff. b. t. 16. 17. Conf. Magn. Auth. §.
J. C. b. t. it. Franz. b. t.

De officio XI. (5) *Juridicus Alexandria*, qui
Juridici. Praefecto Augustali adjunctus est, Ale-
L. 1. ff. t. 10. xandriae Jus dixit, tutoris dandi fa-
cultatem. l. f. ff. b. t. legis actionem l. 1.
ff. b. t.

ff. h. t. & jus insinuationes ad acta referendi habuit. l. 1. C. b. Hahn: ad VVes. h. t. verb. Adeo.

XII. Quia Magistratus non raro *De officio* impediuntur, quo minus ipsi jus di- eius, cui cant, Jurisdictionem suam alii man- mandata est dare solent. At *mandare Jurisdic- Jurisdictio.* tionem is demum potest, qui eam suo jure L. 1. ff. t. 21. *l. 5. ff. de Jurisdic.* non alieno bene- ficio, actu. *l. 4. §. f. ff. de Off. Proc.* non poenitentia habet. Item *mandari de- bet Jurisdic- tio* quæ mandari non pro- hibetur, non Jurisdictio extraordina- ria, aut merum Imperium. *l. 1. ff. b. s. Mandari tamen illi tantum potest Ju- risdictio,* qui habilis est naturaliter & civiliter. *l. 12. §. 2. ff. de Jud. j. l. 43. §. 1. de Procur. l. un. C. Qui pro sua Jurisd.* is vero, cui mandata est Jurisdictio ea- dem secundum mandati vel generalis vel specialis modum formaliter aut virtualiter expressum, uti debet. *l. 16. l. 17. ff. de Jurisdiction. j. l. f. §. 1. ff. b. s. l. 2. ff. de Jurisdic.* Tandemque tol- litur mandata Jurisdictio mandantis revocatione. *l. 18. ff. de jud. & morte;* re adhuc integra interveniente. *l. 6. π. de Jurisd.*

XIII Magistratui solebat adjun- *De officio* gi *Assessor,* qui consiliis ipsum adju- Assessorum. varet, L. 1. ff. t. 22

varet. *L. 7. C. b. t.* quicquid hic in eo officio quaesierat, peculio quasi castrensi cedebat. *d. l. apud nos* Judici adiunguntur *Scabini, die Gerichts - Schöppen*, qui una cum iudice iudicium constituunt, eorumque praesentia adeo necessaria esse creditur, ut Elector. Sax. in *Dec. Nov. 73.* insinuationem Testamenti Actuariae soli factam pro inutili habeat, nisi periculum fuisse in mora idem judicialiter attestetur *Dec. N. 45.* quo de antea disputatum est a *Carpzov. Proc. T. 2. art. 4. num. 31. seqq. tit. l. 6. Resp. 12. Conf. Berl. P. 1. Concl. 8. num. 6. seqq.*

XIV. Non praetereundus est hoc loco *Actuarius*, qui adeo necessarius est in iudicio, ut ob defectum illius acta nullitatis vitium incurrant. *Ord. Cam. P. 1. t. 59. Phil. ad O. P. S. t. 2. Conf. 2. n. 5. ubi praesud. & est publica persona acta in iudicio conscribens mandato iudicis. §. c. ii. X. de Probat.* Ad officium Actuariae non admittendus est nisi Juris peritus & idoneus, isque se iudicio iuramento speciali obstringere debet, *O. P. S. t. 2. §. VVir. ubi Phil. Conf. 4. Except. §. Conf. 5.* (Notarium requirit *Berl. P. 1. Con. 8. n. 16. Carpzov. Proc. T. 2. A. 4. num. 51.* quod in

in criminalibus tantum statuendum
vel Notarium Actuario adjungendum
esse declarat *Dec. Nov. El. 48. ibidem-*
que Phil. Obs. 2. Officium illius est o-
mnia in judicio acta, propria manu,
præsente iudice aut assessoribus, con-
scribere, videlicet citationes, dilatio-
nes, recusationes, exceptiones, peti-
tiones, responsiones, interrogationes,
confessiones, Instrumentorum produ-
ctiones, recognitiones, testium depo-
sitiones, conclusiones, interlocutio-
nes, sententias, Appellationes, Lente-
rationes, & coetera in judicio occur-
rentia, adjecto tempore, nominatis
que personis fideliter & diligenter. Et
ea quidem Acta originaliter in iudicis
scrinio conservare debet, ut conten-
tione desuper exorta, veritas haberi
queat, id quod tradit *Carpzov. Proc.*
t. 2. art. 4. n. 40. seqq. & Berl. P. 1.
Concl. 8. n. 18. seqq.

XV. Commune Judicibus & Quod quis-
Assessoribus est, quod, *si quid iniqui* que Juris in
juris in partes litigantes statuerint, alterum sta-
eodem ipsi, secundum naturalem tuitur ut i-
equitatem utantur l. 1. l. 2. n. b. l. pfe eod. ju-
de quo cavet Prætor Edictio suo in re utatur L.
l. 1. ff. b. t. cujus prior pars agit de *l. ff. t. 2.*
magistratu, qui novum jus statuit,
post-

posterior de litigante, qui novum jus
 obtinuit, & datur inde actio in fa-
 ctum laeso & cuius in simili casu
 experienti. *l. 3. §. 2. ff. h. t.* adversus
 Magistratum, qui jus iniquum sta-
 tuit cum effectu. *l. 1. §. f. π. h. t.* aut
 eum, qui jus iniquum obtinuit, licet eo
 usus non sit. *L. 3. ff. h. t.* ejusque hæ-
 redes. *l. 3. §. 5. π. h. t.* *6. Magn. Au-*
thor. de Vind. Privat. cap. 11. aph. 9.
 ad hoc ut Magistratus aut pars in istis
 causis idem jus patiatur. *d. l. 1.* Ve-
 rum ex hoc Edicto agi non potest con-
 tra Magistratum aut partem, quæ se-
 cundum Edicti formulam iniquum
 jus adversus Magistratum partemve
 retorquet. *l. 4. π. h. t.* Hodie ex fun-
 damento hujus edicti idem jus retor-
 quetur adversus debitorem, qui indu-
 cias moratorias impetravit. *Berlich.*
P. 3. Concl. 5. num. 10. adversus civi-
 tatem, quæ jus detractionis in transfe-
 renda hereditate exercuit, aut præsta-
 tionem Geradæ vel Hergevvette de-
 negavit, quæ retorsio postremis casu-
 bus ab ipso Magistratu exercenda est
 secundum *P. 3. Const. El. 38.* ubi *Carpe.*
d. 1. 2. seqq. Hahn. ad VVesenb. h. verb.
diligentia & latiss. Magn. Auth. or.
dist. diff. vind. priv. cap. 11. aph.
13. seqq.

TIT. IV.

*Si quis Jus dicenti non
obtemperavit.*

L. 2. ff. t. 3.

I. In ipso processu Magistratibus necessaria est Jurisdictionis suæ defensio, si litigans, quod extremum est in Jurisdictione, non fecit e. g. rem mobilem. via executiva auferri passus non est. *l. un. §. 1. n. h. t. v. Bach. T. 1. d. 4. th. 9. l. d. e.* unde adversus ipsum *proditæ est actio*, quæ est pœnalis & competit cuivis ex populo, *Franz. C. ff. b. t. num. 8.* adversus contumaces, ad hoc, ut quanti est contemptus Magistratus præstetur, *l. 1. §. f. n. h. t. Hahn. ad Wesenb. b. t. num. 3. verb. Quid.* Hodie multi sunt coercendi contumaciam modi: ut, incarcerationio personæ, captura pignorum, denegatio audientia, missio in bonorum possessionem, sequestratio rei &c. *§. Wesenb. Com. ff. b. t. n. 6.*

II. Magistratus etiam est provi- De in jus pere, ut in jus vocatio decenter fiat. vocando. Hinc *Prætor alios omnino, alios non* L. 2. ff. t. 4. *impetrata venia decare prohibet.* Il-
lis

luc annuenerandi sunt ob potestatem Consules, Proconsules, &c ob causâ favorem sacra facientes, funus uxoremve ducentes. *l. 2. l. 3. π. b. t.* quod *hodie* observari testis est *Habn. b. t. n. 5. verb.* Qui, ob imbecillitatem furiosi & infantes. *l. 4. π. b. t.* His accensendi sunt Parentes, Patroni, similesve personæ, quibus singularis reverentia debetur. *l. 4. §. 1. ff. b. t. l. 13. ff. eod.* Sed veniæ impetrationem *hodie* non esse necessariam docet *Carpzov. P. 1. C. 2. d. 26. Phil. ad O. P. T. 4. Conf. 7.* Dedit autem prætor vocato adversus eum, qui sine venia prohibitum in jus vocaverat, actionem poenalem ad præstandos 50. aureos, aut sustinendam in casu inopiæ poenam corporis afflictivam *l. 24. l. 25. π. b. t.* de citatione actum est *Jurispr. l. 4. T. 8. a. 4.*

Si quis in Jus vocatus non ierit, sive quis eum vocaverit, quem ex Edicto non deb, L. 2. ff. T. 5.

III. In jus vocatus comparere debet, ne à competente iudice multa damnetur. *l. 2. pr. §. 1. ff. b. t.* à quo rusticitas & dies feriatus vocatum liberat. *d. §. 1.* Sed quid si iudex sit in-

com-

competens. Aut notoria est incompetencia, aut dubia, priori casu non opus est, posteriori opus est comparitione, ut hoc ipsum sciatur, an Judex sit competens. *l. 2. π. b. j. l. 5. de Jur. Hahn. ad VVes. b. t. n. 1. Magn. Auctor S. J. C. Ex. s. th. 14. Eld. Carpz. Proc. t. 9. a. 2. num. 8. seqq.* Atque ita Magistratum hodie adversus contumacem agere posse ad solvendam multam existimat *Hahn. l. c.*

IV. Necessitatem eundi ad judicium In jus vo-
effugiebat, qui per fidejussores idoneos cati ut eant
rem quantitatis & conveniendi facilita- aut satis,
tis *l. 2. π. Qui satis d. cog.* cavebat, at vel cautum
in personis necessitudine junctis qualis- dent. *L. 2.*
cunque fidejussor sub poena 50. aureorum ff. t. 6.
accipiendus erat. *l. 2. ff. b. t.*

V. Ut autoritas Judicis conservare. Ne quis eo
tur, cedit Praetor actionem in factum um, qui in
ei, qui in jus quemquam vocaverat ad- jus vocabi-
versus eum, qui in jus vocatum vi exe- tur, vi exi-
merat, ad hoc, ut quanti ea res ab actore mat, *L. 2. ff.*
etiam per calumniam estimata fuerit, t. 7.
praestaretur. *l. 5. §. 1. ff. b. t.*

VI. Cautione judicio sisti opus Si quis ex
erat olim etiam tum, quando ex noxali cau-
noxali causa agebatur, quia noxa ca- fa agatur
put quemad-

modum caput si quebatur. *l. 2. π. b. 8.*, adeoque, ne
 vebatur L. adversarius eluderetur, expediebat in
 2. ff. t. 9. ead. causa servum fisti. *l. 1. ff. b. t.*
 De eo per VII. *Si quis iudicio sistere se vo-*
quem fa- *lentem impeliat*, dolum impedi-
 ctum erit, tis coercere æquissimum putavit *Præ-*
 quo minus *tor*, hinc concessit actionem in factum
 in iudicio ei, cuius interest non esse in sistendo
 quis sistat impeditum sive actori sive reo. *6. l. 3.*
L. 2. ff. t. 10. §. 2. ff. b. adversus eum, per quem fa-
 ctum est, quo minus se iudicio quis si-
 steret, ad hoc, ut præstet id, quod in-
 terest. *L. 3. §. f. ff. b. t.*

Si quis cau- IIX. *Si quis cautionibus in ju-*
 tionibus in *dicio sistendi causa factis non ob-*
 iudicio si- *temperaverit*, committitur stipula-
 stendi cau- *tio*, & datur inde certâ licitaque
 sa factis quantitate promissa *actio* ex stipula-
 non ob- *tu* ad illius præstationem, incerta
 temperave- *quantitate promissâ conditio* incer-
 rit, *L. 2. ff. ti* ad id, quod intererat eo tempore,
 t. II. *quo fisti quis debeat. l. 3. π. si quis*
in ius hoc. non ierit. l. 12. §. 1. ff. b. t.
 Quod si autem is, qui sistere se debuit
 ob legitimum impedimentum non
 stetit, tribuenda ei exceptio, *l. 2. §. 1.*
ff. b. t. Sunt autem legitima impedi-
 menta: Captivitas. *l. 4. §. 1. π.*
b. t. Aegritudo *l. 2. §. 3.* Pere-
 grinatio. *π. l. 2. §. 8.* Expeditio pu-
 blica. *l. 6. §. L. R. art. 7.* Tem-
 pestas

pestas, vis fluminis. l. 2. §. 3. ff. h. t. Mu-
lieris citatæ puerperium. §. 4. Funus
domesticum ducendum. l. 4. §. 2. Bel-
lorum motus & hostilitates, metus
pestilentia, mors & fonticus morbus
conjugis aut liberorum, morbus aut
defectus Advocati aut Procuratoris.
§. l. 2. §. f. π. h. t. quæ & alia cum
sufficientibus circumstantiis *summa-
ræ* aliquando etiam rei juramento
probari sufficit. d. a. 7. L. R. Carpzov.
Proc. T. 8. num. 40. seqq. Hahn. ad
Vvesenb. h. t. num. 2. Verb. In Verb.
Nec. Confer. Berl. P. 1. Concl. 17. num.
43. seqq.

TIT. V.

Quarum rerum actio non datur.

L. 44. ff. t. 5.

I. Partes citatæ in iudicio suas
opponunt *exceptiones*, quarum alia
dicuntur esse *negativæ* sive facti &
intentionis, alia *affirmativæ* seu ju-
ris & actionis. Illæ ipso jure inten-
tionem, hæ per modum allegationis
actionem competentem excludunt.
Ad illas referri potest (1) *Exceptio*

1 2

ONE

oneranda libertatis causa, quæ liber-
to datur adversus patronum, qui one-
randa libertatis causa promissum exi-
git. *l. 1. §. 5. π. b. 1.* (2) *Exceptio de eo,*
quod in alea gestum est, competens
collusori re evicta, quam in alea ven-
didit, ut luderet. *l. 2. §. 1. ff. b.* Pro-
ponitur eod. cum illis Titulo *exceptio*
prestati jurisjurandi, quæ illi, qui
deferente adversario voluntarium jus-
jurandum, juravit adversus eundem
ex eadem causa eandem rem peten-
tem, competit. *l. 82. §. 10. 4. 5. ff. de*
Jurejur. j. l. 3. l. 7. ff. eod. j. Vinn. C.
J. ad §. 4. J. de Except.

De feriis & II. Exceptiones juris, quæ propriè
dilat. & div. tales dici possunt, in dilatorias & per-
temp. L. 2. emtorias abeunt. E dilatoriis reli-
ff. 1. 12, quum est, ut *Exceptionem feriarum*,
consideremus. *Sunt autem Ferie* dies
à Judicialibus actibus vacui *l. 9. π.*
b. 1. & dispescuntur (1) in divinas
& humanas. *Divine* cultui divino
sunt destinatae, appellanturque fe-
sta, quæ sunt vel immobilia vel mo-
bilia. Item alia sunt integra, alia
semiferia, ut dies Apostolorum.
Franz. C. π. b. 1. num. 19. *Humanæ*
feria hominum gratia sunt constitu-
ta, dicunturque vel esse *necessarie*,

ut

ut vindemiarum, messium, quæ incipiunt a die octavo Julii, finiunturque cum die 14. Augusti. *Rec. Imp. VVormat. d. Anno 1512. nundinarum. §. P. 1. Const. El. 30. ibique Carpzov. d. 23. seqq.* Vel *Honoraria*, quæ in honorem recordationemque singularem celebrantur: ut Natales Principis, civitatis. §. l. 7. C. b. t. dividuntur (2) in *Ordinarias*, quæ certo jure constitutæ certis temporibus recurunt, & *Extraordinarias* seu repentinas, quæ pro re nata indicuntur. l. 26. §. 7. π. *Ex quib. caus. maj.* In feriis divinis judicialiter gesta nulla sunt. §. l. 7. C. b. t. c. f. X. cod. adeoque non opus exceptione, at in feriis humanis, veluti vindemiarum, nundinarum, messium &c. Exceptio feriarum etiam specialiter in iisdem non occupatis prodest. §. l. 1. ff. b. t. *Carpzov. P. 1. C. 1. d. 22. id. Proc. T. 10. n. 9. 10. seqq. Habn. ad VVes. b. t. n. 7. nisi feriarum exceptioni sit renunciatum vel expresse vel tacite, eand. omittendo: §. l. 6. π. b. c. f. X. b. t. l. 1. §. 1. π. b. t.* quæ renunciatio in feriis ob utilitatem privatorum directo introductis tantum obtinet, accedente Judicis consensu, §. c. 1. f. X. b. t. *Tessaur. D. 39. num. 2. Habn. ad*

VVes. b. t. num. 8. Franz. C. ff. b. t. num. 8. Ziegl. ad Inst. Jur. Canon. l. 3. T. 5. §. 8.

De excep-
ptione rei
judicatae L.
44. ff. l. 2.

III. Inter exceptiones peremto-
rias non omittenda est (1) *Exceptio*
rei judicatae, quæ est peremptoria. l. 3.
ff. de Except. rei que coherens, l. 7. §.
1. π. eod. & datur reo adversus eum,
qui idem, ab eodem, ex ead. causa
petit. l. 3. l. 4. l. 14. ff. b. t. Hæc ex-
ceptio strictissimæ est interpretatio-
nis. l. 1. π. b. t. & tertio non præju-
dicat. Carpzov. P. 1. C. 26. d. 15. nisi
is omnino eandem habeat obtenen-
di rationem. §. l. 8. §. 16. ff. de inoff.
test. id. Proc. T. 16. d. 4. num. 24.
seqq.

De Exce-
ptione rei
venditæ &
traditæ. L.
21. ff. l. 3.

IV. (2) *Exceptio rei venditæ &*
traditæ, quæ est peremptoria, &
venditæ & emtori ejusque successoribus. l. f. b.
traditæ. L. t. adversus eum, qui rem alienam
vendidit, ejusque dominium postea
consecutus est, nec non illius succes-
sores universales & singulares, l. 17.
π. de Evis. l. 1. l. f. §. 1. ff. b. t. compe-
tit. Franz. Com. π. b. t. num. 4. seq.
Quando effectum non habeat hæc
Exceptio, vid. apud Hahn. ad *VVes.*
b. t. n. 3. Est autem in arbitrio Em-
toris utrum rem velit retinere, inten-
tione per exceptionem elisa, an po-
tius

tius re ablata de evictione agere. l. 17.
ff. de Evict. Magn. Auctor. S. l. C. Ex.
 27. lb. 39.

V. (3.) *Exceptio litigiosa*, qua is, De litigio-
 qui rem litigiosam emit, vel per aliam sis L. 44. ff.
 speciem contractus sibi comparavit, re- t. 6,
 pellitur, l. 1. l. 4. pr. C. h. t. Dicitur
 autem res esse *litigiosa*, de cujus domi-
 nio controversia movetur *Authen. Li-*
tigiosa, C. de Litigios. Gail. l. Obs. 118.
 num. 5. Quod si vero non de domi-
 nio rei, sed aliquo jure rei inhaerente;
 ut pignore, arresto, servitute controver-
 titur, jus illud efficitur litigiosum, non
 res ipsa. §. l. 3, C. h. t. Carpzov. l. r.
 Resp. 102. num. 4. 5. Franz. l. r. Res. 11.
 n. 21. 22. Actiones sive personales sive
 reales litis contestatione demum fiunt
 litigiosae, l. 1. §. 1. ff. b. t. l. 31. C. Com-
 mun. di. *Authen. litigiosa*. C. h.
 t. j. l. r. C. Quando lib. princ. obt.
 Lauterb. Comp. Jur. b. t. Vitium
 litigiosi facit, ut res alienari non
 possit. Exceptis casibus in l. 4. §. 1. C.
 b. t. Franz. d. Res. n. 75. seqq. ea-
 demque alienata executio recte ad-
 versus tertium possessorem fiat. §. l. 2.
 C. b. t. Carpz. l. 1. Resp. 27. n. 10. Gail.
 l. 1. Obs. 118. n. 2. Habn. ad Wesenb.
 h. t. n. 1. de poena rem litigiosam alic-

nantium & *Habn. c. l. Franz. c. l. num. 107. seqq.* Ex his manifestum est,

De aliena- aliam rem litigiosam, aliam iudicii functione iudic- *turi mutandi causa* dolo malo aliena-
eii mutan- *tam l. 8. §. 1. l. 4. §. 1. π. b. t. l. 1. ff. b.*
di causa fa- qua alienatione suscepta Proconsul de-
sta. L. 4. ff. dit *actionem in factum* arbitriariam l. 8.
2. 7. *ff. b. t. rei persecutoriam. l. 4. §. 1. π. b. t.*

quæ competit per hanc alienationem læso, adversus lædentem ad hoc, quod interest alium adversarium non habuisse. *l. 1. π. l. 4. §. 5. ff. b. t.*

De confes-
sis. L. 42. ff.
2. 2.

VI. Tam agentes quam excipientes in iudicio ad probationem sunt devincti. *a. l. 4. C. de Edend. l. 1. π. de Except.* à qua relevat confessio. Est autem confessio facti cuiusdam certa assertio in assertentis præjudicium facta. Dividitur in Civilem & Criminalem, de hac Jurispr. *l. 4. t. 21. aph. 14.* actum. *Civilis* est, quæ fit in causa civili *vel in iudicio* ab habili persona. *l. 6. §. 5. ff. b.* apud Iudicem competentem *c. 4. X. de jud. præ-* sente adversario de re certa. *l. 6. pro §. 3.* & vim plenæ probationis habet, atque per eam, de tota causa factam, ante litem contestatam paratæ executioni, post litem contestatam sententiæ ferendæ aperitur via. *a. l.*

1179

un. C. de Confess. l. 21. j. l. 74. ff. de
Jud. l. 3. ff. b. Gail. l. 2. Obs. 106. n. 2.
Hahn. ad VVes. b. t. n. 8. Vel extra ju-
diciū, & hanc ab adversario accepta-
tam plenam; non acceptatam semi-
plenam facere probationem statuit
Carpzob. P. 1. C. 16. d. 21. Conf. Lau-
terb. V. 1. D. 6. de Confess. ib. 45. Ab Deinterro-
hac Confessione differt ea, quæ ad in-
terrogationem actoris fiebat olim in-
fac. & in-
judicio ad fundandam actionem. l. 4. terrogat.
ff. b. t. atque ex ea nascebatur actio in-
act. L. II. ff.
terrogatoria, quæ actio licet hodie ab t. I.
usu recessisse videtur, non tamen o-
mnem interrogationem utilitatem sub-
latam esse credit Franz, C. ff. b. t. num.
14. j. Grænew. de LL. abrogat. b. t. pr.
neque prohibetur judex quoties ipsum
æquitas movet, l. 21. ff. b. t. & pars
litigans per positiones. C. 2. de Con-
fess. 6. adversarium interrogare, de
quibus Positionibus Conf. Hahn. ad
VVes. b. t. n. 5. & lat. Lauterb. Comp.
Jur. b. t.

V-II. Ob contumaciam rei lati-Quib. ex
tantis Pratermissionem decernit, quæ causis in-
non possessionem, sed custodiam poss. eatur.
tribuit, l. 2. l. 12. n. b. t. ut reus tadio L. 42 ff. t. 4.
affectus se sistat. l. 5. ff. ut in possess.
begat. Vel fideis. at si fraudationis

250 *Addit. ad Jpr. Struv.*

causa tum porro latitet nec defendatur, ejus bona possideri vendique jubet l. 2. §. 1. ff. h. t. De modo procedendi in Camera adversus contumaces. 6. Magn. Aulicr. S. I. C. Ex. 44. 2b. 41. j. Jurisprud. l. 4. T. 8. a. 10. de Jur. Sax.

TIT. VI.

Quæ sententia sine Appel- latione rescinduntur.

L. 49. ff. t. 8.

I. Denique fertur a Judice sententia, quæ si iniqua partibus videatur, appellandum est, l. 1. ff. de Appell. dummodo; sententia sit valida: invalidam enim rescindi opus non est: veluti cum lata est (1) adversus solitum Judiciorum ordinem. l. 4. C. d. interd. aut jus expresse constitutum. l. 1. §. 2. ff. h. t. VViss. ad π. P. 2. d. 38. th. 30. Carpz. Proc. T. 16. a. 4. n. 59. (2) adversus non citatum. l. 1. §. 3. ff. h. (3) adversus mortuum. l. 59. §. f. π. de re jud. l. 2. ff. h. (4) Adversus rem judicatam. l. 1. C. Quando prob. non est nec Carpz. l. 3. Resp. 96. n. 3. seqq. (5) ita ut contineat impossibile

bile l. f. ff. b. aut (6) errorem calculi. l. 1. §. 1. ff. b. t. VVesenb. C. f. ff. b. t. n. 1. 2. (7) in causa propria. l. un. C. Ne quis in sua caus. (8) à Judice incompetente. l. 1. C. Si à non comp. Carpzov. Proc. T. 16. a. 4. ss. seqq. Quod si autem in describenda sententia error commissus est, hic per appellationem, aut J. Saxon. leutationem corrigi debet, nisi ex actis sit manifestissimus id. d. l. art. 2. n. 17.

II. Appellari potest à Judicibus, A quibus qui superiorem agnoscunt. l. 1. §. 1. appellari n. b. t. c. 3. de Appell. 6. nec tole- non licet. randa est Appellatio à Principe L. 49. ff. t. 2. male informato ad melius informandum. dd. 4. Bach. §. 2. D. 33. thes. 4. l. d. Verb. Item Carpzov. Proc. T. 18. art. 1. num. 26. seqq. Quod si vero partes etiam apud judicem, qui superiorem habet, Appellationi renunciarent. l. 1. §. 3. ff. b. t. aut eidem privilegium de non appellando datum sit. l. 1. §. 2. n. b. cessat appellatio. Ita jus de non appellando Electoribus in cap. 11. Aur. bull. ubi §. 1. imm. concessum est, quo Elector Saxonicus & Brandenburgicus hodieque utuntur. Hahn. ad VVesf. b. t. n. 2. imo privilegium illud non soli Electori, sed
16 omni-

omnibus Saxoniae Ducibus tributum est, *Carpzov. P. 1. C. 20. d. 25.* verum in Episcopatibus Numburgensi, Martisburgensi, & Misnensi alternative vel ad Aulam Electoralem, vel ad Cameram Imperialem dirigi potest Appellatio. *Carpz. d. 1. n. 21. 63.*

De appellationibus
recipiendis
vel non L.
49, ff. t. 5.

III. *Recipienda est appellatio dummodo non sit illicita*, ut (1) contra propriam confessionem suscepta. l. 2. C. Quor. appell. non rec. *Carpzov. Proc. T. 18. art. 2. n. 20.* (2) Absentis ad agenda causam vocati, & per contumaciam condemnati. l. 1. C. b. t. *Bach. V. 2. D. 33. tb. 3. l. d. Ge. Verb. contumaces j. Carpzov. c. l. n. 35. seqq.* ita nec admittuntur ad provocationem condemnati in sententia super desertione appellationis lata. c. 5. X. de Appell. *Berl. P. 1. concl. 50. n. 195. Carpz. P. 1. C. 20. d. 14.* (3) ab executione ex re judicata vel instrumento liquido, nisi in ea excedatur. l. 5. C. Quor. appell. non rec. it. *Proc. T. 18. a. 2. num. 17. vid. Ziegl. ad Instit. Jur. Can. l. 3. t. 16. Verb. Excedatur.* (4) in processu inquisitorio secundum *Carpzov. Pr. Cr. P. 3. c. 139. n. 14. id. add. c. 29. d. 29.*

An per alium caus.
rationes in causis pecuniariis etiam
appell. red-

IV. *Judici Appellationis factae*
rationes in causis pecuniariis etiam
per

per Procuratorem reddi possunt l. 1. di possunt.
S. 2. π. b. t. Coeterum si ad munera L. 49. ff. t. 9.
 publica nominati apdellaverint, nec Si Tutor vel
 causas probaverint, ad periculum eo- Curator
 rum pertinet damnum, quod per mo- magistratus
 ram Appellationis Reipublicæ acci- creatus ap-
 dit. l. 1. π. b. t. qui vero Appellationis pell. L. 49.
 causa peregrinantur, tanquam Rei- ff t. 10.
 publ. causa absentes in aliis suis causis Eum, qui
 defendendi sunt. l. 1. l. 2. ff. h. t. non appellave-
 tamen impedit Appellatio, quo minus rit in Pro-
 appellans in alia causa eundem Judicem vincia de-
 pendente Appellatione habeat. l. un. ff. teudi L. 49.
 b. t. præcipue si Judex sit ordinarius. ff. t. 11.
 c. 6. X. de Appell. Ziegler. Inst. Jur. Ca- Apud eum
 non. l. 3. t. 17. §. 16. Verb. in illa. At à quo ap-
 appellatore defuncto sine hærede appel- pellat caus-
 latio evanescit, quod si appellatori hæ- ag. com-
 res exstiterit, siquidem tertii alicujus pell. L. 49.
 interest causas appellationes reddi non ff. t. 12.
 alias, appellationem peragere cogen- Si penden-
 dus est. l. un. π. b. t. Jure Sax. ab ex- te Appella-
 trajudicialibus gravaminibus non nisi tione mors
 iis exceptive propositis rejectisque con- interven-
 ceditur appellatio. 6. Chur-Fürstl. Ap- rit. L. 49.
 pellation-Odnung. Tit. von Appellatio- ff. t. 13.
 nen §. sonderlich Conf. Ziegl. d. Tr. l. 3.
 t. 18. ad §. 4. 17.

V. Principalis Appellationis in Nihil inno-
 terpositæ Effectus, quod ead. pen- vari appel-
 dende nihil est innovandum, l. un. ff. lat, inter-

pos. I. 49.
t. 18.

b. t. l. 3. C. de Appellat. si secus factum est, dicitur attentatum, & ante omnia est revocandum, *c. 7. de Appellat* b. aliquando ex officio, *Gail. l. Obs. 146. no* s. 6. 7. sive fiat à Judice, qui ex spolio quoque ad restitutionem tenetur. *Carpz. Proc. T. 18. art. 6. n. 11.* Sive à partibus *ad. ll.* quod æque appellatione interposita, ante factam inhibitionem atque post eam affirmat *Meib. P. 4. Dec. 382.* in appellatione ad interlocutoria vero limitat *Ziegl. Inst. Jur. Canon. l. 3. t. 17. §. 17. verb. A definitiva.*

De Verbor.
significa-
tione. L 50.
ff. t. 16.

VI. Titulos de Verborum significatione & regulis Juris passim peculiari commentario illustratos videmus: Ut trumque Titulum *brevisime* recenset *VVes. nb. C. π. latius* Tit. de Verborum Significatione tractat *Andreas Alciatus, Job. Brecha, Arnold, Corvinus, Camill, Gallinius, Gaddaus, Job. Strubius, Job, Jacob VVissenbach, Tir. de Regulis Juris Everb, Bronchorst, Jacob Cujacius, Job. Eichelius, Petr. Faber, Jacob Goshofredus, Wilhelm Ludwel, Phil. Matthai, Job. Noldelius, Job. Stranch, Petr. Mullerus, Job. Jacob, VVisenb. Sturcius, Christoph, Guntzelius.*

SOLI DEO GLORIA

INDEX GENERALIS,

CONTINENS

OMNES TITVLOS DIGESTORVM
ALPHABETHICE RECENSITOS.

In quo

Num. 1. Librum, num. 2. Titul. Pandectarum, voc. Ipr. Iurisprudent. voc. Addit. Additiones denotat.

A.

DE Abigeis, 48, 14. Jpr. l. 3. t. 24. a. 4. n. 6
De Acceptilatione, 45, 4. Ipr. l. 3. t. 21. a. 11
De Accusationibus & Inscriptionibus, 48, 2. Ipr.
l. 4. t. 21. a. 1
de acquirenda vel omittenda hereditate, 29, 2.
Ipr. l. 2. t. 23. a. 6
de acquirenda vel omittenda possessione, 41, 2.
Ipr. l. 2. t. 36. a. 2
de acquirendo rerum dominio, 41, 1. Ipr. l. 2.
t. 1. a. 18
de actione rerum amotarum 25, 2. addit. l. 3.
t. 6. a. 9
de actionibus emti & venditi, 19, 1. Ipr. f. 3. t. 11. a. 12
de ademptione libertatis, 40, 6. addit. l. 1. t. 4. a. 4
ad exhibendum, 10, 4. Ipr. l. 2. t. 14. a. 1
de

INDEX.

- De adimendis vel transferendis Legatis vel fidei-
comm. 34, 4. Ipr. l. 2. t. 24. a. 32
- Ad legem Aquiliam, 9, 2. Ipr. l. 3. t. 23. a. 10
- Ad legem Corn. de falsis & de Scto Liboniano, 48,
10. Ipr. l. 3. t. 28. a. 43.
- Ad legem Corn. de ficariis 48, 8. Ipr. l. 3. t. 28. a. 30
- ad legem Fabiam de Plagiariis, 48, 15. Ipr. l. 3. t.
28. a. 52
- ad legem Juliam de Adulteriis coercendis, 18, 5.
Ipr. l. 3. t. 28. a. 12
- ad legem Juliam de ambitu, 48, 14. Ipr. l. 3. t. 28. a. 50
- ad legem Juliam de annona, 48, 12. Ipr. l. 3. t. 28.
a. 46
- ad leg. Jul. de Vi privata, 48, 7. Ipr. l. 3. t. 28. a. 42
- Ad legem Jul. de Vi publica, 48, 6. Ipr. l. 3. t. 28.
a. 40
- ad leg. Juliam majestatis, 48, 4. Ipr. l. 3. t. 28. a. 3
- ad leg. Iul. peculiatu & de sacrilegiis & residuis, 4,
13. Ipr. l. 3. t. 28. a. 47
- ad leg. Iul. repetundarum, 48, 11. Ipr. l. 3. t. 28. a. 45
- ad legem Pompejam de Parricidiis 48, 9. Ipr. l. 3.
t. 28. a. 37
- de administratione & periculo tutorum & procu-
ratorum 26, 7. Ipr. l. 1. t. 21. a. 1
- de administratione rerum ad civitatem pertinen-
tium, 50, 8. addit. l. 1. t. 11. a. 1
- ad municipalem & de incolis, 50, 1. Ipr. l. 1. t. 13. a. 1
Addit. l. 1. t. 7. a. 1
- de adoptionibus & emancipationibus, aliisque mo-
dis, quibus potestas solvitur, 1, 7. Ipr. l. 1.
t. 11. a. 1
- Ad

INDEX.

- Ad SCtum Macedonienum, 14, 6. Ipr. 1. 3. t. 4. a. 8.
 Ad SCtum Syllanianum & Claudianum quorum te-
 stamenta, ne aperiantur, 29, 5. add. 1. 2. t. 4. a. 2.
 Ad SCtum Tertullianum & Orphitianum, 38, 17.
 Addit. 1. 2 t. 5. a. 1.
 Ad SCtum Trebellianum, 36, 1. Ipr. 1. 2. t. 26. a. 1.
 Ad SCtum Turpillianum, & de abolitionibus crimi-
 num, 48, 16. Ipr. 1. 3. t. 29. a. 1. Addit. 1. 3. t. 8. a. 1.
 Ad SCrum Vellejanum, 16, 1. Ipr. 1. 3. t. 9. a. 2.
 De adsignandis libertis, 38, 4. Addit. 1. 2 t. 6. a. 4.
 De Edictio Edicto & redhibitione & quanti mino-
 ris 21, 1. Ipr. 1. 3. t. 20. a. 4.
 De Estimatoria actione, 19, 3. Ipr. 1. 3 t. 17. a. 3.
 De Agnoscendis vel alendis liberis, vel parentibus,
 vel patronis vel libertis, 25, 3. Ipr. 1. 1. t. 5. a. 3.
 De albo scribendo, 50, 3. Addit. 1. 1. t. 8. a. 6.
 De aleatoribus, 11, 5. Addit. 1. 3. t. 7. a. 9.
 De alienatione iudicii mutandi causa facta, 4, 7.
 Addit. 1. 4 t. 5. a. 5.
 De alimentis & cibariis legatis, 34, 1. Ipr. 1. 2. t. 24. a. 17.
 De Annuis Legatis & Fideic. 33, 1. Ipr. 1. 2. t. 24. a. 6.
 An per alium causæ appellationum reddi possint,
 49, 9. Addit. 1. 4. t. 6. a. 4.
 De appellationibus & relationibus, 49, 1. Ipr. 1. 4.
 t. 19. a. 12.
 De appellationibus recipiendis vel non, 49, 5.
 Addit. 1. 4. t. 6. a. 3.
 Apud eum à quo appellatur, aliam causam agere
 compellendum 49, 12. Addit. 1. 4. t. 6. a. 4.
 De Aqua & actione aquæ pluvie arcendæ, 39, 3.
 Ipr. 1. 3. t. 27. a. 4.
 De

INDEX.

De Aqua quotidiana & activa, 43, 2. Ipr. 1. 2. t. 37.
a. 13.

A quibus appellari non licet, 49, 2. Addit. 1. 4. t. 16. a. 2

De Arboribus cadendis, 43, 27. Addit. 1. 2. t. 8. a. 15.

Arborum furtim casarum, 46, 7. Addit. 1. 3. t. 6. a. 6.

De Auro, argento, mundo, ornamentis, unguentis,
veste vel vestimentis & statutis Legatis, 34, 2. Ipr.
1. 2. t. 24. a. 16.

De auctoritate & consensu tutorum vel curatorum,
26, 8. Ipr. 1. 1. t. 22. a. 1.

B.

De Bonis damnatorum, 48, 20. Addit. 1. 3. t. 9. a. 7.

De Bonis eorum, qui ante sententiam vel mortem
sibi consciverunt, vel accusatorem corruerunt,
48, 2. Addit. 1. 3. t. 9. a. 9.

De bonis libertorum, 38, 2. Addit. 1. 2. t. 6. a. 4.

De Bonorum possessione ex testamento militis, 37.
13. Addit. 1. 2. t. 6. a. 4.

De Bonorum possessione furioso, infanti, muto,
furdo, cæco competente, 37, 3. Addit. 1. 2. t. 6. a. 1.

De Bonorum possessionibus, 37, 1. Ipr. 1. 2. t. 6. a. 1.

De Bonorum possessionibus contra tabulas, 37, a.
Addit. 1. 2. t. 6. a. 2.

De Bonorum possessionibus secundum tabulas, 37,
11. Addit. 1. 2. t. 6. a. 3.

C.

De Cadaveribus punitorum, 48, 24. Add. 1. 3. t. 9. a. 12.

De Calumniatoribus, 3, 6. Addit. 1. 4. t. 2. a. 15.

De Capite minutis, 4, 5. Ipr. 1. 1. t. 14. a. 1. 1. 3. t. 22. a. 20.

De Captivis, & postliminio & redemptis ab hostibus,
49, 15. Ipr. 1. 2. t. 1. a. 19.

De

INDEX.

de Carboniano edicto,	37, 10. Ipr. l. 2. t. 31. a. 6
de Castrensi peculio,	49, 17. Ipr. l. 2. t. 11. a. 6
de Censibus,	50, 15. Addit. l. 1. t. 11. a. 8
de Cessione bonorum,	47, 3. Addit. l. 3. t. 4. a. 1
de Cloacis,	43, 23. Ipr. l. 2. t. 37. a. 19
de Collatione bonorum,	37, 6. Ipr. l. 2. t. 32. a. 4
de Collatione dotis,	37, 7. Ipr. l. 2. t. 32. a. 8
de Collegiis & Corporibus,	47, 12 Ipr. l. 1. t. 13. a. 3 Addit. l. 1. t. 7. a. 8
de Collusione detegenda,	40, 16. addit. l. 1. t. 4. a. 6
Commodati vel contra	13, 6. Ipr. l. 3. t. 5. a. 1
Communia praediorum tam urbanorum, quam ru- sticorum,	8, 4. Ipr. l. 2. t. 5. a. 1
Communi dividundo,	10, 3. Ipr. l. 3. t. 18. a. 10
de Compensationibus	16, 2. Ipr. l. 3. t. 21. a. 16
de Concubinis,	25, 7. Ipr. l. 3. t. 28. a. 33
de Concussione,	47, 13. Addit. l. 3. t. 7. a. 3
de Conditione causa data, causa non secuta,	12, 4. Ipr. l. 3. t. 18. a. 20
de Conditione ex lege,	13, 2. Addit. l. 3. t. 1. a. 1
de Conditione furtiva,	13, 1. Ipr. l. 3. t. 23. a. 6
de Conditione indebiti	12, 6. Ipr. l. 3. t. 18. a. 16
de Conditione ob turpem vel injustam Causam,	12, 5. Ipr. l. 3. t. 26. a. 4
de Conditione sine causa,	12, 7. Ipr. l. 3. t. 18. a. 21
de Conditione triticaria,	13, 3. Ipr. l. 3. t. 20. a. 1
de Conditionibus & demonstrationibus & causis & modis eorum quae in testamentis scribuntur,	35, 1 Ipr. l. 2. t. 24. a. 21
de Conditionibus institutionum,	28, 7. Ipr. l. 2 t. 18. a. 6
De	

INDEX.

- De Confessis, 43, 2. Addit. l. 4. t. 5. a. 6
 de Confirmando tutore vel curatore, 36, 3. Ipr. l. 1.
 t. 17. a. 4
 de Conjungendis cum emancipato liberis ejus, 37,
 8. Addit. l. 2. t. 6. a. 2
 de Constituta pecunia 13, 5. Addit. l. 3. t. 1. a. 2
 de Constitutionibus Principum, 1, 4. Ipr. l. 1. t. 2. a. 11
 addit. l. 1. t. 3. a. 1.
 de Contrahenda Emtione, 18, 1. Ipr. l. 3. t. 11. a. 2
 de Contraria & utili actione tutelæ, 27, 4. l. 1. 27. 73.
 de Curatore bonis dando, 42, 7. Ipr. l. 1. t. 28. a. 2
 de Curatoribus furioso & aliis extra minores dan-
 dis, 27, 10. Ipr. l. 1. t. 23. a. 2
 de Custodia & exhibitione reorum, 48, 3. Ipr. l. 4.
 t. 21. a. 6

D.

- De Damno infecto, & de suggrundis & protectioni-
 bus 39, 2. Jpr. l. 3. t. 27. a. 3
 de decretis ab ordine faciendis, 50, 9. addit. l. 1.
 t. 11. a. 3
 de decurionibus & filiis eorum, 50, 2. addit. l. 1.
 t. 8. a. 1
 Depositi vel contra 16, 3. Ipr. l. 3. t. 4. a. 1
 de distractione pignorum & hypothecarum, 20, 5
 Ipr. l. 2. t. 35. a. 24. addit. l. 2. t. 7. a. 4
 de diversis regulis Juris antiqui, 50, 7. addit. l. 4.
 t. 6. a. 5
 de diversis temporalibus præscriptionibus & acces-
 sionibus Possessionum, 44, 3. addit. l. 2. t. 3. a. 7
 de divortiis, & repudiis, 24, 2. Ipr. l. 1. t. 9. a. 1. l. 1.
 t. 6. a. 19.
 de

INDEX.

- de doli mali & metus exceptione, 44, 4. Ipr. l. 4.
 1. 10. a. 2. II. 12
 de dolo malo, 4, 3. Ipr. l. 3. t. 22. a. 8
 de donationibus 39, 5. Ipr. l. 2. t. 10. a. 13
 de donationibus inter virum & uxorem, 24, 1.
 Ipr. l. 2. t. 10. a. 24
 de dote prælegata 33, 4. Ipr. l. 2. t. 24. a. 9
 de duobus reis constituendis, 45, 2. Ipr. l. 3. t. 10
 a. 10

E.

- de Edendo, 2, 13. Ipr. l. 4. t. II. a. 11
 de Effractoribus & expilatoribus, 47, 18. Ipr. l. 3.
 t. 24. a. 4. n. 9. addit. l. 3. t. 7. a. 5
 de eo, per quem factum erit, quo minus quis in Iu-
 dicio sistat, 2, 10. addit. l. 4. t. 4. a. 7.
 de eo, qui pro tutore vel curatore negotia gessit,
 27, 5. Addit. l. 1. t. 14. a. 1
 de eo, quod certo loco dari oportet, 13, 4. Ipr. l. 3.
 t. 20. a. 3.
 de evictionibus & dupla stipulatione 21, 2. Ipr. l. 3.
 t. 20. a. 12
 eum qui appellaverit, in provincia defendi, 49, II.
 Addit. l. 4. t. 6. a. 4
 de exceptione rei Iudicatæ, 44, 2. Addit. l. 4.
 t. 5. a. 3
 de exceptione rei venditæ & traditæ, 21, 3. Addit.
 l. 4. t. 5. a. 4
 de exceptionibus, præscriptionibus, & præjudiciis,
 44, 1. Ipr. l. 4. t. 8. a. 14
 de excusationibus, 27, 1. Ipr. l. 1. t. 25. a. 1
 de exercitoria actione, 14, 1. Ipr. l. 3. t. 19. a. 5

Ex-

INDEX.

Expilata hæreditatis, 47, 19. Addit. l. 3. t. 7. a. 7.
 Ex quibus causis majores XXV. annis in integrum
 restituuntur, 4, 6. Ipr. l. 3. t. 22. a. 21
 de Extraordinariis cognitionibus, & si iudex litem
 suam fecisse dicatur. 50, 13. Ipr. l. 3. t. 26. a. 7
 de extraordinariis criminibus, 47, 11. Ipr. l. 3.
 t. 24. a. 1.

F.

Familiæ herciscundæ, 10, 2. Ipr. l. 2. t. 33. a. 13. l. 3
 t. 18. a. 13
 de Feriis, dilationibus, & diversis temporibus, 2, 12.
 Ipr. l. 4. t. 8. a. 11. addit. l. 4. t. 5. a. 2
 de Fideicommissaria hæreditatis petitione, 5, 6. Ipr.
 l. 2. t. 33. a. 11
 de Fideicommissariis libertatibus, 40, 5. Addit. l. 1.
 t. 4. a. 3.
 de Fide instrumentorum, & amissione eorum, 22,
 4. Ipr. l. 4. t. 11. a. 7.
 de Fidejussoribus & mandatoribus. 46, 1. Ipr. l. 3.
 t. 9. a. 1.
 de Fidejussoribus & nominatoribus, & hæredibus tu-
 torum & curatorum, 27, 12. addit. l. 1. t. 14. a. 7
 Finium regundorum, 10, 1. Ipr. l. 3. t. 18. a. 24
 de Fluminibus, ne quid in Humine publico ripave
 ejus fiat, quo pejus navigetur, 43, 12. addit. l. 2.
 t. 8. a. 7
 de Fonte, 43, 22. addit. l. 2. t. 37. a. 17
 de Fugitivis, 11, 4. addit. l. 3. t. 7. a. 8
 de Fundo dotali, 23, 5. Ipr. l. 1. t. 8. a. 4
 de Furibus balneariis, 47, 17. addit. l. 3. t. 7. a. 4
 Furti adversus nautas, cauponés, stabularios, 47, 5.
 Ipr. l. 3. t. 26. a. 2. addit. l. 3. t. 6. a. 4
 De

INDEX.

De Furtis, 47, 2. Ipr. l. 3. t. 23. a. 3.

G.

De Glande legenda, 143, 28. Addit. l. 2. t. 8. a. 16.

De Gradibus & affinibus, & nominibus eorum,
38, 10. Addit. l. 2. t. 5. a. 2.

H.

De Hæredibus instituendis, 28, 5. Ipr. l. 2. t. 17. a. 1.

De Hæreditate vel actione vendita, 18, 4. Addit.

l. 3. t. 2. a. 1.

De Hæreditatis petitione, 5, 3. Ipr. l. 2. t. 33. a. 5.

De His, quæ in testamento delentur, inducuntur
vel inscribuntur, 28, 4. Ipr. l. 2. 20. a. 4.

De his, quæ poenæ causa relinquuntur, 34, 6. Ipr.

l. 2. t. 24. a. 20.

De his, quæ pro non scriptis habentur, 34, 8. Ad-

dit. l. 2. t. 4. a. 7.

De his, quæ ut indignis auferuntur, 34, 9. Ipr. l. 2.

t. 22. a. 1.

De his, qui effuderint vel dejecerint, 9, 3. Ipr. l. 3.

t. 26. a. 3.

De his, qui notantur infamia, 3, 2. Ipr. l. 1. t. 13. a. 4.

De his, qui sui vel alieni juris sunt, 1, 6. Ipr. l. 1.

t. 4. a. 1.

I.

De Impensis in res dotales factis, 25, 1. Ipr. l. 1.

t. 8. a. 7.

De incendio, ruina, naufragio, rate, nave expu-

gnata, 47, 9. Addit. l. 3. t. 6. a. 7.

De in diem additione, 18, 2. Ipr. l. 3. t. 11. a. 13.

De in integrum restitutionibus, 4, 1. Ipr. l. 3.

t. 22. a. 1.

De

INDEX.

- De injuriis & famosis libellis, 47, 19. Ipr. l. 3.
t. 25. a. 8.
- De injusto, rupto, irritato facto testamento, 28, 3.
Ipr. l. 2. t. 20. a. 1.
- De in jus vocando, 2, 4. Ipr. l. 4. t. 8. a. 4. n. 2. Ad-
dit. l. 4. t. 4. a. 2.
- In jus vocati ut eant, aut satis vel cautum dent,
2, 6. Addit. l. 4. t. 4. a. 2.
- De in litem jurando, 12, 3. Ipr. l. 4. t. 12. a. 17.
- De inofficioso testamento, 5, 2. Ipr. l. 2. t. 33. a. 1.
- In quibus causis pignus vel hypotheca tacite contra-
hitur, 20, 2. Ipr. l. 2. t. 35. a. 14.
- De in rem verso, 15, 3. Ipr. l. 3. t. 19. a. 3.
- De inspiciendo ventre, custodiendoque partu, 25, 4.
Addit. l. 1. t. 13. a. 1.
- De infortioria actione, 14, 3. Ipr. l. 3. t. 19. a. 6.
- De Instrucl. vel instrumento legato, 33, 7. Ipr. l. 2.
t. 24. a. 13.
- De interdictis & relegatis & deportatis. 48, 22.
Addit. l. 3. t. 9. a. 10.
- De interdictis sive extraordinariis actionibus, quæ
pro his competunt, 43, 1. Ipr. l. 2. t. 37. a. 12.
Addit. l. 2. t. 8. a. 5.
- De interrogationibus in jure faciendis, & interro-
gatoriis actionibus, 11, 1. Addit. l. 4. t. 5. a. 6.
- De Itinere actuque privato, 43 19. Ipr. l. 2. t. 37. a. 12.
- Judicatum solvi, 46, 7. Ipr. l. 4. t. 8. a. 13.
- De Judiciis, & ubi quisque agere vel conveniri de-
beat, 5, 1. Ipr. l. 4. t. 2. a. 1.
- De Iure aureorum annulorum, 40, 10. Addit. l. 1.
t. 4. a. 4.
- De

INDEX.

de Iure Codicillorum	39, 7. Ipr. l. 2. t. 18. a. 1.
de Iure deliberandi	28, 8. Ipr. l. 2. t. 23. a. 12.
de Iure dotium	23, 3. Ipr. l. 1. t. 8. a. 1.
de Iure Fisci	49, 14. Addit. l. 1. t. 12. a. 1.
de Iure immunitatis	50, 6. Addit. l. 1. t. 10. a. 1.
de Iurejurando	12, 2. Ipr. l. 4. t. 22. a. 1.
de Iure Patronatus	37, 14. Addit. l. 1. t. 4. a. 5.
de Iurisdictione	2, 1. Ipr. l. 4. t. 4. a. 2.
de Iuris & facti ignorantia	22, 6. Ipr. l. 3. t. 3. a. 24.
de Iustitia & Iure	1, 1. Ipr. l. 1. t. 1. a. 3.

L.

de Legationibus	50, 7. Addit. l. 1. t. 10. a. 8.
de Legatis & fideicommissis 1.	30, 1. Ipr. l. 2.
	t. 24. a. 1. l. 2. t. 16. a. 1.
de Legatis & fideicommissis 2.	31, 1. ibid.
de Legatis & fideicommissis 3.	33, 1. ibid.
de Legatis præstandis bonorum possessione contra tab. petita.	37, 5. Addit. l. 2. t. 6. a. 2.
de Lege commissoria	18, 3. Ipr. l. 3. t. 11. a. 14.
de Lege Rhodia de jactu	14, 2. Ipr. l. 3. t. 19. a. 12.
de Legibus, SCtis & longa consuetudine	1, 3. Ipr.
	l. 1. t. 2. a. 10. Addit. l. 1. t. 2. a. 1.
de Legitimis tutoribus	26, 4. Ipr. l. 1. t. 18. a. 1.
de Libellis dimissoriis, qui apostoli dicuntur	49, 6.
	Ipr. l. 4. t. 19. a. 15.
de Liberali causa	40, 12. Ipr. l. 1. t. 16. a. 5.
	Addit. l. 1. t. 4. a. 6.
de Liberatione legata	34, 3. Ipr. l. 2. t. 24. a. 6.
de Liberis & posthumis hæredibus instituendis, vel exhæredandis	28, 2. Ipr. l. 2. t. 17. a. 3.
de Liberis exhibendis item ducendis	43, 30.

m

de

INDEX.

- de Libero homine exhibendo 43, 29. Addit. l. 2.
t. 8. a. 18.
de Liberis universitatum 38, 3. Addit. l. 2.
t. 6. a. 4.
de Litigiosis 44, 6. Addit. l. 4. t. 5. a. 5.
Locati conducti 19, 2. Ipr. l. 3. t. 12. a. 1.
de Locis & itineribus publicis 43, 7. Addit. l. 2.
t. 8. a. 2.
de Loco publico fruendo 43, 9. Addit. l. 2. t. 8. a. 4.
M.

- de Magistratibus conveniendis 27, 8. Ipr. l. 1. t. 16.
a. 6.
Mandati vel contra 17, 1. Ipr. l. 3. t. 15. a. 1.
de Manumissionibus 40 1. Addit. l. 1. t. 4. a. 1.
de Manumissionibus, quæ servis ad universitatem
pertinentibus imponuntur 40, 3. Addit.
l. 1. t. 4. a. 2.

- de Manumissis testamento 40, 4. Addit. l. 1. t. 4. a. 3.
de Manumissis vindicta 40, 2. Addit. l. 1. t. 4. a. 2.
de Migrando 43 32. Addit. l. 2. t. 8. a. 17.
de Minoribus XXV. annis 4, 4. Ipr. l. 3. t. 22. a. 10.
de Mortis causa donationibus & capionibus 39, 6.
Ipr. l. 2. t. 20. a. 3.
de Mortuo inferendo & sepulchro ædificando 11, 8.
Addit. l. 2. t. 1. a. 10.
de Muneribus atque honoribus 50, 4. Addit. l. 1.
t. 9. a. 1.

N.

- de Natalibus restituendis 40, 11. Addit. l. 1. t. 4. a. 4.
Nautæ, caupones, stabularii, ut recepta restituant
4, 9. Ipr. l. 3. t. 18. n. 26. l. 3. t. 26. a. 2.
de Nau-

INDEX.

- de Nautico fœnore 22, 2. addit. l. 3. t. 3. a. 5.
 Ne de statu defunctorum post quinquennium qua-
 ratur 40, 15. Addit. l. 1. t. 4. a. 6.
 de Negotiis gestis 3, 5. Ipr. l. 3. t. 28. a. 3
 Ne quid in flumine publico ripave ejus fiat, quo
 aliter aqua fluat, atque uti priori æstate fluxit
 43, 12. Addit. l. 2. t. 8. a. 8
 Ne quid in loco publico vel itinere fiat 43. 8. Addit.
 l. 2. t. 8. a. 3.
 Ne quid in loco sacro fiat 43, 6. addit. l. 2. t. 9. a. 1
 Ne quis eum, qui in jus vocabitur, vi eximat 2, 7.
 Addit. l. 4. t. 4. a. 5
 Ne vis fiat ei, qui in possessionem missus est 43, 4
 addit. l. 2. t. 8. a. 11
 Nihil innovari appellatione interposita. 49, 7.
 addit l. 4. t. 6. a. 5
 de Novationibus & delegationibus 46, 2. Ipr. l. 3.
 t. 21. a. 13
 de Noxalibus actionibus 9, 4. Ipr. l. 3. t. 27. a. 1
 de Nundinis 50, 11. addit. l. 1. t. 11. a. 5

Q.

- De Obligationibus & actionibus 47, 7. Ipr. l. 3. t. 11
 a. 2.
 de Obsequiis Parentibus & Patronis præstandis 37,
 15. addit. l. 1. t. 4. a. 5
 de Officio adfessorum 1, 22. addit. l. 4. t. 3. a. 13
 de Officio Consulis 1, 10. addit. l. 4. t. 3. a. 13
 de Officio ejus, cui mandata est Jurisdictio 1, 21.
 addit l. 4. t. 3. a. 12
 de Officio Juridici 1, 20. addit. l. 4. t. 3. a. 11.
 m 2 de

INDEX.

de Officio perfecti Augustalis	1, 17. Addit. l. 4. t. 3. a. 3.
de Officio Praefecti Prætorio	1, 11. Addit. l. 4. t. 3. a. 2.
de Officio Praefecti vigilum	1, 15. Addit. l. 4. t. 3. a. 6.
de Officio Praefecti urbis	1, 12. Addit. l. 4. t. 3. a. 3.
de Officio Præsidis	1, 18. Addit. l. 4. t. 3. a. 9.
de Officio Prætorum	1, 14. Addit. l. 4. t. 3. a. 5.
de Officio Proconsulis & Legati	1, 16. Addit. l. 4. t. 3. a. 7.
de Officio Procuratoris Cæsaris vel rationis	1, 19. Addit. l. 4. t. 3. a. 10.
de Officio Quæstoris	1, 13. Addit. l. 4. t. 3. a. 4.
de Operibus publicis	50, 10. Addit. l. 1. t. 11. a. 4.
de Operis libertorum	38, 1. Addit. l. 1. t. 4. a. 5.
de Operis novi nunciatione	39, 1. Ipr. l. 2. t. 37. a. 24.
de Operis servorum	7, 7. Addit. l. 2. t. 23. a. 4.
de Optione vel electione legata	35, 5. Ipr. l. 2. t. 24. a. 1.
de Origine Juris & omnium magistratuum & suc- cessionem prudentum	1, 2. Addit. l. 1. t. 1. a. 1. P.
de Pactis	2, 14. Ipr. l. 3. t. 2. a. 1.
de Pactis dotalibus	23, 4. Addit. l. 1. t. 5. a. 1.
de Peculio	15, 1. Ipr. l. 2. t. 11. a. 3.
de Peculio legato	33, 8. Addit. l. 2. t. 4. a. 3.
de Pecunia constituta	13, 5.
de Penu legata	33, 9. Ipr. l. 2. t. 24. a. 14. de

INDEX.

de Periculo & commodo rei venditæ	18, 6. Ipr. l. 3. t. 11. a. 9.
de Pignoratitia actione & contra	13, 7. Ipr. l. 3. t. 17. a. 5.
de Pignoribus & hypothecis, & qualiter ea contra- hantur & de pactis eorum	20, 1. Ipr. l. 1. t. 35. a. 2.
de Pœnis	48, 19. Addit. l. 3. t. 2. a. 1.
de Pollicitationibus	50, 12. Ipr. l. 3. t. 2. a. 4.
de Popularibus actionibus	47, 23. Ipr. l. 3. t. 25. a. 1.
de Possessoria hæreditatis petitione	3, 5. Ipr. l. 2. t. 33. a. 1.
de Postulando	31, 1. Addit. l. 4. t. 1. a. 1.
de Præscriptis verbis, & in factum actionibus	25, 5. Ipr. l. 3. t. 17. a. 24.
de Prætorii stipulationibus	46, 5. add. l. 3. t. 1. a. 5.
de Prævaricatione	47, 15. Ipr. l. 3. t. 24. a. 4. n. 7.
de Precario	43, 26. Addit. l. 2. t. 8. a. 14.
de Privatis delictis	47, 1. Ipr. l. 3. t. 23. a. 1.
de Privilegiis creditorum	42, 5. Addit. l. 3. t. 5. a. 3.
de Probationibus & præsumtionibus	22, 3. Ipr. l. 1. t. 11. a. 1.
de Procuratoribus & defensoribus	3, 3. Addit. l. 4. t. 3. a. 1.
Pro derelicto	41, 7. Addit. l. 2. t. 3. a. 3.
Pro donato	41, 6. Addit. l. 2. t. 3. a. 2.
Pro dote	41, 9. addit. l. 2. t. 3. a. 5.
Pro Emptore	41, 4. addit. l. 2. t. 3. a. 1.
Pro hærede vel possessore	41, 5. Ipr. l. 2. t. 9. a. 1.
	m 3 Pro

INDEX.

Pro legato	41, 8. Addit. l. 2. t. 3. a. 4
Pro socio	17, 2. Ipr. l. 3. t. 14. a. 1
Pro soluto	41, 3.
Pro suo	41, 10. Addit. l. 2. t. 3. a. 6.
de Proxenetis	50, 14. Addit. l. 3. t. 2. a. 4
de Publicanis vectigalibus & commissis	39, 5
	Addit. l. 1. t. 12. a. 7
de Publ. in rem actione	6, 2. Ipr. l. 2. t. 13. a. 6
de Publicis Judiciis	48, 1. Ipr. l. 3. t. 28. a. 1

Quae in fraudem creditorum facta sunt, ut resti-
tuantur 42, 8. Addit. l. 3. t. 5. a. 10

Quae res pignori vel hypothecae datae obligari non
possunt 20, 3. Ipr. l. 2. t. 35. a. 7

Quae Rescinduntur 49, 8. Addit. l. 4. t. 6. a. 1

de Quaestionibus 48, 18. Ipr. l. 4. t. 21. a. 13. addit.
l. 3. t. 8. a. 4

Quando actio de peculio annalis est 15, 2. Addit.
l. 3. t. 3. a. 1

Quando appellandum sit, & intra quae tempora
49, 4. Ipr. l. 4. t. 19. a. 14

Quando dies legatorum vel fideicommissorum ce-
dat 36, 2. Ipr. l. 2. t. 24. a. 21

Quando dies usufructus legati ceder 7, 3. addit.
l. 2. t. 2. a. 3

Quando ex facto tutoris vel curatoris minores a-
gere vel conveniri possint 26, 9. Ipr. l. 1. t. 22.
a. 4.

Quarum rerum actio non datur, & de exce-
ptione

INDEX.

- ptione Jurisjurandi 44, 5. Addit. l. 4. t. 5. a. 1.
 Quemadmodum servitutes amittantur. 8, 6. Ipr.
 l. 2. t. 7. a. 1.
 Quibus ad libertatem proclamare non licet 40, 13.
 Addit. l. 1. t. 4. a. 6.
 Quibus ex causis in possessionem eatur. 42, 2. Addit.
 l. 4. t. 5. a. 7.
 Quibus modis pignus vel hypotheca solvitur 26, 6.
 Ipr. l. 2. t. 35. a. 25.
 Quibus modis usufructus vel usus amittitur 7, 4.
 Ipr. l. 2. t. 8. a. 18.
 Quibus non competit bonorum possessio 28, 13.
 Addit. l. 2. t. 6. a. 5.
 de Quibus rebus ad eundem Judicem eatur 15, 8.
 Ipr. l. 4. t. 9. a. 57.
 Qui & à quibus manumissi liberi non fiant, & ad
 L. Ael. Sentiam 49, 9. Addit. l. 1. t. 4. a. 4.
 Qui petant tutores vel curatores, & ubi petantur
 20, 6. Ipr. l. 1. t. 20. a. 1.
 Qui potiores in pignore vel hypotheca habeantur,
 & de his, qui in priorum creditorum locum suc-
 cedunt 20, 4. Addit. l. 2. t. 7. a. 1.
 Qui satisfacere cogantur, vel jurato promittant, vel
 promissioni suæ committantur. 2, 8. Ipr. l. 4.
 t. 8. a. 13.
 Quis à quo appellatur 49, 3. Ipr. l. 4. t. 19. a. 14.
 Qui sine manumissione ad libertatem perveniant
 40, 8. Addit. l. 1. t. 4. a. 4.
 Quis ordo in bonorum possessione servetur, 38, 15.
 Addit. l. 2. t. 6. a. 6.

INDEX.

- Qui testamenta facere possunt, & quemadmodum
testamenta fiant 28, 1. Ipr. 1. 2. t. 15. a. 4.
- Quod cujusque universitatis nomine vel contra
agatur 3, 4. Addit. 1. 4. t. 2. a. 12.
- Quod cum eo, qui in aliena potestate est, negotium
gestum esse dicatur 14, 5. Addit. 1. 4.
t. 2. a. 3.
- Quod falsi totoris autoritate gestum esse dicatur
27, 6. Addit. 1. 1. t. 14. a. 4.
- Quod jussu 15, 4. Ipr. 1. 3. t. 19. a. 2.
- Quod legatorum 43, 3. Ipr. 1. 2. t. 37. a. 6.
- Quod iustus causa gestum est 4, 2. Ipr. 1. 3.
t. 22. a. 4.
- Quod quisque juris in alterum statuerit, ut ipse eo-
dem jure utatur 2. 2. Addit. 1. 4. t. 3. a. 15.
- Quod vi aut clam 43, 24. Ipr. 1. 2. t. 37. a. 4.
- Quorum bonorum 43. 2. Ipr. 1. 2. 37. a. 4.
- R.
- de Rebus autoritate judicis possidendis vel venden-
dis 42, 5. Addit. 1. 3. t. 5. a. 1.
- de Rebus creditis, si certum petatur 12, 1. Ipr. 1. 35.
t. 4. a. 4.
- de Rebus dubiis 34, 5. Addit. 1. 2. t. 4. a. 4.
- de Rebus eorum, qui sub tutela vel cura sunt sine
decreto non alienandis vel supponendis 27, 9.
Ipr. 1. 1. t. 21. a. 10.
- de Receptatoribus 47, 16. Ipr. 1. 3. t. 24. a. 4.
n. 8.
- de Receptis arbitris, qui arbitrium receperunt, ut
sententiam dicant 4, 8. Ipr. 1. 4. t. 4. a. 15.
- de Re-

INDEX.

de Regula Catoniana	34, 7. Addit. l. 2. t. 4. a. 6.
de Regulis Juris	50, 17
de re judicata, & de effectu sententiarum, & de interloctionibus	42, 1. Ipr. l. 4. t. 14. a. 1
de Rei vindicatione	6, 1. Ipr. l. 1. t. 13. a. 2
de Religiosis & sumtibus funerum, & ut funus ducere liceat	11, 7. Addit. l. 3. t. 1. a. 15
de Re militari	49, 16. add. l. 1. t. 12. a. 15
de Remissionibus	43, 25. add. l. 1. t. 8. a. 13
Rem pupilli vel adolescentis salvam fore,	46, 6
	addit. l. 3. t. 1. a. 4.
Rem ratam haberi, & de ratihabitione	46, 8
de requirendis reis, vel absentibus damnandis,	
48, 17. Jurispr. l. 4. t. 21. a. 19. addit. l. 3.	
	t. 8. a. 3
de rerum divisione & qualitate	1, 8. Ipr. l. 2. t. 1.
	a. 1. l. 2. t. 2. a. 1
de Rerum permutatione	19, 4. Ipr. l. 3. t. 9.
	a. 5.
de Rescindenda venditione	18, 5. Ipr. l. 3. t. 11.
	a. 40
de Ripa munienda	43, 15. addit. l. 2. t. 8.
	a. 10.
de ritu nuptiarum	23, 2. Ipr. l. 1. t. 7. a. 1
de Riuis	43, 21. Ipr. l. 2. t. 37. a. 10

S.

de Salviano interdicto	43, 33. Jurispr. l. 2.
	t. 37. a. 7.
de Senatoribus	1, 9. Addit. l. 1. t. 8. a. 7.
	m 5 de

INDEX.

- de Senatusconsulto Syllaniano & Claudiano quorum testamenta ne aperiantur 29, 5. Addit. l. 2. t. 4. a. 2
- de sententiam passis & restitutis 48, 13. Ipr. l. 1. t. 13. a. 10. Addit. l. 3. t. 9. a. 11
- de Separationibus 42, 6. Addit. l. 3. t. 4. a. 7
- de Sepulchro violato 47, 12. Ipr. l. 3. t. 24. a. 5. Addit. l. 3. t. 7. a. 1
- de Servis exportandis, vel si mancipium ita venierit, ut manumittatur vel contra 18, 7. Addit. l. 3. t. 2. a. 3.
- de Servis fugitivis 11, 4. Addit. l. 3. t. 7. a. 8
- de Servitute legata 33, 3. Ipr. l. 2. t. 24. a. 8
- de Servitutibus 8, 1. Ipr. l. 2. t. 3. a. 1
- de Servitutibus rusticorum prædiorum 8, 3. Ipr. l. 2. t. 3. a. 4
- de Servitutibus urbanorum prædiorum 8, 2. Ipr. l. 2. t. 4. a. 1
- de Servo corrupto 11, 3. l. 3. t. 24. a. 6
- Si ager vectigalis, i. e. emphyteuticarius petatur 6, 3. Ipr. l. 2. t. 12. a. 3
- Si a parente quis manumissus sit 37, 12. Addit. l. 2. t. 6. a. 4
- Si cui plus, quam per legem Falcidiam licuerit, legatum esse dicetur 35, 3. Addit. l. 2. t. 4. a. 8
- Si ex noxali causa agatur, quemadmodum caveatur 1, 9. Addit. l. 4. t. 4. a. 6
- Si familia furtum fecisse dicetur 47, 7. Addit. l. 3. t. 6. a. 5.
- Si ingenuus esse dicetur 40, 14. Ipr. l. 1. t. 16. a. 5. Addit. l. 1. t. 4. a. 6.
- Si

INDEX.

Si is, qui testamento liber esse iussus erit, post mortem domini ante aditam hereditatem surripuisse aut corripuisse aliquid dicatur. 47, 4. Addit. l. 3.

t. 6. a. 3.

Si menfor falsum modum dixerit, 11, 6. Addit. l. 3.

t. 7. a. 11.

Si mulier ventris nomine in possessione calumniæ causa esse dicatur, 25, 6. Addit. l. 1. a. 13.

a. 4.

Si pars hereditatis petatur.

5, 4. Ipr. l. 2.

t. 33. a. 7.

Si pendente appellatione mors intervenerit, 49, 13.

Addit. l. 4. t. 6. a. 4.

Si quadrupes pauperiem fecisse dicatur, 9, 1. Ipr.

l. 3. t. 27. a. 2.

Si quid in fraudem patroni factum sit, 38, 5. Addit.

l. 2. t. 6. a. 4.

Si quis aliquem testari prohibuerit, vel coegerit,

26, 6. Ipr. l. 2. t. 22. a. 1. n. 4.

Si quis cautionibus in iudicio sistendi causa factis non obtemperaverit,

2, 11. Addit. l. 4.

t. 4. a. 8.

Si quis in jus vocatus non ierit sive quis eum vocaverit, quem ex dicto non debuerit,

2, 5. Addit.

l. 4. t. 4. a. 3.

Si quis jus dicenti non obtemperaverit

2, 3. Addit.

l. 4. t. 4. a. 1.

Si quis omnia causa testamenti ab intestato vel alio modo possideat hereditatem,

29, 4. Addit.

l. 2, t. 4. a. a. 1.

INDEX.

Si Servitus vindicetur vel ad alium pertinere negetur,	8, 5. Ipr. l. 2. t. 6. a. 2.
Si tabulæ testamenti extabunt, unde liberi	37, 2.
	Addit. l. 2. t. 6. a. 1.
Si tabulæ testamenti nullæ extabunt, unde liberi	38, 6. Addit. l. 2. t. 6. a. 5.
Si tutor vel curator vel magistratus creatus appellaverit	40, 10. Addit. l. 4. t. 6. a. 4.
Si ventris nomine mulier in possessionem missa, eadem possessio dolo malo ad alium translata esse dicitur	25, 5. Addit. l. 1. t. 13. a. 3.
Si usufructus petatur vel ad alium pertinere negetur	7, 6. Ipr. l. 2. t. 8. 15.
de Solutionibus & liberationibus	46, 3. Ipr. l. 3. t. 21. a. 3.
Solutio matrimonio, dos quemadmodum petatur	24, 3. Ipr. l. 1. t. 8. a. 6. Addit. l. 1. t. 6. a. 1.
de Sponsalibus	23, 1. Ipr. l. 1. t. 6. a. 1.
de Statu hominum	1, 5. Ipr. l. 1. t. 3. a. 1.
de Statu liberis	40, 7. Addit. l. 1. t. 4. a. 3.
Stellionatus	47, 20. Ipr. l. 3. t. 24. a. 4. n. 10.
de Stipulatione Servorum	45, 3. Addit. l. 3. t. 1. a. 3.
de Stipulationibus prætoriiis	46, 5. Addit. l. 3. t. 1. a. 5.
de Successorio edicto	39, 9. Addit. l. 2. t. 6. a. 5.
de Suis & legitimis hæredibus	38, 16. Ipr. l. 2. t. 30. a. 2.
de Supellectile legata	33, 10. Ipr. l. 2. t. 14. a. 15.
de	de

INDEX.

de Superficiebus 43, 18. Ipr. l. 2. t. 12. a. 17. l. 2.

t 37. a. 11.

de suspectis tutoribus & curatoribus 26, 10. Ipr. l. 1.

t. 16. a. 1.

T.

De Tabulis exhibendis 43. 5.

de Termino moto 47. 21. Ipr. l. 3. t. 24. a. 4.

n. 11.

de Testamentaria tutela 16. 2. Ipr. l. 1. t. 17.

a. 1.

Testamenta quomodo aperiantur, inspiciantur & describantur 29. 3. Ipr. l. 2. t. 24. a. 20.

de Testamento militis 29. 1. Ipr. l. 2. t. 16. a. 1.

de Testibus 21. 5. Ipr. l. 4. t. 11. a. 16.

de Tigao juncto 4. 3. Ipr. l. 2. t. 1. a. 48.

de Transactionibus 2. 15. Ipr. l. 4. t. 1. a. 26.

de Tributaria actione 14. 4. Addit. l. 3. t. 3.

a. 2.

de Tritico, vino, vel oleo legato 33. 6. Ipr. l. 2. t.

24. a. 12.

de Tutelæ & rationibus distrahendis & utili curatio-
nis causa actione 27. 3. Ipr. l. 1. t. 27.

a. 1.

de Tutelis 26. 1. Ipr. l. 1. t. 16. a. 3.

de Tutoribus & curatoribus datis ab his, qui jus
dandi habent, & qui & in quibus causis specia-
liter dari possunt, 26. 5. Ipr. l. 1. t. 19. a. 1.

m 7

de

INDEX

V.

- De Vacatione & executione munerum, 50. 5. Ad-
dit. l. 1. t. 10. a. 1.
Ubi pupillus educari vel morari debeat, & de ali-
mentis ei præstandis, 47, 2. Ipr. l. 1.
t. 21. a. 9.
de Ventre in possessionem mittendo, & de curatore
ejus. 37, 9. Ipr. l. 2. t. 3. a. 4.
de Ventre inspiciendo, custodiendoque partu,
25, 4. Addit. l. 3. t. 13. a. 1.
de Verborum obligationibus, 47, 1. Ipr. l. 3.
t. 8. a. 1.
de Verborum significatione,
t. 6. a. 6.
de Veteranorum & militum successione, 38, 13.
Addit. l. 2. t. 6. a. 5.
de Veteranorum privilegiis. 49, 18. Addit. l. 1.
t. 12. a. 19.
de Via publica & itinere publico reficiendo, 43, 11.
Addit. l. 2. t. 8. a. 6.
de Via publica & si quid in ea factum esse dica-
tur 43, 10. Addit. l. 2. t. 8. a. 5.
de Vibernorum raptorum & de turba, 47, 8. Ipr.
l. 3. t. 23. a. 21.
de Vi & Vi armata, 43, 16. Ipr. l. 3. 37.
a. 22.
Unde cognati, 38. 8. Addit. l. 2. t. 6.
a. 5.
Unde legiunt, 38, 7. Addit. l. 1. t. 6. a. 5.
Unde

INDEX.

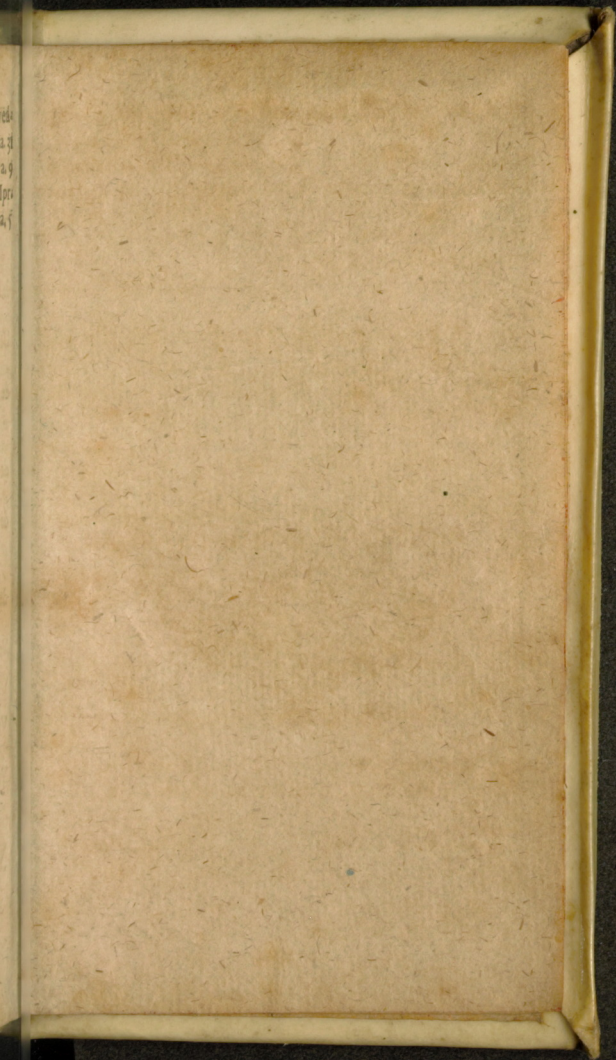
Unde Vir & Uxor	38, 12. Ipr. l. 2. c. 30. a. 31
de Usu & habitatione	7, 8. Ipr. l. 2. t. 8. a. 13
de Usu, & usufructu & redditu, & habitatione, & operis per legatum & fideicommissum datis,	33, 2. Ipr. l. 2. t. 24. a. 7
de Usufructu accrescendo	7. 2. Addit. l. 2. t. 2. a. 1
Usufructuarius quemadmodum caveat.	7, 9. Ipr. l. 2. t. 8. a. 10
de Usufructu earum rerum, quæ usu consumuntur, vel minuuntur	7, 5. Ipr. l. 2. t. 8. a. 12.
de Usufructu & quemadmodum quis utatur frua- tur	7, 12. Ipr. l. 2. t. 8. a. 1
de Usuris & fructibus, & causis, & omnibus acces- sionibus & mora	22, 1. Ipr. l. 3. t. 20. a. 19
de Usurpationibus & usucapionibus	41, 3. Ipr. l. 2. t. 9. a. 1.
Vt ex legibus Senatusve consultis bonorum posses- sio detur	38, 14. Addit. l. 2. t. 6; a. 6
Vt in flumine publico navigare liceat	43, 14. Addit. l. 2. t. 8. a. 9
Vt in possessione legatorum vel fideicommissorum servandorum causa esse liceat	36. 4. Ipr. l. 2. t. 24. a. 31
Vti possidetis	43, 17. Jurispr. l. 2. t. 33. a. 5. Vt

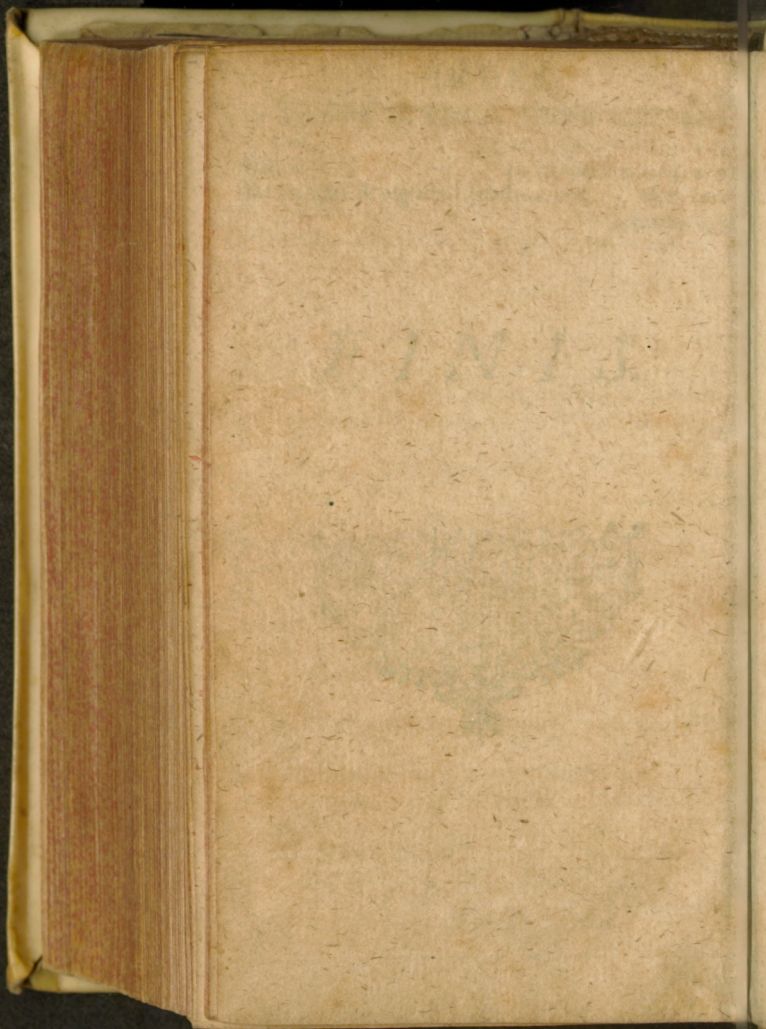
INDEX.

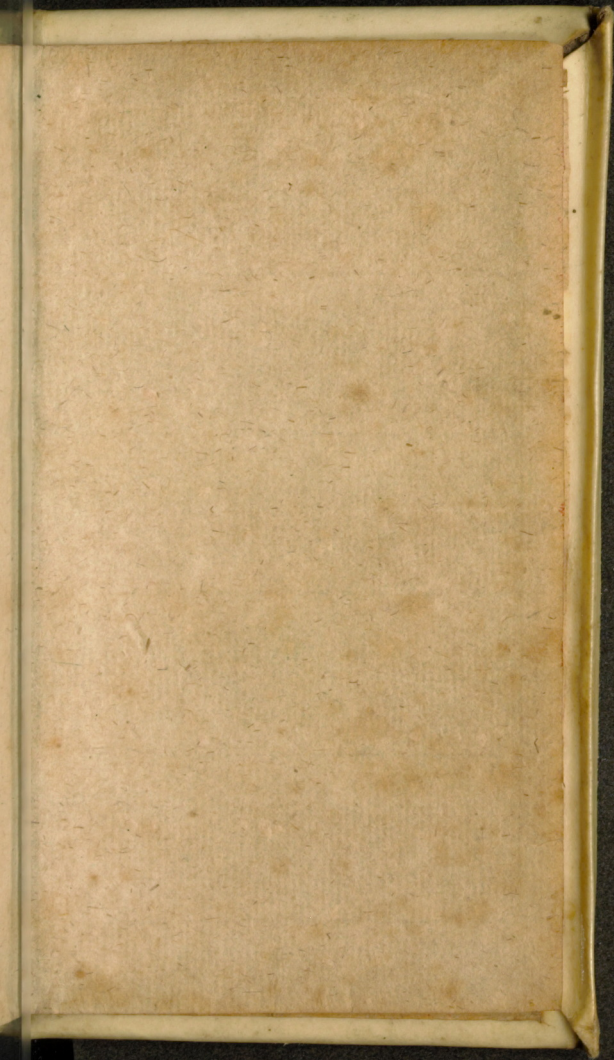
Ut legatorum seu fideicommissorum causa caveatur 36, 3. Ipr. l. 2. t. 37. a. 31
Utrubi 43, 31. Ipr. l. 2. t. 24. a. 9
De Vulgari & pupillari substitutione 28, 6. Ipr.
l. 2. t. 19. a. 5

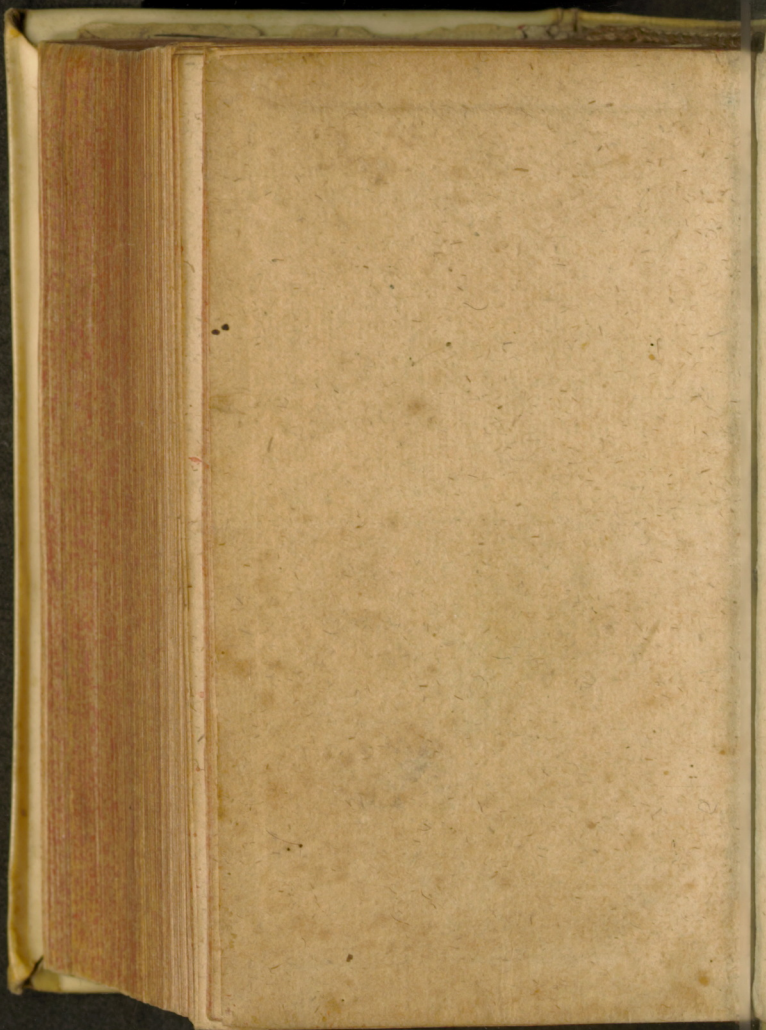
FINIS.

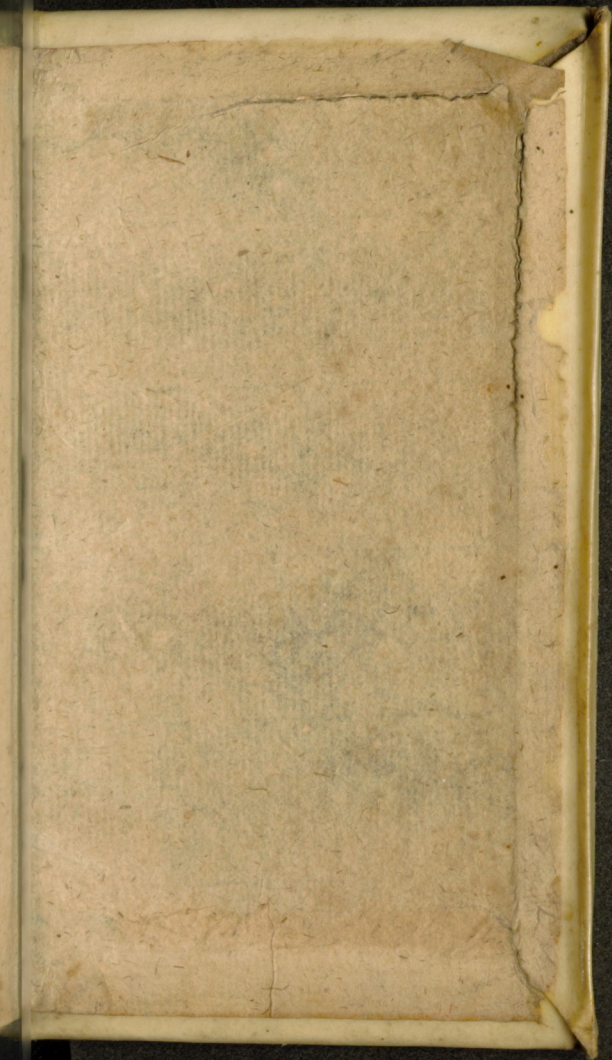

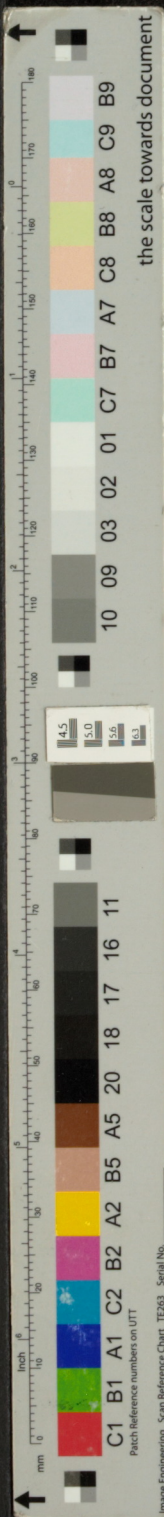

the scale towards document

